

RIM / PREDSTAVNIKI TRSTA NA SESTANKU S PODTAJNIKOM FABBRIJEM

Vprašanje Trsta reševati na ravni Evropske skupnosti

Deljene ocene vladnih stališč o možnostih razvoja Trsta

VOJMIR TAVCAR

RIM - Trst kot vprašanje vsedržavnega pomena, ki ga bo treba reševati na ravni Dvanajstere, to je bila glavna vsebina včerajšnjega srečanja med številnim močnim trzaskim predstavništvom in veliko šibkejšim - tako po številu kot po funkcijah prisotnih predstavnikov - italijanske vlade. Srečanje je vodil podtajnik pri predsedstvu vlade sen. Fabio Fabbri, udeležil pa se ga je tudi nacelnik takomenovane »task force« za problem zaposlitve Gianfranco Borghini. Ob taki vsebinski usmeritvi srečanja so bile ocene trzaskih udeležencev deljene: pozitivna je bila ocena deželnega odbornika Daria Tersarja, povsem negativna pokrajinskega tajnika CGIL Antonangela Bue. Vmesne, z različno mešanico pozitivnih in negativnih pogledov, ocene ostalih udeležencev.

Trst so na srečanju s podtajnikom predsedstva vlade zastopali zupan Giulio Staffieri, poslanca Sergio Coloni in Willer Bordon, senator Arduino Agnelli, deželni odbornik za načrtovanje Dario Tersar, predsednik trgovinske zbornice Tombesi, predsednik industrijev Torsella, predstavnik pokrajinskega komisarja, predstavništvo občinskega odbora ter predstavniki pokrajinskih in deželnih sindikalnih organizacij. Vladi so predstavili vrsto problemov, ki so bili strnjeni v tri analitične dokumente. In ce je med pripravljalnimi pogovori

Predstavniki Trsta s podtajnikom Fabbrijem med včerajšnjim srečanjem v palači Chigi (Telefoto AP)

bilo trzasko predstavništvo precej deljeno, je med srečanjem s podtajnikom Fabbrijem znalo najti skupen jezik. Edina izjema v tem pogledu je bil podtajnik za trgovinsko mornarico Giulio Camber, ki ni znal najti pravega ravnesja med svojima dvema vlogama: predstavnikom Trsta in članom vlade. Zlasti oster je bil z nastopom podtajnika Camberja Willer Bordon, ki je listarskega tajnika obtožil, da je s svojim posegom močno znižal raven razprave, dal sogovornikom občutek neenotnosti trzaskega predstavništva in se zavzel za to, da bi Trst bil med tistimi italijanskimi območji, ki bi lahko imeli igralnico.

Ostali so naceli povsem drugačno problematiko:

od problemov reidustrializacije Trsta, do problema podjetij z državno soudeležbo (zlasti železarna pod Skednjem in trzaski Lloyd), znanstveno raziskovanje in usoda geoloske eksperimentalne opazovalnice, vprašanje finančnega offshora, finansiranje in ovrednotenje trzaskega pristanišča. Razprava in obveze predsedstva vlade pa so šle v drugačno smer: predvsem angazirati vlado, da se Trst kot vsedržavno italijansko vprašanje rešuje na evropski ravni z vključevanjem v krizne cone. In v tem smislu je Fabbri tudi tolmačil resolucijo senata, ki je zadolžil vlado, da organizira gospodarsko konferenco o Trstu s prisotnostjo izvedencev Evropske

skupnosti. Podtajnik pa sogovornikom ni prihranil tudi nekoliko polemične osti: potrebno bo, da tudi Trst angažira svoje ustvarjalne sile v naporih za ozivitev svojega gospodarstva.

Ocene trzaskih predstavnikov so bile deljene. Po mnenju deželnega odbornika Tersarja je bil na-rejen korak v pravo smer, predsednik trgovinske zbornice Tombesi je bil zadovoljen za vključitev v evropska krizna območja. Zupan Staffieri je bil zadovoljen s pozornostjo, ki je bila posvečena Trstu, glede nujnih problemov, kot sta železara in Lloyd pa manj, ker nista bili konkretno obravnavani. Po njegovih besedah pa se je podtajnik obvezal, da organizira srečanja s pri-

stojnimi ministrstvi, na katerih naj bi razčlenili te probleme. Ce bodo pogajanja uspešna, bo pozitivno, je poudaril zupan, sicer bom s sinčkatimi deli negativno stališče. Predstavnik CGIL in UIL sta bila zadovoljna z delom, ki je zadeval ES, medtem ko je bila ocena o nujnih vprašanjih zaposlitve in industrializacije negativna. Predstavnik CGIL pa je prav zaradi tega dal o srečanju povsem negativno oceno, ker ni bilo nobenih odgovorov na konkretna vprašanja. In z njim je soglašal tudi posalec Willer Bordon, ki je podčrtal, da razen Fabbrija in Borghinija ni bilo na srečanju zastopnikov drugih ministrstev, ki bi lahko sprejeli konkretne obveze.

ITALIJA / PODKUPNINE

Govorice o novih obvestilih

RIM - »Po 12 letih strupenih podtikanj rešnica prihaja na dan. Racun Protezione, kot postaja jasno, ni bil moj. Ne posredno ne neposredno nisem dobil ničesar s tistega racuna in nisem imel nobenih odnosov ekonomskega značaja z arhitektom Silvanom Larinijem. Vsekakor pa je nujno razčistiti vse dvome: zato bom prosil sodnike, naj me zaslisi, da bom lahko se enkrat demantiral vsakršno podtikanje.« Tako je izjavil včeraj zvečer časopisnim agencijam pravosodni minister in kandidat za tajnika PSI Claudio Martelli.

Martelli v svoji izjavi izraza upanje, da Larinijevo pričevanje ne bo vplivalo na potek socialistične nacionalne skupščine, ki se bo sestala jutri in poju-trisnjem v rimskem hotelu Ergife, da izvoli novo vodstvo PSI. Nekateri časopisi so včeraj jutraj namreč namigovali na možnost, da naj bi se Silvano Larini po dolgih mesecih skrivastva v tujini vrnil prav zato, da bi s svojim pričevanjem pravosodnemu ministru prekrizal »naskok« na tajništvo PSI.

Pred časom je v odgovor na poslansko vprašanje predstavnikom Mreze Claudio Martelli v parlamentu že zavrnil vsakršno vez s tekočim računom Protezione pri zvezi švicarskih bank v Luganu.

Sicer pa se v milanski preiskavi o podkupniškem skandalu pojavljajo še druga imena. Ce-

Claudio Martelli

prav posredno je v pričevanju sodelavca bivšega ministra za okolje Giorgio Ruffola Rolanda Cultrere omenjen bivši tajnik krcanske demokracije Arnaldo Forlani, prav tako zelo posredno pa je bilo omenjeno tudi ime predsednika senata Giovannija Spadolinija. Forlani je sinoči demantiral vsakršno svojo vpletenost v podkupniško afero in sploh, da bi poznal ljudi, ki so omenjeni med zasliševanjem. Prav tako je vsakršno vpletenost zanikal Giovanni Spadolini, prav tako pa je to zanikal nacelnik milanskega tožilstva Francesco Saverio Borelli.

Sicer pa se je včeraj vnela polemika med Spadolinijem in tajnikom PRI Giorgiom la Malfo, ki razmišlja, da bi sklical izredni kongres stranke in mu postavil vprašanje zaupnice, potem ko sta v ponedeljek dva republikanska poslanca dobila jamstveni obvestili v zvezi s p o d k u p n i s k o afero.(VT)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Predsednik Scalfaro danes v Trstu

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro bo danes in jutri na uradnem obisku v tržaški pokrajini. Drevi bo na prefekturi med drugim sprejel tudi delegacijo slovenske manjšine, jutri ob 11.30 pa bo položil spominski venec v Rizarni. Državni poglavar ima na programu celo vrsto uradnih srečanj in sestankov.

..... stran 6.....

Spet verižno trčenje na avtocesti

Zaradi goste megle in pretirane hitrosti je tudi včeraj prišlo do tragičnih verzičnih trčenj, ki so tokrat prizadele avtocesto Milan-Turin na odseku med vstopnima postajama Santhià in Carisio. Po zadnjih podatkih je življenje izgubilo osem oseb, od več kot 100 ranjenih so jih 60 zadržali v bolnišnicah, sedem pa jih je v kritičnem stanju.

..... stran 4.....

Turello začasno deželni odbornik

Predsednik deželnega odbora Vinicio Turello bo do prihodnjega forka, ko se sestane deželni svet, vodil odborništvo za kmetijstvo. Skupščina bo namreč prihodnji teden zamenjala aretiranega odbornika Ivana Benvenutija.

..... stran 5.....

Mati in hči za las ušli smrti

Mati in hči sta včeraj za las ušli smrti zaradi za-dušitve v stanovanju v Gorici, ki ga je zaradi kurjenja nasičil ogljikov monoksid. Rešil ju je prihod hčerinega moža, ko sta bili že v nezavesti. Še nekaj minut pa zanju ne bi bilo več pomoči.

..... stran 8.....

Trije slovenski gostinci med najboljšimi v FJK

Italijanska akademija, ki izdaja poseben vodnik s seznami najbolj kvalitetnih restavracij-gostiln v državi, je med najboljše tovrstne lokale v Fulaniji-Juljski krajini uvrstila tudi tri, ki jih vodijo priznani slovenski mojstri dobre kuhinje. Po laskavi oceni Italijanske akademije so si oznako "odlični" zaslužili Mario Suban iz istolmenske restavracije Suban v Trstu, Karlo Guštin, ki vodi gostišče Furian na Colu (v repentabrski občini) in Josko Sirk iz gostilne pri Lovcu na Subidi pri Krmini.

..... stran 20.....

SP na Japonskem: Karin Buder »zlata«

Na svetovnem smučarskem prvenstvu v Morioki so le uspeli oddati komplet medalj v ženskem slalomu. Zmagala je Avstrijka Karin Buder, druga je bila Američanka Julie Parisien, tretja pa Avstrijka Elfi Eder. Urška Hrovat je imela zvrhano mero smole, saj je bila po prvem spustu 4., tekmo pa dokončala na 26. mestu. V moškem veleslalomu, na katerem ni nastopil A. Tomba, so izpeljali le eno vožnjo. Prvi je bil Norvežan Aarnodt.

..... stran 19.....

NIZOZEMSKA

Parlament sprejel zakon o evtanaziji

Za zakon so glasovali tudi krščanski demokrati - Odločilna bo bolnikova želja

AMSTERDAM - Nizozemski parlament je včeraj z 91 glasovi proti 45 odobril zakon o evtanaziji. Za zakon, ki je uzakonil pospešitev smrti iz usmiljenja, so glasovali tudi parlamentarci krcansko-demokratske stranke, ki skupaj s socialisti vodijo vladno vecino.

Z včerajšnjim glasovanjem se je v državi svobodnega seksa, komercialnega seksa amsterdamskih sex shopov in najbolj popustljivega zakona o drogi v Evropi zaključilo dvajsetletno obdobje razprav za in proti evtanaziji.

Zakon bo stopil v veljavo prihodnje leto, zdravniki pa ga bodo lahko »izvajali« le, ce bodo zadosceni nekateri pogoji za evtanazijo. Najvažnejši med temi je vsekakor bolnikovo večratno privoljenje. Bolnik bo moral skratka sam zaprositi zdravnika za smrt. Pred izvedbo evtanazije bodo morali zdravniki upoštevati 28 pred-

postavk posebnega vprašalnika. Poleg bolnikove prošnje bodo morali najprej ugotoviti, ali je bolezen res neozdravljiva in ali mu povzroca nezno-sne bolečine. Bolnikovo »razsodbo« bo moral potrditi tudi drugi zdravnik. Po izvedbi evtanazije bo moral zdravnik pripraviti podrobno poročilo, ki ga bosta pregledala sodni zdravnik in sodnik. Sele potem, ko bosta oba izdala lastno poročilo o spoštovanju vseh zakonskih norm pri evtanaziji, bo lahko izrečena sodba o nekažnovanju zdravnika. V primeru, da bi se sodni zdravnik in sodnik ne strinjala z ugotovitvami in izvajanjem zdravnika, bi bil slednji obtožen po se vedno veljavnem cle-nu zoper evtanazijo, ki predvideva obsodbo na največ 12 let zapora.

Prav ta »ostanek« do-sedanjega zakona meče senco nad »nizozemski zakon«, saj ostaja se vedno odprto vprašanje, kaj storiti z bolnikom v nezavesti.

ROMUNIJA / STARI GREHI

Vzhodnonemške strupene kemikalije se vračajo v ZRN

BUKARESTA - Pripadnika nemškega Greenpeacea v zasčitnih kombinезonih in s plinskima maskama v romunskem Sibiu previdno skladiscita v nove varnejše sode strupene kemikalije, ki jih bodo na stroške Zvezne republike Nemcije odpeljali v Nemcijo in tu unicili. Kakih 425 ton insekticidov,

pesticidov in drugih kemikalij je tu ilegalno vskladiscila nekdanja Nemška demokratična republika, ki se je na cenen način znebila skrajno nevarnih kemikalij, sedaj pa mora te stare komunistične grehe popraviti združena Nemcija ob pomoči aktivstov Greenpeacea (Telefoto AP)

Smelt Olimpija zopet izgubila

LJUBLJANA - V zadnjem kolu evropskega pokala so demotivirani kosarkarji ljubljanske Smelt Olimpije se drugie zaporedoma izgubili doma. Tokrat jih je premagal moskovski CSKA s 118:104 (55:51).

Gostje so bili skozi vse srečanje boljši tekmece v drugem polcasu celo vodili s 25 točkami razlike, Ljubljancani pa so spet dokazali, da preživljajo kar težko krizo. Pri gostujočem mostvu se je izkazal branilec Antipov, ki je dal kar 30 točk, pri gostiteljih pa je še največ pokazal Horvat, ki je dosegel 26 točk. Smelt Olimpija se tako poslavlja od tega pokala, sedaj pa ji ostajata le nastopa v državnem prvenstvu in v ligi SBA.

NOVICE

Mauroy na Atenskem svetu
Socialistične Internationale

ATENE - Socialdemokracija se mora rešiti spon evrocentrizma in zadobiti univerzalne značilnosti s konkretnim bojem za demokracijo, za mir in gospodarsko sodelovanje tudi z »modrimi celadami« izvedencev. To so v grobem smernice, ki jih je izrekel ob začetku atenskega sveta Socialistične internationale njen predsednik Pierre Mauroy. »Na levič nimamo več konkurentov, to pa nas ne sme navdajati s pretiranim ponosom, temveč nas obvezuje, da na novo razmislimo o našem socializmu v novi stvarnosti.«

Knin: Srbi
združujejo sile

KNIN - Včeraj so se v Novigradu spopadle srbske in hrvaske enote. Srbski viri navajajo, da so prisli do prvih novigrajskih hiš, večina hrvaskih vojakov pa naj bi se umaknila iz mesta, ki ga sedaj obstreljujejo s težkim topništvom. Srbi viri poročajo, da so v teh spopadih imeli stiri mrtve in 10 ranjenih. Tuji viri omenjajo, da so srbske enote znova zavzele pomemben prelaz Mali Alan.

V Kninu sta se včeraj sestali vladi Republike srbske in Republike srbske Krajine in se dogovorili o konkretnih nactih za skupno obrambo, kar je bilo dogovorjeno že na skupščini v Prijedorju.

Poveljnik srbskih enot Mile Novaković je na tiskovni konferenci izjavil, da ne verjame v umik hrvaskih enot z ozemlja, ki so ga zasedle po 22. januarju in da jih bo od tod pregnala srbska vojska. Odnose z Unproforjem je ocenil kot korektno, edine težave pa naj bi imeli s francoskim bataljonom. Pozno popoldne so v Kninu razglasili nevarnost pred zračnim napadom. Po unproforovskih virih so srbski begunci iz okolice Knina nagnali iz domov 260 Hrvatov, ki so jim potem dovolili, da se nastanijo v neki soli. Iz vseh javnih medijev tako v Krajini kot ZRJ je nenadoma izginil slovitelj Zeljko Raznjatović-Arkan. Razlog je menda v nesporazumu z lokalnimi voditelji v Krajini. (P.D.)

Eksplozija v tovarni
dušika: trije mrtvi

MOSKVA - Trije delavci so umrli in štirje so bili ranjeni v eksploziji, ki je včeraj razdejala tovarno dušika v kraju Nevinomskij pri Stavropolu v južni Rusiji. Do eksplozije je prišlo med vzdrževalnimi deli v bližini kompresijske sobe. Po prvih izvidih bodo letala letela na tej progi vsaka dva tedna, zatem pa naj bi postala povezava vsakotedska. Vozovnica stane 746 dolarjev.

Odpri letalsko progo
Tirana-New York

TIRANA - Boeing 757 albanske letalske družbe Arberia Airlines je včeraj odprl novo neposredno letalsko progo Tirana-New York. To je prva letalska povezava med Albanijo in Združenimi državami. V prvih mesecih bodo letala letela na tej progi vsaka dva tedna, zatem pa naj bi postala povezava vsakotedska. Vozovnica stane 746 dolarjev.

Claudio del Monaco
novi ravnatelj
beograjske opere

BEOGRAD - Claudio del Monaco, sin znanega tenorista Maria, je bil imenovan za ravnatelja beograjske opere. Del Monaco je poročen z neko srbsko operno pevko in živi v Beogradu.

Še letos prva sinoda
afriških škofov

KAMPALA - Pred svojim danšnjim devetur-nim obiskom v integralističnem Kartumu je papež Janez Pavel II. v ugandski Kampali napovedal, da se bo 10. aprila letos v Vatikanu začela posebna sinoda afriških škofov, ki bo v celoti posvečena vprašanjem afriške celine. To bo prvo tovrstno srečanje v zgodovini katoliške Afrike, kjer je število krščenih naraslo že na 100 milijonov. Papež se zaveda pomena Afrike in zato se bo prihodnje leto vrnil na črno celino, da bi pojasnil sklepe izredne sinode.

Poleg tega je papež včeraj v ugandskem Sorotiju prisotnoval pomenljivi predaji orožja s strani kakih 50 vzdoungandskih gverilcev, ki so na ta svojevrsen način počastili papežev obisk, oblasti pa so jih pomilostile.

KULTURNO SODELOVANJE / RAZSTAVA SVETOVNO ZNANIH GRAFIK

Končno tudi v Ljubljani
Francisco de Goya

V Narodni galeriji so odprli razstavo Strahote vojne - Norosti

URSA GERSAK

LJUBLJANA - Slovenija in Španija se doslej nista mogli pohvaliti z dobrim sodelovanjem, predvsem ne na kulturnem področju (enako velja za nekdanjo Jugoslavijo). Pred leti je bil temu vzrok general Franco, kasneje pa kdo ve kaj. Zadnja leta se je sodelovanje okrepilo le z Katalonijo, ki pa ni preseglo osamljenih in redkih dogodkov. Poznavalci španske kulture so nenehno opozorjali na nepoznavanje španske sodobne in tudi pretekle kulturne ustvarjalnosti in na manko samih informacij o Španiji. Vse več dogodkov kaže na to, da se tudi na tem področju nekaj premika. Španski veleposlanik v Sloveniji (s sedežem na Dunaju) Miguel-Angel Ochoa Brun je ob različnih priložnostih pokazal pripravljenost za kulturno sodelovanje. Simpatijo je izrazil prvič s podaritvijo petstotih knjig Od-delku za španski jezik in književnost na Filozofski fakulteti. Včeraj pa je predsednik Milan Kučan odprl razstavo dveh ciklov grafik znanega slikarja Francisca de Goye, udeležba znanih oseb iz političnega in kulturnega življenja pa zbuja upanje,

da tokrat ne bo ostalo le pri besedah in zeljah. Razstavo so pripravili Calcografía Nacional (Narodna bakroreznica), mesto Madrid, Ministrstvo za zunanje zadeve Španije in Slovenije, Ambasada kraljevine Španije na Dunaju in Narodna galerija. Ze za začetek marca pa je kulturni ataše španske ambasade Xavier Selés Ferrando napovedal se razstavo španske sodobne umetnosti (strukturalizem) v Mestni galeriji z naslovom Concepto y estructura (Koncept in struktura).

Razstava Goyevih grafik prinaša 98 del iz dveh od starih grafičnih ciklov: Strahote vojne (Desastres de la guerra) in Norosti (Disparates). Grafike Francisca de Goye so pomembne in vedno znova sodobne tudi zaradi svojega etičnega sporočila, ki nam ga kriče prinaša njegov svojevrsen slikovni jezik. Oba omenjena cikla sta obsodba vojne in nasilja, ki se dvigujeta iz sanjskih podob, dokler se ne ustavi tu, pred nami, strasna in mogočna. cje, da so v tem pro.

Ni potrebno poudarjati, da je Francisco de Goya eden od vrhov svetovne likovne umetnosti, pa

Predsednik Milan Kučan in direktor Narodne galerije Andrej Smrekar (foto:TRIO)

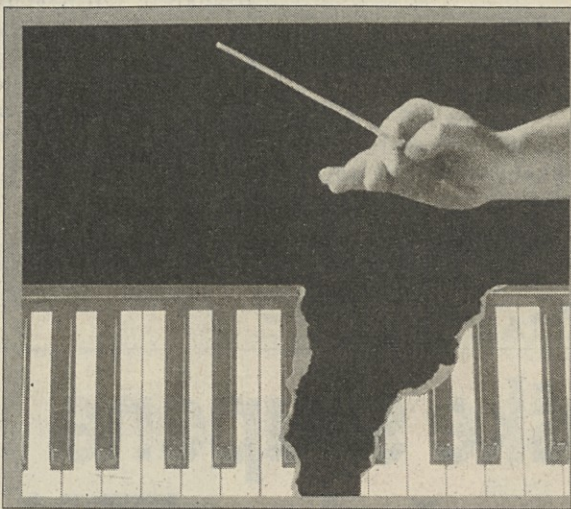
vendar končajmo z besedami španskega veleposlanika Miguela-Angela Ochoa Bruna: »Predstavitelj teh umetniških del v Sloveniji, del, ki so španska in hkrati univerzalna, ki so priče svojega časa in hkrati nosilci zunajcasovnosti, je poklon in pozdrav Goyeve domovine prijateljski državi v znamenje naklonjenosti.«

Andrej Smrekar: Mislim, da smo z to razstavo vzpostavili prvi kontakt, vpeljali način sodelovanja, pokazali partnerjem, kaj zmoremo. Nismo pa jim z veseljem pokazali prostorov v katerih moramo to razstavljati in seveda moramo vsikupaj vedeti, tako strokovnjaki kot naša publika, da vsak lastnik umetniškega dela zahteva najprej tehnične reference ustanove, ki naj njegovo gradivo sprejme, potem se sele odloča ali se je mogoče naprej pogovarjati ali ne. Lepo bi tudi bilo, če bi lahko pokazali vse štiri velike cikle Francisca de Goye, mogoče bomo lahko ob drugi priložnosti pokazali se Bikorborbe (Tauromaquia) in Caprichos.

G L O S A

Kulturi
v spomin

RADO REPENSEK

Potem ko je potok, imenovan slovenska kultura, na slovenskega kulturnega praznika dan krepko prestopil bregove in zdramil pregovorno kulturne državljane Republike Slovenije, se je že

devetega februarja vrnil v namenjeno mu strugo, kjer bo do naslednjega osmega februarja neopazno in pohlevno zuborel. Ne, lažem! Vsaj se kakšen teden, dokler se ne poleže prah okrog polemik o tem, kdo je, kdo ni

in kdo bi moral, pa ni dobil priznanja za vse kulturno, storjeno v minulnem letu, bo potok še reka.

Ja, v ponedeljek so bila srca Slovencev zvrhana kulture. Dogajala se je, bila je tukaj med nami, dalo se jo je otipati. V zraku je bilo cutiti kulturo, kisik, ki ga vdihavamo, je bil prenasiten s kulturo. Prva beseda novorojenca ni bila mati, ampak - kultura! Od najbolj zakotne slovenske vasice pa do prestolnice je bila čista in neomadeževana kot solza. V telovadnicah, ki na ta dan ponekod služijo se krepitvi duha, v prosvetnih

domovih, operah, gledališčih, pa Cankarjevemu domu in trgih, so amaterske ali pa profesionalne skupine in posamezniki svoje dosežke v kulturi postavili na ogled.

Se pijanci so ga tega dne »kulturnejše« potegnili, ko so ob najgloblji pieteti pili v spomin sebi enakemu in si na zadnjem tisočaku, ki je izginil v ostrijevi denarnici, predstavljali svojo podobo.

In večno jadikujoci razočaranec je ob spoznanju, da ni unikati nesrečne zaljubljenosti, zidane volje na papir ubesediti sonete svoje nesreče.

Tudi v petek, hvala bogu, se zaposlena delavka je prešerna slavila naš kulturni praznik, že v torek pa je brez vsake kulture bentila čez politike in državo, saj je le teden dni po plači za elektriko dala nekaj zadnjih prešernov in spoznala, da se kulture ne da v joto skuhati.

Se Cunjak, ta kulturni Don Kihot, je na Prešerna dan jedel. Osmi februar je bil dan, ko so bile dovoljene sanje. Preostalih 364 dni bomo morali pa budni preživeti z ali brez kulture. Za premnoge Slovence se tu začne - umetnost!

P O Š T A

Klic po reviziji in osebni odgovornosti

Zakon o lastniškem preoblikovanju podjetij (objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije 20. novembra 1992), govori v 23. členu o interni razdelitvi delnic med zaposlene in upokojene delavce podjetja. Po delitveni bilanci bi le-ti dobili brezplačno do največ 20 odstotkov vrednosti družbenega kapitala. Če pa bi po tej brezplačni delitvi se kaj ostalo, lahko podjetje preostanek do 20 odstotkov na podlagi internega razpisa zamenja za certifikate oziroma družinskih članov ali pa prenese pooblaščenim investicijskim družbam, ka-

kor predvideva 31. člen zakona. Po 24. in 25. členu zakona pa je sodelovanje pri pridobitvi prvih 20 odstotkov družbenega kapitala domala neke vrste pogoj za enakopraven položaj pri notranjem odkupu delnic. Po 49. členu omenjenega zakona so lahko pooblaščenim predlagatelji do 5. februarja 1993 (ta rok je sedaj podaljšan za dva meseca) predlagali izvedbo postopka revizije divjih privatizacij, do katerih je prišlo med 1. 1. 1990 in 5.

12. 1992. Po 5. februarju oziroma po dvomesečnem podaljšnem roku se bodo v divje privatizacije vpleteni mogotci odahnil, oskodoranci pa se bodo obrisali pod nosom. Ob vsem tem imajo razglasevalci pravne države Slovenije zavezana usta in kakor noj skrivajo glavo v pesek, kar polni tempirano socialno bombo novega družbenoekonomskega sistema.

Ker je nekdanja po-manjkljiva zakonodaja omogočala oskodoranje

družbene lastnine, je nujna revizija dosedanjih lastniških preoblikovanj podjetij. Pri tem bo verjetno najtežje ovrednotiti višino škode, ki jo je družbenemu premoženju povzročilo nepravilno lastninjenje. SDK meni, da je pri večini lastniških preoblikovanj prišlo od oskodoranja družbene lastnine z brezplačnimi prenosom družbenega kapitala, zato bi morala parlamentarna komisija uporabiti možnost izpodbijanja prenosov. SDK je dolžna

opravljati pravni, finančni in knjigovodski pregled vse dokumentacije podjetij, ki se nanasa na lastniško preoblikovanje od 1. januarja 1991 do uveljavitve zakona. Postopki revizije že lastninjenih podjetij pa morajo biti enaki za vse.

SDK ima podatke, kakšna je bila vrednost družbenega premoženja 1989 oziroma 1990, prav tako razpolaga s podatki o današnji vrednosti družbenega premoženja. Treba je le ugotoviti, kam se je

izgubila razlika. Če smo pravna država, smo zavezani k ureditvi teh zadev. Tiste, ki so si nezakonito prisvojili družbeno premoženje, je treba ustrezno »nagraditi«, kajti vemo: če je delavec prisvojil kladi divo ali kaj podobnega, je sel na disciplinsko, izgubil delo in ga potem nihče ni resil, tudi sodisce družbenega dela ne. Poleg tega je ostal zaznamovan in je vrsto let zaman iskal službo.

Sprašujem se, kaj pa se bo zgodilo s tistimi dire-

ktorji, ki so izropali družbeno premoženje skoraj vse Slovenije. Menda jih ne bo Slovenija nagradila s kaksnimi ministrskimi stolčki?... Ker je časa malo, je treba pohiteti z uveljavljanjem pravic iz minulega dela v določenih podjetjih.

Upati je, da bo ob podaljšnem dvomesečnem roku prišlo do revizije vseh nepravilno lastnjenih podjetij. Bo SDK v tem roku lahko opravila svojo nalogo, ali pa bo potrebno rok ponovno podaljšati?

Ivan Kepić,
Dragomelj 22,
Domžale

KOMENTAR

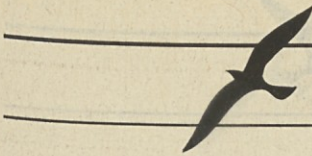
Čakajoč
na Clintona

BARBARA KRAMZAR

Ni malo komentatorjev, ki pravzaprav obzalujejo usodo ameriškega predsednika Clintona, medtem ko nestrno čakajo na nove ameriške smernice za reševanje krize na območju nekdanje Jugoslavije. V nasprotju z nekaterimi drugimi obljubami, ki jih je Clinton izrekel v predvolilnem zanosu in se bo moral zdaj zanj opraviti ameriskemu ljudstvu, je o Bosni in Hercegovini morda celo mislil resno. Ko je spomladi kritiziral nedejavnost predhodnika Busha, bi bilo se mogoče ustaviti vojno z bombardiranjem hribov okrog Sarajeva. Poleti bi najbrž se pomagala resna vojska groznja Srbiji. Danes je Balkan že sinonim za kaos, kjer ob najnovejših hrvaskih akcijah ni več črno-belih napadalcev in žrtv, pa tudi bosanske sile so s pomočjo islamskih držav vojsko cedale močnejše. Za takšen razvoj je Clinton s svojo državo vred veliko manj kriv kot kdo drug.

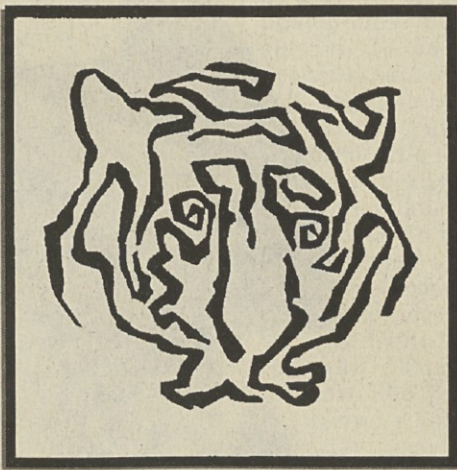
Kljub temu - ali ravno zato? - je novi ameriški predsednik pod hudim mednarodnim pritiskom, ko govori o nestrinjanju z mirovnim načrtom odposlancev ZN in ES. Vse evropske države po vrsti skušajo upravičiti svoje ignoriranje desetispecev bosanskih in prej hrvaskih žrtv s prepričevanjem Bele hiše, naj podpre in uresniči Vanceov in Osnovni mirovni načrt. Se več, za Srbe se je v strahu pred jezo svojih nacionalistov izrekla tudi Rusija in kakršno koli učinkovito akcijo proti Beogradu bosta v VS ZN zavirala Moskva in Butros Gali. Zato ne bi presenetilo, če bo Clinton ob predstavitvi svojega videnja reševanja balkanske krize ponudil samo nekaj kvadratnih kilometrov več za Muslmane in se večjo osamitev za Srbijo. Konec koncev sam načrt niti ni toliko pomemben. Balkanska kriza je v dveh letih videla že veliko mirovnih zamisli, a nobene niso uresničile. Ne glede na to, kaj bo Clinton predstavljal na papirju, bo pomembnejši »dan potem«. Se tako idealen načrt ne bo pomenil prav nič, če ne bo ustavil ozemeljskih apetitov Srbije ne samo v Bosni, ampak tudi na se nevarnejšem Kosovu. In izučil morebitne Miloševićeve posnemovalce v Rusiji ali Vzhodni Evropi, da se spreminjanje notranjepolitičnih dilem v krvave vojne preprosto ne izplaca.

Od 28. januarja do 7. februarja je v Rotterdamu potekal 22. filmski festival

Veliki mali festival

UROS PRESTOR

Rotterdamski filmski festival je mesto, kjer se ti lahko zgodijo najbolj nenavadne stvari. Da tukaj lahko vidis filme, kateri drugi festivali ne upajo prikazati, ali filme, ki imajo v državah nastanka tezave s cenzuro, ni se nic posebnega.

Naravnost neverjetna pa je rotterdamka festivalska publika. Razumljivo je, da so razprodane projekcije filmov znanih režiserjev, denimo Hala Hartleyja, Neila Jordana ali Ridleyja Scotta. Neko-liko cudno je, da ista publika za najboljši film na festivalu razglasi Die zweite Heimat, drugi del TV serije Edgarja Reitzja, na drugo mesto pa postavi Once Upon a Time, Cinema, eno izmed komedij iz Irana.

Dva izmed zanimivejših filmov na festivalu prihajata iz Avstralije in Nove Zelandije. Prvi je Romper Stomper Geoffreyja Wrighta, film o skupini neonacističnih skinheadov v Melbournu. Ne gre niti za dokumentare niti za moralizirajočo zgodbo o nevarnostih desničarske ideologije. Verjetno je res najboljša primerjava s filmom Peklenska pomaranca, le da Kubrick nasilje vsaj deloma upraviči, tu pa smo sooceni s cisto ideologijo v akciji. Zgodba je v bistvu preprosta - mlada narkomana pri-

deta v komuno skinheadov in povzročita razdor med vodjem in njegovim najboljšim prijateljem. Pretepanje Vietnamcev, kljukasti krizi in Mein Kampf sluzijo bolj kot impresivno ozadje, saj se film vzdrži vsakega komentarja. K njegovi učinkovitosti precej prispeva dobra režija, saj kljub fiktivni zgodbi deluje bolj kot dokumentarec. Drugi film »from down under« je Braindead Petra Jacksona, horror komedija, prikazana v sekciji Extravaganza. V njenem okviru so bili prikazani filmi, ki zanikajo sprejete kinematografske norme, ekstremni filmi, ki prestopajo vse meje, toda s takim sarmom, da se jih da opisati kot dobre primere slabega okusa. Braindead je lep primer - gre za grozljivo s kupi specialnih efektov, neverjetnimi maskami, vedri krvi in kilometri crev, kot se spodobi za režiserja, ki je svojemu prevencu dal naslov Bad Taste. Toda v filmu je nekaj več - radikalen humor in cisto kinematografski užitek, ki ga nikoli ne boste našli v anemični hollywoodski produkciji.

Na drugem koncu Zemlje je nastal film Ingalo. Režiserka Asidis Thoroddsen prihaja z Islandije, film, prikazan v sekciji Grandeur Locale, je njen debut. Junakinja iz

naslova je mlado dekle, ki pobegne od staršev in se preživlja z delom na ribiški barki, film pa je portret življenja na severu Islandije. Povezanost s krajem nastanka je bil kriterij za izbor filmov v Grandeur Locale.

Poleg novejših filmov Kitajca Zhanga Jimouja (Zgodba o Qui Ju) ali Litvanca Sarunasa Bartasa (Trije dnevi), ce omenim samo dva najbolj odmevna, je bilo v selekciji prikazanih tudi nekaj starejših filmov, od Passolinijevega Accatonea in Kazanovega Amerika, Amerika do dokumentar-

cev Jorisa Ivonsa. Namen te selekcije je bil usmeriti pozornost na pomemben del kinematografije, pogosto prezrt v množici komercialnejših filmov.

V ta izbor bi sodil tudi dokumentarec Children of Fate režiserjev Andrewa Younga in Susan Todd, toda zgodovina njegovega nastanka ga je naredila za lep primer cenzure, s katero se je ukvarjala selekcija Limits of Liberty, kjer je projekciji filma sledil razgovor o svobodi v posameznih državah - Turčiji, Angliji, Nemčiji, Ameriki in - med drugim - Srbiji. Prvi

posnetki filma so bili narejeni leta 1961, ko je ameriška TV mreža NBC poslala v Palermo dva filmarja, veterana ameriškega neodvisnega filma, Roberta Younga in Michela Roemerja, da bi posnela dokumentarec o najbolj revnem predelu tega mesta, imenovanem Cortile Cascino. Dokončan film je NBC umaknil s sporeda tri dni pred predvidenim prikazovanjem, ga razglasil za neprimerneza in ga uničil. Toda kopija filma je preživela. Robertov sin Andrew se je s Susan Todd skoraj trideset let kasneje odpravil poiskat protagoniste očetovega filma. Rezultat je Children of Fate, zgodba o Angeli, ki je bila leta 1961 stara triindvajset let, o njeni z usodo zaznamovani družini in njeni borbi, da bi svojim otrokom preprečila zaiti na pot kriminala. Film, ki je v Rotterdam prispel kot zmagovalce ameriškega festivala Sundance, ima zelo privlačno temo, toda zal so novejši barvni posnetki Angele in njene družine bolj običajen »talking heads dokumentarec«, ki se ne more primerjati s poetiko materialov, posnetih leta 1961.

Dve glavni igralski zvezdi v Rotterdamu sta pršli iz Amerike. Harvey Keitel je igral v dveh festivalskih filmih, Ferraro-

V naslovu: Znak rotterdamkega festivala

vem The Bad Lieutenant in Tarantinovem Reservoir Dogs, vse bolj znani Steve Buscemi pa je igral kar v treh filmih, od katerih je enega - kratko komedijo What Happened to Pete - celo sam režiral. Tudi on je zaigral enega izmed Tarantinovih gangsterjev, ki imajo neuspeli rop draguljarne za posledico izdaje v lastnih vrstah in isčejo krivca. Reservoir Dogs je Tarantinov nasilni filmski debut, ki je v Cannesu, kjer je bil premierno prikazan, takoj obveljal za kulturni film.

Zgoraj omenjeni filmi niso reprezentativni prikaz dogajanja na festivalu, prej osebni prehod skozi filmsko ponudbo. Letosnji rotterdamki festival je vsaj dvema avtorjema, Abolu Ferrari in Michaelu Hanekeju, namenil zasluženo pozornost. Kot vse kaže, je produkcija filmov, narejenih v državah nekdanje Rusije, letos sumljivo slabe kvalitete. Pregled kratkih filmov je odkril dva zanimiva mlada avstrijska filmarja, Thomasa Korschila in Stefana Stratila. Francozi so prikazali vsaj dva dobra filma, L.627 veterana Bertranda Taverniera in Les nuits fauves debitanta Cyrila Collarda. In končno - Rotterdam je najboljši veliki mali festival v Evropi in okolici.

OBLIKOVANJE / RAZSTAVA

Gledališki plakat Jožeta Domjana

Razstava je na ogled od 10. do 28. februarja v Jakopičevi galeriji v Ljubljani

BRANE PIANO

Samostojni grafični oblikovalec Jože Domjan končno razstavlja tudi v domovini. Z razstavo Kulturni plakat je lani obiskal mariborski Rotovž in celjski Likovni salon, od srede pa jo postavlja na ogled v ljubljanski Jakopičevi galeriji. S tem se Domjan dokončno prebija iz relativne anonimnosti, za katero je sam kriv le zato, ker je de-

setletje ostajal zvest predvsem celjskemu gledališču in je bila njegova izlozba omejena na območje potencialnih obiskovalcev celjskega Slovenskega ljudskega gledališča, na ulice, izlozbe in plakatne stebre spodnještajerske province.

Umetnostni zgodovinar Stane Bernik postavlja Domjana ob bok Slovincem

ze znanih snovalcev gledališke plakata: Tomažu Kržišniku, Matjažu Vipotniku in drugim. Hkrati pa poudari, da je Domjan med vsemi slovenskimi oblikovalci edini diplomant du-najske sole in da tega ne more skriti. Ali noce. Du-naj s pestrim gledališkim življenjem namrec ze od secesije premore bogato izročilo gledališkega plakata. Izročilo, ki kaže, da tamkajšnji plakat nikoli ni hlepel po tem, da postane umetnost, ki je predvsem vabil in oznanjal, po današnjih merilih pa ob ohranjanju enostavne likovnosti prav zato postal umetniški. Domjan je svetle zglede nadgradil s predržnim mešanjem tehnik, od kolažev do fotografij in risbe ter pastel in tempero, do nesramne eksploatacije vsemogočih tipografij, ki mnogokrat po njegovi obdelavi niso podobne ničemur več razen lastni funkcionalnosti. Nekako pred tremi leti je Domjan pričel svoje plakate posiljati v tujino. Takoj so ga uvrstili na svetovno razstavo VIII. Poster Biennale v Lahtiju, na XIII. mednarodni bienale plakata v Varšavi, kasneje pa se na mnoge druge. Lani sta njegova plakata za SLG Celje, Zvezde na jutranjem nebu in Pokvarjenec izšla tudi v žiriski knjigi najboljšega plakata v letu 1992.

Jože Domjan: 1991, sitotisk

LITERATURA / INTERVJU

Most med jeziki

Pri Mohorjevi družbi je izšla Antologija slovenske književnosti za tujino v esperantu, ki jo je uredil Vinko Ošlak

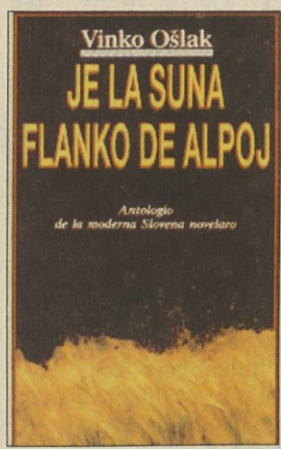
PETER TOMAZ DOBRILA

Gre za prvi primer tako zastavljenega dela v jeziku, ki v sebi nosi popolnoma drugačne sociološke, filozofske in navsezadnje tudi humanistične težnje; med ljudmi, ki ga govorijo, berejo in razumejo, vzpostavlja drugačne odnose, neobremenjene z nacionalnimi identitetami jezikov in predsodki o plemenski pripradnosti »blut und boden«.

Hkrati esperanto poleg medsebojnega komuniciranja in vtisa povezanosti na neki višji stopnji omogoča tudi doslednejše in izvirnikovo zvestejše prevajanje, saj njegova sintaksa, semantika in besedni zaklad upostevajo različne zakonitosti jezikov. Med drugim vsebuje celo dvojino. Vinko Ošlak je v Antologiji slovenske književnosti za tujino v esperantu, za katero je predgovor napisal Denis Poniž, izbral naslednje avtorje: Edvarda Kocbeka, Borisa Pahorja, Alojza Rebullo, Bena Zupanciča, Pavleta Zidarja, Leopolda Suhodolcana, Andreja Capudra, Draga Jancarja, Bozidarja Kramolca, Marjana Tomsica in Janka Ferka.

Izdali ste antologijo slovenskih pisateljev v esperantu. Zakaj ste se odločili za takšen korak in kakšen kriterij ste pri izboru uporabili?

Knjigo je izdala Mohorjeva družba v Celovcu. Sam sem bil urednik in prevajalec knjige. Tudi izbor je moj; izbral sem enajst avtorjev, časovni okvir je povojna sodobna

slovenska proza, torej novele. Izbor je subjektiven in kot tak vselej problematičen, vendar mislim, da v glavnem le predstavlja tudi objektivni vrh slovenske proze. Zacelem s Kocbekom, koncal z mlajšimi, kot sta na primer Marjan Tomsic ali Janko Perk. S knjigo sem hotel dohietiti zamudo Slovincem, ki med zadnjimi evropskimi narodi svoje proze oziroma poezije nimajo sistematično predstavljene v mednarodnem jeziku. Zdjaj smo to nadomestili in pred nami so nova naročila s podobno informacijo.

Kaj konkretno pričakujete od te izdaje?

Prva pričakovanja so se že uresničila. Najbolj naravno pričakovanje je, da esperantisti, ki v tem jeziku berejo knjige, preberejo tudi delce slovenske literarne zakladnice. Drugo pričakovanje je, da bo ta izdaja most za prevode v tretje jezike; dva taka prevoda ze nastajata. Prvi je prevod nase antologije v kitajščino, drugi pa v

angleščino. Prednost esperanta je namrec, da sorazmerno zvesteje podaja sporočilo in ohranja jezikovne zakonitosti izvirnika kot drugi jeziki.

Zakaj se je ravno Mohorjeva družba iz Celovca odločila za takšen korak, in ne katera od slovenskih založb?

Mohorjeva ima neke vrste tradicijo pri izdaji del v esperantu, saj jih je nekaj že izdala. Njena odprtost je razlozljiva s tem, da sama deluje v večkulturnem mednarodnem prostoru in ima zato ostrejši posluh za tovrstne vplive. Jasno ji je, da ni mogoce ostati samo v svojem jeziku, hkrati pa ni primerno staviti na tako imenovane velike kulture in velike jezike.

Je mogoce upati, da bodo takšen korak v prihodnosti storili v kateri od drugih slovenskih založb?

Komaj. Slovenija živi v nekakšni utvari ali napačni predstavi, da se je treba povezati predvsem z močnimi, si poiskati močnega brata. Po razpadu Avstro-Ogrske je bila tak močni brat Kraljevina Srbija, potem smo se z njo sprli in zdaj je ta močni brat seveda predvsem Zahod. Če petdeset let bo to mogoce Kitajska. Ne vem. Sem nekoliko skeptičen, da bi Slovence kdaj odkrili same sebe kot suverene partnerje v svetovni družini narodov.

Torej iz jece narodov v jeco naroda...

Tako. Samo jezik se zmenja.

GLASBA / KONCERT

Pravi čas za blues

V torek, 2. februarja, je v klubu K4 nastopil nizozemski kitarist in pevec Hans Theessink

Nizozemski kitarist in pevec Hans Theessink se drži arhetipskega modela bluesmana; zdi se, da je to edina racionalna izbira za Evropejca, ki ga je privlekla crna ljubezenska pesem. Vendar Theessink ni zgolj interpret bluesovske klasi-ke, saj se na njegovih ploščah, teh pa ni malo, redno, zadnje case pa vedno bolj pogosto pojavljajo tudi njegovi lastni bluesi. Teme zanj ne crpa iz vroćnih noci, v katerih je do onemoglosti poslušal plošče starih makov, iz koncertov, na katerih jih je prvič v živo videl in z nekaterimi tudi sam igral, in končno iz lastne izkušnje profesionalnega potujočega glasbenika. Theessink je danes med najboljšimi glasbeniki znotraj country blues idioma. In to ne zgolj v Evropi. Njegov

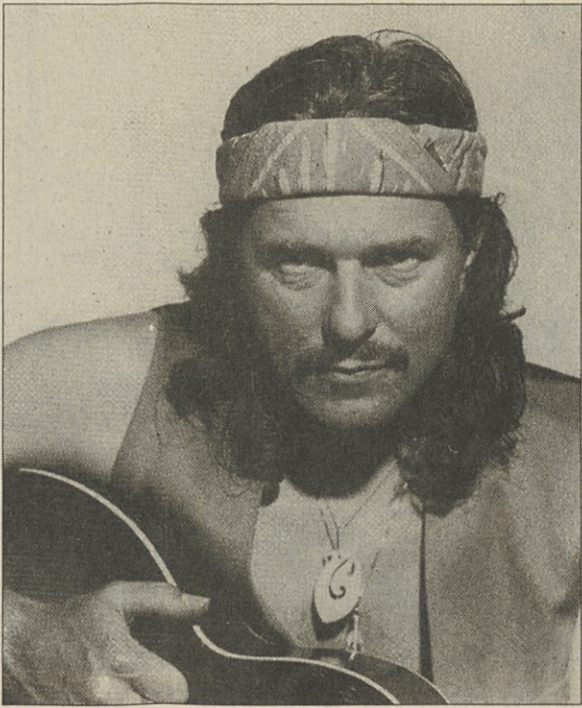
ICO VIDMAR

nastop v klubu K4 je pritegnil presenetljivo stevilo v glavnem mlajše publike, ki je oćitno uživala v Theessinkovih interpretacijah tradicionalnih in njegovih lastnih bluesovskih pesmi. Ce je prvi del koncerta minil v maniri »vsega dobrega po malem« in lovljenja na limanice, je Theessink v drugem delu, ob se bolj razigranem občinstvu, odigral repertoar, ki mu je najbližji. Predvsem stare, preverjene bluese iz Delte, delikatne »slide komade« in za konec nekaj »ragtime picking« veseljaskih pesmi. Theessink je tehnično izvrstno podkovan kitarist, manj prepričljiv orglar in pevec s temnim, a ne preveć vzne-mirljivim glasom.

Njegovo preigravanje ustaljenih bluesovskih standardov je raznovstno, odpeto na visoki ravni, a vse prevećkrat odigrano metrićno pravilno, v srednjem tempu »kvazi-boogieja«. Le na trenutke je »zdrsnik« v počasen, ritmićno prestavljen blues. Omeniti velja vsaj izvrstno interpretacijo You Got To Move Freda McDowellja s čistim slidom in cvrsto igro na basovskih strunah, originalno verzijo Cannah Heat Tommyja Johnsona (spet odigrano na »slidu«, ceprav ga legendarni pevec iz Jacksona ni igral) in pa drveći »picking« v interpretaciji balade o Stackoleju. Theessink nastopa z lastnim ozvoćenjem, s katerim potuje na

turneje, kljub temu pa mu ni uspelo pricarati vsega zvocnega razkosja svojih arhi-vskih, ojaćanih akustic-nih kitar (National steel iz leta 1935 in nenavadni model Martin iz petdesetih). Nivelacija barvitosti obeh instrumentov in omenjena metrićna pravilnost njegovim bluesom dostikrat je mljeta sapo, vendar ju slej ko prej prekrije iskren in povsem »neprofesionalen« pristop glasbenika, ki si z igranjem služi kruh. Nastop, ki je trajal dve uri in pol in »stresanje komada za komadom«, publika z mladimi deklicami v prvih vrstah, ki z njim pojejo Corri-no, pać niso obicajne stvari v naši koncertni klubiški ponudbi.

Kako je ze rekel Howlin Wolf? »Men don't know, but little girls understand.«

NA KRATKO

ARHITEKTURA

Dessina razstava uspešna tudi na tujem

NEW YORK - Slovenski kulturni praznik 8. februar so na svojevrsten način zaznamovali tudi v Združenih državah Amerike. Na ta dan je bila namrec odprta razstava slovenske sodobne arhitekture v Albuquerque v Novi Mehiki. Gre v bistvu za razstavo Contemporary Architecture in Slovenia, ki jo je arhitekturna galerija DESSA iz Ljubljane organizirala novembra 1991 v National Institute for Architectural Education (NIAE) v New Yorku. Tedaj naša država se ni bila priznana in to je bil prvi kulturni dogodek, ki ga je ambasador dr. Petrić odprl v svoji novi vlogi.

Poleg tega je bila razstava sodobne slovenske arhitekture v eni izmed nekdanjih »komunističnih« dežel v ZDA. Pripravila sta jo ljubljanska DESSA in neformalno združenje Friends of DESSA v New Yorku ob pomoći številnih sponzorjev in ob organizacijskem sodelovanju tako našega tedaj se nepriznanega veleposlanstva v Washingtonu kakor tudi tedaj se delujočega članek Sachverhalt Slovenien Andreja Hrauskega v avstrijski reviji Bau Art st. 2/1990). Kot zanimivost velja omeniti, da je bila vsa poslana kolicina 40 izvodov v elitni dunajski knjigarni Prachner na Kärntnerstrasse prodana v nekaj dneih. Na podlagi kataloga in new-yorskih odmevov so se za razstavo Contemporary

Architecture in Slovenia pričeli zanimati tudi v Evropi (London, Pariz, Milano, Budimpešta, Graz) in seveda na Japonskem (Tokio). (P. R.)

7. julija 1992 v Chicago Athenaeum - Museum of Architecture and Design v Chicagu in 9. novembra 1992 v Kansass Cityju v okviru tamkajšnje univerze. Dobrsen delez k popularizaciji sodobne slovenske arhitekture je pri-speval tudi razstavni katalog (oblikovalec Ranko Novak), ki je prvi pregled sodobne slovenske arhitekture (ce izvzamemo članek Sachverhalt Slovenien Andreja Hrauskega v avstrijski reviji Bau Art st. 2/1990). Kot zanimivost velja omeniti, da je bila vsa poslana kolicina 40 izvodov v elitni dunajski knjigarni Prachner na Kärntnerstrasse prodana v nekaj dneih. Na podlagi kataloga in new-yorskih odmevov so se za razstavo Contemporary

PLES

Kaj je Nova Evropa LONDON - Veliko je govora o kulturnem prostoru Nove Evrope. Spremembe, ki se dogajajo v zadnjih letih, so sprožile veliko zanimanja za kulturno izražanje v orisu državnega ali nacionalnega značaja in v opisu doživljanja teh sprememb. Nedvomno bomo videli celo serijo razstav in predstav pod naslovom Nova Evropa, na katerih naj bi spoznali in vzpostavili dialog z množico prerojenih nacionalnih, regionalnih in državnih skupin. Tako se začne tu-

di sedma sezona modernega plesa Nabita pomlad (Spring Loaded), ki jo producira direktor plesnega gledališča The Place John Ashford.

Nabita pomlad je tradicionalni oder, ki nudi novim in mladim pesnikom koreografom iz Velike Britanije možnost predstaviti svoje delo, ki si sicer ne bi imela finančnih možnosti ali pa so odsokna deska za nove predstave.

Letos je program odprl vrata evropskemu kontinentu. Na njem bo gostoval tudi Betontanc s predstavo Za vsako besedo cekin, ki bo popestrila včasih dokaj sterilen in ponavljajoć gib sodobnega modernega plesa in vizualnega gledališča.

Kot mnoge najbolj zanimive skupine se giblje

med mnogimi umetniškimi disciplinami in raziskuje svoje vsakdanje izkušnje v spoju misli in forme, ki izvira iz skupine same.

Uspehi, ki so jih dosegli doma in po svetu, potrjujejo menedžersko stran kulturnih dejanj. To je pomembna združitev kreativnega izdaja s promocijsko in produkcijsko podporo, kot jo nudi Glej.

Nabita pomlad (sezona februar, marec in april) bo predstavila se skupine iz Spanije, Ceske in Portugalske, poleg bolj znanih imen iz Velike Britanije, kot so Shobana Jeyasingh Company, Motionhouse, V-TOL, Yolande Snaith in The Cholomondeys and The Featherstonehaughs.

(P. B. B.)

MILAN / AFERA O PODKUPOVANJU SE ŠIRI

VIAREGGIO / DUHOVITI TOSKANCI ŽE PRAZNUJEJO PUST

Nove podrobnosti in aresti v zvezi s sodnimi preiskavami

Po izjavah Cultrere naj bi si KD in PSI sporazumno delila podkupnine V Rimu aretirali šestega člana občinskega sveta, odbornika Angeleja (KD)

MILAN - Vesti o izjavah zaslancev se prepletajo z informacijami o novih arestih: preiskave o podkupovanju, ki jih vodi milanski sodniki, prihajajo v zelo napeto fazo, ko vsi iz dneva v dan pričakujejo bistvenih novosti. Včeraj je se zlasti razburila duhove, predvsem predstavnikov KD in socialistične stranke, vsebina izjav, ki naj bi jih ze sredi prejšnjega meseca podal Rolando Cultrera, ki je bil sodelavec bivšega ministra za okolje Giorgia Ruffola. V bistvu je Cultrera odkrito namigoval, da je med KD in PSI prišlo do sporazumnega razdeljevanja podkupnin, kar naj bi ga nadzirala takratna tajnika, Forlani za KD in Craxi za PSI. Vsak od njiju naj bi imenoval svojega zaupnega moza, Giovanni Cavalli naj bi to opravljal za KD, Bartolomeo De Toma pa za PSI. Vsebinska Cultrerovih izjav naj bi prišla na dan sedaj, ker preiskovalci seveda preverjajo verodostojnost izjav in stvilnih podrobnosti, ki jih lahko potrdijo oziroma spodbijejo.

Včeraj so milanski preiskovalci ponovno zasliali arhitekta Silvana Larinija, za katerega je veljala splošna ocena, da gre za ključno osebo v celotni aferi podkupovanja. Njegovi zagovorniki pa so včeraj izjavili, da se tudi

Aretirani rimski odbornik Edmondo Angele (AP)

preiskovalci, ki so doslej Larinija zaslisevali ze veliko ur, nagibajo k temu, da bi precej zmanjšali vlogo arhitekta v celotni zadevi. Vsekakor pa je Larini povedal, da je on upravljal z računom "protezione" bancnega zavoda UBS iz Lugana, vendar pa je bilo pri tem vpletenih veliko oseb. Vse kaze tudi, da je prav

na račun "protezione" Roberto Calvi pred leti položil sedem milijon dolarjev in tako ni neosnovana trditev, da obstaja zveza s propadlim bancnim zavodom Banco Ambrosiano. Vsekakor bodo milanski preiskovalci v najkrajšem času poslanski zbornici posredovali zapisnike zaslišanj Larinija: ti dokumenti naj bi

namreč dopolnili gradivo, na osnovi katerega bi zahtevali dovoljenje za postopek proti tajniku PSI Craxiju. Nekatere obtožbe bremenijo tako Larinija kot Craxija.

V Rimu pa se nadaljuje vrsta aretacij članov občinskega odbora: včeraj so namreč finančni strazniki aretirali občinskega odbornika za nepremičnine Edmonda Angeleja (KD). Gre za preiskavo v zvezi s prodajami nepremičnin s strani javnih ustanov, poleg Angeleja pa so na pooblastilo državnega pravdnika Antonina Vincija preventivno priprli se dva podjetnika, in sicer 45-letnega Paola Rinaldija in 35-letnega Elio Federicija. Obtožbe na Angeleja naj bi zadevale njegovo prejšnjo dejavnost, ko je opravljal funkcije odbornika za promet in v tem svojstvu izdal sumljivo oziroma dobro plačano dovoljenje za plovbo po Tiberi. Angelè je ze šesti rimski občinski svetovalec, ki je vpleten v preiskave, rimski tajnik KD pa ga je suspendiral iz stranke.

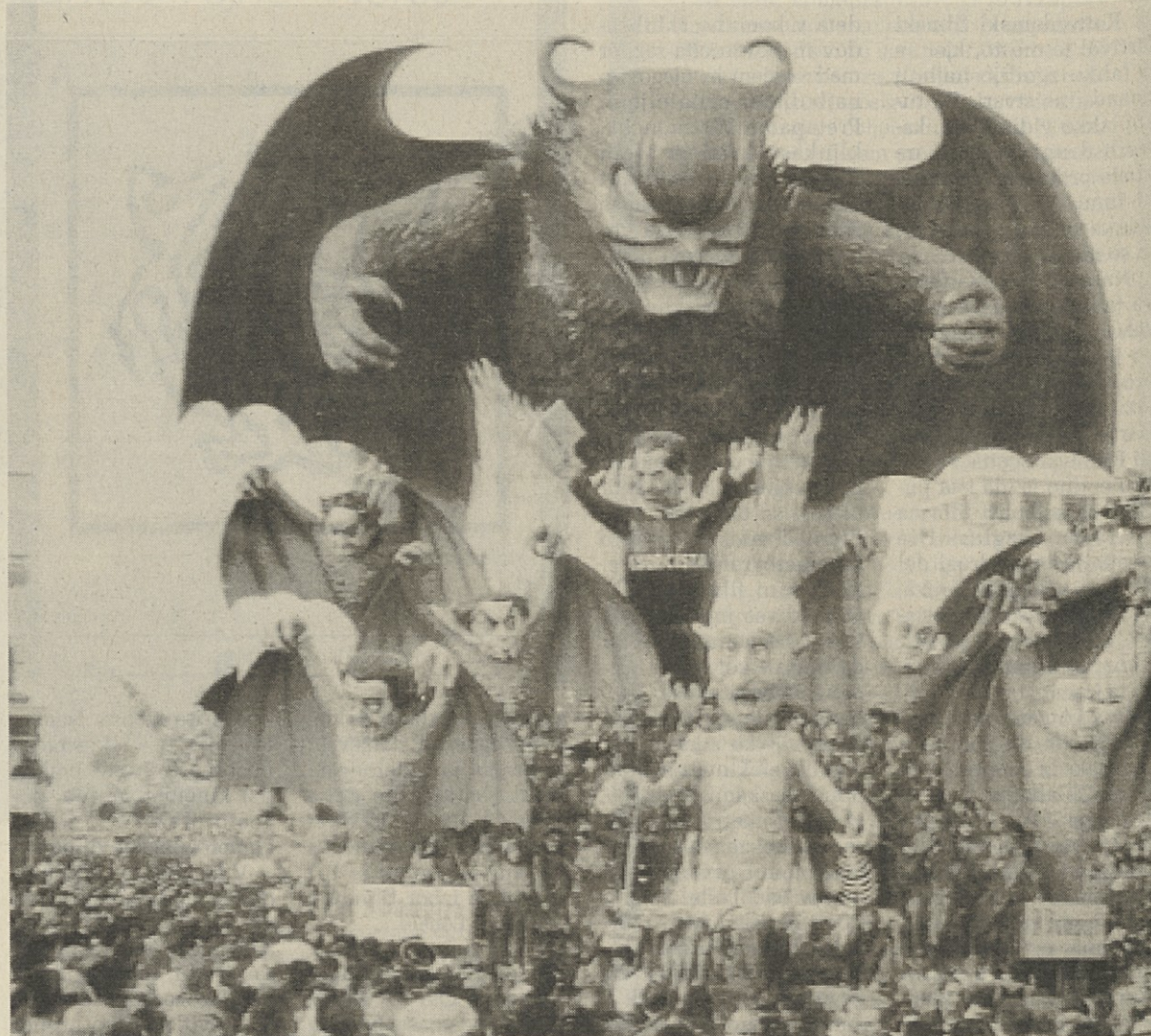
Milanski sodniki so izdali sodno obvestilo tudi na račun socialističnega poslanca Parisa Dell'Unta, in sicer v zvezi s preiskavami o Internetru. Gre za drugo sodno obvestilo za Dell'Unta, ki ni želel dati ocen o odločitvah sodnikov, dejal

pa je, da se obvestilo nanaša na njegov poseg v korist osebe, ki je bila kot konzulent pogodbeno vezana na javno upravo, kar naj bi sodniki ocenili kot zločin proti javnemu upravljanju. Vest, da je prejel sodno obvestilo, je potrdil tudi član vseh državne vodstva KD Vittorio Sbardella, ki zaradi tega ni bil posebno zaskrbljen, ker po njegovem ne gre za zelo resno zadevo (vsaj, kar zadeva njega).

Aretacijo, ki pa so jo takoj spremenili v hišni pripor, so sodniki dosodili tudi industriju Aldu Belleliju, delničarju družbe Belleli, ki deluje na področju elektromehanike. Bellelija naj bi omenil Valerio Bitetto, bivši član upravnega sveta Enela: po njegovih izjavah naj bi družba Belleli plačala tri milijarde lir, zato da je opravila precej obsežna dela v kraju Gioia Tauro, denar naj bi delno prevzel socialistični poslanec Giorgio Gangi, delno pa bivši upravni tajnik PSI Vincenzo Balzamo. Do arestov pa je prišlo tudi v zvezi s preiskavami glede pogodb podjetja Anas: zaenkrat so zaprli funkcionarja Giuseppea Molinarija, ker ni želel dati pojasnil, preiskali pa so tudi nekaj sedežev vsedravnih strank.

S humorjem bičajo italijansko stvarnost

Slabosti italijanske družbe v ogledalu domišljije

Proslavljanje pusta se v Viareggiu začena se kar zgodaj. Kot vsako leto zbadljivi Toskanci niso niti letos ostali dolžni politikom: zadnji do-

godki v zvezi s podkupovanjem, z davčnim pritiskom in cela vrsta drugih aktualnih dogodkov so se odrazili v vozovih. Lepo vreme je

omogočilo veliko stvilo gledalcev, ki so se na moč zabavali ob duhovitih kompozicijah na vozovih. Voz na zgornji sliki s kopico vampirov

in krvosov se nanaša, kot je logično, na zadnje pritvite davčnega vijaka, ki ga je vsak poprečni Italijan se kako občutil na lastni koži.

NOVICE

Predsednik Amato o odnosih z Deželami

RIM - V palaci Chigi se je predsednik vlade Giuliano Amato včeraj srečal s finančnimi ministri in predstavniki deželnih vlad. Na srečanju je predsednik vlade ponovno predlagal emergentno politično linijo. Govor je bil o javnih delih, prevozi, delu, poklicnem izobraževanju in o finančnih skladih EGS: vse odločitve so bile odložene na prihodnji teden, ko bo na sporedu novo srečanje, v pričakovanju -kar zadeva Furlanijo-Julijsko krajino- da Gianfranco Borghini (nacelnik oddelka za zaposlovanje) obišče nase deželo skupno s podtajnikom predsedstva ministrskega sveta Fabiom Fabbriem. V imenu deželne uprave je odbornik za zdravstvo Brancati izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da bodo Dezele v prvi osebi nacrtovale razne investicije.

Industriji o varnosti na delavnih mestih

RIM - Varnost na delovnih mestih je v Italiji res nizka, predvsem kar zadeva možne nevarnosti, ki jih povzročajo svinec, azbest in pa hrup. Tako pravi deželna federacija industrijcev, katere delegacija se je včeraj sestala s socialistično poslanko Roberto Bredo, članico komisije za delo v poslanski zbornici. Deželni industriji so opozorili na nevarnost, da bi tudi poslanska zbornica odobrila (potem ko ga je senat ze sprejel) zakonski osnutek, ki urejuje ta sektor. To bi po njihovem mnenju pomenilo, da bi se v bistvu iznicile vse investicije, ki so jih podjetja ze vložila.

Deželna CGIL o zdravstveni reformi

TRST - Sindikalna organizacija CGIL je včeraj priredila zasedanje na temo »Zakonski odlok o zdravstveni reformi«. Uvodno poročilo je imel Silvano Petris, ki je razčlenil odlok o reformi zakona st. 833; podrobneje se je zaustavil ob nekaterih vprašanjih: o vprašanju nadzora nad izdatki, predvsem o tem težkem gospodarsko-socialnem trenutku, ki ga preživlja država. Obenem je poudaril, da se tudi v Furlaniji Juliski krajini čuti potreba po izboljšanju zdravstvenih storitev, predvsem v najrevnejših slojih. Treba je skrbeti za preventivo, za oskrbo po domovih, za psihiatrijo in za rehabilitacijo. Zato je potrebno racionalizirati zdravstvene strukture in tako pridobljena sredstva uporabiti v strukturalno "sibkejših" sektorjih.

Tersar v Ljubljani

TRST - Deželni odbornik Furlanije Julijske krajine Dario Tersar, ki je zadolžen za stike s tujino in z Evropsko skupnostjo se bo danes v Ljubljani sestel z ministrom za okolje Republike Slovenije Miho Jazbinskom. Dodelati bi morala sporazum o sanaciji Reke in o drugih pobudah na področju varstva okolja.

ITALIJA / TEŽAK KRVNI DAVEK

Spet srhljiv pokol na italijanskem avtocestnem omrežju Tudi tokrat sta verižnim trčenjem botrovali megla in hitrost

Življenje izgubilo osem oseb, ranjenih pa je več kot 100 - Skoraj gotovo bodo v prihodnjih dneh preventivno zaprli vse avtocestne odseke, kjer je gosta megla običajen pojav - Zahteve po razsvetljavi na najbolj ogroženih odsekih bo zelo težko uresničiti

Tako je bila videti avtocesta pri piemontskem Santhiaju, kjer je zaradi megle prišlo do verižnega trčenja (AP)

Jutri naj bi se začel boj za Craxijevo dediščino Martelli vidi rahljanje v vrstah strankine večine

RIM - Za včeraj sklican sestanek socialističnega vodstva je bil preložen na jutri dopoldne, v zameno pa se je včeraj sestalo predsedstvo strankine skupščine, da bi ob udeležbi predstavnikov različnih stališč v stranki določilo potek jutrišnjega in petkovega zasedanja vsedravnne skupščine PSI, s katerega naj bi izšel Craxijev naslednik. Vsekakor gre za znak, da se v stranki stvari premikajo, kar potrjuje tudi Martellijeva izjava po koncu sestanka voditeljev prenoviteljske struje: »Nekaj novosti je... Rekel bi, da se v vrstah strankine večine kažejo bolj razčlenjena mnenja, kar osvobaja od prepovedi, obvez, obljub. Zadovoljen sem, da se lahko tako obrnem na vso stranko.«

Ta vtis delijo z Martellijem tudi ostali voditelji prenoviteljske struje, kot na primer Angelo Tiraboschi, ki trdi, da se mnogi oddaljujejo od večine, zato da bi lahko

volili za Martellija. Prenovitelji so za jutri zjutraj vsekakor sklicali sestanek svojih članov strankine skupščine, ceprav se v tem trenutku zdi, da je nad Martellijevo kandidaturo prevladal »skupni kandidat« Giorgio Benvenuto. Bivšega generalnega sekretarja sindikata UIL, ki ga je Craxijeva večina predstavila kot skupnega kandidata, sta včeraj podprla tudi Signorile in Formica, za največjo možno enotnost pri nasledstvu Craxijeve dediščine pa se je zavzel tudi sam predsednik vlade Amato, ceprav je isti sapi piznal, da bi bil Martelli najustrenejši tajnik. Tudi Salvo Andò si zeli, da bi s četrtkovega in petkovega merjenja moči ne izšli ne zmagovalci in niti porazenci, ker bi to stranko se bolj osibilo.

Na sinočnji sestanek predsedstva vsedravnne skupščine PSI je vsekakor ze pred zacetkom poletelo kup kritik, kot npr. tista,

ki jo je nanjo naslovil Nicola Capria, za katerega ni več nobenega koledarja in reda v delu stranke, saj vodstvo napoveduje in odpoveduje sestanke glede na možnost, da bi doseglo sporazum o kandidaturah in o poteku oziroma načinu volitev na četrtkovi skupščini. Martellijev prenoviteljsem se pri tem zdi povsem naravno, da bodo nislci vseh treh resolucij, ki so bile predstavljene na zadnji socialistični skupščini, tokrat predstavile svoje kandidate, le-te pa bi po njihovem mnenju morali voliti z večinskim sistemom v dveh krogih in s tajnim glasovanjem.

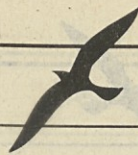
Sto zenski članic vsedravnne skupščine PSI je medtem podpisalo skupen dokument, v katerem se sicer zavzemajo za »močno prenovo«, a hkrati branijo Craxija in tisto, kar je med svojim mandatom storil za zensko vprašanje.

VERCELLI - Zaradi goste megle in pretirane hitrosti je tudi včeraj prišlo do tragicnih verižnih trčenj, ki so tokrat prizadele avtocesto Milan-Turin na odseku med vstopnima postajama Santhia in Carisio. Po zadnjih podatkih je življenje izgubilo osem oseb, od več kot 100 ranjenih so jih 60 zadržali v bolnišnicah, sedem pa jih je v kritičnem stanju. Resevalci so imeli včeraj se teze delo kot dan prej pri podobnem verižnem trčenju med Parmo in Piacenzo, ker so lahko na kraj nesreče prispeli le po poljskih poteh, saj je avtocesto v obeh voznišnih smerih zatrpalo kar nekaj zamaskov skrotovične pločevine. Da bi

bila mera polna, je bil tudi promet na stranskih cestah zaradi goste megle in manjših trčenj prav tako do skrajnosti oviran. V veliko pomoč so bili tudi včeraj helikopterji gasilcev, ki so leteli kljub gosti megli in resili marsikatero življenje. Prizadeti avtocestni odsek bo po vsemu sodeč dalj casa zaprt, ker bodo morali popraviti zaradi gorečih avtomobilov poskodovano cestišce. Prav plamenj so terjali največ življenj. Eden od preživelih je izjavil, da se mora zahvaliti pomicni strehi, da se je resil, preden so njegovo vozilo zajeli plameni. Ostali so se resili, ker so poskakali iz avtomobilov in zbežali preko mreže, ki omejuje avtocesto. Do prvega trčenja je prišlo nekaj po poldesetih dopoldne, ko sta trčila turistični avtomobila in cisterna z gorivom. Zaradi pretirane hitrosti se niso prihajajoča vozila uspela ustaviti. Voznik nekega kombija je povedal, da je pravčasno zavrl, a kaj, ko je le nekaj sekund kasneje vanj trčil osebni avtomobil, ki se je takoj vnel, voznik pa je v njem zgorel. Ob vsem tem je lahko vsakomur jasno, da je poleg megle glavni krivec za taka trčenja pretirana hitrost, ker ze ob počasnejši voznji obstaja nevarnost, da kdo silovito trči v prevideza.

Nic cudnega torej, da je prefekt Elveno Pastorelli, generalni direktor civilne zaštite in protipozarne službe, včeraj

izrazil nujno, da se ob zmanjšani vidljivosti in neugodnih vremenskih razmerah preventivno zapre najnevarnejše avtocestne odseke. Pastorelli pa je včeraj omenil tudi ze staro zahtevo severoitalijanskih soferjev, da bi Italija po nizozemskem in belgijskem zgledu poskrbela za cestno razsvetljavo na najbolj ogroženih odsekih. Prav tako je poudaril, da bi bilo treba dosledneje spostovati hitrosne omejitve, ki v primeru megle ne smejo preseči 40 kilometrov na uro. Z izjemo začasnega zaprtja avtocestnih odsekov, ki ga lahko pričakujemo ze v prihodnjih dneh, pa sta ostali zahtevi brzokone le pobožne želje, ker ni denarja za tako obsežno cestno razsvetljavo, prav tako ni denarja za doslednejšo uveljavitev novega cestnega zakonika tudi na avtocestnem omrežju. Bolj stroge norme v bistvu uvažajo le v mestih in v predmestjih. Po trditvah organizacije prijateljev prometne policije Asaps se lahko »pokole na avtocestah« odpravi le s korenitimi posegi, predvsem z večjo prisotnostjo policije na avtocestnem omrežju, ker bo v nasprotnem primeru novi cestni zakonik le »neizpolnjeni manifest dobrih namer«. Tudi Asaps zahteva preventivno zaprtje avtocestnih odsekov ob gosti megli in poskusno uvedbo akustičnih signalov, ki bi opozarjali na nevarnost. (voc)

AFERA BENVENUTI / SKLEP

Turello "začasni" deželni odbornik

Aretiranega odbornika za kmetijstvo bo najbrž zamenjal Videmčan Paolo Braidà

TRST. Do izvolitve novega odbornika za kmetijstvo, do katere bo prislo prihodnji torek, bo ta pomembni odbor- niški resor vodil sam predsednik deželnega odbora Vinicio Turello. Tako je na včerajšnji seji sklenila deželna vlada, predsednik skupščine Nemo Gonano pa je za torek sklical zasedanje sveta, ki ima na dnevnem redu prav zamenjavo aretiranega odbornika Ivana Benvenuti.

Turello je na včerajšnji odborovi seji uvodoma prebral Benvenuti-jevo odstopno pismo, ki ga je bivši huminski župan napisal v zaporu v Tolmecu. Predsednik in odborniki niso komentirali Benvenuti-jeve izjave, ampak so jo le sprejeli na znanje in sprožili postopek za zamenjavo odbornika.

Deželni svet bo na torkovi seji gotovo sprejel Benvenuti-jev odstop in hkrati izvolil novega odgovornega za kmetijski sektor. Glavna kandidata za to mesto sta Videmčan Paolo Braidà in Tržacan Carmelo Calandrucchio, ki sta že deželna odbornika. Prvi odgovarja za tehnične službe in za ljudske gradnje, druge pa vodi odborništvo za socialno skrbstvo. Oba sta trenutno odbornika suplenta, favorit, če ga lahko tako imenuje-

mo, za Benvenuti-jevo nasledstvo pa je Braidà. Ker je doma iz kmetijske razvite Furlanije, od koder je kršćanska demokracija vedno crpala glasove in konsenz med tamkajšnjimi kmeti. Benvenuti pa bo ne glede na razvoj dogajanj skoraj gotovo ostal deželni svetovalec.

Torkova seje deželne- ga sveta bo v vseh smislih "vroca seja", saj so nekatere svetovalske skupine že zahtevale soocanje ne samo o Ben-

venuti-jevi aretaciji, ampak o splošnejšem vprašanju korupcije v političnem življenju. V nedeljo so se razširile vesti, da je (bivši) odbornik za kmetijstvo odstopil tudi iz KD, to pa so včeraj demantirali, kot so tudi demantirali vesti, naj bi Benvenuti-ja zacasno izključili z stranke. Njegova politična kariera, ki je v vsakem primeru ze močno prejudicirana, bo vsekakor odvisna od razpleta (ali zapleta) sodne preiskave.

GOSPODARSTVO / ODRAZ VSEDRŽAVNE KRIZE

Turizem na Tržaškem doživlja težke čase

Napori in prizadevanja za premostitev hudih težav

TRST. Vojna v nekdanji Jugoslaviji, splosna gospodarska kriza in pomanjkljivi turistični servisi. To so glavni dejavniki, ki so prispevali, da je bilo leto 1992 za tržaški turizem v marsičem crno leto, razvojne perspektive pa so v tem trenutku vse prej kot roznate. To je precej nespodbuden obracun, ki ga je na včerajšnji tiskovni konferenci podal predsednik pokrajinske Turistične ustanove Elio Tafaro, ki je skupno s sodelavci predstavil novinarjem okvirni program za sezono, ki se je pravkar zacela.

Turisti, ki so ze po tradiciji hodili v Jugoslavijo, niso izbrali Italije ali Spanije, a so se raje usmerili v severno Afriko, Grcijo oziroma v Turcijo, ki je lani doživela pravi turistični razcvet. V trzaski pokrajini so v preteklem letu doživeli padec hotel- skih prenočitev (15 odst.) in prihodov domaćih in tujih turistov (5 odst. manj). Nase mesto zaradi razmer na Balkanu ni vec, kot nekoc, tranzitno mesto, zato mora iskati druge poti in možnosti, da privabi turiste. Stvarno možnost predstavljajo tako imenovani paketi (npr. hotel, ogled mesta in kulturna prireditve),

ki ga Trzacani s precejšnjim uspehom ze nekaj casa ponujajo posebno Nemcem in Avstrijcem. V ta paket se bo letos vključilo tudi gledališce Verdi, ki bo turistom ponudilo ogled operete ali kake druge kulturne prireditve. V Nemčiji in v Avstriji vlada za tradicionalni festival operete veliko zanimanje, marsikateri turist pa ni prišel v Trst, ker so bile vstopnice za te priljubljene prireditve ze vnaprej razprodane. Z letošnjo sezono pa se bodo stvari, kot kaže, spremenile, tako da bodo imele turistične agencije na razpolago

določeno število vstopnic in abonmajev.

Tafaro je rekel, da bo turistična ustanova, ki ima pristojnosti nad celotno pokrajino, v kratkem izdala vodič za Kras in za muzej Revoltella, v mejah svojih finančnih razpoložljivosti bo tudi poskrbela za nove turistične smerokaze, ki so zastareli ali pa zelo pomanjkljivi. Posodobila pa bo tudi na vseh pomembnejših turističnih borzah (vključno s tisto v Ljubljani), v Trstu pa bo med prireditelji turistične borze, ki bo namenjena Vzhodni Evropi.

Trzaski turistični delavci podpirajo (sporni) nacrt o namestitvi igralnice, od pristojnih oblasti zahtevajo ureditev navtičnih pristanov, da bi lahko nase mesto vsaj od daleč lahko konkuriralo s sosednjo Istro. Boleco točko predstavlja Grad sv. Justa, ki je zelo primeren za poletne prireditve, ni pa uporaben, dokler ne bodo oder in sedišca prilagodili vsem varnostnim razmeram. Občinska uprava bo morala za ta nujna dela potrositi približno 200 milijonov lir. Kdaj in ce bo to sploh v kratkem naredila, pa trenutno se ni jasno.

Predsednik Turistične ustanove Elio Tafaro (na sredi) s sodelavci (foto Sergio Ferrari)

NOVICE

Zaščita za Slovence odvisna od reševanja odškodnin za begunce?

RIM. Veleposlanik Sergio Berlinguer, italijanski koordinator na bližnjih pogajanjih za posodobitev osimskih sporazumov, je včeraj na zunanem ministrstvu sprejel delegacijo Združenj istrskih skupnosti, ki jo je vodil deželni svetovalec KD Lucio Vattovani. Poneje se je zastopstvo srečalo tudi s pooblaščenim ministrom Antoniom Tarellijem, ki bo tudi neposredno sodeloval na pogajanjih z Ljubljano in Zagrebom.

Vattovani je v tiskovni noti označil rimski sestanek za pozitivnega in konstruktivnega, saj je po njegovem pravilno, da tudi razna združenja izrečejo svoja mnenja o teh zelo pomembnih pogajanjih.

Predstavniki istrskih beguncev posvečajo vsekakor posebno pozornost problemu odškodnin oziroma zapuščenih imovin za nekdanje izsilske begunce ter upajo, da bo isto pozornost do teh vprašanj pokazala tudi komisija, ki jo vodi Berlinguer.

Razprava o odškodninah (na raznih ravneh, vključno s parlamentom) mora po mnenju Vattovani-ja in njegovega združenja potekati vzporedno s postopkom za zaščito slovenske manjšine. Res lepo tolmačenje demokracije in izvajanja republiške ustave!

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Narocnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12.1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PATRONAT INAC SVETUJE /

Minimalna delovna doba

BORIS SIMONETA

»Januarja prihodnjega leta bom stara 60 let in upam, da bom tedaj imela pravico do pokojnine INPS. Vedno se bojim, da se bo zaradi novega zakona kaj zataknilo. Trenutno že imam 15 let in 3 mesece delovne dobe: dobrih 14 let sem vpisana v kmečko zavarovanje, eno leto pa sem bila delavka. Vprašujem vas, ce bom cez eno leto dobila pokojnino, ce se sesteva kmečka in delavska doba ter ce moram se plačevati prispevke?« I.C.

Preosnova pokojninskega sistema prinaša številne novosti, ki predvidevajo zahtevnejše pogoje za pridobitev pokojninske pravice. Med temi je tudi predpis, ki je stopil v veljavo ze 1. januarja 1993, da se do leta 2001 postopoma povečuje najnižja zavarovalna doba za uveljavitev starostne pokojnine. Od dosedanjih 15 let se bo zahtevano število prispevkov v tem prehodnem obdobju povečalo vsaki dve leti za eno leto zavarovanja, dokler ne bo cez osem let potreben 20-letni zavarovalni staž. V letih 1993 in 1994 je tako minimalni administrativni pogoj poskočil na 16 let, vendar pa so priznane dolocene izjeme, da se zaščitijo pridobljene pravice.

Nov normativ se ne izvaja v naslednjih primerih: 1. ce je 31. decembra 1992 zavarovalna doba ze znašala 15 let; 2. ce je pred koncem leta 1992 zavarovanec

pridobil pravico za plačevanje prostovoljnih prispevkov, na podlagi katerih bo dosegel 15-letno prispevno stopnjo pred dopolnitvijo upokojitvene starosti; 3. ce sestevek prispevkov konec leta 1992 in zavarovalne dobe do upokojitvene starosti, ne zagotavlja 16 let zavarovanja, je izjemoma možno pridobiti starostno pokojnino tudi z nekaj meseci nizjo zavarovalno dobo.

Nasi bralki torej lahko pritrdimo, da bo od 1. februarja 1994 dalje imela pravico do starostne kmečke pokojnine. Pri tem pridejo seveda v poštev tako prispevki iz kmečkega zavarovanja, kot tudi obdobje odvisnega delovnega razmerja, seveda pod pogojem, da je delodajalec redno plačal socialne dajatve. Teoretično bi lahko ze sedaj prenehali s plačevanjem zavarovalnih prispevkov, vendar pa morate upoštevati tudi zakonsko določilo, da mora neposredni obdelovalec biti zavarovan vse dokler se pretežno ukvarja s kmečko dejavnostjo.

Zavarovalni odpust

Do 31. marca 1993 lahko delodajalci in zavarovanci poravnajo neplačane socialne dajatve za pokojninski sklad oziroma zdravstveno zavarovanje, vključno z davkom na zdravje. Meta zamudnih obresti je dokaj ugodna.

GORICA / NA POBUDO SKGZ

Še o krčenju števila gorskih skupnosti

GORICA. Vprašanje združevanja in krčenja števila gorskih skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini je dokaj aktualno in o tem bo v kratkem tekla beseda na deželni skupščini, ki se bo morala izreči o nacrtu, ki ga je izdelala deželna vlada in ki predvideva skrčenje zdajšnjih desetih gorskih skupnosti na šest. Nastale naj bi gorske skupnosti za Julijske Predalce, za Režijo in Kanalsko dolino, za Gornjo Furlanijo, za pordenonsko območje ter za brisko in krasko področje.

Na podlagi tega nacрта, naj bi prislo do bistvenih sprememb tudi v tistih gorskih

skupnostih, kjer zivi slovenska narodnostna skupnost. S tem v zvezi je vezano tudi vprašanje vrednotenja etnične specifičnosti teritorija, ki ga zaobjemajo stiri od šestih gorskih skupnosti, ki naj bi nastale po nacrtu deželne vlade.

Na to temo bo tekla beseda na srečanju »Gorske skupnosti - Vprašanje obstoja in razvoja«, ki ga goriski Pokrajinski odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze prireja ob sodelovanju občinskih uprav iz Doberdoba, Sovodenj in Steverjana v danes, ob 18.30, v glasbeni dvorani osnovne šole Prezirovega Voranca iz Doberdoba.

DEŽELA / UKREP PROTI KRIZI

Za krajevni prevoz rešitev z anticipacijo iz proračuna

TRST. Deželni odbor FJK je včeraj odobril izplačilo 80 odstotkov vsote, ki jo je Dežela v proračunu za letošnje leto predvidela za krajevni javni prevoz. Ukrep bo tako javnim kot zasebnim prevoznim podjetjem zagotovil anticipacijo sredstev, ki naj bi jih za svojo službo prejela letos, s tem pa bodo lažje prebrodila krizo, ki se je zgnila tudi na ta sektor. Anticipiranih 80 odstotkov ali 68, 366 milijarde lir - od skupnega zneska 95 milijard, kolikor ga predvideva deželni finančni zakon - bo prevoznim podjetjem

na voljo ze pred koncem tega meseca.

Deželni odbor je ukrep sprejel na predlog pristojnega odbornika Cruderja, ki se je pred tem sesel s predstavniki prevoznih podjetij, pokrajinskih uprav, sindikalnih organizacij in Državnih železnic. Svojim sogovornikom je med drugim orisal smernice, ki si jih je deželna uprava zamislila za nujen preustroj krajevnega javnega prevoza v FJK in na osnovi katerih bo dosedanje pokrajinske prevozne nacрте zamenjal celovit nacrt za vso deželo.

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO
DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. februarja 1993 in zapadlostjo 1. februarja 2000.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 7% bruto, bo izplačan 1. avgusta 1993. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviškom premije 0,50 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Prvi šestmesečni realni čisti donos znaša 12,63% letno v primeru, da se izklicna cena istoveti z nominalno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 11. februarja.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. februarjem; ob vplačilu (16. februarja) bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

Kljub onesnaženju bo danes mesto odprto za promet

Merilne naprave Krajevne zdravstvene enote na Goldonijevem trgu so ugotovile, da je onesnaženje zraka v mestnem središču v pone-deljek preseglo dovoljeno mejo. V povprečju osmih ur so zabeležili v kubiku zraka po 10,3 miligrama ogljikovega monoksida, to je 0,3 miligrama več od dovoljene stopnje.

Trzaska občinska uprava je kljub temu odločila, da bo mestno središče danes odprto za promet. Svojo odločitev je utemeljila z dvema dejstvom. Prvic: onesnaženje je le minimalno prekoracilo dovoljeno mejo in meteorološke napovedi so za danes dokaj ugodne, zaradi cesar naj bi se stopnja onesnaženja po blagodejnem vplivu včerajšnjega zaprtja vsekakor zmanjšala. Drugic: zaradi obiska predsednika republike bodo nekatere ceste že itak zaprte za promet, zaradi cesar ne gre upoštevati nadaljnjih restrikcij, ki bi povzročile le nove nevšečnosti za avtomobiliste.

Videofilm o Rižarni

Trzaska občina bo pripravila videofilm o Rižarni. Tako je včeraj sklenil mestni občinski odbor na predlog odbornika za kulturo Alessandra Perellija.

Projekt bo vodilo ravnateljstvo mestnega zgodovinskega in umetnostnega muzeja, ki je že stopilo v stik z nekaterimi trzaskimi univerzitetnimi izvedenci in z Deželnim zavodom za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji-Juljski krajini, poleg tega pa je k pobudi pristopil tudi zgodovinar trzaski Elio Apih, ki je med drugim pred dobrim desetletjem pripravil katalog permanentne razstave v Rižarni.

Videofilm bodo proizvedli s prispevkom trzasko pokrajine. Ko bo posnet, bo postal lahko pomembno kulturno sredstvo, saj bo seznanjal ljudi o grozotah in pokolih v tem spomeniku vse-državnega pomena, istocasno pa bo mladim rodovom služil kot solski pripomoček pri učenju in poglobljanju sodobne zgodovine teh krajev.

Voda v Padričah, Gropadi in Bazovici spet pitna

Občinsko podjetje ACEGA obvesča prebivalce Padric, Gropade in Bazovice, da so zadnje analize vode z vodovodnega omrežja teh treh vasi pokazale, da je voda spet pitna. Padricarji, Gropajci in Bazovci lahko odslej spet uporabljajo vodo za zivilske namene, ne da bi jo morali prej prevreti.

Danes prispe na dvodnevni obisk v Trst predsednik republike Scalfaro. V dopoldanskih urah se bo srečal s krajevnimi in deželnimi političnimi predstavniki, ob 17.30 pa se bo na univerzi udeležil slavnostnega odprtja akademskega leta. Zvečer bo na prefekturi imel vrsto sestankov, med drugim tudi z delegacijo slovenske manjšine v Italiji. Jutri bo predsednik obiskal bazovsko fojbo in Rižarno, popoldne pa se bo srečal z znanstveniki miramarskega Centra za teoretsko fiziko, pred odhodom v Rim pa bo na kratko obiskal tudi devinski Zavod združenega sveta.

Trzaska Občina opozarja, da bodo lahko občani sodelovali na jutrišnjih spominskih svečanosti na fojbi in v Rižarni. Scalfaro bo došel v nekdanje nacistično taborišče približno ob 11.30. Zveza partizanov ANPI, združenje nekdanih deportirancev ANED in združenje bivših političnih preganjenecv ANNPIA pozivajo svoje člane in simpatizerje, da se množično udeležijo svečanosti v Rižarni in da pridejo na kraj pred prihodom državnega poglavarja. Tako se bodo izognili prometnim in drugim organizacijskim težavam, saj bo Scalfaro, kot pričakova-

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro (telefoto AP)

no, prisel tudi v Rižarno ob strogih varnostnih ukrepih.

Nekatere stranke, organizacije in združenja so s plakati po mestu izrazile dobrodošlico visokemu rimskemu gostu. Uradni lepak je razmnožila tudi mestna uprava z dobrodoščico Scalfaru, ki jo je podpisal zupan. V njej Staffieri seveda pozdravlja predsednika, v upanju, da bo tudi njegov obisk prispeval, da bo Trst premostil sedanjo hudo družbeno in

gospodarsko krizo.

Za kroniko naj se dodamo, da bodo pol ure (!) pred predsednikovim prihodom poimenovali del nabrežja pred Trgom Unità po Trzacanih, ki so padli za italijanstvo Trsta. Poimenovanje prireja občinska uprava. Nekateri njeni predstavniki upajo, da se bo slavnosti udeležil tudi Scalfaro, da bi že od vsega začetka dali njegovemu obisku neke vrste domoljubni ali patriotski značaj.

Scalfaro na obisku

Poziv k množični prisotnosti na jutrišnji slavnosti na dvorišču Rižarne

Naši bralci o obisku predsednika republike

Scalfaro je postenjak, njegovo srečanje s predstavniki slovenske manjšine je pomembno, a malo verjetno je, da bi lahko predsednik republike, kljub visoki institucionalni funkciji, ki jo opravlja, odločilno prispeval k resitvi odprtih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Taka so v skopem mnenja o obisku predsednika italijanske republike, ki smo jih slisali iz ust bralcev v okviru nase miniankete pred njegovim dvodnevnim obiskom v Trstu. Anketa nima nikakršne statistične veljave, opravljena je bila takorekoč ad hoc, gre pa vsekakor za izbor mnenj, ki jih je veljalo zabeležiti, in to smo tudi storili.

Bralcem smo postavili le eno zelo splošno, obsirno vprašanje: Kaj menite o obisku predsednika republike v Trstu?

Takole so nam odgovorili:

Oskar Kjuder (Lonjer): Povedal bom čisto preprosto. Scalfaro je postenjak. Zelo sem bil za-

dovoljen z njegovo novoletno poslanico, kot tudi z nedavnim govorom Amata v naši deželi. Med obiskom bo Scalfaro stopil v Rižarno in na fojbo. Razumem, da so diplomatski koraki dobro preračunani, a ker bo ze tam, bi lahko stopil se do drugega antifasističnega spomenika, tistega, ki je le kakih 400 metrov stran in ki spominja na mučenisko smrt nasih prvih antifasistov, Bazonvskih junakov. To so bili prvi antifasisti, ki so padli za demokracijo in svobodo narodov.

Stanka Mokole (Salez): Upajmo, da bo Scalfarov obisk pripomogel k resitvi odprtih vprašanj nase manjšine, a o tem resno dvomim, ker predsednik republike nima takih pristojnosti. O tem mora odločati vlada. Amato je ob svojem obisku v naši deželi lepo govoril, a doslej ni bilo se nič storjenega. V tej zvezi bi opozorila tudi na gospodarski aspekt, ki ga ne gre zanemariti. Vsekakor menim, da bi morali predstavniki, ki nas zastopajo v Rimu, bolj

pritisniti na oblasti in si prizadevati za Slovence v Italiji.

Marko Rupel (Prosek): Menim, da gre za klasičen rutinski obisk. Tudi srečanja bodo rutinska: z večino in manjšino. Kot katoličan spoštujem Scalfaro žrtve vseh, zato tudi obiska v Rižarni in na fojbi. Predsednik se noče zameriti nikomur, zato se bo srečal z vsemi: nasi mu bodo povedali svoje, drugi spet svoje, in vse bo ostalo tako, kot prej.

Sergij Majovski (Devinscina): Upam, da bi vendar kaj konkretnega storili. Na to čakamo že 50 let. Zavedam se, da Scalfaro kot predsednik republike nima mnogo moči, gre torej bolj za simbolično srečanje kot pa za kaj drugega.

Pino Rudez (Sv. Ivan): Menim, da je vsak predsednikov obisk pomemben z moralnega vidika. Njegovo srečanje s predstavniki manjšine je pomembno, saj gre za novost: ce se ne motim ni niti Pertini kot predsednik sprejel manjšine. Obenem sem mnenja, da

so vsa ta srečanja in obiski pri nas v funkciji bližnjih volitev na Trzaskem.

Marija Mamolo (Rojan): S srečanjem s predstavniki slovenske manjšine Scalfaro v bistvu priznava našo prisotnost v teh krajih. Ne bi vedela povedati, v kolikšni meri nam bo to koristilo, a je vsekakor priznanje za našo manjšino.

Aleksij Pregarc (Ricmanje): Ob Scalfarovem obisku bi kot clovek kulture rad opozoril, da bi morali predsedniku republike prikazati našo multikulturalnost. Nase kulturno delo je za obe skupnosti izjemno vazno. Tudi sam pripravljam novo knjigo, in upam, da mi jo bo uspelo izdati. Predsedniku bi morali skratka prikazati nas kulturni svet, nase posteno kulturno napre-zanje, morali bi mu predložiti nekaj izvodov nasih del, vse ostalo mu bodo ze politiki prikazali. Kultura je naša narodna izkaznica, ki pa je prevečkrat, zal, pepelka, ker ne prihaja do tistega izraza, ki ji pritice.

Osem avtobusov od včeraj uporablja "ekološko" gorivo

Poskus prevoznega podjetja bo trajal šest mesecev

Eden od avtobusov ACT, ki od včeraj poskusno uporablja Diesel-Bi (Foto ferrari)

SKP / KONGRES KROŽKA KRAS

Za ohranitev slovenske identitete in proti vsem oblikam nacionalizma

Na sedežu društva Tabor na Opcinah je bil v nedeljo letni kongres kraskega krožka Stranke komunistične prenov. Člani krožka so razpravljali o številnih vprašanjih, s katerimi se sprijema prebivalstvo trzaskega Krasa in poudarili - kot je zapisano v tiskovnem poročilu - važnost široke komunistične prisotnosti na tem teritoriju.

Delovanje krožka je že od svoje ustanovitve v decembru leta 1991 omogočilo, da je bilo na zadnjih upravnih volitvah izvoljenih pet rajon-

skih svetovalcev v dveh rajonskih svetih na Krasu, kar po mnenju SKP dokazuje, da ne gre za nostalgicno stranko. V teh rajonskih svetih so se izvoljeni svetovalci obvezali za obrambo slovenske kulture in identitete proti vsem oblikam rasizma in nacionalizma. Poleg tega so zahtevali resnično avtonomijo in primerne pristojnosti glede upravne administracije.

Glede stanja v devinsko-nabrežinski občini je kongres SKP izrazil mnenje, da bi moralo priti do novih volitev, potem ko je bila občinska uprava

vpletena v zadevi Fintour in obrtniske cone. Poudarjeno je bilo, da se mora SKP na morebitnih novih volitvah obrniti na slovenske in italijanske volilce in se zavzeti za izvolitev komunističnega zupana.

Strankin kongres se je nadalje obvezal, da se bo z vsemi sredstvi zoperstavil večinskemu volilnemu zakonu, pri čemer se bo lahko poslužil tudi referendumov. Kongres je zaključila članica pokrajinskega tajništva Jelka Gerbec, poleg tega pa so bili izvoljeni tudi novi vodstveni organi krožka.

Diesel-Bi: tako so poimenovali "ekološko" gorivo, ki v veliko manjši meri onesnažuje ozračje glede na tiste, ki so sedaj v uporabi. Gre za gorivo, ki so ga pridobili iz več rastlinskih olj, značilnost "neosnaževalca" pa gorivu daje dejstvo, da ne vsebuje zvepla. Od včeraj dalje bo novo gorivo poskusno uporabljalo osem avtobusov mestne javne prevozne službe ACT, ki je včeraj tudi uradno predstavila Diesel-Bi in njegove značilnosti. Poskus naj bi trajal šest mesecev, nakar se bodo verjetno odločili, če naj tudi druga vozila oskrbujejo z "ekološkim" gorivom.

Nov tip goriva, ki ga lahko uporabljajo vsa vozila - vsaj tako zagotavljajo proizvajalci - so izdelali pri družbi Novamont, ki sodi v okvir grupe Ferruzzi. V prodaji je že v severnem delu Italije preko uradnih prodajalcev, za Trzasko je to družba Agricom. Kot že rečeno, Diesel-Bi ne vsebuje zvepla, zato ne onesnažuje in tudi ne pušča strupenih in nevarnih sledi za seboj, ce se npr. razlije po cestišču. Proizvajalci nadalje zagotavljajo, da se gorivo lahko uporablja tudi za gretje tako zasebnih stanovanj kot tudi industrijskih obratov.

Na osnovi opravljenih testov - Diesel-Bi so zaenkrat preiskusili na 600 vozilih - družba Novamont trdi, da vozila s tem gorivom ne izgubijo ne na hitrosti ne na varnosti, velike prednosti pa nudi glede zascite okolja.

Podelitev priznanj za kulturno delo na proslavi DSI in Slovenske prosvete

Slavnostni govornik Tomaž Simčič: »Potreben je dialog med različnimi«

HELENA JOVANOVIĆ

Dan slovenske kulture so v ponedeljek počastili tudi v Peterlinovi dvorani. Slovesen večer sta organizirali Slovenska prosveta in Društvo slovenskih izobražencev, proslava pa je bila predvsem priložnost za podelitev nagrad umetniškim ustvarjalcem na področju proze, poezije, fotografije in odrskega izražanja. Slavnostni govornik je bil prof. Tomaž Simčič, ki si je za izhodišče svojega razmišljanja izbral Prešernov poziv k "edinstnosti".

Prva točka večera je bila podelitev nagrad letošnjim zmagovalcem tokrat je 21. literarnega natečaja Mladike. Clani- ca komisije prof. Ester Sferco je povedala, da so prejeli 55 prispevkov v poeziji in prozi, od teh pa je bilo nagrajenih 6. Zlasti po osamosvojitvi Slovenije, je se povedala, je literarni natečaj zabeležil številno prisotnost sodelavcev iz matične domovine, mnogo prispevkov pa je prišlo tudi iz zdomstva, od Amerike do Japonske. Za prozo so bili nagrajeni: 1. Ida Mlakar iz Ljubljane, 2. Milojka Zizmond Kofol iz Renc, 3. nagrado pa sta prejela Andrej Arko iz Brestovnice na Krasu in Ted Kramolc iz Kanade. Od prejetih ciklusov pesmi pa je komisija ocenila za najboljšo poezije Franco Dular iz Novega Mesta, drugo nagrado je podelila Irena Zerjal iz Ricmanj, tretje pa ni prejel nihče.

Precej je člane komi-

Udeleženci Prešernove proslave Slovenske prosvete in DSI (foto Ferrari)

sije razocaral fotografski natečaj Mladike, saj se ni dvignil nad raven čistega amaterstva in priloznostnega fotografiranja. Vedicna udeležencev je poslala družinske motive, ki pa seveda ne ustrezajo namenom natečaja. Prvo nagrado je dobil Ivan Strole iz Celja, drugo Andrej Zigon iz Logatca, tretje nagrade pa komisija ni podelila.

»Da bi nam srca vnel

za cast dezele, med nami potolazil razprtije in spet zedinil rod Slovencev ne cele« - iz teh Prešernovih verzov je slavnostni govornik Tomaž Simčič črpal navdih za svoj govor. Zeljo po združitvi gojimo Slovenci ze od nekdaj, ceprav je ni bilo nikoli močose uresnitici, saj je razdeljenost temeljna danost vsega cloveštva, kar nesporno dokazujejo zgodovinska dejstva. In ven-

Soočenje med pisateljem in kritikom v muzeju Revoltella

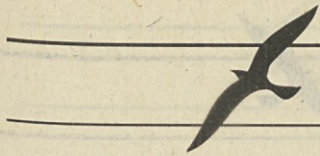
Institut Gramsci za Furlanijo - Juljsko krajino prireja niz starih debatnih srečanj, posvečenih bralni kulturi in na katerih se bosta soočala avtor in literarni kritik. Prvo taksno srečanje bo danes popoldne, soocala pa se bosta pisatelj Fulvio Tomizza in kritik Giuseppe Petronio, ki bosta razpravljala o tem, kako prebrati roman. Prireditve, ki je namenjena predvsem solski mladini, bo v dvorani Muzeja Revoltella (Ul. Diaz 27) z zacetkom ob 17.30.

dar, je dejal prof. Simčič, je bil Prešernov poziv k "edinstnosti" resničen in potreben, saj se je dobro zavedal praktičnih potreb malega naroda. »Vsi se zavedamo,« je poudaril, »da bi bila brez soglasja vsega naroda samostojna Slovenija se danes pobožna zelja. Kot bo ostal pobožna zelja moralni in materialni napredek novonastale države, ce se proces resnicne narodne sprave na bo nadaljeval in zaključil...« Beseda "zedinjenje" pa ne sme postati le gola fraza, je nadaljeval slavnostni govornik. Sloneti mora na zaupanju v clovekovo svobodo. Potreben je dialog, ta pa je možen samo med različnimi. Tam, kjer te razlicnosti ni, ostane le se igra moči in interesov. »Slovenci v tem nismo nobena izjema, nasprotno. Kljub do-

sezeni državnosti bomo ostali malostevilen in zato ranljiv narod. Ne bo nam lahko v neizprosni igri moči in interesov. V zadnjih letih smo jasno spoznali, kako malo veljajo svecano zapisane pravice cloveka in narodov. Kot v preteklosti nas bosta reševali le moralna drza in zvestoba.«

Govoru je sledilo se nagrajevanje Mladi oder 93, ki je letos 18. po vrsti. Prejelo ga je 12 amaterskih gledaliških skupin, prosvetnih društev in krožkov, ki so lani pripravili kako gledališko predstavo. Med najmlajšimi so priznanje dobili člani društev F. B. Sedej iz Steverjana, Hrast iz Doberdoba, osnovne sole Alojz Gradnik iz Steverjana ter sola Fran Erjavce iz Rojana v Trstu. V srednji kategoriji so priznanje prejeli člani naslednjih gledaliških skupin: Mackolje iz Mackolj, Tamara Petaros z Opcin, Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta ter svetovnovanskega Marijinega doma. V prvi kategoriji, v katero sodijo pravi amaterski odri, pa so se v lanskem letu najbolje izkazali člani skupine Jaka Stoka s Proseka in Kontovale, društva Stanzelj iz Standreza, skupine Oder 90 iz Gorice ter vsi, ki so sodelovali pri zelo odmevni predstavi operete Vinka Vodopivca "Srce in denar".

Večer, ki so ga oblikovali se Maja Lapornik, Matejka Maver, Ivan Buzecan, Tomaz Susic, Marjan Kravos in Neva Zaget, se je zaključil z glasbo. Na klavir je igrala Veronika Pertot.

ZBOROVSKO PETJE

MoPZ Vodnik: Neutrudno delo se je obrestovalo

Prvi cilj: Primorska poje

Po enoletnem trudu in skupnem prizadevanju za utrditev delovanja so se zaznavni prvi rezultati, k zboru so pristopili nekateri novi pevci, v skupini pa je veliko volje za nadaljnje delo: v skupih besedah je bil to obracun enoletnega dela, ki je izšel iz občnega zbora MoPZ Valentin Vodnik. Kot vsako leto ob zaključku januarja ali v prvih dneh februarja, so se člani in dirigenti dolinskega zbora zbrali za običajni pregled opravljenega dela. Če je bilo pred letom dni stanje dovolj zaskrbljujoče in prav nič razveselljivo, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je postrvalnost prav vsakega člana obrodila prvi sad.

»Cesta do cilja, ki smo si ga zastavili, je se dolga in zelo težka,« je v svojem poročilu poudaril predsednik MoPZ Valentin Vodnik Giancarlo Furaus. Skupina pevcev, ki je lani resno odločila, da ne prekine z vajami, temveč enotno nadaljuje na poti 115-letne tradicije, se je že na začetku letošnje sezone razširila na 31 aktivnih članov. Zbor je spet prevzel domaći zborovodja Ignacij Ota, pesmi MoPZ Valentin Vodnik pa smo lahko tudi že večkrat prisluhnili (daljši in zato zah-

tevnejši nastop je bil med drugim pred nedavnim v skedenjskem KD Ivan Grbec). S »pomlajeno« ljubeznijo do lepega petja se bodo sedaj ob rednih vajah vrstile se tematske vaje, za spoznavanje oz. poglobljanje glasbene teorije in vokalne tehnike. Med zahtevnejšimi nalogami, ki si jih dolinski pevci zastavljajo kot kratkoročni cilj, je že nastop na letošnji reviji Primorska poje in pa koncertni utrinek ob praznovanju 115-letnice obstoja kulturnega društva oz. pevskega zbora v Dolini. (dam)

V ludoteki Lupusinfabula bo jutri ura knjižne animacije

Vsaka zival ima svojo barvo: slon je siv, riba rdeča, papiga zelena. Le kamaleon nima svoje barve...

Kako pa se pravljica nadaljuje? Otroci, ki jih to zanima, bodo dobili odgovor na to vprašanje, če bodo prisli v ludoteko LUPUSINFABULA (Skedenjska ulica 124) jutri, 11. t.m., od 16. ure dalje na uro KNJIŽNE ANIMACIJE.

PO RADIU TRST A

Niz oddaj posvečenih M. Rožancu

Pod naslovom »Za svobodo ali proti nje« so od 13. februarja dalje na slovenskem radiu Trst A na sporedu srečanja s pisateljem Marjanom Rožancem, osebnostjo, ki vse od prezgodnje smrti praktično vsak dan pridobiva na veljavi. V dramatisirani obliki je kar trinajst 35-minutnih nadaljevanj pripravil resiser in pisec Janez Povše in sicer na način, ki obnavlja ali tudi dobesedno navaja bogate in brezstevilne misli Marjana Rožanca z najrazličnejših področij: smisel - nesmisel, narod, posameznik, svoboda, ljubezen, vera, umetnost, Bog, politika, oblast, zgodovina, filozofija, slovenstvo - vse to so osrednje teme, ki se razvijajo v obliki sproščene prijateljskega pogovora, kjer beseda da besedo, misel novo misel. Radijska predloga zajame prav vseh sedem Rožancevih esejističnih knjig od »Demona Iva Daneva«, preko knjige »Iz krvi in mesa«, pa »Romana o knjigah«, »Evrope«, »Svobode in naroda«, pa tja do »Manihejske kronike« in »Brevirja«. Rdeca nit vseh

trinajstih srečanj je misel, da človek ves čas stremi k svobodi, kar pa se ne pomeni, da se od nje kdaj pa kdaj tudi ne oddaljuje. Kako najti resitev in odresitev v posamezniku ter v svetu, kako odkriti pravo in vse, kar ga vodi, je vse, kar se od njega pričakuje. Radijska srečanja z Marjanom Rožancem bodo na sporedu od 13. februarja do 15. maja vsako soboto ob 18. uri, ponovitev pa v nedeljo ob 14.10. Vredakiji Natase Sosic je režisiral zahteven ciklus oblikoval Boris Kobal, izvirno glasbo je prispeval Aleksander Vodopivec, snemalec je Mauro Cummin. Izvajalci: Tone Gogala, Vladimir Jurc, Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Lucka Pockaj, Maja Blagovic.

Slovensko stalno gledališče

Naše mesto

REZIJA ADRIJAN RUSTJA

PREMIERA v petek, 12. t. m., ob 20.30 - Abonma red A

PONOVITVI v soboto, 13. t. m., ob 20.30 - Abonma red B

v nedeljo, 14. februarja, ob 16. uri - Abonma red C

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 10. februarja 1993 SHOLASTIKA

Sonce vzide ob 7.14 in zatone ob 17.24 - Dolžina dneva 10.10 - Luna vzide ob 22.21 in zatone ob 8.34.

Jutri, CETRTREK, 11. februarja 1993 MARIJA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6 stopinj, zračni tlak 1034 mb ujalost, veter 4 km na uro zahodnik, vlaga 79-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 8,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Patrizio Duse, Martino Maria Ferratti, Andrea Giulia Paliaga, Stefano Perion, Chiara Di Leo.

UMRLI SO: 76-letna Lucia Gelli, 92-letna Pia Russi, 66-letni Sergio Cecchi, 78-letni Mario Cimolino, 77-letni Giuseppe Busechian, 72-letni Filiberto Marino in 84-letna Laura Derenzini.

LEKARNE

Od ponedeljka, 8. do nedelje, 14. februarja 1993 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00 Trg Unità 4 (tel. 365840), Ul. Mascagni 2 (tel. 820002), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998).

OPCINE - Prosenska ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30 Trg Unità 4, Ul. Mascagni 2, Trg Ospedale 8, Lungomare Venezia 3 (Milje).

OPCINE - Prosenska ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30 Trg Ospedale 8 (tel. 767391).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911. Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 39911.

Zdravstvena dezurna služba Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act« - Una svitlata in abito da suo-

ra, r. Emile Ardolino, i. Whoopy Goldberg. EXCELSIOR - 17.15, 19.40, 22.00 »Luna di fielle« r. Roman Polanski. EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Body of evidence«, i. Madonna.

NAZIONALE I - 16.15, 22.15 »Trappola in alto mare, i. Steven Seagal. NAZIONALE II - 15.45, 17.60, 20.00, 22.00 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE III - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Porno prestazioni di infermiere disposte a tutto«, prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE IV - 16.00, 18.15, 20.15, 22.15 »Il danno«, r. Louis Malle. Prepovedan mladini pod 14. letom.

GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Dracula« r. Francis Ford Coppola.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act« - Una svitlata in abito da suora, r. Emile Ardolino, i. Whoopy Goldberg.

EDEN - 15.00 - 22.10 »La prima volta di Maurizio Paradiso - Il segreto di Maurizio«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.10 »La bella e la bestia«, Walt Disney.

LUMIERE - 17.00, 18.40, 20.20, 22.15 »Delitti e segreti«.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abatantuono, Valeria Golino.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Attrazione carnale di una super bestia«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDTV

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV - Trst prireja nocoj, ob 16. uri Presernovo proslavo v Gregorčičev dvorani v TRSTU, Ul. sv. Franciska 20.

Program: priloznostne besede prof. Egidije Kosute, recitacije Mire Sardoce. Sodelovalci bosta gojenki Glasbene sole: kitara Barba Briskic in flavta Tamara Trejak Vabljeni.

KNJIZNICA PINKO TOMAZIC IN TOVARISI - Opcline - Prosvetni dom - V petek, 12. februarja, ob 20.30 srečanje na temo PRETEKLOST, KI NE MI NE. Predstavitev knjige TRIESTE 1941 - 1947. Go sta večera bosta sen. Darko Bratina in Claudio Tanel.

PD SLOVENECE Borst - Zabrezec vabi v soboto, 13. t. m., ob 20.30 v Srenjski hišo v Borstu na PROSLAVO DNEVA SLOVENSKE KULTURE. Spored: nastop dekliskega zbora Vesna iz Kriza s koncertom PESEM V SVET in s sodelovanjem instrumentalistov. Dirigent Bogdan Kralj. Priloznostni govor pesnik Marij Kuk. Vabljeni!

MEPZ PRIMORSKO-Mackolje vabi na SLAVNOSTNI KONCERT ob 10-letnici ustanovitve zbora, ki bo v soboto, 13. t.m., ob 20. uri v društveni dvorani v Mackoljah

SKD VIGRED in celodnevna osnovna sola »Stanko Gruden« Sempolaj-Slivno vabita v soboto, 13. t.m., ob 19. uri v prostoro sempojske sole na Presernovo proslavo. Nastopajo solski otroci, zborček »Vigred« ter dramska skupina Standrez z golonijevo igrjo »Sluga dveh gospodarjev«. Vabljeni.

SPDT - prireja jutri, 11. t.m. v Gregorčičev dvorani.

ni, Ul. sv. Franciska 20 z začetkom ob 20.30 predavanje »NAMIBIJA-SOZITJE BELEGA IN CRNEGA.« Vtise svojega nedavnega popotovanja bo z diapozitivi prikazal Bruno Krizman. Vabljeni.

KD LIPA in SD ZARJA - Bazovica. V nedeljo, 14. t.m., ob 17.30 v kinodvorani: ZABAVNO-GLASBENI POPOLDAN. Sodelujejo Mix orkester, pevci Edith Kocjan, Marta Fabris, Ivica Vergan, Mario Simic, Tulio Mozzina, Fulvio Jurinčic s fraitonarico, carodej Bogdan Frass. Povezovalac Anka Merku. Vabljeni.

V PETEK, 12. t.m., ob 20.30 v prostorih KD Rdeca zvezda v Salezu, prireja KD Rdeca zvezda in SK Kras večer slovenske kulture. Gostovala bo dramska skupina iz Standreza z mladinsko spevoigro A. Medveda »RENDEZVOUS« (režija E. Abersek) in harmoniki - gojenci Glasbene matice -Prosek. Vljudno vabljeni.

OBVESTILA

KMECKA ZVEZA priredi nocoj v Srenjski hiši v Borstu strokovno srečanje o uporabi fitofarmaceutskih sredstev. Srečanje je namenjeno vsem kmetovalcem, ki nameravajo opraviti izpit za pridobitev dovoljenja za nakup sredstev 1. in 2. stopnje strupenosti za kmetijsko uporabo. Predaval bo dr. Pierpaolo Dapretto, funkcionar na Pokrajinskem kmetijskem nadzornstvu v Trstu.

DEVINSKO - NABREZINSKA sekcija Slovenske Skupnosti priredi nocoj, ob 20.30 v cerovski soli javni sestanek o problemih na obcin in o novem volilnem zakonu. Sodelovalci bodo občinski svetovalci SSK in clan stranknega vodstva, ki bo spregovoril o položaju na Trzaskem.

SLOVENSKE VISOKOSOLSKO SKLAD - SERGIJ TONCIC bo jutri, 11. t.m., ob 18.30 v prostorni narodne in studijske knjižnice v Ul. Sv. Franciska 20/1 razglasil izid natečaja »Nagrada dr. Frane Toncica 1992« Nagrada, ki ima namen spodbuditi slovenske visokosolce v delu FJK k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu, v znesku dva milijona lir, bo utemeljen in izročil dobitniku predsednik ocenjevalne komisije prof. P. Merku. Vljudno vabljeni.

MALI OGLASI

OSMICO ima Igor Slavec v Dolini 89.

OSMICA je odprta v Koludrovi cel februar.

OSMICO je odprl v Ricmanjih 118 Berto Pregarc. Toci belo in crno vino.

OSMICA je odprta do 23. t.m. na Zajci farmi v Repnicu.

OSMICO ima odprto Usaj v Nabrezini. Toci belo in crno vino.

PRODAM avto lancia prisma 1600 IE, letnik 1989 po ugodni ceni. Tel. na st. 229332.

PRODAM alfo 164 twin spark, letnik 88 z ABS in klimatizatorjem po 18.500.000 lir. Tel. na st. (0481) 532038.

24-LETNI FANT z visjesolsko izobrazbo in dolgoletnimi izkusnjami v risanju autocad isce delo kot risar, tudi z lastnimi pripomočki. Tel. 212164 ob jutranjih urah.

PRODAM elektricni viliar TMC FB 15 z akumu-

latorjem in elektronskim vodenjem; nosilnost 1500 kg v odličnem stanju. Za ogled tel. 040-367273.

MLADO 21-letno dekle z veliko voljo do dela isce kakršnokoli zaposlitev. Telefon 200542 ali 200882 ob uri obedov.

PRODAM domac krompir. Tel. na st. 200882 ob uri obedov.

30-LETNA gospa isce delo za pomoc v gospodinstvu nekaj ur tedensko. Telefonirati po 19. uri na tel. st. 040/305878.

TRGOVINA gradbenega materiala isce delavca z vozniskim dovoljenjem. Tel. na st. 211044.

DAJEM instrukcije iz matematike. Klicite v dopoldanskih urah na tel. st. 944072.

RABLJEN motorni kopač srednje jakosti za obdelavo vrta kupim. Tel. 575145.

KUPIM rabljeno ali za prilicno ceno motorno zago (za hlode) srednje velikosti. Tel. 575145.

LJUBITELJU zivali podarim 2 meseca starega mladca mesanish starsev svetlorjave barve, nizke rasti. Tel. 226602.

PRODAM originalni japonski avtomobil Suzuki v dobrem stanju. Tel. 200605

PRISPEVKI

V spomin na Lucijana Vidau darujeta Valerija in Aleksandra Carli 10.000 lir za godbo Viktor Parma - Trebbe. V isti namen darujejo Giorgio, Danica in Sonja Kralj 25.000 lir za Godbo Viktor Parma - Trebbe in 25.000 lir za Pogrebno drustvo Trebbe.

V spomin na Stanka Skabaria darujejo Giorgio, Danica in Sonja Kralj 20.000 lir za vzdrzevanje spomenika NOB v Trebbach.

Ob 10. obletnici smrti Marije Berdoni, kur. Kuret darujeta Laura in Graziella Vorus 50.000 lir za SKD Slavec.

V spomin na pok. Luceta Cante daruje Valerija 50.000 lir za SKD Vigred.

V spomin na pok. Evgena Kalca darujeta Lidija in Emil Grgic 30.000 lir za OS Karel Destovnik Kajuh.

V počastitev spomina Ivanke Wilhelm Hrovatin daruje Kristina Podobnik 50.000 lir za Knjižnico Pinko Tomazic in tovarisi.

V spomin na strica Brunoto Sardo darujeta Roberto in Barbara Briskic 100.000 lir za dom-spomenik padlim v NOB v Briskicah.

V spomin na Drago Lupinc darujeta Marta in Majda 60.000 lir za Sklad Mitja Kuk.

V spomin na zeta Brunoto Sardo darujeta Alberta in Franc Briskic 100.000 lir za dom-spomenik padlim v NOB v Briskicah.

V spomin na Flavio Slobica daruje Bogdan Jazbec (Nova Gorica) 100.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

V spomin na Flavio Slobica darujeta družini Slobic in Ukmar 100.000 lir za cerkev na Opčinah, 100.000 lir za MPZ Vasilij Mirk, 100.000 lir za FC Primorje, 100.000 lir za Godbeno drustvo Prosek.

V spomin na Flavio Slobica daruje Branka Jazbec (Komen) 100.000 lir za prosesko cerkev.

V spomin na Otilio Zudich daruje sestra Meri z družino 300.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Ob 10. obletnici smrti tatka Ernesta Starca darujejo Ada, Uti in Livio 50.000 lir za FC Primorje.

Ob 10. obletnici smrti tatka Ernesta Starca darujejo Sonja, Radi in Daniele 25.000 lir za FC Primorje in

25.000 lir za popravilo proseske cerkve.

V spomin na Flavio Slobica darujeta Uci in Ada Sedmak 50.000 lir za popravilo proseske cerkve.

V spomin na Flavio Slobica daruje družina Angius 50.000 lir za popravilo proseske cerkve.

Namesto cvetja na grob Riharda Rustja darujeta Ada in Uci Sedmak 20.000 lir za Sklad Mitja Kuk.

V spomin na padlega borca, strica Henrika Stefancica darujeta sestra Angela z drzi in Luciano Sedmak 30.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob obletnici smrti strica Francota Pahorja (21.1.93) darujeta družini Kovac-Verginella 30.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob 76. jubileju tov. Vinka Sirka, borca IV. Armije, daruje družina Sirk M. 50.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob priliki vclanjanja za VZPI-ANPI iz Kriza darujeta tov. Silvano Cibic 40.000 lir in Silvio Kosuta 60.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na pokojnega očeta, padlega borca na Pozezu, mam Genjo in brata, sestro, Egidio Pelizona in Gizele Kosuta darujeta Marcella in Guido Kosuta-Pelizon 30.000 padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na padle v NOB daruje N.N. 6.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob srečanju solentikov, tovarise, prijatelje in borce darujeta Marta in Dauci Cah 60.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob vclanjanju upokojencev daruje Mira Tretjak Zuliani 15.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na padle Krizane daruje Vittorio Sirk 50.000 lir za vzdrzevanje spomenika padlim v NOB iz Kriza.

Ob razdeljevanju izkaznic VZPI-ANPI darujeta člani odbora za vzdrzevanje spomenika padlim iz Kriza 230.000 lir za spomenik iz Kriza.

V spomin na Ivaniko Vilhar vd. Hrovatin daruje Ludmila Hrovatin 20.000 lir za Sklad Mitja Kuk.

V spomin na Rudolfa Bole daruje Ludmila Hrovatin 20.000 lir za Sklad Mitja Kuk.

V spomin na pokojnega Bruna Sardo darujeta Janko in Ivanka Simoneta 20.000 lir za SK Kras.

Namesto cvetja na grob pokojnega Bruna Sardo darujeta Luciano in Sonja Milic 25.000 lir za SK Kras.

+

V 82. letu starosti je preminil

Ladislav Caharija

Pogreb bo danes, 10. t.m., ob 12.30 iz mrtvašnice bolnišnice v Trzicu v nabrežinsko cerkev, kjer bo prisel ob 13. uri.

Zalostno vest sporočajo zena Milena, sin Marjan, sestra Iida ter ostali sorodniki in prijatelji.

Namesto cvetja darujete v dobrodelne namene.

Trzic, Nabrezina, 9.2.1993 (Pogr. podj. Preschern)

+

Zapustila nas je naša draga

Štefanja Tence vd. Sedmak

Pogreb bo jutri, 11. t.m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v krisko cerkev.

Zalostno vest sporočajo hci Fani, sin Albino, sestra Justa in Marija, vnuki, pravnuki in drugo sorodstvo.

Posebna zahvala dr. Tencetu za zdravniško nego. (Pogr. pod. Ul. Zonta 3) Trst, 10. 2. 1993

Manjše občine in skrbstvo

Včeraj je na zupanstvu občine Devin-Nabrezina potekalo srečanje odbornikov za zdravstvo in socialno skrbstvo občin Devin-Nabrezina, Zgonik in Repentabor in predstavnikov sindikalnih organizacij na zdravstvenem področju. Na dnevnem redu je bila poglobljena analiza v zvezi z odložitvijo delovanja zdravstvenega okraja v občini Devin-Nabrezina, ki je pristojna za teritorialna področja, ki jih predstavljajo na srečanju prisotni odborniki in zahodnokraško okrožje občine Trst.

Na srečanju so se tako sindikati kot posamezne občinske uprave dogovorili za pripravo skupnega enotnega dokumenta, ki ga bodo nato posredovali raznim pristojnim ustanovam in deželnemu ravnanstvu za zdravstvo, zato da bi se čimprej opredelilo neobhodne elemente za začetek delovanja in polno dejavnost zavedenega okraja. S tem v zvezi so se navzoci dogovorili o novem srečanju, ki bo jutri in na katerem bodo opredelili besedilo enotnega dokumenta, ki bo postal izhodišče za razpravo in konfrontacijo med raznimi zainteresiranimi stvarnostmi.

Boršt: predavanje KZ za kmetovalce

Kmečka zveza prireja v teh dneh vrsto strokovnih srečanj po vaseh o uporabi fitofarmaceutskih sredstev v kmetijstvu. Zadnje teh srečanj je bilo v Srenjski hiši v Borstu, namenjeno pa je bilo vsem kmetovalcem, ki nameravajo opraviti izpit za pridobitev dovoljenja za nakup sredstev 1. in 2. stopnje strupenosti za kmetijsko uporabo. Predaval je dr. Pierpaolo Dapretto, funkcionar na Pokrajinskem kmetijskem nadzornstvu v Trstu. (foto Ferrari)

OPOZORILO SLOKAD

Pozor na roke za vpis otrok v poletne kolonije

SLOKAD in Slovenska Vincencijeva konferenca obveščata, da se je zacelo vpisovanje otrok od 5. do 16. leta starosti za poletni koloniji v Dragi in v Comegliansu. Opozorjamo, da je vpisovanje v Trzaski občini samo do 6. marca! Zamudnikov ne sprejemajo. Koloniji se lahko odpoveste tudi zadnji hip. V ostalih občinah na Trzaskem in na Goriskem vpisujejo tudi kasneje.

Vpisne pole in navodila dobite na soli,

vpisujejo pa občinske zdravniške asistentke. Ne zamudite roka za vpis, ker bi bilo škoda, da bi otroci ostali brez prijetnih juljskih počitnic med sovrstniki in pod skrbnim nadzorstvom, tako ob morju kot v gorah.

Za pojasnila lahko telefonirate v Trst v večernih urah, za Drago na stev. 226117, za Comeglians na stev. 43194.

Bralce prosimo, da bi o gornjem seznanili znanke, ki imajo so- loobvezne otroke.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - vabi na 34. OBČNI ZBOR v ponedeljek, 15. februarja, ob 8. uri v prvem in ob 8.30 v drugem sklicanju.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvešča, da bo 16. februarja objavljena na oglasni deski DEZELNEGA SOLSKEGA URADA (trg Sv. Antona Novega 6 v Trstu) lestvica učnega osebja, ki je doseglo usposobljenost za poučevanje

NOVICE

Danes predvidoma odprta veleblagovnica COOP

Po vrsti birokratskih zapletov in polemikah naj bi danes v Ul. Lungo isonzo Argentina v Gorici končno odprli novo veleblagovnico potrošniške zadruga COOP-Consumatori. Včeraj popoldne je zasedala na občini komisija za trgovino in tako kot že pred dvema tednoma z minimalno razliko v glasovih dala povoljno mnenje za odprtje. Zupan Tuzzi se je po tej odločitvi obvezal, da takoj podpiše listino za odprtje blagovnice, ki so jo simbolično otvorili pred enim tednom.

Resolucija za referendum o financarski šoli

Član odbora za varstvo letališča in občinski svetovalec zelenih Luigi Genovese je goriskemu zupanu predložil osnutek resolucije, o kateri naj bi se na prihodnji seji izrekel občinski svet. V njej sta dve obvezi: prvič, zupan naj se pridruži akciji odbora za referendum in naj v postopku pred Dezelnimupravnim sodiščem zagovarja izvedljivost ljudskega glasovanja; drugič, zupan in uprava naj od dežele in pristojnih ministrstev zahtevajo, da ne pride do novih korakov vse do izvede referenduma, obenem pa naj sprejmejo vse ukrepe, za njegov razpis v najkrajšem času.

Predstavitve 6. zvezka Enciklopedije Slovenije

Jutri ob 18. uri bo v prostorih Slovenske knjižnice Damir Feigel v Krizni ulici 3 predstavitev 6. zvezka Enciklopedije Slovenije. Predstavila ga bo sta urednik Dušan Voglar ter novogoriški zgodovinar Branko Marušić. O goriski tematiki v dosednjih zvezkih Enciklopedije Slovenije pa bo spregovoril novinar Marko Waltritsch. Predstavitve prirejajo Narodna in študijska knjižnica, knjižnica Damira Feigla in Kulturni dom iz Gorice.

"Freak" Antoni v Verdiju

V Verdijevem gledališču bo noč ob 20.30 predstava »Non c'è gusto in Italia ad essere intelligenti« Roberta "Freak" Antonija. Gre za nastop posebneza v sicer dokaj razgibanem italijanskem glasbenem, gledališkem in filmskem svetu. Med drugim je bil med ustanovitelji znane "demencialne" rock skupine Skiantos. Vstopnice so v predprodaji v turističnem uradu Appiani.

Tržič: odložen proces proti 117 dijakom

Na preturi v Tržicu so včeraj ponovno odložili najmnostičnejši proces, kar jih pomni jo že dolgo let. Obtoženih je kar 117 dijakov oz. bivših dijakov tamkajšnjega liceja, ki so po maturitetni večerji dali prevec duška svojemu mladostnemu veselju in naj bi poleg razgrajanja odgovarjali tudi zaradi povzročitve škode na solski imovini. Vcerajsnja obravnava je odpadla zaradi odsotnosti nekaterih odvetnikov. Proces se bo nadaljeval konec marca.

Živ in razmeroma zdrav po padcu pod vlak

Policijski agent, ki je priskotil na pomoč ženski na železniški postaji v Tržicu, je tvegal srhljiv konec pod kolesjem vlaka. Dogodek se je pripetil v nedeljo pod večer. 55-letna Raffaella Pagano je pospremila znanca na vlak. Ob slovesu ni pravocasnno sestopila s stopničke in ji je ena noga ostala vklejana na odhajajočem vlaku, druga pa na peronu. Mlad policijski agent, Giuliano Fucile, je bliskovito priskotil na pomoč, osvobodil žensko, v zaletu pa sam zdrsnil s perona pod vlak. Izredni sreči se ima zahvaliti, da je običal med trom in peronom, medtem ko je vlak le nekaj centimetrov nad njim začel drveti, ne da bi strojevođe sploh zapazili, kaj se je zgodilo. Ko je zadnji vagon že zapustil postajo se je zaletel zopet skobacal na peron močno prestrašen in potolčen vendar živ in razmeroma zdrav.

SKIZ

OBČINSKE UPRAVE
DOBERDOB
SOVODNJE
OB SOCI
STERVERJAN

Vljudno vas vabimo, da se udeležite srečanja na temo
GORSKE SKUPNOSTI - VPRAŠANJE OBSTOJA IN RAZVOJA

KI BO NOCOJ, OB 18.30 V GLASBENI SOBI DOBERDOBSKE OSNOVNE ŠOLE Prežihov Voranc

Slovenski center
za glasbeno vzgojo
E. Komel

Glasbena matica
GORICA

KONCERTNA SEZONA 1992-1993
Dvorana Katoliškega doma - Nocoj, ob 20.30

DVA KLAVIRJA

Beatrice Zonta — Vesna Zuppin

Program:

M. Clementi - Sonata st.1 v B-duru
R. Schumann - Andante in variacije v B-duru, op. 46
M. Kogoj - Fuga (za klavir stiročno)
V. Gelmetti - Misure II (1957)
B. Martinu - Trije češki plesi
W. Lutoslawski - Variacije na Paganinijevo temo

DAN KULTURE / S PREDSINOČNJE OSREDNJE PROSLAVE ZSKD IN ZSKP

Navezani na lastno kulturo zaradi zvestobe samim sebi

Govor Marije Češčut, recital Primorcev in nastop MPZ Skala

»Osrednje sporočilo v Presernovi besedi je ideja slovenstva... Preseren je trdno verjel, da je zvestoba narodni biti, zvestoba jeziku, moralni imperativ vsakega cloveka. Ko danes poudarjamo to njegovo osrednjo misel, nam ne gre za nikakršno sentimentalno idilicnost, za nikakršno zatohlo poudarjanje slovenstva, ampak za zavest, da slovenstvo ni nič več, a tudi nič manj kot katerakoli druga narodna pripadnost. Povsem naravna danost, ki jo lahko poteptas samo za ceno, da se osebno in duhovno izmalicis. Gre preprosto za zvestobo. Za zvestobo samim sebi.«, je pre-

pričano izjavila slavnostna govornica, prof. Marija Češčut, na ponedeljkovi Presernovi proslavi, ki se je odvijala v goriskem Katoliškem domu.

Prireditve sta skupaj uresnili Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza slovenskih kulturnih društev, da bi se poklonili slovenski kulturi in sploh kulturnikom, ki so v svojih delih izpricali ljubezen do slovenskega cloveka in jezika ter tako postavili bistvene temelje slovenski narodni identiteti. In prav zvestoba lastnemu jeziku in narodu ter usodna zapisanost lastni zemlji - Sredozemlju - sta izzvenili iz obsirnega izbora pesmi in proznih odlomkov del Marka Kravosa, Miroslava Kosute, Alojza Gradnika, Srečka Kosovele, Iga Grudna, Andreja Budala, Borisa Pahorja, Vinka Belicica in Alojza Rebulke, ki so ga prepričljivo podali igralci Primorskega dramskega gledališča Mira Lampe Vujčić, Aleksander Kroselj in Ivo Barišić. Pevski zbor Skala iz Gabrij je pod vodstvom Rozine Konjedič povezoval recital z izborom skladb primorskih avtorjev.

V svojem zares zanimivem govoru je prof. Češčut osvetlila bistvene prvine Presernove ose-

prof. Marija Češčut

nosti, ki nam pesnika tako zbližujejo: »Preseren nam govori, da pri vsej doslednosti in zvestobi do resnice clovek se najprej zмага z dobroto in uvidevnostjo. Zmaga samo clovek, nikoli nazor, ideologija.«, in se Presernov kozmopolizem, njegovo odprtost do drugih jezikov in narodov ter zaključila z mislijo, da »se bomo tudi mi toliko bolj odpirali svetu, kolikor globlja bo v nas zavest, da so naše korenine močne in globoko v zemlji in zgodovini, kolikor zavestneje bomo znali to bogato Presernovo izročilo v prihodnosti nadaljevati in ga na novo podoživljati.«

Pevski zbor Skala iz Gabrij in občinstvo na prireditvi (foto Studio Reportage)

GORICA / V UL. FORMICA ZA LAS PREPREČILI TRAGEDIJO ZARADI PLINSKE PEČI

Mati in hči ušli smrti

Mož prihitel na pomoč le nekaj minut preden bi za ženski bilo prepozno

MARKO MARINCIC

Mati in hči sta včeraj dopoldne za las ušli smrti zaradi zadusitve v stanovanju, kjer je plinska pecka porabila ves kisik in nasitila zrak s smrtno nevarnim ogljikovim monoksidom. Resil ju je hčerkin moz in to zadnji hip, ko sta bili že obe v nezavesti.

Dogodek se je pripetil včeraj dopoldne v stanovanju v 1. nadstropju v Ul. Formica 12, kjer živi 81-letna Rita Bertoldi, vd. Pizzucchini. Zenska boleha za pljučnico. Cez noč jo je oskrbovala hčerka Vittoria, zjutraj pa jo je nadomestila druga hčerka, 42-letna Maria Luisa Pizzucchini, por. D'Alto. Ker je bilo v stanovanju precej mraz, je zakurila pečko na plin. Močno kurjenje in pomanjkanje zrachenja sta odigrala svoje: kisik je izgorel in ogljikov monoksid je nasitil zrak, ne da bi se stanovalki tega pravocasnno zavedali, saj je ta nevarni plin brez vonja ali drugih takoj razpoznavnih lastnosti.

Ko ji je začelo biti slabo, je hčerka približno ob 9.50 poklicala moza Pierangela v službo. Zmogla mu je povedati, da ji je slabo, da naj pride takoj, ni pa povedala kam. Mož je najprej odhitel domov v Ul. Ristori, kjer pa ni bilo nikogar. Sele nato je pomislil, da je žena morda pri materi v Ul. Formici. Ko je prišel tja, je našel vrata tascinega stanovanja zaprta, iz stanovanja pa se ni oglasal nihče. Od prvega klica

zene je minilo že kake pol ure. S silo je odprl vrata (»se sreča, da so takoj popustila, sicer bi se bil odpravil k svakinji Vittorii po ključe in bi najbrz prišel prepozno, da bi ju resil«, je kasneje povedal se vidno zbežani moz).

Tasca in zena sta bili v nezavesti: prva na postelji, kjer je ležala, druga zlekajena na tleh zraven postelje. Mož je takoj odprl okno sobe in v prepričanju, da iz peči uhaja plin poklical gasilce, cetudi so bili v tistem trenutku poleg zrachenja koristnejši resilci. Gasilci so vsekakor so takoj prihiteli, temeljiteje prezračili stanovanje in prenesli ženski na balkon, kjer sta lahko zauzili svežega zraku. Hčerka je takoj pršla spet k sebi. Tacas so v ulico Formica ze hiteli resilci službe 118, ki so mater in hčer prepeljali v splosno bolnišnico pravocasnno, da so jima zdravniki resili življenje.

V oddelku za prvo pomoč nam je ze kmalu po sprejemu v bolnišnico potrdilo, da sta zenski izven nevarnosti ceprav bi le nekaj minut vec v zaprtem stanovanju pomenilo za obe zanesljivo smrt. Tako hčerka kot mati pa sta si kar dobro opomogli. Hcerko so ze sinoči odslovili iz bolnišnice, mater pa pridržali v medicinskem oddelku vendar ne zaradi posledic zadusitve, temvec zaradi pljučnice.

Štedilnik, ki je skoraj povzročil tragedijo

Prenos nezavestne Rite Bertoldi v bolnišnico (foto Studio Reportage)

GLASBA / SEZONA GM IN CENTRA KOMEL

Koncert dua Zonta - Zuppin

Izvajalki bosta predstavili spored skladb za dva klavirja

Koncertna sezona Glasbene matice in Centra Komel se nadaljuje noč ob 20.30 v Katoliškem domu s koncertom klavirskega dua Beatrice Zonta - Vesna Zuppin. Bivši gojenki sole Glasbene matice, ki sta diplomirali na tržaškem konservatoriju Tartini, sta se ob izmeničnem igranju stiročno in na dveh klavirjih ze odlično uveljavili na raznih natecajih. Na nocojsnjem koncertu v Gorici bosta izvajali skladbe Clementija, Schumanna, Kogojja, Gelmettija, Martinuja in Lutoslawskega.

Vesna Zuppin (levo) in Beatrice Zonta

DOBERDOB / AVTOBUSNE ZVEZE

Javni prevoz naj bi nudilo podjetje APT

MARKO JARC

V sklopu konzorcija CISP, ki upravlja avtobusne prevoze v trziškem okraju se obetajo pomembne novosti. Konzorcij je zasel v denarno stisko, zato so sprva pomislili na spojitve z APT, ki upravlja medkrajevne avtobusne prevoze na pokrajinski ravni. Toda glede tega so mnenja predvsem večjih občin in političnih grupacij deljena, kot se je izkazalo na seji predstavnikov občin v Spetru ob Soci. Tri večje občine s Trziškega (Trzic, Ronke in Starancan), ki so tudi teritorialno tesno povezane, želijo mestni prevoz za lastne potrebe, za drugih pet manjših občin konzorcija pa bi ta nov sistem prevozov ne prišel v postev.

Prav zaradi tega so manjše občine trziškega področja (Doberdob, Turjak, Speter, Foljan in Skocjan) odločene, da izstopijo iz konzorcija in se pridružijo pokrajinskemu podjetju APT. Delegacija teh občin, se bo v kratkem srečala s predstavniki Pokrajine. Župani želijo namreč, da se jim zagotovijo vsaj glavni prevozi oz. prevozi za delavce, dijakine za druge minimalne potrebe. Če jim bo Pok-

rajna prisla na roko, se bo skupina manjših občin locila od trziškega konzorcija za prevoze CISP.

Podjetje APT je že pripravljeno na sodelovanje. Izvedeli smo, da je občina Doberdob že pripravila v tem smislu okviren plan prevozov. To je relativno lahko izvedljivo, ker je Doberdob na progi Trzic-Gorica in so redne avtobusne zveze že ustaljene. Treba jih je samo nekoliko okrepiti. Doberdobu bi morali zagotoviti prevoze dijakov v Gorico in v Lasko, prevoz delavcev in se dodatni jutranji prevoz, da bi lahko Doberdobci zlahka prišli do Ronk in Trzica. Vendar bo dokončni načrt do potankosti objavljen po ustreznih pogovorih in pogodbah.

Vsekakor so male občine odločene, da do konca marca izstopijo iz konzorcija CISP. V tem smislu se je obvezala tudi občina Doberdob, ki bo za to poskrbela v doglednem času. Glede izstopa iz konzorcija bo problematičen problem imovine in dolgovi. V tem smislu bo treba priti vsekakor do soocanja. Predstavniki malih občin se bodo vsekakor srečali s pokrajinskimi odgovornimi politiki v kratkem.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.00-22.00
»Il danno«. R. Louis Malle, i. Jeremy Irons in Juliette Binoche.

CORSO 17.15-22.00
»Dracula«. Rez. F. Ford Coppola.

VERDI 20.30 »Non c'è gusto in Italia ad essere intelligenti«. Kabaretna predstava Freak Antonija.

TRZIC
COMUNALE Zaprto.
EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri: 17.30 - 22.00 »Buco profondo«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

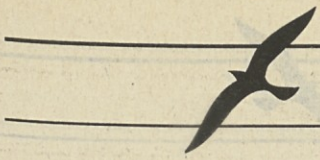
DEŽURNA LEKARNA V GORICI
ALL' ORSO BIANCO - Korzo Italia 10 - tel. 531576.
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
S. ANTONIO - ul. Romana 147 - tel. 40497.

POGREBI

Danesv Gorici: 8.00 Luciano Coderin na glavnem pokopališču, 9.00 Marina Pierich, por. Gobato iz splosne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, 10.30 Luigia Visintin iz splosne bolnišnice v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče, 12.00 Pierina Cocianni iz splosne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, 9.15 Stefano Schlaunich iz splosne bolnišnice v Trzic, 10.25 Luigi Zuri iz splosne bolnišnice v Trzic.

Clani mešanega pevskega zbora »Oton Zupancic«

sočustvujejo z Malvino in svojci ob izgubi mame Jozefe.

POGOVOR / MAURIZIO TREMUL, PREDSEDNIK IZVRŠILNEGA ODBORA UNIJE ITALIJANOV

»Biti ferment razvoja...«

Manjšina ne more biti folklorni element v nobeni sodobni državi, zlasti ne v razviti Evropi. Biti mora, oziroma je lahko netivo za gospodarski in drugačen napredek med sosedi

Maurizio Tremul je predsednik izvršilnega odbora Unije Italijanov. Pred kratkim je bil v okviru slovenske delegacije, ki jo je vodil zunanji minister Lojze Peterle v Rimu.

Gospod Tremul, pred kratkim se je delegacija Unije v Rimu srečala z italijanskim zunanjim ministrom Emilom Colombom. Kakšen je bil glavni namen vašega obiska?

- Nas ključni problem ostaja enovitost manjšine in enoten razvoj njenih ustanov. Če tega ne zagotovimo, se nam lahko zgodi to, kar se je zgodilo Nemcem. Ko so se po petdesetih letih znova združili, se skoraj niso več spoznali - čeprav pripadajo isti kulturi, jeziku in narodu, vendar pa so pol stoletja živeli v dveh različnih državah in sistemih. Zato se tudi mi, ki smo se znasli v dveh različnih državah, sprašujemo, kako je mogoče, da leta 1993, ko se Evropa po Maastrichtu integrira, mi vsi skupaj ne najdemo rešitve, ki bi preprečila to, kar se je dogajalo po drugi svetovni vojni, ko je bil svet razdeljen na dve kraljevstvi (dobrega in zlega - odkoder si pač gledal), ko smo imeli ideološko kontrapozicijo in so se v naših območjih rezale clotheske vezi. Proti temu

predlagamo multilateralne ali pa trikrat bilateralne sporazume z isto platformo. Mislimo, da je odgovornost Hrvaske in Slovenije do njune italijanske manjšine - v kontekstu evropske integracije - skupna.

Toda vaša zahteva, da dve suvereni državi na enak in med njima dogovorjen način obravnavata neko manjšino, je nemara v svetu nekaj posebnega. Ali pa poznate še kak podoben primer?

- Za podobne cilje si prizadevajo npr. Baski v Franciji in v Španiji, ne vem pa natančno koliko jim to uspeva. Toda ce resitve, ki jih predlagamo, ne bi bile uresničene, se sprašujem koliko casa lahko italijanska manjšina v Sloveniji, s samo 3000 ljudmi, sploh preživi. Vemo, da učitelji v naših solah, pa tudi novinarji in drugi, večinoma prihajajo iz hrvaskega dela Istre. Za preživetje italijanske manjšine v Sloveniji bi bilo usodno, ce bi se Slovenija odločila, da zagotovi vso avtonomijo 3000 Italijanov v Sloveniji, ne pa tudi njihove povezave z Italijani na Hrvaškem. Nase drugo vprašanje za ministra Colomba je bilo razširitev veljavnosti Videmskega sporazuma na celotno zgodovinsko območje naseljene italijanske manjšine, to je na ce-

lotno Istro in Reko. To bi nam olajšalo prehajanje meja in stike z matico - seveda pa bi veljali za vse prebivalstvo tega območja.

To najbrž zadeva predvsem razširitev območja sporazuma na Hrvaškem - ali pa bi kaj spremenili tudi v Sloveniji?

- Slovenije to res konkretno toliko ne zadeva, vendar pa smo tudi v našem pismu vsem trem državam navedli, da od Slovenije pričakujemo, da take razširitve ne bi ovirala. Z ministrom Colombom smo nadalje govorili o sodelovanju obmejnih območjih vseh treh držav. Tu morajo svojo novo vlogo najti tako Trst kot slovenska Obala oziroma Istra, Istra kot taka in celotna Furlanija Julijska krajina. Cilj naj postne razvoj teh območij, posebno hrvaske Istre, ki je zaradi vojne, ekonomskih težav in izseljevanja v zelo težkem položaju. Pravijo, da je okrog 30 tisoč Istranov odšlo delat v Italijo in od teh tudi nekaj tisoč Italijanov. Italijanska manjšina bi morala pridobiti ekonomske instrumente, lastnino in strukture, da bi lahko v trznem gospodarstvu in sodobni državi delovala. Brez tega ne

bomo imeli nikakršne vloge. Tako bomo samo folklor - tega pa si ne želimo. Izkoristiti bi morali svoje primerjalne prednosti in postati element gospodarskega razvoja, eden od fermentov gospodarskega razvoja. Ce bi v tem okviru govorili o novi lokaciji morebitne proste cone, kakršna je bila z Osimom predvidena na Krasu, bi najbrž koristila taka cona na meji med Slovenijo in Hrvaško. Zatem smo govorili o vprašanju ezulov in njihovega premoženja.

V Sloveniji velja prepričanje, da je pri nas to vprašanje v glavnem rešeno, veliko odprtih vprašanj pa naj bi bilo Hrvaškem.

- Jaz konkretno ne vem, koliko je to rešeno. Vemo, da se o vprašanju ezulov veliko govori in piše, včasih tudi ne preveč pametno in preveč instrumentalizirano. Mi si želimo da bi se to rešilo v obojestransko korist. Ne rečemo, da naj se njihov premoženje vrača ali plačuje. To je stvar dogovora. Ampak naj se resuje, naj se omogoči mehanizme, ki bodo pripomogli k normalnim stikom med Italijani, ki so odšli in Italijani, ki so ostali, obnove naj se kulturne, ekonomske in

druge vezi med njimi ("ricongiungimento").

Ste obravnavali tudi vprašanje koprskje televizije in njenega programa v italijanskini?

- Z ministrom ne, vprašanje pa dobro poznajo njegovi sodelavci. Zamisel o koprski TV kot TV manjšin je znana: poleg italijanskega programa naj bi oddajali tudi pol ure sporeda za Slovence v Italiji, ki bi ga sicer pripravljali na RAI v Trstu. Mi seveda želimo, da bi bila TV Koper vidna na vsem ozemlju, na katerem živi manjšina, da bi torej postavili repertor na Ucki in da bi pri programu sodelovala tudi Hrvaska - morda tako, da bi imeli se en studio koprskje TV na hrvaski strani.

Kako Unija gleda na to, da bodo italijanski konzulat odprli tudi na Reki?

- Po mojem je to pozitivno. Mi zahtevamo le to, da italijanska konzularna služba italijanski manjšini sledi enotno. Za to pa so možne različne rešitve, ne glede na število in razmestitev konzulatov v Istri.

Unija je se vedno registrirana le na Hrvaškem, čeprav enotno in enako deluje tudi v Sloveniji?

- Da! Bo pa to vpra-

Maurizio Tremul

sanje po mojem rešeno v kratkem. Rešitve bodo odvisne od odnosa ki ga bodo imele države do enovitosti manjšine. Doslej znotraj Unije ni bilo teženj, da bi organizirali dve Uniji, kot nam demagoško svetuje Milan Gregoric v Primorskih novicah. Mi smo že organizirani pluralistično, v naši skupščini že imamo opozicijo. Cudi me, da nas Gregoric o tem poučuje - jaz na primer ne bom sel svetovat Slovcem v Italiji kako

naj se organizirajo.

Zares, s slovensko manjšino v Italiji nimate prav veliko stikov. To vam očitajo tudi nekateri znotraj manjšine (skupnost v Piranu). Kdaj ste se nazadnje sestali?

- Takrat, ko smo obravnavali meddržavni memorandum o manjšini. Najti moramo skupen jezik in kontakt v ključnih zadevah. Takšna skupna točka je gotovo vprašanje programov koprskje TV.

Hvala lepa za pogovor, gospod Tremul!

PODEŽELJE / BREZ POMOČI NE BO ŠLO

Kako preživeti v Baški grapi?

ROMAN BRIC

KNEŽA - V vec kot triurni razpravi na petkovi okrogli mizi pod naslovom Kako preživeti v Baški grapi, ki sta jo organizirala skupina za razvoj Baske grape in Slovenska ljudska stranka, so se dotaknili vseh pomembnih vprašanj, ki ta čas tarejo prebivalce te demografsko ogrožene doline.

Okrogle mize, ki jo je vodil nekdanji poslanec SLS Franci Feltrin, so se poleg krajanov Baske grape udeležili tudi najvidnejši predstavniki tolimskega občinskega vodstva in tamkajšnjega gospodarstva, namestnik direktorja republiške cestne uprave Metod de Batista, predstavnik kmetijskega ministrstva Joze Belc in predsednik SLS Marjan Podobnik.

Prebivalci Baske grape se cutijo ogroženi in pri načrtovanju povsem zapostavljeni. V vsestranski razvoj te doline je treba iz vseh razpoložljivih virov usmeriti vec sredstev. Z njimi

bi zaustavili izumiranje Grape. Tako so sprejeli vrsto sklepov: objavljen jim je bila pomoc pristojnih ministrstev pri pridobivanju sredstev za razvoj podeželja in cestne infrastrukture ter sredstev za demografsko ogrožena območja in vecja pomoc tolimske občine, kamor spada vseh 6 krajevnih skupnosti na območju Baske grape. Tako naj bi v letosnjem letu asfaltirali 4 km ceste od Potrova grada do Podroša, zavzeli so se tudi za ohranitev železniške proge skozi Basko grapo, ki jo zaradi majhnega prometa in nedonosnosti nameravajo ukiniti. Podprli so tudi smotno izkorišcanje vodnih in drugih naravnih virov v tej dolini, zagotavljanje novih delovnih mest in pospeševanje kmetijstva ter vračanje odvzete lastnine nekdanjim lastnikom. Ob tej priloznosti je bil ustanovljen tudi območni odbor SLS, ki ga vodi Jurko Kustrin iz Logaršč.

SINDIKAT / V PROMETU RAZREŠILI DIREKTORJA

Ni hotel ugoditi zahtevam delavcev

ROMAN BRIC

IDRIJA - Po sporu s sindikatom, ki je vodstvu idrijskega podjetja Promet postavil petnajst zahtev, je delavski svet v petek, 5. februarja, razrešil dosedanjega direktorja Marka Hvala, ker ni hotel ugoditi zahtevam sindikata. Na mesto direktorja so imenovali vršilca dolžnosti Marka Kogej. Spor s sindikatom, ki je povzročil razrešitve, utegne vplivati na poslabšanje razmer v podjetju, ki ga bremenijo zaostali bančni dolgi. Prav o teh naj bi v prihodnjih dneh stekli pogovori z vodstvom banke. Sindikat je v sporu z direktorjem med drugim zahteval revizijo vseh postopkov, ki so bili izpeljani pri preo-

blikovanju firme s 135 zaposlenimi, razrešitev direktorja finančno-komercialnega sektorja Alojza Veharja, redno izplačilo plač in se nekatere

re zahteve, s čimer pa se dosedanjemu direktorju Hvala ni strinjal. Po zagotovitvi v.d. direktorja Kogejja podjetje Promet normalno posluje.

Na dvorišču idrijskega Prometa delo nemoteno teče naprej (Foto: R. Bric)

ŠPORT IN REKREACIJA / TEKNI IN POHODI

Koledar športnorekreativnih prireditev vključen v letošnjo republiško ponudbo

NOVA GORICA - Sportna zveza novogoriške občine je pripravila seznam športno rekreativnih prireditev za letošnje leto, predvsem tistih, ki jih bo tudi republiška zveza uvrstila v svoj koledar. Dvaindvajset prireditev v tem letu bo kar nekaj priloznosti za dobro rekreacijo. V glavnem so teki in pohodi, ki so na Goriskem priljubljeni in množično obiskani. Iztokov pokal v veslalomu (14. februarja) je na seznamu kot edina zimska športna prireditev. Med prireditvami, ki imajo na Go-

ZDENKA TOMULIC

riskem dolgoletno tradicijo in pravzaprav meddržavno obeležje sta Pohod in Kolesarjenje prijateljstva. Nova pobuda je teniški turnir GO-GO, (Gorica - Nova Gorica) v začetku maja, novost pa triatlon, ki naj bi ga organizirali sredi julija na jezeru Vogrscak. Spodbuda za organizacijo tovrstne rekreacije je prišla po uspehu Novogoricanc Natase Nakrst Kosmaceve na lanskem triatlonu jeklenih na Havajih. Goriska varianta

triatlona bo seveda veliko bolj sprejemljiva za rekreativce. Organizatorji prireditev so v glavnem športna društva in klubi, delno pa jim pri tem pomaga krovena organizacija, športna zveza.

Teh 22 prireditev ni vse, kar se bo na področju športa in rekreacije dogajalo letos na Goriskem. Po mnenju občinske športne zveze vsebuje omenjeni seznam le dogodke, ki bi utegnili zanimati in pritegniti sirslo slovensko športno javnost in ne le ljubiteljev na Goriskem.

KULTURA / LUCIJA NE PREMORA NOBENE TOVRSTNE USTANOVE

Pobuda za knjižnico

ANDREJ ŽNIDARČIČ

omenjeno problematiko ponovno premakniti z mrtve točke. Mnenja je, da bi razvoj mesta, ki steje vec kot sedem tisoč prebivalcev, nujno terjati kakšnokoli organizacijo kulturnih dejavnosti. Pri tem ne gre toliko za splošno ugotovitev, kako prav kulturna dogajanja krepijo občutek pripadnosti kraju in nasploh ustvarjajo mestno vzdušje, kot za cisto praktične probleme Lucijancev: stroški, čas in podobno.

Za Lucijo je značilna izjemno hitra rast števila prebivalcev in s tem pozidave stanovanjskih blokov, medtem pa je bila vsakovrstna infrastruktura zanemarljena. Z gradnjo trgovsko-poslovnega centra to napako nekako popravljajo, seveda pa spet ni niti govora o kakšnem kulturnem hramu. Tudi Lucijanci se kajpada ravnaajo po pravilu, da gre tudi kultura najprej skozi zelodec. Seveda v tem niso izjema.

Po ravnateljicinih besedah razne kompromisne rešitve v zvezi s knjižnico ali vsaj izposojevališcem v preteklosti niso bile prevec posrečene, čeprav so kratkoročno vzeto vseeno prihajale v postev. Najbolj primerna bi bila kajpak krajevna podružnična knjižnica s citalnico in mladinskiim oddelkom. Tudi lokacija ne bi smela biti nepomembna. Takšna ustanova spada v središče mesta, po normativih glede na število prebivalcev pa bi morala zasedati 250 kvadratnih metrov prostora.

NOVICE

Razstava ilustracij v Debenjakovi galeriji

KANAL - Jutri (v četrtek, 11. februarja) ob 18.30 bodo v galeriji Rika Debenjaka odprli novo likovno razstavo. Z ilustracijami se bo predstavila akademska slikarka Jelka Reichman iz Ljubljane. Kanalska razstava bo njena stinajsta samostojna predstavitev in prva na Primorskem. Umetnico poznajo zlasti mladi bralci, saj je ilustrirala številne knjige zanje, na primer Macek Muri, Sivilja in skarjice, Miskolin, Zmaj Drendaj itd. V Kanalu bo avtorico predstavila Tatjana Pregl Kobe, v spremljevalnem kulturnem sporedu bosta z izborom mladinske poezije Srečka Kosovele nastopila igralca SLG Celje Darja Reichman in Primož Ekart. Razstava, ki so jo organizirale Goriske galerije v sklopu Goriskega muzeja, bo na ogled do 27. februarja. (VC)

Gostovanje Stephena Haslama

NOVA GORICA - Klub 2001 prireja v sodelovanju z amerisko Družino notranje svetlobe (Fellowship of the Inner Light) gostovanje znanega predavatelja Stephena Haslama. American, ki je v Sloveniji že poznan, bo danes dopoldne imel za poslušalce učenje tretjih in četrth razredov novogoriške Gimnazije. Govoril jim bo o "ljubezni do samega sebe in samospostovanju". V naslednjih dneh bo Haslam dostopen za osebna svetovanja, konec tedna pa bo vodil delavnico "Zdravljenje odnosov" (s sprotnim prevajanjem v slovensčino) v telovadnici dijaskega doma, kjer bo naslednji konec tedna se delavnica "Pot, ki vodi v izobilje" (brez prevoda!). V sodelovanju z novogoriškim zavodom za solstvo bo KLUB 2001 pripravil se Haslamovo predavanje "Pomen pozitivnih čustev pri navezovanju medsebojnih odnosov" za učitelje osnovnih sol, isto predavanje bodo lahko poslušale tudi vzgojiteljice nekaterih vrtec iz novogoriške občine. Umik tokratnega dvotedenskega bivanja ameriskega predavatelja pri nas je zapolnjen se z nadaljevalnim seminarjem za novogoriško zavarovalnico Triglav o "prepoznavanju in odpravljanju stresa." Dodatne podatke o predavanjih, delavnicah in seminarjih lahko dobite pri KLUBU 2001, tel. 065-25338. (TG)

Predstavili bodo program Canona

SEZANA - Pomemben dogodek za kraj bo vsekakor tudi četrtkova (11. februarja) predstavitev najodobnejšega programa Canon, ki jo bosta demonstrirala Birotehnična Babič iz Kopra in Avtotehna iz Ljubljane. Od 9. do 17. ure bo namreč v avli občinske skupščine na ogled sodobna pisarniška tehnika kot so fotokopirni stroji, telefaksi, kalkulatorji, laserski tiskalniki, pisalni stroji in drugo. (OKS)

Še upajo na čistilno napravo

BOVEC - Bovčani menijo, da obstajajo možnosti za pridobitev denarja za preciševalno napravo. Le poiskati jih je treba. Nekateri so prepričani, da bo vedno bolj umazana voda začela motiti tudi ljudi v večjih centrih, mimo katerih Soca teče. Problematika je bila iz občine Tolmin posredovana na ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora. Tam menijo, da sta za dodatna sredstva dve možnosti: iz razpisa, ki ju republiški proračun namenja za sofinanciranje večjih investicij v komunalne objekte in naprave ali iz namenskih republiških sredstev za varovanje okolja. V obeh primerih gre za možnost pridobitve ugodnih kreditov do 30 odstotkov predracunske vrednosti naložbe, preostalih 70 odstotkov je dolžan zagotoviti investitor. Po sedanjih vrednostih bi morala občina zagotoviti okoli 70 milijonov tolarjev. Možnost za gradno predstavljajo tudi posamezni razvojni programi, ki jih Evropska skupnost namenja povezovanju držav z državami nekdanje vzhodne Evrope. V enega od teh programov pa si prizadeva priti tudi tolimska občina. (MM)

Povabilo bralcem

NOVA GORICA - Goriska knjižnica Franceta Bevka je tudi ob letošnjem slovenskem državnem in kulturnem prazniku omogočila zamudnikom, da brez placila zamudnine vrnejo izposojeno gradivo v roke tudi drugih čakajočih bralcev in da se tako večkrat izposodi. Lanski priliv gradiva je bil zaradi pomanjkanja sredstev tako picel, da terja od bralcev - članov ne le normalno časovno uporabo gradiv za svoje potrebe, pač pa tudi prijazen in s tem prijateljski odnos do drugih članov. Zamudnikom je omogočeno, da brezplačno vrnejo gradivo med 9. in 22. februarjem 1993. V knjižnici upajo, da bo ta poteza dramilno in zdravilno delovala.

Išel je Portorožan

PORTOROŽ - V soboto (6. februarja) je po nekaj zapletih le izšla prva letošnja številka Portorožana. Casopsis, ki ga ureja znano novinarsko pero Gustav Guzej, za njim pa stoji četica neutrudnih sodelavcev, je tudi tokrat postregel z vrsto zanimivih prispevkov. Ne bo pretirano reči, da Portorožan postaja pravi arhiv javnega življenja v Portorožu. Poleg polemičnih in zabavnih člankov ter reportajnih zapisov in v njem najti kopico koristnih praktičnih nasvetov in napotkov. Omenimo, da je Portorožan se naprej brezplačen. Ker pa tiskanje ni zastoj, bodo na uredništvu in krajevni skupnosti se kako vesele vsakega prostovoljnega prispevka. (AN)

Obalna stavkovna kronika

IZOLA, KOPER - Stavke na Obali se umirjajo. V Delamariu je danes ne bo, ker bodo časovno spet zaposlili 190 odpuščenih delavcev, ker bodo v petek izplačali razliko plač do kolektivne pogodbein ker bodo skušali pomagati tistim zaposlenim, ki bi radio šli na svoje kot zasebniki. 190 delavcev bodo res zaposlili samo časovno - od 15. februarja do 15. aprila, morda. Če bo država bolj radodarna morda tudi nekoliko dlje. Vendar bo večina teh tako kot lani čakala na večja dela doma. V Slavniki pa je stečajni senat poslal stečajnega upravitelja - 34-letnega dipl. ek. Alfija Kocjancica. Stavkovni odbor je včeraj v tiskovnem sporočilu zavrnil očitke, da je bil prevec oster in prenapet. Opozoril je, da je soglaasal z zmanjšanjem števila zaposlenih za sto delavcev. Opozoril pa je tudi, da bi večje zmanjšanje števila zaposlenih po njegovem mnenju ustvarilo dodatne socialne stiske in druge posledice. (FO)

NOVICE

Tuje investicije na Madžarskem

BUDIMPESTA - Na Madžarskem so tuje družbe lani investirale kar 1, 5 milijarde ameriških dolarjev, skupnih vlaganj pa je bilo 3.000. Dve tretjini kapitala so tuji vložili v industrijo, kar milijardo dolarjev so vložila ameriška podjetja, sledijo jim nemška in avstrijska. 15 odstotkov kapitala so vložili v storitvene dejavnosti, ostalo pa v trgovino in banke. Trenutno je na Madžarskem 14 tisoč podjetij v tuji ali skupni lasti. Kar 60 odstotkov tujega kapitala, ki so ga med leti 1990 in 1991 vložili v vzhodnoevropske države, je dobila Madžarska. Tuje investitorje motijo pomanjkljivosti v infrastrukturi in bančnem sistemu ter vladna politika na področju zaposlovanja, davkov in carin. Zadovoljni pa so z izobrazbeno strukturo in nizko ceno delovne sile. (STA)

Zapleti pri oskrbi s hrano in elektriko

Beograd - Občasno pomanjkanje osnovnih živil na srbskem trgu dobavitelji pojasnjujejo s tem, da so se potrošniki pac navadili pokupiti vse zaloge. Drugi razlog naj bi bile preničke cene teh živil, zaradi velike inflacije je namreč res prišlo do popolnega neskladja med cenami osnovnih živil in drugega blaga. V Srbiji so uvedli tudi omejitve pri porabi električne energije. Termoelektrane v Obrenovcu pred 19. februarjem ne bodo popravili, dve kosovski elektrarni pa sploh ne obratujeta. Zaradi pomanjkanja naftnih derivatov ne obratuje tudi osem drugih termoelektarn na mazut. (STA)

Nemške ceste zasebnikom?

BONN - V torek se je tristrankarska koalicija kanclerja Helmuta Kohla strinjala s predlogom, da naj bi veliko mrežo avtocest v Nemčiji prepustiti zasebnikom. »Da bi lahko gnotno podprli reformo železnic, se je koalicija strinjala tudi s predlogom o privatizaciji avtocest«, je povedal vladni predstavnik Dieter Vogel. V petek so povedali, da so na Ministrstvu za promet razmislijali tudi o tako imenovanem švicarskem modelu, kjer vozniki cestnino za avtocesto poravnajo enkrat na leto, to pa jih stane od sto do stotisto nemških mark. Dieter Vogel je tudi povedal, da se bodo še naprej pogovarjali o podrobnostih preobrazbe celotnega prometnega sistema. (Reuter)

Obeta se zasedanje ministrov sedmerice

PARIZ - Francoski minister za gospodarstvo in finance Michel Sapin je v torek omenil, da bi lahko »že v nekaj tednih« prislo do srečanja finančnih ministrov sedmerice industrijsko najbolj razvitih držav, ki bi mu aprila sledil tudi predsedniški vrh in srečanje vladnih predstavnikov. Med sedmerico spadajo ZDA, Japonska, Nemčija, Francija, Velika Britanija, Italija in Kanada. Pred srečanjem finančnih ministrov se bosta že ta teden v Washingtonu sestala ameriški sekretar trezorja Lloyd Bentsen in japonski minister za finance Yoshiro Hayashi. Kot je povedal Michel Sapin, bodo finančni ministri sedmerice na svojem srečanju »še potrdili skupno željo držav članic, da bi mednarodno sodelovanje na denarnem področju znova spravili v ustaljene tirnice, kar jim je lansko leto spodletelo«. (AFP)

PRENOVA PODJETIJ / PROIZVODNJA LESNIH IN ŽIVILSKIH IZDELKOV

Konkurenčni so lahko tudi v Nemčiji, Italiji in Avstriji

Prvi rezultati raziskav - Analize so stale 3 milijone mark - Veliko priložnosti za proizvajalce alkoholnih pijač

ALENKA L. JAKOMIN, IRENA PIRMAN

LJUBLJANA - Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je včeraj v prostorih hotela Holiday Inn predstavilo rezultate vladnega projekta Prenova podjetij, v okviru katerega so od novembra 1992 do februarja 1993 pripravljali strateske analize petih izbranih panog in prestrukturiranja pilotskih podjetij. Po besedah direktorice projekta dr. Tee Petrin je namen predstavitve rezultatov projekta - ta bo potekala do konca tedna - seznanjanje podjetij z izkusnjami in pridobljenim znanjem pilotskih podjetij.

V projekt, ki je vključeval proizvodnjo lesnih izdelkov, proizvodnjo živil, proizvodnjo prometnih sredstev, predelavo kovin in proizvodnjo električnih aparatov in naprav, so kot pilotska podjetja sodelovala tudi Fructal iz Ajdovscine, Iskra Avtoelektrika iz Nove Gorice, Iskra Kondenzatorji Semic, Avtomotaza iz Ljubljane, Zelezarna Ravne - Industrijski nozi, Nisko Zelezniki in Liv Postojna.

Petrinova je med drugim se povedala, da je celoten projekt stal 3 mili-

jone nemških mark, pri čemer so del financirala podjetja sama, del pa praracun.

Včeraj dopoldne pa so že predstavili potek in rezultate analize, ki jo je skupaj z domačimi svetovalci opravila tuja svetovalna hiša A. T. Kearney za proizvodnjo končnih lesnih izdelkov. V ta del projekta so bila vključena tri podjetja: Lip Bled, Javor Pivka in Brest Cerknica. Analiza v podjetju je potekala tako, da so podjetje primerjali z mednarodnim okoljem, analizirali stroške, tržne trende, kupce, potem pa se opredelili stroške, možne izboljšave, načine prestrukturiranja in postavili časovni okvir, v katerem naj bi zastavljene ukrepe uredili. Svetovalci so povedali, da je bil za uspeh projekta pomemben pozitiven odnos menedžmenta do svetovalnega teama in njegova pripravljenost na spremembe. Analiza je tako pokazala, da so slovenska podjetja, ki proizvajajo končne lesne izdelke, lahko konkurenčna na nemškem, italijanskem, francoskem, angleškem, avstrijskem in ameriskem trgu. Na populadanski predstaviti so analizirali rezultate analize o stanju sektorja živilskih izdelkov glede na

svetovno konkurenco v tehnološkem, organizacijskem in stroškovnem smislu. Rezultati naj bi slovenskim podjetjem pomagali predvsem pri pozicioniranju in planiranju oziroma jim dali informacijo o tem, kaj naj storijo za uspešno poslovanje podjetja in kaj lahko stori država za visoko konkurenčnost v družbeno-ekonomskem okolju. Informacije so pridobivali na večih ravneh: s pomočjo pilotskega prestrukturiranja pri dveh podjetjih v posameznih panogah, z analizo živilskega sektorja, s pogovori s strokovnjaki zunaj podjetij in z vladnimi organi ter s pomočjo tesnega sodelovanja s poslovnimi združenji in Gospodarsko zbornico Slovenije. Slovenska podjetja so v zadnjih nekaj letih izgubila velik del svojega tržišča, zato so se morala preusmeriti na proizvodnjo za domačo porabo. Po drugi strani pa so ugotovili, da si vsa slovenska podjetja želijo izkazati na svetovno tržišče. Zavedati pa bi se morala, da bo domači trg se vedno prinasal znaten del dobička, poleg tega pa cene hrane na svetovnem trgu padajo. Politika živilske industrije je stvar vlade, vendar je kmetijsko politiko nemogoče izdelati,

ne da bi upoštevali vpliv in posledice te politike na preostale sektorje. Poseben problem slovenskega trga na področju živilskih izdelkov je nesmotna konkurenčnost, posebej to velja za mlečne in mesne izdelke, pri katerih rezultati analize priporočajo združevanje posameznih podjetij. S pomočjo združevanja bi lažje nastopili tudi na svetovnem tržišču. Drug problem je kakovost izdelkov, ki je sicer visoka, vendar predvsem na račun cene. Tuje tržišče namreč zanima cena v povezavi s kakovostjo. Zato strokovnjaki svetujejo rahlo znižanje ravni kakovosti, vendar tako, da bi dosegli stoodstotno kakovost na nižji ravni. Podjetja bi se morala izogibati izvozu izdelkov v oddaljene države. Slovenija ima največ možnosti za izvoz v Nemčijo in Italijo, ne samo zaradi razdalje, pač pa tudi zaradi že podpisanih sporazumov. Sicer pa rezultati raziskave kažejo, da imajo v prihodnosti najboljše možnosti tako na domačem kot na tujem trgu predvsem proizvajalci alkoholnih pijač.

V prihodnjih dneh bodo predstavili še rezultate analiz proizvodnje prometnih sredstev, predelave kovin in proizvodnje električnih aparatov in naprav.

SLOVENIJA / TEKSTILNA INDUSTRIJA

Tekstilci ustvarijo desetino izvoza

Projekt nemške svetovalne organizacije KSA - Ocena konkurenčne sposobnosti

MILE ČUK

LJUBLJANA - V slovenski tekstilni industriji, v kateri je zaposlenih približno 42.000 delavcev, so pod okriljem nemške svetovalne organizacije KSA pričeli izvajati projekt prestrukturiranja, ki naj bi ga financiral program PHARE. Poglavitni namen prestrukturiranja podjetij v tekstilni industriji je izboljšati njihov konkurenčni položaj v mednarodnih razmerjih in podjetjem dolgoročno zagotoviti preživetje. Strokovnjaki svetovalne organizacije KSA bodo, kot je povedal sekretar združenja za tekstilni pri GZS, Viljem Tomat, najprej podrobno preučili tekstilno panogo kot celoto. Rezultati teh raziskav, ki bodo znani že maja, naj bi med drugim pokazali, kakšna je konkurenčna sposobnost slovenske tekstilne industrije v okviru svetovnega trga in kaksne ukrepe je treba sprejeti, da bodo podjetja zacela poslovati uspešno. Tuji strokovnjaki naj bi torej, kot je poudaril Tomat, celovito obdelali tehnološki vidik, trženje in menedžment. V drugi fazi bodo strokovnjaki nemške svetovalne organizacije obiskali 28 slovenskih tekstilnih tovarn, ki skupaj predstavljajo vsaj 60 odstotkov prodaje v tekstilni industriji. Potem ko se bodo

seznanili z bistvenimi podatki o poslovanju, stroških in konkurenčnih prednostih oziroma slabostih posameznih podjetij, bodo izbrali nekaj (najmanj šest) tovarn, ki bodo deležne največje pomoči pri prestrukturiranju proizvodnje. Participacija podjetij, ki bodo v tem projektu sodelovala, znaša 20.000 nemških mark, tržna cena takšnih analiz pa bi bila vsaj 200.000 mark. »Marsikdo, tudi med tekstilci, je v programu pomoči PHARE v okviru Evropske skupnosti videl neko gmotno pomoč; nadejal se je določenih sredstev, ki naj bi jih dobil ali z ugodnimi krediti ali nepovratno,« je povedal Tomat, ki je prepričan, da so analize in ocene uveljavljenega svetovalnega podjetja več vredne kot investicijski projekt nekega podjetja, s katerim v banki zaprosi za posojilo. Banke se bodo vsekakor »odprle« za varne naložbe, veliko večje možnosti pa bodo imela pri tem podjetja, ki jih bo ocenila svetovalna organizacija KSA, meni Tomat.

Izguba nekdanjega jugoslovanskega trga je vsekakor precej prizadela tudi slovensko tekstilno industrijo. Ta je namreč na »južne« trge prodajala kar 40 odstotkov proizvodnje, ravno toliko so tekstilci

prodali doma, približno 20 odstotkov so izvozili. Tekstilna industrija se je torej morala preusmeriti v izvoz na zahodnoevropske trge (predvsem v Nemčijo, Francijo, Italijo), kjer prodaja več kot polovico proizvodnje, ostalo pa doma. Ta panoga je torej močno vpeta v klasičen izvoz, s katerim je lani iztržila približno 220 milijonov dolarjev, kar je skoraj desetina izvoza celotne slovenske industrije. Približno toliko so tekstilci zaslužili tudi s predelavnimi oziroma storitvenimi posli. V dveh letih se je število zaposlenih v tekstilni industriji zmanjšalo s 53.000 na 42.000. PoTomatovem mnenju se bo še zmanjševalo, saj je podobna gibanja zaznati tudi v svetu. To problematiko smo pri nas doslej najpogostejše reševali z upokojevanjem, odpravninami in podobno, manj pa s stečaj in z odpustitvijo delavcev. Proces »razbijanja« velikih tovarn, pri čemer nastajajo številna manjša, bolj prilagodljiva podjetja in programi, naj bi po Tomatovem mnenju tudi v slovenski tekstilni industriji pripomogel k manj bolečemu reševanju vprasanja presežnih delavcev.

KREDITNE KARTICE / NJIHOVE CENE SO PRAVA NEZNANKA

»Plastični denar« je sicer drag a tudi zelo praktičen in varen

Nepogrešljivo plačilno sredstvo za poslovneže in popotnike

Cena plastičnega denarja, se pravi kreditnih kartic, ostaja za uporabnika precejšnja neznanica. Nejasni so zlasti stroški za posamezne operacije, na primer za neposreden dvig denarja, pri menjavi ob uporabi kartice v tujini in podobno. S kratkim pregledom pogojev starih izmed v Italiji najbolj razširjenih kreditnih kartic bomo poskušali odgovoriti vsaj na nekatera izpostavljena vprašanja.

V Italiji imamo več kreditnih kartic, ki jih delimo na dve večji kategoriji. V prvo sodijo kartice, ki so vključene neposredno v okvir delovanja bank in se poslužujejo bančnih mrež pri prenosu denarja te na kartice, nastale na pobudo večjih ameriških turističnih korporacij. V prvo kategorijo sodijo torej vse kartice, ki se poslužujejo plačilnih sistemov Visa in MasterCard/EuroCard. V drugi

kategoriji pa najdemo kartice American Express in Diners Club International.

Poleg tega delimo kartice se po tem, ali so namenjene zasebnikom ali podjetjem (corporate), zadnja delitev pa loci med osnovnimi karticami in tistimi, ki so pripravljene za zahtevnejše in premoženjske uporabnike.

Za našo primerjavo smo vzeli v postev kartice Carta Si in American Express, torej - glede na zgoraj omenjeno delitev - dve izmed najbolj razširjenih kartic v Italiji. Dobimo ju lahko v vseh naših denarnih zavodih, pri TKB pa tudi nerezidenti. Pri obeh karticah smo primerjali stroške tako osnovne kot »elite« kartice. K temu je dodati, da se moramo pri Carta Si odločiti za plačilni sistem Visa ali pa za EuroCard/MasterCard. Če želimo imeti na voljo oba

plačilna sistema, si moramo nabaviti dve kartici.

Iz preglednice je razvidno, da so letni stroški za »elite« kartice precej višji. Prvo leto stane npr. zlata American Express (Oro) kar 305.000 lir, osnovna kartica je za polovico cenejša, v naslednjih letih pa se pri obeh strošek zmanjša za 35.000 lir. Podobno velja tudi za kartico Carta Si, pri kateri je cena elite kartice 100.000 lir, osnovne pa 50.000 lir. Različne cene kartic so povezane s storitvami, ki jih nudijo. Kartica American Express imetniku npr. ponuja večje število zavarovanj, nekatere prednosti pa ima tudi glede hitrosti pri zamenjavi kartice, če mu jo ukradejo v tujini. Poenostavljeno bi lahko rekli, da ima American Express boljši servis v tujini, Carta Si pa v Italiji, in to zaradi množičnega pristopa italijanskih bank. Cena je vse-

kakor povezana tudi s statusnim simbolom, ki ga kartica prinaša in ki se posebej velja za zlato American Express.

Nekaj razlik je tudi pri stroških, kjer izstopajo stroški za neposreden dvig denarja iz avtomatskih naprav (ATM), ko si izdajatelj kartice na dvignjen denar zaračuna 4-odstotno provizijo. Lastnik kartice mora plačati tudi koleke, in sicer 500 lir za vsako operacijo, ki preseže 50.000 lir. Poseben poglavje so se tim. komisije pri menjavah, ki so sicer nižje za operacije v evropskih državah.

Poleg teh stroškov ne smemo zanemariti, da mora posebno komisijo plačati tudi trgovec oziroma tisti, ki sprejme plačilo s kartico. Te komisije so različne. American Express npr. v svojem informativnem listu navaja, da zaračunava za storitve v hotelih in restavracijah 3,95%, za drobnoprodajno blago 4,26%, za ostale storitve pa 5%. Pri Carta Si so stroški za trgovca nekoliko nižji in gredo od 1,5 do 4,5%. Pri tem moramo upoštevati, da prejme trgovec denar s približno enomesечно zamudo, kar seveda predstavlja dodaten strošek.

Kljub vsem tem stroškom pri uporabi kreditne kartice, ki so povezani tudi z raznimi davki in so delno odraz visoke stopnje malverzacij na tem področju v Italiji, se njihova uporaba še naprej hitro širi. Ostajajo namreč najbolj praktično in varno, za podjetnike in osebe, ki veliko potujejo, pa tudi nepogrešljivo plačilno sredstvo. (-ok)

SDGZ / Z ZADNJIM PREDAVANJEM STROKOVNJAKOV NA OPČINAH

Ob velikem zanimanju članov se je iztekel niz srečanj o davčnih novostih

Združenje bo v naslednjih mesecih spet priredilo serijo podobnih srečanj, na katerih bodo strokovnjaki pred majsko davčno prijavo poglobili že obravnavane probleme

Podaljšali rok za proštitev minimum tax

Ministrski svet je te dni odobril osnutek odloka predsednika vlade, ki podaljšuje rok za vložitev prošnje za oprostitve plačevanja minimum tax, in sicer do 28. t.m.. Podtajnik pri predsedstvu vlade Fabbri je v zvezi s tem pojasnil, da oprostitve zadeva tiste podjetnike, ki ne zapostujejo sodelavcev ali uslužbencev, ali ki so prijavili nižji dohodek od tistega, ki ga predvidevajo količniki za mala podjetja in za samostojne delavce.

S srečanjem v Prosvetnem domu na Opčinah (na sliki - foto Ferrari) se je pretekli petek zaključil niz srečanj oziroma predavanj o davčnih novostih, ki ga je Slovensko deželno gospodarsko združenje priredilo za svoje članice in za vse zainteresirane podjetnike. Posameznih predavanj v Nabrezini, Trstu, Dolini in na Opčinah se je udeležilo res veliko število naših obrtnikov, trgovcev, gostincev in predstavnikov prostih poklicev, ki so ob tej priložnosti dobili popolnejšo sliko o minimum tax, o dohodkovniku, o novostih glede davka IVA in o vrsti drugih ukrepov, s katerimi je vlada prizadela predvsem manjše podjetništvo. Udeleženci so

si lahko ustvarili sliko o večkrat nepravilnih avtomatiziranih ugotavljanja dohodkov, ki bodo povzročili vrsto težav ravno najšibkejšim, izmed kate-

rih jih je veliko že prekinilo dejavnost, ali pa bo to storilo v kratkem. Združenje bo v naslednjih mesecih spet priredilo niz predavanj za članice,

na katerem bodo izvedenci pred majsko davčno prijavo poglobili probleme, ki so bili obravnavane na dosedanjih srečanjih. (A. SIK)

PROMET ČEZ MEJNE PREHODE V FJK / LANI 21 MILIJONOV POTNIKOV

Pri Trbižu vsak dan čez mejo tisoč tovornjakov

Trgovinska menjava med zahodno in vzhodno Evropo se kljub ekonomski krizi iz meseca v mesec večja

TRBIZ - Tovorni promet na mejnem prehodu pri Trbižu se je januarja letos v primerjavi s prvim mesecem lani povečal za kar 20 odstotkov. Medtem ko so samo na avtocesti v lanskem januarju zabeležili 15.700 tovornjakov, so jih v prvih dvajsetih dneh letošnjega januarja je bilo vseh 17.217, v številu pa niso všteti prazni kamioni. Če se bodo ti začeti trendi nadaljevali, bodo letos zabeležili rekord.

Cez mejni prehod med Italijo in Avstrijo na Kolkovem gre torej ob delavnikih v obe smeri po tisoč tovornjakov. Samo 14 odstotkov teh prevaja blago iz ene države EGS v drugo (nemško, nizozemsko in dansko blago gre skozi Avstrijo v Italijo in obratno). Kar 86 odstotkov prometa prihaja ali je namenjeno v Italijo iz države, ki niso članice EGS, poleg Avstrije pa sodijo sem predvsem Poljska, Češka, Slovaška, Madžarska, Rusija, Ukrajina itd.

Veliko blaga iz teh držav prihaja v Italijo skozi mejne prehode s Slovenijo, saj so Avstriji zelo skopi v izdajanju prehodnih dovolilnic, se zlasti tistim tovornjakom iz vzhodnih držav, ki so stari in katerih motorji onesnažujejo zrak. Tako poljski kot ceski in madžarski tovornjaki zaradi tega naredijo dolg ovinek in po slabših cestah od avstrijskih prevozijskih Slovenijo in stopajo v Italijo pri Gorici ali Trstu. Kljub krizi se namreč trgovinska me-

njava med zahodno in vzhodno Evropo iz meseca v mesec večja.

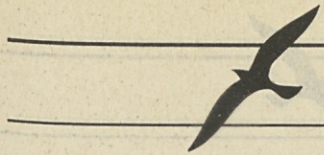
Tudi na Trbižu so finančni stražniki lani odkrili precej primerov tihotapljenja, tako mamili kot orožja, in zaplenili tudi večje vsote ponarejenega denarja.

Po avtocesti Alpe-Adria prihajajo v Italijo tudi trume avstrijskih in nemških turistov, v zadnjem času pa so se jim pridružili še turisti iz vzhodnoevropskih držav, ki so namenjeni predvsem v

Rim (npr. Poljaki), Benetke (Čehi in Slovaki) in v Trst (Madžari). Medtem ko so kot receno Poljaki v glavnem namenjeni na obisk k papežu, prihajajo ostali po nakupih, seveda cenenega blaga, kot je v zadnjem času opaziti pri pojavu madžarskih kupcev v Trstu.

Prehodov čez to mejo je bilo lani več kot 21 milijonov. Italijanski policisti so poslali nazaj v Avstrijo tudi več tisoč oseb, ki so se hotele vtihotapiti v državo, ne da bi za to imele razloge. V glavnem gre za pribeznike iz raznih krajev Azije.

	CARTA SÌ BASE	CARTA SÌ BUSINESS	AMERICAN EXPRESS BASE	AMERICAN EXPRESS ORO
začetna vpisnina	NE	NE	35.000	35.000
letna vpisnina	50.000	100.000	120.000	270.000
dodatne kartice	40.000	50.000	70.000	120.000
strošek pri menjavi	1-2%	1-2%	1-2%	1-2%
strošek pri dvigu iz avtomatov ATM	4%	4%	2%	2%
strošek za izvleček računa	2.000	2.000	500	500
kolek za operacije čez 50.000 lir	500	500	500	500

MENJALNIŠKI TEČAJI

9. februar 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	61,70	62,70	8,72	8,86	6,60	6,75
Avtohisa Ljubljana*	61,90	62,30	8,70	8,83	6,49	6,77
Azur*	61,80	62,50	8,72	8,89	6,60	6,80
Bobr Fužine	61,90	62,40	8,75	8,88	6,55	6,80
Bobr Trzin	61,90	62,30	8,75	8,88	6,55	6,80
BTC terminal Sezana	61,55	62,35	8,72	8,85	6,55	6,70
BTC d.d. Ljubljana	61,30	62,50	8,60	8,90	6,00	6,90
Burin Center*	62,00	62,49	8,65	8,85	6,55	6,75
Burin Moste*	61,95	62,55	8,60	8,85	6,55	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,75	8,90	6,50	6,80
Dom na trgu	62,00	62,24	8,75	8,83	6,55	6,75
Dom Kaffe Domžale*	61,80	62,10	8,76	8,85	6,55	6,70
Dom Kaffe Kranjska gora*	61,70	62,20	8,72	8,86	6,50	6,75
Emona Globtour	61,70	62,70	8,73	8,93	6,30	6,75
Eros Ljubljana*	61,90	62,20	8,75	8,85	6,60	6,75
Eros Kranj*	61,90	62,20	8,75	8,85	6,60	6,75
Eurofours International*	61,60	62,50	8,70	8,85	6,70	6,90
Euroservis Sezana	61,95	62,25	8,70	8,80	6,60	6,67
Feniks Portoroz*	61,78	62,30	8,71	8,87	6,47	6,75
Feniks Koper*	61,80	62,30	8,67	8,87	6,55	6,75
Feniks Markovec Koper*	61,80	62,30	8,67	8,87	6,55	6,75
Fiba d.o.o. Koper	61,80	62,30	8,66	8,79	6,50	6,68
Flradas Idrija	61,80	62,55	8,80	8,95	6,50	6,70
Galileo Kozina	62,00	62,22	8,75	8,80	6,60	6,65
Golfurist Ljubljana	61,95	62,60	8,73	8,88	6,45	6,80
Golfurist Domžale	61,80	62,35	8,70	8,90	6,50	6,90
Hida	61,95	62,20	8,75	8,83	6,60	6,75
Hipotekarna banka Koper*	61,90	62,50	8,70	8,85	6,50	6,80
Hranilno kreditna služba	61,75	62,45	8,73	8,88	6,48	6,83
Hram Rožice Menges	61,95	62,20	8,75	8,85	6,60	6,75
Ilirika Ilirska Bistrica	61,65	62,58	8,60	8,78	6,38	6,67
Ilirika Slovenj Gradec	61,70	62,29	8,74	8,82	6,56	6,67
Ilirika Postojna	61,77	62,42	8,67	8,78	6,57	6,65
Ilirika Sezana	61,96	62,34	8,71	8,80	6,60	6,66
Italdesign Nova Gorica*	61,70	62,30	8,73	8,85	6,59	6,69
Klub Slovenijales	61,80	62,35	8,75	8,85	6,50	6,75
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,40	6,80
Kompas Hertz Celje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Velenje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Holidays	61,90	62,40	8,75	8,85	6,55	6,90
Kompas Fintrade	61,80	62,59	8,73	8,89	6,50	6,95
Ljubljanska banka d.d. Lj.	61,70	62,90	8,72	8,94	6,58	6,82
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,50	8,74	8,88	6,50	6,80
LB Dolenjska banka N.M.	61,90	62,70	8,78	8,90	6,60	6,80
LB Komercialna banka N.G.	61,51	62,70	8,65	8,95	6,36	6,65
LB Kreditna banka Mb. d.d.*	61,45	62,85	8,70	8,90	6,30	6,90
LB Splošna banka Celje d.d.	61,80	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
LB Splošna banka Koper d.d.*	61,40	62,63	8,59	8,80	6,37	6,74
Libertas Koper*	61,80	62,25	8,67	8,82	6,54	6,70
MA Vir	61,90	62,40	8,70	8,88	6,40	6,85
Madai Nova Gorica*	61,70	62,20	8,74	8,84	6,57	6,63
Media*	62,00	62,30	8,75	8,85	6,50	6,70
Mercator Turist	61,70	62,50	8,72	8,86	6,50	6,80
Otok Bled	61,61	62,16	8,68	8,77	6,66	6,87
Panna	61,90	62,30	8,70	8,88	6,60	6,80
Petrol	61,90	62,35	8,75	8,85	6,50	6,75
Pigal Nova Gorica*	61,80	62,40	8,75	8,82	6,55	6,65
Posilna banka Slovenije	61,40	62,50	8,50	8,84	6,00	6,64
Probanka d.d. Maribor	61,40	62,75	8,72	8,86	6,50	6,85
Publikum Ljubljana	61,90	62,14	8,73	8,85	6,60	6,75
Publikum Celje	61,90	62,22	8,72	8,82	6,50	6,75
Publikum Dobova	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,80	62,60	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,03	62,29	8,78	8,82	6,28	6,69
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,70	8,85	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,60	62,35	8,70	8,84	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	61,90	62,60	8,70	8,90	6,45	6,75
Publikum Piran	61,50	62,40	8,64	8,78	6,40	6,63
Publikum Ptuj	61,80	62,50	8,73	8,82	6,30	6,70
Publikum Sevnica	62,00	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,00	62,29	8,78	8,83	6,28	6,69
Publikum Sentjur pri Celju	62,00	62,30	8,77	8,85	6,40	6,68
Publikum Trebnje	61,80	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	61,95	62,34	8,78	8,88	6,60	6,79
Publikum Zalec	62,00	62,24	8,71	8,82	6,55	6,78
Roja	61,80	62,50	8,78	8,87	6,50	6,75
SIT - ON Ljubljana*	61,50	62,50	8,70	8,90	6,40	6,70
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,15	62,19	8,83	8,83	6,56	6,70
Slovenijaturist Jesenice	61,80	62,50	8,72	8,82	6,40	6,60
Slovenijaturist Ljubljana	62,00	62,30	8,75	8,85	6,63	6,78
Slovenijaturist zel. postaja Lj.*	61,95	62,20	8,75	8,83	6,60	6,75
Slovenijaturist zel. postaja Mb.	61,60	62,80	8,75	8,85	6,20	6,80
Slovenska investicijska banka*	61,80	62,40	8,70	8,83	6,35	6,80
Slovenska hran. in pos. Kranj	61,90	62,30	8,73	8,84	6,40	6,80
Sonce	62,00	62,40	8,75	8,90	6,50	6,78
SZKB d.d. Ljubljana	61,75	62,45	8,73	8,88	6,48	6,83
Tartarus Postojna	61,63	62,49	8,64	8,78	6,48	6,66
Tentours Domžale	61,90	62,30	8,70	8,90	6,40	6,90
Tori*	62,00	62,40	8,75	8,88	6,62	6,90
Tourist service	62,05	62,20	8,70	8,85	6,50	6,70
Tricas*	61,90	62,20	8,70	8,90	6,50	6,80
Upimo	62,00	62,10	8,75	8,85	6,63	6,69

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo; **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 27 z dne 9. februarja — Tečaji veljajo od 10. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	68,3378	68,5434	68,7490
Avstrija	040	šiling	100	873,7723	876,4015	879,0307
Belgija	056	frank	100	297,5486	298,4439	299,3392
Kanada	124	dolar	1	80,3504	80,5922	80,8340
Danska	208	krona	100	1605,7787	1610,6105	1615,4423
Finska	246	marka	100	1724,4292	1729,6181	1734,8070
Francija	250	frank	100	1816,0299	1821,4944	1826,9589
Nemčija	280	marka	100	6147,6979	6166,1965	6184,6951
Grčija	300	drahma	100	—	46,1848	46,3234
Irska	372	funt	1	—	150,0236	150,4737
Italija	380	lira	100	6,6426	6,6626	6,6826
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	10,0000	—
Japonska	392	jen	100	83,0247	83,2745	83,5243
Nizozemska	528	gulden	100	5462,8444	5479,2822	5495,7200
Norveška	578	krona	100	1450,2420	1454,6058	1458,9696
Portugalska	620	escudo	100	67,8706	68,0748	68,2790
Švedska	752	krona	100	1362,3298	1366,4291	1370,5284
Švica	756	frank	100	6627,8331	6647,7764	6667,7197
Velika Britanija	826	funt sterling	1	145,1471	145,5839	146,0207
ZDA	840	dolar	1	101,8796	102,1862	102,4928
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,9293	120,2902	120,6511
Španija	995	peseta	100	86,4981	86,7584	87,0187

Opomba: Tečaj hrvatskega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 10. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	605,939	612,344	1.218,283
33		121,1879%	122,4688%	121,8283%	100,000	60,594	61,234	121,828
Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992								

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

9. FEBRUAR 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur*	8,00	9,70
Fiba	8,50	12,50
Hida	7,00	10,50
Hipotekarna banka Koper	7,00	11,00
Libertas Koper*	7,00	11,50
LB Banka Zasavje Trbovlje	8,00	14,00
MA - Vir	7,00	11,00
Slovenijaturist žel. postaja Lj.*	8,30	10,80
Sonce	8,00	11,00
Tentours Domžale	7,00	12,00
Tori*	7,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zaračunavajo provizijo; **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

9. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1505,00	1550,00
nemška marka	913,00	932,00
francoski frank	268,50	277,00
holandski gulden	807,50	832,00
belgijski frank	44,00	45,40
funt sterling	2155,00	2220,00
irski sterling	2210,00	2280,00
danska krona	237,00	245,50
grška dramma	6,40	7,30
kanadski dolar	1190,00	1230,00
japonski jen	11,70	12,60
švicarski frank	980,00	1010,00
avstrijski šiling	129,00	133,00
norveška krona	215,00	221,00
švedska krona	201,50	208,00
portugalski escudo	9,50	10,75
španska peseta	9,50	10,75
avstralski dolar	1010,00	1040,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

9. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
država	banka	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	12,50
Avstrija	Posojilnica Borovlje	11,50
Avstrija	Posojilnica Sentjakob	12,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	15,30
Italija	Tržaška kreditna banka	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

5. FEBRUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6449,4067	6449,9985	6488,8194
Francija	frank	100	13421,5876	13381,3228	13461,8524
Nemčija	marka	100	45479,2500	45432,8123	45615,6878
Italija	lira	100	48,7725	48,6262	48,9188
Svica	frank	100	49835,5222	48888,4156	49182,6288
ZDA	dolar	1	750,0000	747,7500	752,2500
V.Britanija	funt	1	1076,2476	1073,0189	1079,4763

Opomba: povzeto po Reutersju.

NOVICE

Slovinci brez vizumov na Portugalsko

LIZBONA - Slovenski državljani, ki potujejo na Portugalsko, ne bodo več potrebovali vize. Uradno odločitev o tem je pravkar objavilo portugalsko ministrstvo za notranje zadeve ob poročilu o poostrenem režimu pretoka potnikov iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti. Po informacijah Ministrstva za notranje zadeve v Lizboni lahko od prebivalcev nekdanjih jugoslovanskih republik, ki so danes nove države, poleg Slovencev brez vize potujejo na Portugalsko se državljani Hrvaške. (D. P. B.)

Mitterrand v Kambodži

PHNOM PENH - Francoski predsednik Francois Mitterrand, ki je v petek obiskal Kambodžo, je prvi zahodni državnik na obisku v Phnom Penhu po letu 1966. Mitterrand se je sestel s princem Sihanukom, ki je pred 27 leti v nekdanji francoski koloniji sprejel tudi generala De Gaulle. Sihanuk in Mitterrand sta se pogovarjala predvsem o zapletenem mirovnem procesu v Kambodži, pri katerem ima glavno vlogo prav Francija. Francoski predsednik je pred tem obiskal še Vietnam. (Reuter)

Na Severnem Irskem ranjen britanski vojak

BELFAST - Britanski vojak je izgubil življenje, šest pa je bilo ranjenih pri dvojnem bombnem napadu v središču Belfasta, ki so ga najverjetneje izvedli pripadniki Irske republikanske armade. Irska se zavzema, da bi se britanski vojaki in uprava umaknili s Severne Irske. Policija je sporočila, da je vojak, ze deseta žrtev tre letos, umrl v bolnišnici za posledicami ran, ki sta jih povzročili eksploziji. (Reuter)

Prijeti »trgovce z belim blagom«

PADERBORN - Nemska policija je aretirala tri ljudi, ki naj bi mlada dekleta iz vzhodne Evrope silili k prostituciji. Slo naj bi za pripadnike mednarodne organizacije, ki se ukvarja s »trgovino z belim blagom«. Policija je v nočnem klubu v Paderbornu najprej prišla štiri mladoletna dekleta brez veljavnih potnih listov, ki so jih pripeljala do treh zvoznikov. Na tem območju osrednje Nemčije je namreč kar nekaj britanskih vojskajsh oporišč. (Reuter)

NEMČIJA / BREZPOSELNOST

Zastrašujoče številke

Brez državnih posegov bi bilo na cesti še precej več ljudi

MARTA KOS / KÖLN

KÖLN - V Nemčiji po združitvi se nikoli ni bilo toliko brezposelnih kot zdaj. Vedno slabši gospodarski položaj se kaže tudi na trgu delovne sile, zato je bilo januarja na zahodu in vzhodu države že skoraj 3,5 milijona brezposelnih, je sporočil zvezni urad za delo iz Nürnberga. V novih zveznih deželah je brez dela 1,19 milijona ljudi, na zahodu 2,26 milijona, kar je samo v zahodnem delu države 232.000 več kot mesec prej. Po letu 1985 doslej se niso zabeležili tolikšne enomesečne rasti brezposelnosti.

Stopnja brezposelnosti na zahodu se je s 6,6 povzpela na 7,4 odstotka in je skoraj za polprvi odstotek višja kot na začetku lanskega leta. Na vzhodu Nemčije je zdaj brez dela 14,7 odstotka prebivalcev, prejšnji mesec 13,5. Kljub temu je to še vedno 2 odstotka manj kot januarja lani. Če država na trg delovne sile ne bi posegla s trzopolitičnimi ukrepi, denimo s predčasnim upokojevanjem, nadaljnjim izobraževanjem in

prekvalifikacijo, bi bilo po navedbah novega predsednika zveznega urada za delo Bernharda Jagode na vzhodu države 1,7 milijona brezposelnih več.

Zvezna vlada in centralna banka sta zaskrbljeni zaradi tako dramatičnih razmer. Sindikati in socialdemokratska opozicija so razmere na trgu delovne sile ocenili kot katastrofalne. Podpredsednica združenja nemških sindikatov Ursula Engelen-Kefer je dejala, da industrija nedvomno doživlja eno največjih kriz povojnega časa. Novi gospodarski minister Günter Rexrodt je trenutni konjunktorni položaj označil za zelo resnega, ne pa še kritičnega. Dejal je, da zvezna vlada računa, da bo letosnja stopnja inflacije 4-odstotna, na zahodu samem približno 3,5-odstotna. Po njegovem mnenju bo letos izgubilo delo skoraj pol milijona delavcev - predvsem zaradi prepovedane obnove vzhodnonemškega gospodarstva in zaradi opesane konjunktura na Zahodu.

Nemški delavci se pripravljajo s kanclerjem Kohlom

KAKŠNA BO EVROPA LETA 2003

Slovenija na evropskem robu

Pogled z višine ne razkrije podrobnosti

MILOŠ EKAR

Vsak četrti avtomobil, kupljen v Evropi, je japonski, japonski konkurenci pa je podlegla tudi evropska industrija računalnikov in zabavne elektronike. Letalska industrija in prevozniki so v hudih težavah, saj so se cene vozovnic v primerjavi z desetletjem pred tem razpolovile. Družba Sabena je že zdavnaj propadla, evropsko nebo pa obvladuje British Airways. Evropa je postala upokojski raj za Američane in Japonce.

Tako se začena ena od napovedi za Evropo v letu 2003, ki so jih objavili v posebni številki Wall Street Journala za Evropo, posvečeni deseti obletnici omenje-

ne izdaje. K pisanju scenarijev za naslednje desetletje so uredniki povabili številne ugledne ekonomiste, pravnike, poslovneze in politike. Med avtorji so Valery Giscard d'Estaing, Turgut Özal, Vaclav Klaus in številni drugi.

Nas je zanimalo mesto, ki naj bi ga v kontekstu Evrope prihodnjega desetletja imela Slovenija. Ze bezen pogled na zemljevid Evropske skupnosti, kakršna naj bi bila čez deset let, pa nam razkrije zalostno resnico, naj bi Slovenija tudi čez deset let ne bila nič drugega kot »območje držav s problematičnimi mejami«, kot so sestavljali zemljevida poimenovali

pas držav od Estonije na severu, prek Belorusije, Ukrajine in Romunije do Albanije in republik nekdanje Jugoslavije na jugu.

Seveda bi bili nerealni, če bi od ljudi, ki so razmišljali o usodi evropskega gospodarstva, prihodnji vlogi evropske vojske in njene obrambnega sistema, trdnosti evropske valute in denarnega sistema ter drugih splošnih vprašanjih, pričakovali, da svoj pogled za trenutek zaustavijo na koscu zemljevida, ki nosi ime naše države.

Vsekakor pa bi bilo priporočljivo, če bi omejena razmišljanja prebrali slovenski politiki, da bi znali pravilno ovrednotiti mesto svoje dežele v novem evropskem konglomeratu narodov, gospodarstev in kultur in nam nehali pripovedovati pravljice o »slovenski zgodbi o uspehu«, saj je jasno, da bodo v ES pred Slovenijo sprejeli tiste nekdanje vzhodnoevropske države, ki so za skupnost stratesko, vojsko, politično in gospodarsko bistveno bolj pomembne. Končno nam o tem govori tudi nedavno sprejetje Romunije med pridružene članice ES.

PISMO IZ ŠVICE

Nemški dacarji dajejo zaslužek - švicarjem

ZVONE PETEK / ZÜRICH

Največ je, kot rečeno, pridobila Švica, ki je v svojih bankah spravila skoraj polovico prebuznega kapitala, 40 odstotkov ga je zdaj na računih luksemburških bank, 10 odstotkov pa odpade na Avstrijo in Liechtenstein. Toda Luxemburg verjetno ne bo dolgo užival nenačnega denarnega blagoslova. Theo Waigel je že napovedal, da bo tudi v Luxemburgu, ki je član EGS, treba kmalu

plačati davek na obresti. Ker na luksemburških računih ta čas leži več kot 250 milijard nemških mark, si Švicarji obetajo, da bo denarna reka se dolgo in obilno tekla v njeno smer.

Od nemškega denarja imajo največ koristi banke, ki imajo svoje poslovalnice ob nemški meji. Vsakdanja slika iz St. Gallena: nemški Mercedes pripelje pred eno od bank in nervo-

zni voznik z aktovko se nezaupljivo ozre naokoli in odhiti v banko. V aktovki so največkrat s črnimi fondi kupljene obligacije. Cez pol ure pride isti mozak očitno olajšan iz banke in se pomirjen in zadovoljen spet odpelje čez nekaj kilometrov oddaljeno mejo domov. Najbolj groteskno pri vsej stvari pa je, da bo zdaj njegova švicarska banka njegove vrednostne papirje za majhno odškodnino odnesla spet nazaj v Nemčijo, da bi tam vnovicila obresti za svojo stranko, pri čemer ji kot tuji banki na te obresti ni treba plačevati davka.

Po nekaterih ocenah se kar tri četrtine Nemcev izogibajo plačevanju davka na obresti, ki so jih zaslužili z naloženim kapitalom ali vrednostnimi papirji. Neobdavčeno vsoto ocenjujejo na 70 milijard mark.

Po zaslugi poceni denarja iz Nemčije so lahko švicarske banke nizale hipotekarne obresti in razveselile predvsem lastnike nepremičnin, pa tudi najemnike, ki so zaradi visokih hipotekarnih obresti v zadnjih letih placevali vse višje najemnine. Kot kaže, se švicarsko odklanjanje evropskega gospodarskega povezovanja se kako izplača; če se bosta v EGS vključila se Avstrija in Liechtenstein, bodo bančni posli odtehtali marsikatero prednost, ki jo bo v evropskem gospodarskem prostoru izgubila švicarska industrija.

MOSKVA / PRIVATIZACIJA SE NADALJUJE

V Rusiji se učijo tržnega gospodarstva

Privatizacijska kampanja bo utrdila politične in gospodarske reforme - Slovo od totalitarnih metod

MOSKVA - Ruska privatizacijska kampanja je že v polnem teku, vendar država se vedno potrebuje zakon, ki bi tujcem omogočil boljše pogoje za vlaganja, menijo v Odboru za državno lastnino pri ruski vladi. Podpredsednik odbora Dimitrij Vasiljev je na torkovi tiskovni konferenci povedal, da ni več nobenih pravnih ovir za tuje vlagatelje. »Problem pa je ruska centralna banka, ki se vedno ni ustanovila posebnega sklada, kjer bi tuji vlagatelji devize lahko zamenjali v rublje. Zakonodaja pa je še najbolj pomanjkljiva, ko gre za privatizacijo velikih državnih podjetij.« V drugem delu privatizacijskega nacrta, ki ga izvajajo od lani, so začeli ljudem razdeljevati ceke ali vavčerje v vrednosti 10.000 rubljev, a ceki se prodajajo že kar po polovični ceni. V Rusiji je zdaj za en ameriški dolar potrebno odsteti 540

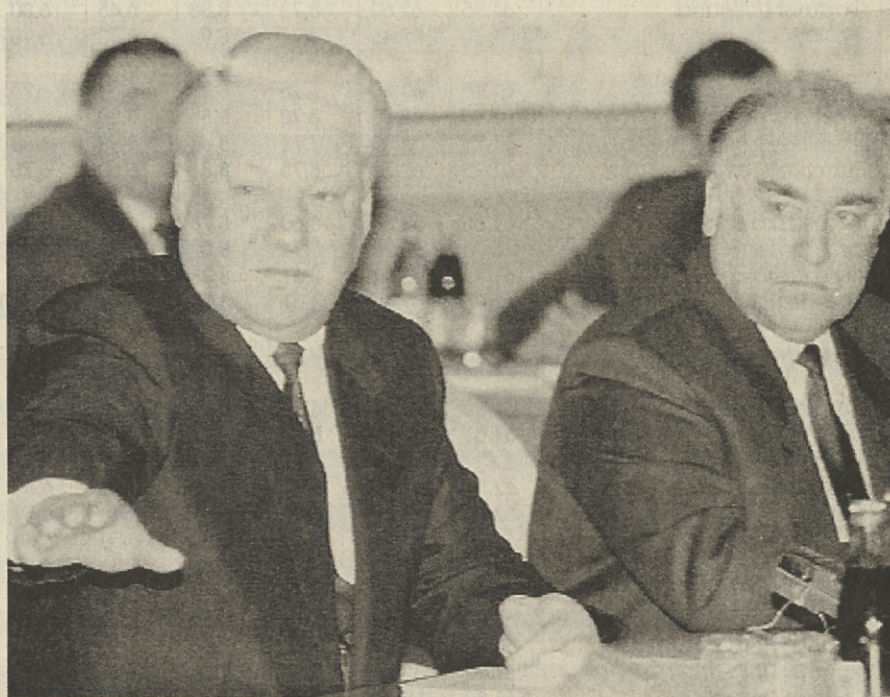
rubljev. Po njegovem mnenju ima uspešna privatizacijska kampanja velik pomen, saj bo onemogočila morebitno odstopanje od političnih in gospodarskih reform v Rusiji. »Vse to bo preprečilo, da bi se v rusko gospodarsko in politično življenje vrnile stare totalitarne in avtoritarne metode,« pravi vladni minister za privatizacijo.

»Privatizacija velikih državnih podjetij daje ruskim državljanom možnost, da postanejo delničarji in tako lahko z lastno podjetnostjo prispevajo k trznemu gospodarstvu,«

pravi v knjizici z naslovom Kaj je privatizacija, ki so jo predstavili na torkovi tiskovni konferenci. Ljudem so na voljo se druge knjizice, in sicer Kaj je trg, Kaj pomeni postati delničar in Kaj je privatizacijski cek.

Rusi lahko ceke prodajo ali zamenjajo za delnice v že privatiziranih podjetjih ali pa kupijo delež v investicijskih skladih, ki bodo potem v njihovem imenu vlagali v posamezna podjetja. Minister za privatizacijo Cubais pravi, da so do srede januarja pod vladnim okriljem ustanovili že več kot 1000

investicijskih skladov. Cubais je zavrnil govorice, ces da je večina ruskih podjetij neucinkovitih in da jih je večina za stečaj. »Pricakujemo, da bo od vseh podjetij le 10 do 15 odstotkov slo v stečaj, in ne 95 odstotkov, kot napovedujejo nekateri gospodarstveniki zahodnih držav,« je dejal Cubais. Po njegovem je bilo do 1. januarja že skoraj tretjina malih podjetij in trgovin v zasebnih rokah, do srede februarja pa jih bo že 40 odstotkov. Kmalu naj bi izvedli tudi delno prodajo velikih in srednjevelikih podjetij. (Reuter)

SVETOVNI GOSPODARSKI FORUM - DAVOS '93

Atlantski pakt, najtrdnější del nove svetovne ureditve

Pogovor z generalnim sekretarjem Nata Manfredom Woernerjem - Nove naloge vojaške zveze

JELKA KUSAR

Lani ste v nekem televizijskem razgovoru rekli, da je mir mogoče doseči s pomočjo sodelovanja. Ali vojne in nemiri v raznih delih sveta pomenijo, da sodelovanje ni dovolj dobro, ali obstaja kakšen drug razlog?

Prav imate. Med naso predstavo in vizijo o novi, mirni skupni Evropi, o novi evropski varni arhitekturi in resničnostjo zija velik prepad. Tega so krivi številni dejavniki. Po eni strani svet se ni pripravljen na nov položaj, mednarodne razmere pa se niso dovolj dozorele; stabilnost se je omajala in povsod se ni politične volje za pravilno ravnanje s sredstvi za zagotavljanje miru. To pa ne pomeni, da se moramo odpovedati prizadevanjem, ampak jih bomo podvojili. Morali se bomo naučiti obvladovati krize in več energije posvetiti preprečevanju takih stanj.

In kje stoji pri tem Nato?

Nato je eden pomembnih, ce ne sploh najpomembnejši faktor stabilnosti v Evropi. Transatlantska os je najstabilnejši element, kar jih ta hip premore svet. Lotili smo se novih nalog, stabilnost poskusamo razširiti tudi na Vzhod. Tesno sodelujemo s svojimi nekdanjimi nasprotniki in jim pomagamo priti v nas svet za sodelovanje, hkrati pa se prvič udeležujemo akcij za zagotavljanje miru Združenih narodov v nekdanji Jugoslaviji; ce bo treba na silo preprečiti prepovedane polete, smo pri-

pravljeni prevzeti to nalogo za ZN.

Kakšno pa je sodelovanje med Natom in ZN? Ali jim je Nato podrejen? Iz vaših vrst je večkrat slišati »ce bodo rekli Zdruzeni narodi.«

Oboje je res. Skrbimo za zascito svojih clanic, za njihovo varnost in obrambo, Zdruzenim narodom pa smo ponudili pomoc pri uresnicenjanju njihovih resolucij. Konkretno to pomeni, da je od nas odvisno, da podpremo mandat ali ne, ce ga ZN ponudijo. Brez mandata ZN torej ne bomo delovali.

Pa tudi proti njemu ne?

Se manj proti njemu. Ce pa ZN zelijo, da Nato deluje, se mora obrniti na nas, nasih 16 clanic pa se bo odlocilo, ali bomo nalogo prevzeli ali ne. Ostajamo torej suvereni, hkrati pa imamo dobre odnose z ZN.

Po Maastrichtu naj bi se obrambna politika podredila skupni volji, v ES naj bi skupaj odlocali o obrambi. Kakšen bo potem odnos med Natom in

ES, ko je vec drzav na obeh straneh?

ES bo potrebovala se veliko casa, preden bo imela skupno obrambno politiko. In odločitev o tem vprašanju ne bo padla niti zdaj niti v predvidljivem casu. Ostaja pa instrument, zahodnoevropska unija, v kateri odseva varnostna in obrambna identiteta Evrope in z njo tesno sodelujemo. Po eni strani utelesa obrambne zahteve Evropejcev, po drugi pa je evropski stebel Nata. Zato jo vidimo komplementarno, kot dopolnilo k Natu, ne pa kot njegov nadomestek.

V okviru Nata deluje svet za sodelovanje. Komu je podrejen, vam kot generalnemu sekretarju ali je avtonomen?

Svet za sodelovanje je instrument sveta Nata in zaseda pod mojim predstvom, prav tako tudi svet Nata, a v njem ni samo 16 clanic nase zveze, ampak tudi nasi kooperacijski partnerji, skupaj torej 37 drzav.

Ali ga boste razsirili?

Trenutno ne razmišljamo o raziritvi, o prihodnosti pa ne morem govoriti.

Pogovarjali ste se s slovenskim ministrskim predsednikom.

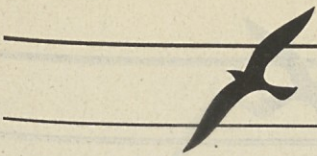
Da, pogovarjal sem se z vasim ministrskim predsednikom in razgovor je bil ploden.

Kako ste doziveli Slovenijo?

Slovenija je neodvisna suverena drzava; zainteresirani smo, da ostane suverena, neodvisna in varna.

Manfred Woerner

HRVAŠKA / PO VOLITVAH V ŽUPANIJSKI SVET

Tudmanova HDZ je zmagala, vendar le po zaslugi enkratne volilne zakonodaje

Proporcionalni sistem velja tudi za tiste volilne sezname, na katerih so bili komaj trije kandidati vsake stranke - Izvolitev župana mora potrditi Hrvaški predsednik - Istri se ne obeta nič več avtonomije kot drugim županijam

GOJKO MARINKOVIĆ / ZAGREB

ZAGREB - Pri volitvah za županijski dom sabora in organe krajevnih uprav in samouprave je hrvaške državljanke doletela cast, da prvič v zgodovini volijo v skladu z zakonom, ki ni bil se nikoli v veljavi, celo v podobni obliki ne. Zakon, ki nadaljuje tradicijo nekdanje Jugoslavije, ki je bila »nekaj vmes« in eksperimentira v kardeljevskem stilu, je uredil stvari tako, da velja proporcionalni sistem tudi za tiste volilne sezname, na katerih so bili komaj trije kandidati vsake stranke.

Profesor ustavnega prava in član hrvaške vlade dr. Smiljko Sokol je na vprašanje, kako je to mogoče, je lakonično odgovoril: »Kaj moremo, če pa v ustavi piše, da voli vsaka županija tri zastopnike.« Sokol, sicer eden od avtorjev ustave in paketa volilnih zakonov, ni pojasnil, zakaj se je Hrvaška opredelila za nacelo, v skladu s katerim nosilec liste in kandidat za županijski - mestni oziroma občinski - svet nima nujno stalnega prebivališča na tem ozemlju. Tako se je na primer zgodilo, da je dr. Franjo Tudman izvoljen za svetnika zagrebske Mes-

tne skupščine, čeprav je jasno, da bo na njegovo mesto sedel namestnik. Sokol in drugi člani vlade in volilne komisije tudi niso pojasnili, zakaj je z zakonom predvideno, da morajo biti volilne komisije zunajstrankarske oziroma nadstrankarske, kar v praksi pomeni enostrankarske, saj je kljub temu, da je se do pred kratkim v javnosti in pred saborom zatrjeval, da je takšna evropska praksa, so ga tudi opazovalci demantirali, in to dejstvo razglasili za največji spodrsrlaj volitev.

Seveda je bilo že prej več kot očitno, da si je HDZ prizadevala narediti vse za svojo zmago; čeprav gre zgolj za županijski svet, ki nima tolikšnih pooblastil kot predstavniški dom, lahko občasno blokira sprejem nekaterih zakonov. Tisto, kar si je vladajoča stranka zamislila, je tudi uresničila: po zadnjih rezultatih, ki so po vsej verjetnosti tudi dokončni, bo imela HDZ v županijskem domu 37 predstavnikov, HSLS 16, HSS 5, IDS 3, SPD in HNS pa po enega zastopnika.

Izračuni kažejo, da je HDZ dobila največ gla-

sov celo v 19 od skupaj 21 županij, več kot 50 odstotno pa je zanjo glasovalo v 11 županijah. V 17 županijah sta od treh možnih kandidatov dva člana HDZ. Poražena je bila le v Istri, kjer je IDS preprčljivo zmagal (s 66, 65 odstotki glasov) in bo tako v sabor poslal vse tri svoje zastopnike. Precej podobno je bilo tudi v Medimurju, kjer so liberali v koalicijski s hrvaško Narodno stranko osvojili dve mesti, HDZ pa samo eno.

Predstavniki vladajoče stranke so z izidi zadovoljni, boli pa jih hud poraz v Istri, v katero so se posebej zagnali, saj so po neuradnih podatkih samo za reklamne spote, ki jih je noč in dan predvajala HTV, porabili 800.000 nemških mark.

Predsednik Tudman ni mogel skriti besa na redni mesečni tiskovni konferenci, ko je povedal, da bo imela Istra toliko avtonomije, kot je bodo imele tudi druge županije, s čimer je zanikal upoštevanje istrskih posebnosti. Če to njegovo izjavo prevedemo, to seveda pomeni, da tudi Istra, tako kot preostalih 20 županij, ne bodo imeli skoraj ni-

kakršne samouprave, saj so kuharji HDZ zvarili zakon, po katerem je županija zgolj organ državne uprave, župana pa mora potrditi predsednik republike, ki mu je župan tudi neposredno odgovoren.

Upravičeno lahko pričakujemo, da bo prišlo do zapletov pri potrditvi istrskega župana, za katerega kandidira dosednji puljski župan

Luciano Delbianco. Nestrpnost tudi pričakujejo pet imen, ki jih bo Tudman imenoval v županijski svet, kar je njegova ustavna pravica, in ali se bo pri tem odločil za tri »svoje« in za dva Srba, saj v sedanjem položaju v županijskem domu ni niti enega predstavnika te največje narodnostne manjšine na Hrvaškem. Prav verjetno je, a je vendar

le res, da je HDZ premočno zmagala v srbskih Kninu in Glini.

Posebna zgodba je levičar, ki je sele na krajevnih volitvah dokazala razloge za svoj obstoj, pri tem pa je se pomembnejše dejstvo, da radikalno desne stranke niso nikjer dobile več kot nekaj odstotkov. Pravzaprav so vsi zadovoljni, zdi pa se, da so volitve zadale vendarle prvi

resni udarec HDZ, vsekakor pa so opozorilo, da menica za neomejeno in nenadzorovano vladanje Hrvaški - ni podpisana. Nekateri se v vodilni stranki tega zavedajo, saj jim je jasno, da bi jo brez taksnega unikatnega volilnega zakona, brez masleniške akcije in stvilnih propagandnih potez - odnesli se veliko slabše.

NOVICE

Srbi nadaljujejo z etničnim čiščenjem

ZENEVA - Predstavniki Združenih narodov so Srbe obsodili, ker nadaljujejo z etničnim čiščenjem in se naprej napadajo muslimanska mesta ter posiljujejo Muslimate. Na letnem zasedanju Komisije za človekove pravice je večina govornikov Združenih narodov pozvala, naj ustanovijo sodišče, na katerem bi sodili ljudem, odgovornim za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije. Predstavnica Visokega komisariata Združenih narodov za begunce Sylvana Foa je povedala, da na tisoče Muslimanov beži iz vzhodne Bosne, ker Srbi bombardirajo njihova mesta. Poročilo o kršenju človekovih pravic je v Zenevi prebral tudi posebni odposlanec Tadeusz Mazowiecki. (Reuter)

Človekoljubni poleti odslej iz Italije

RIM - Italija je pripravljena na svojem ozemlju sprejeti logistično bazo za zračni most za Sarajevo, se je izvedelo v italijanskem znanem ministru. S tem predlogom so se v Rimu odzvali na prošnjo Visokega komisariata Združenih narodov za begunce. Ta naj bi za letala s človekoljubno pomočjo za Sarajevo uporabljal eno od italijanskih oporišč na jadranski obali. (STA/AFP)

Čosić imenoval novega premiera

BEOGRAD - Predsednik ZRJ Dobrica Čosić je v torek za novega premiera srbsko-crnogorske federacije imenoval dosedanjega podpredsednika vlade Crnogorca Radoja Kantića. Kantić je že nadomestil dosedanjega premiera ZRJ Milana Panića, ko je ta po porazu na srbskih volitvah odšel v tujino. Milan Panić je postal jugoslovanski premier julija lani in obljubil, da bo ustavil vojno na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini. (Reuter)

Norveška zavrača Albance s Kosova

OSLO - Norveška bo na Kosovo poslala okoli 1200 Albancev, ki so tam zaprosili za politično zatočišče. Skupine za človekove pravice in begunske organizacije so zaradi tega že protestirale pri vladi v Oslu. Norveška, ki se boji, da bi se lahko vojna na Balkanu razširila tudi na Kosovo, je že junija 1991. leta začela zavračati prošnje kosovskih Albancev za politično zatočišče. (Reuter)

VUK DRAŠKOVIĆ V ZDA

»Američani za novo Jugoslavijo«

Drašković ni omenjal Slovenije

ZARKO RAJKOVIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - Ali lahko vstane iz pepela že zdavnaj umrla, v vojni pokopana Jugoslavija? Če bi sklepali po razgovorih vodje srbske opozicije Vuka Draskovića v ZDA, je nova ameriška administracija zadržala stare nacrtje o nekakšni tretji Jugoslaviji, ki bi bila konfederalna in asimetrična skupnost po nekdanjo dobro znanem nacelu 4 + 2. Potemtakem bi slo za štiri federalne enote: BiH, Srbijo, Crno goro in Makedonijo, s katerimi bi bile zgolj tržno povezani Hrvaška in Slovenija.

Predvsem se je Drasković v kratkem času, kar se doslej ni posrečilo se nobenemu predstavniku srbske oblasti, pogovarjal s 50 senatorji in kongresniki, z namestnikom državnega sekretarja Nylsom, in z gospo Hall, vodjo Oddelka za Evropo pri Svetu za nacionalno varnost ZDA.

Seveda so največ govorili o Bosni. »Povedal sem, da bi morali BiH razdeliti na kazinsko (muslimansko) in banjalusko (srbsko) provinco, potem na zahodno Hercegovino, desno od Neretve (hrvaški del), na vzhodni del Hercegovine in Bosne, ki bi bil povezan (srbski kraj), Sarajevo pa bi bilo skupno mesto. Drugi del mojega nacrtja, kantonizacija provinc, je Američane se posebej zanimal. Muslimanska vas v srbski provinci, in nasprotno, bi imela avtonomijo. Ljudje bi se lahko vrnili na svoje domove. V tem primeru bi se kninska Krajina spojila z banjalusko, Hrvati pa bi dobili zahodno Hercegovino. Ozemelsko tako nihče ne bi nicesar izgubil, uresničil pa bi se ameriški nacrt o obnovitvi Jugoslaviji v skladu z nacelom, ki so ga že zdavnaj predlagali Slovenci, 4 + 2. Vendar pa Slovencev v teh pogovorih sploh nismo omenjali, saj so ti že zapluli s svojimi jadrji,« je povedal Vuk Drasković.

Zanimiva so tudi druga Draskovićevega opazanja iz Washingtona. Osupnilo ga je, kako so Američani dobro obveščeni o vsem, kar se dogaja na Balkanu. Tako je tudi prvič izvedel, da s srbskim denarjem s Cipra denarno podpirajo opozicijo proti Jelcinu. Te dokumente so mu tudi pokazali. Vuk Drasković prav tako ni vedel, da je v Srbiji nenadoma zmanjkalo elektrike, Američani pa so mu celo povedali, da to elektriko izvažajo iz Zagreb.

SRBIJA / PROIZVODNJA

Vladavina državnega gospodarstva in politike

Miloševićevemu režimu ni bilo nikoli pri srcu tržno gospodarstvo, zdaj pa so pripeljali nadzorstvo nad ekonomijo do absurda

ZORAN JELIČIĆ / BEOGRAD

BEOGRAD - Sleherni, ki računa na poslovanje s srbskimi podjetji po ukinitvi sankcij mednarodne skupnosti, bi moral upoštevati tudi to, da bo po vsej verjetnosti natelet ne samo na monopolizirano državno zunanjo trgovino, ampak tudi na klasično centralizirano celotno gospodarstvo v tej republiki. Seveda bodo obstajale izjeme, ki pa bodo obrobne ali pa se bodo dogajale v sferi tihotapstva in kriminala. Takšne odločitve se niso bile sprejete, vendar logika vladajoče politike, vse bolj pa tudi dejanski gospodarski položaj napovedujeta, da so v pripravi.

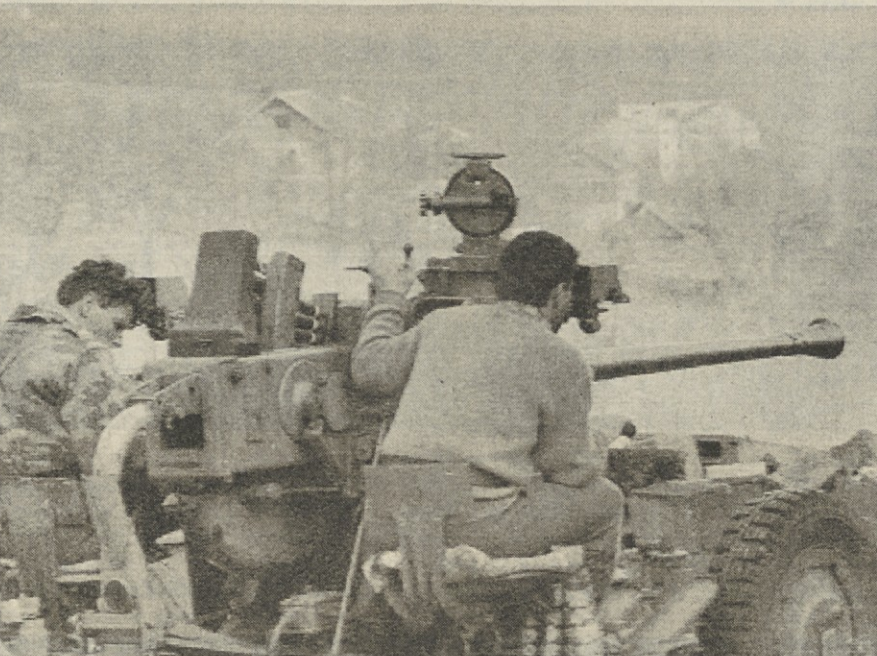
Ceprav je oblast socialistov znova postala legitimna z nedavnimi volitvami, se je treba spomniti, da ti niso bili nikoli naklonjeni odprti tr-

zni ekonomiji, tudi ne v času suverene vladavine na vseh ravneh. Takrat so odkrito onemogočili privatizacijo družbene imovine, promet z nepremičninami pa je bil obremenjen z državnim soglasjem (podobne poteze, čeprav se bolj radikalne, je potegnil tudi Tudmanov režim na Hrvaškem). Dejstvo, da so bili v obeh primerih razlogi za to večinoma politične narave, je samo dodaten argument za tezo, da si vladajoča partija prizadeva za totalitarne ureditve celotne družbe: preprena privatizacija je prepustila državi milosti največji del zaposlenih, omejen promet z nepremičninami pa je razkril, kako si oblast dela utvare, ko rešuje tezave

na Kosovu.

Država je potem nastopila kot kvazidelničar in lastnik cele vrste velikih srbskih tovarn in navsezadnje kot financer sklada za izplačevanje delavcev (ocenjujejo, da gre za 600 do 800.000 ljudi), ki so ostali zaradi sankcij brez dela. Vse to gre na račun prihodnosti oziroma iz namenoma izzvane hiperinflacije, saj proračuni ne bi zadoščali, tudi če ne bi bilo množičnega neplačevanja davčnih obveznosti (vnaprejšnja finančna kontrola sporoča, da celo 77 odstotkov podjetij ne plačuje prometnega davka).

Odloženo polaganje računov je zdaj napovedano s kar nekaj strani. Kot v času komunizma,

V Srbiji je še najbolj donosna služba na vojaškem polju (Telefoto: AP)

GRČIJA / NEZAŽELENI BEGUNCI

V Grčiji ne marajo več Albancev

Zavračajo celo Albance pravoslavne vere

BISERKA POVSE-TASIĆ / SKOPJE

SKOPJE - V zelji po boljšem življenju in zaposlitvi se večina albanških emigrantov iz grške »objubljenec« dezele vrača v zalostni vlogi izgnancev. Kakavi je kot edini mejni prehod med Albanijo in Grčijo te dni izredno obljuden, a ne s turisti, temveč z množico albanških beguncev, ki jih grške oblasti vračajo, odkoder so prisli. Samo v preteklem tednu naj bi v Grčiji odslovili 1310 beguncev albanške narodnosti: to je veliko za posamične človeške usode, a za grško statistiko malo, saj je od leta 1990 iz Albanije v Grčijo pobegnilo približno dvesto tisoč ljudi. Zeleli so najti zaposlitev in si zagotoviti boljše življenje, a večina od njih je z ilegalnim zivotarjenjem v grški prestolnici ali na katerem njenih otokov nasla vse kaj drugega kot to.

Albansko notranje ministristvo je protestiralo zaradi množičnih izgonov njihovih družavljancev pri grškem ambasadurju v Tirani. Albansko zunanje ministristvo je grško ravnanje ocenilo kot povsem nasprotno dolocilom Evropske konvencije za človekove pravice, ki med drugim prepoveduje kolektivno izganjanje tujcev iz neke države.

Ob pričakovanju zapletenih diplomatskih dogovarjanj reka albanških vmjencev očitno ne bo presahnila. Vprašanje pa je, ali bo preplasila vse tiste, ki potihoma že

mislijo na beg k sosedom. Prav te dni je nedealec od albanske obale namrec potonil motorni coln, poln albanških ubeznikov; skusali so prepluti 12 kilometrov do grškega otoka Krfa, toda stirje so ob nesreči utonili, med njimi šestletna deklica z očetom. Bo to svariilo sporocilo albanske televizije odvrgnilo ljudi od misli na tako tvegan beg v boljso prihodnost, bi vedeli povedati tisti, ki ze danes menijo, da nimajo kaj izgubiti.

Grki pojasnjujejo, da so se njihove tegobe z albanškimi priseliki zacele po padcu diktatorskega rezima Enverja Hodze. Ta je namrec za nadzor drzavnih meja s sosedami poskrbel tako dobro, da baje Grkom mejnega prehoda pri Kakavi sploh ni bilo treba nadzorovati.

Zacetno naklonjenost do sosedov, ki so ob vzpostavitvi albanske demokracije množicno drli v beli svet, naj bi Grki, kot pravijo sami, placali s precejšnjim narsancanjem kriminala. Tako danes uradno zapisanega stalisca, ces da so Albanci nezazeleni, v Grčiji ne srecamo. Ocitno je bila dovolj v javnosti plasirana »resnica« o koincidencah med vse vecjim prebegom albanskih beguncev in porastom kriminalnih dejanj. Ze prepoznavno sredstvo za spodbujanje averzije do tujcev torej.

Sprrva so se izgonom Albancev lahko izognili

tisti z urejenimi delovnimi dovoljenji, medtem ko so vizume dobivali le pravoslavni Albanci tako imenovanega grškega rodu. Poslej naj ne bi bilo prizaneseno niti tistim s formalno urejenimi dokumenti, med katerimi naj bi bilo baje precej tudi ponarejenih potnih listov, kupljenih v Tirani za dobrih 60 dolarjev.

Ocitno pa se slabo ne pise le pribeglim Albancem...

Grsko ministristvo za notranje zadeve namrec v sodelovanju z vladnim resorjem za zunanje zadeve razmislja o tem, da bi letos priprli meje za narodnosti iz Azije, Afrike in osrednje Amerike. Kljuc za tovrstno nedobrodoslicno tujcem so seveda omejene kolicine delovnih dovoljenj. Kvote zanje naj bi v Grčiji izdali Egipcianom in Filipincem, ki v Grčiji opravljajo predvsem hisna dela in so največji del priselkov iz tretjega sveta. Omejitve za delovna dovoljenja tudi v prihodnje ne bo veljala za umazana in zdravju skodljiva dela. Zanimivo je, da se v tej grški statistiki med 150 tisoč drzavljanov iz drzav tretjega sveta najde tudi pet tisoč Turkov, medtem ko je mesto za Albance očitno med preostalimi 350 tisoč tujci. Ob nadaljnjem nactnem zbiranju albanskih beguncev po grških krajih in njihovi deportaciji v domovino, jih bo iz dneva v dan manj...

Sestanek zaradi sestanka?

LJUBLJANA - Včeraj popoldne so se ponovno sestale vodje poslanskih skupin državnega zbora, da bi se dokončno zmenili, koliko stalnih delovnih teles naj zbor sploh ima in po kakšnem kriteriju naj se razdeli vodenje teh komisij. Toda, več kot do načelnega dogovora tudi to pot niso prišli. Uspeli so se namreč dogovoriti, da bodo zboru predlagali največ 21 delovnih teles, v nadaljevanju pa se v stiriurni razpravi niso uspeli dogovoriti, ali naj pri vodenju obvelja siceršnji parlamentarni ključ delitve oblasti (ko se predsedniška in podpredsedniška mesta tudi v delovnih telesih razdelijo med tri najmočnejše stranke, opozicija pa prevzame komisije za nadzor) ali ne. Vodje poslanskih skupin se bodo zato ponovno sestale v četrtek, hkrati pa bo delo nadaljevala tudi komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki so jo med drugim zadolžili, naj nekako določi »vrednost« vsakega predlaganega delovnega telesa zbora posebej. Tako se bodo lažje borili za vodstvene položaje ... (I.M.)

Konzulati v Mariboru

MARIBOR - Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije je včeraj odgovorilo na pismo predsednika mariborskega izvršnega sveta Antona Rousa, v katerem je Rous predlagal odprte konzularni predstavništve Avstrije, Češke, Madžarske in Hrvaške ter ambasade ZDA v Mariboru. Zunanje ministrstvo je v odgovoru zapisalo, da glede prvega dela Rousove ponudbe ni zadržkov, veleposlanstva ZDA v Mariboru pa ni mogoče odpreti, saj bi to bilo v nasprotju z Dunajsko konvencijo o diplomatskih odnosih in z diplomatsko prakso držav, ki ne dovoljuje odpiranja veleposlanstev zunaj glavnih mest držav sprejema. (STA)

Nič več zavarovalnih dodatkov za Fince

LJUBLJANA - Osrednja finska zavarovalnica Pohjola je obvestila vse potovalne agencije, da za potovanje v Slovenijo ni treba več plačevati nikakršnih zavarovalnih dodatkov, so včeraj sporočili s slovenskega zunanjega ministrstva. Tako se je s 1. februarjem Finska pridružila državam, ki Slovenije ne uvrščajo več v skupino držav, za katere velja načelo vojnega tveganja. Finska ima vsa druga območja nekdanje Jugoslavije namreč se vedno za rizična. (STA)

Seminar o vodenju podjetij

MARIBOR - Včeraj se je v prostorih Zavarovalnice Maribor začel dvodnevni seminar o razvoju organiziranosti in o prožnem reagiranju na spremembe, ki ga organizirata Institut za pospeševanje gospodarstva Trgovinske zbornice za avstrijsko Stajersko in Območna zbornica v Mariboru. Na seminarju, na katerem predava dipl. ing. Michael Wingensfeld iz Muenchna, se bodo udeleženci seznanili z organizacijo in vodenjem, s skupinskim delom v modernem podjetju, z oblikovanjem in uporabo modernega informacijskega sistema in s komuniciranjem v dinamičnih sistemih. (STA)

Ogorčeni zaradi usode svojega podjetja

KOPER - Stavkovni odbor podjetja Slavniki International, d.o.o. je na včerajšnji seji ugotovil, da je bil objavljen sklep o uvedbi stecajnega postopka v podjetju Slavniki in v vseh njegovih družbah. Clani stavkovnega odbora ugotavljajo, da so s vsemi silami skušali ohraniti podjetje, saj so si prizadevali, da bi podjetje sanirali, celovita analiza poslovanja Slavnika z vsemi njegovimi družbami vred, iz katere se je lahko videlo, da so bile tudi te prezadolžene, pa je bila narejena sele pred sodnim senatom. Ugotovili so tudi, da je sindikat vseskozi pravilno ocenjeval razmere v podjetju, glede na kritične temeljne pravice iz kolektivne pogodbe in delovnih razmerij pa je uporabljal primerne oblike sindikalnega boja.

Stavkovni odbor in delavci Slavnika so prepričani, da bi se stecaju lahko izognili, če vodstvo podjetja ne bi sklepalo škodljivih pogodb in če se ne bi zadolževalo prek vsake razumne meje. Območje, ki ga s svojimi storitvami pokriva podjetje Slavniki, pa takega prevoznika potrebuje.

Pojasnilo

V sobotni številki Republike (6. februarja), se nam je v rubriki novice na 4. strani zapisala napaka, ki jo je mogoče razumeti tako, kot da avtor članka Briski sestanek demokratov ni nihče drug kot nekdanji minister za informiranje Jelko Kacin. To seveda ni res, pravi avtor je nas gošniški dopisnik Vojo Cuder, katerega inicialke na koncu članka so pomotoma izpadle. Odveč je povedati, da bi si steli v cast, če bi gospod Kacin bil med našimi rednimi sodelavci, saj večjih peres nikoli ni prevec. Za napako se seveda opravičujemo. (B.L.)

Jazbinškov zakon so poslanci vrnili v fazo osnutka, saj za predlog ni »zrek«

LJUBLJANA - Po dveh letih proceduralnih zapletov je predlog zakona o varstvu okolja potkal tudi na vrata državnega zbora, njegovo začasno okoljevarstveno telo ga je obravnavalo na včerajšnji seji, ki jo je vodil Zare Pregelj (SLS). Odlocali so o tem, kdaj in v kakšni zakonodajni fazi naj bi zakon o varstvu okolja obravnaval državni zbor. Minister Miha Jazbinšek je v svoji enourni uvodni besedi poudaril, da v zakonu predstavljeni koncept pov-

sem ustreza tozadevnim konceptualnim razpravam na Zahodu. Upošteval naj bi rezultate ekološke konference v Riu, hkrati pa naj bi ga potrdila tudi Evropska skupnost. Sam zakon s seboj prinaša finančno, tematsko in pravno ureditev varstva okolja, povečal pa naj bi tudi odgovornosti in pristojnosti resornega ministra. Zakon naj bi bil potreben tudi zaradi samega gospodarstva, saj bo le-to moralo upoštevati mednarodne konvencije, teh pa brez

zakona, ki uvaja za to potreben instrumentarij, ne bo mogoče izpolnjevati. Razprava je pokazala, da večina članov komisije razmišlja drugače kot minister. Menili so namreč, da bi bilo zakon potrebno ponovno pretehtati, novim poslancem pa dati čas, da bodo s svojimi pripombami lahko izoblikovali boljše zakonsko besedilo. Zato so soglasno sklenili, da naj državni zbor predlagani zakon obravnava na svoji februarski seji, in sicer kot

osnutek. Ob tem so sprejeli se en sklep: vlado so zadolžili, da do seje zbora pripravi dopolnila, ki so jih na zakon imeli poslanci v prejšnji sestavi skupščine ter mnenja za to pristojnih teles prejsnje skupščine. Hkrati so vladi priporočili, da se o zakonu posvetuje tudi s svetniki državnega sveta, ki jih to področje posebej zanima, podoben krog pogajanj pa naj bi rešili minister opravil tudi z vsemi strankami.

IGOR MEDJUGORAC

Niti enourni dopovedovanje ministra Miha Jazbinška ni zaleglo... (Foto: Aleš Pavletič / TRIO)

Odpraviti avtomatizme

LJUBLJANA - Clani zacasnega delovnega telesa državnega zbora za gospodarske dejavnosti, ki ga vodi Janez Kopac (LDS), so včeraj obravnavali vrsto pomembnih zakonov s področja gospodarstva. Gre za zakon o vzajemnih skladih, investicijskih družbah in družbah za upravljanje, za zakon o gospodarskih družbah, zakon o revidiranju, zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju, zakon o časni ureditvi izdajanja dovoljenj za ustanavljanje zavarovalnih družb obravnavali v obliki predloga. Ta zakon, so menili, naj bi veljal, dokler ne bi sprejeli zakona o zavarovalništvu oziroma največ do konca leta. Gre za interventni zakon, s katerim naj bi, kot je pojasnil minister za finance Mitja Gaspari, zaustavili nenadzorovano ustanavljanje domačih in tujih zavarovalnic, ki jih je v Sloveniji že enajst. Ustanoviti jih je namreč mogoče na po-

cali v fazo osnutka. Gre za pomemben sistemski zakon, brez katerega ni mogoče zaceti izvajati zakona o lastniškem preoblikovanju podjetij, je dejal. Lojze Janko je tudi poudaril, da je najprej treba sprejeti zakone o notariatu, trgu vrednostnih papirjev in o revidiranju. Clani zacasnega delovnega telesa za gospodarske dejavnosti so po izčrpnih razpravi predlagali, naj bi državni zbor zakon o časni ureditvi izdajanja dovoljenj za ustanavljanje zavarovalnih družb obravnavali v obliki predloga. Ta zakon, so menili, naj bi veljal, dokler ne bi sprejeli zakona o zavarovalništvu oziroma največ do konca leta. Gre za interventni zakon, s katerim naj bi, kot je pojasnil minister za finance Mitja Gaspari, zaustavili nenadzorovano ustanavljanje domačih in tujih zavarovalnic, ki jih je v Sloveniji že enajst. Ustanoviti jih je namreč mogoče na po-

dlagi določil nekdanjega jugoslovanskega zakona, ki se zdaj velja. Tujci dovoljenje za ustanavljanje zavarovalniške družbe lahko dobijo avtomatično, in sicer po izteku z zakonom določenega roka. Mitja Gaspari je tako omenil, da je neka avstrijska zavarovalnica, ki se je ukvarjala z življenjskim zavarovanjem, iz Slovenije »speljala« približno 200 milijonov nemških mark v tuji valuti. Če zavarovalnica nima sedeža v Sloveniji, je takšno početje nezakonito, ministrstvo za finance pa ni organ pregona. Sicer pa je v Sloveniji trenutno dovolj zavarovalnic, zato je treba avtomatizem pri dodeljevanju dovoljenj odpraviti.

V obliki predloga naj bi državni zbor obravnaval tudi zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju, s katerim naj bi, kot je poudarila Vojska Ravbar, odpravili številna soglasja in dovoljenja, ki jih za to potrebujemo zdaj, in tako

poenostavili poslovanje podjetij. Clani zacasnega telesa niso sprejeli dopolnil k zakonu, ki ju je predložila GZS, pojasnil pa Feri Horvat. To združenje naj bi namreč izdajalo različne listine in potrdila, ki jih potrebujemo pri uvozu in izvozu.

Kar zadeva zakon o zaključnem računu o izvedbi proračuna za leto 1991, je delovno telo menilo, da ga je treba obravnavati kot osnutek. Kot je znano, sta dva zbora v prejšnji sestavi ta osnutek sprejela (le družbeno

politični zbor ga ni), ogromno pripomb nanj pa je imel odbor za javne finance in proračun. »Sporno« je bilo knjiženje posojil ministrstva za obrambo, nakup avtomobila za potrebe ministrstva za notranje zadeve in podobno. Vladni predstavniki so zatrjevali, da so zadeve uskladili s SDK, tega pa Janezu Kopacu in drugim članom delovnega telesa ni nihče povedal. Zato tudi od SDK zahtevajo ustrezno pojasnilo.

MILE CUK

Vojska Ravbar in Feri Horvat (Foto: A. Pavletič/TRIO)

Končno tudi o sodelovanju delavcev pri upravljanju

LJUBLJANA - Oslanci državnega zbora bodo na februarjskem zasedanju obravnavali tako osnutek zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju kot tudi predlog zakona o reprezentativnosti sindikatov so sklenili člani zacasnega delovnega telesa. Osnutek zakona o soupravljanju delavcev je v skupščinski proceduri od lanskega junija. Gre za krovni zakon, ki naj bi urejal pravice delavcev do sodelovanja pri upravljanju v vseh gospodarskih subjektih. V včerajšnji razpravi so posebej poudarili, da naj bi ta zakon preprečil poglabljanje konfliktnih odnosov med delom in kapitalom in da naj bi spodbujal uveljavljanje skupnih interesov. Na včerajšnji seji velikih razhajanj ni bilo zaznati, posebej zanimiva pa je bila razprava predstavnika Združene liste Milosa Pavlice (sicer predsednika Delavske stranke), ki je dosegel crtanje določila, po katerem naj bi pri delu volilnih organov (za volitve članov sveta delavcev) poleg predstavnikov kandidatov in predstavnikov sindikatov v družbi lahko sodelovali tudi predstavniki

Miloš Pavlica in Jože Pučnik (Foto: A. Pavletič/TRIO)

ki same gospodarske družbe. Prepričal jih je tudi o tem, kako pomembni so ti isti člani zakona, ki govori o načinu in pogojih dela sveta delavcev.

Precej manj dela so poslanci imeli s predlogom zakona o reprezentativnosti sindikatov, ki je v pripravi že od pomladi leta 1991, a brez napredka. »Kolikor je sindikatov, toliko je različnih mnenj o njihovi reprezentativnosti«, je bilo slišati včeraj. Ta zakon naj ne bi posegal v svobodo sindikalnega or-

ganiziranja, marveč naj bi na neki (dokaj ohlapen način) določil, kdo naj bo sogovornik državi, ko se ta mora pogovarjati z delavci. Zakon je zato kratek, določa pa, kako sindikat postane pravna oseba. K predlogu tega zakona se bodo člani zacasnega delovnega telesa za delo in socialne zadeve se vrnili tik pred februarso sejo državnega zbora, saj pričakujejo, da bo v tem času prispelo se nekaj dopolnil k predlogu zakona.

IVANKA MIHELČIČ

Zelena luč za tri pravosodne zakone

LJUBLJANA - Državni zbor naj februarja na dnevni red uvrsti tudi tri zakone s področja pravosodja, in sicer predlog sprememb zakona o prekrških, osnutek zakona o prisilni poravnavi in stecaju ter predlog za izdajo zakona o delovnih in socialnih sodišcih. Tako je na včerajšnji seji menila zacasna parlamentarna komisija za pravosodje.

S predlaganimi spremembami zakona o prekrških naj bi bili razponi denarnih kazni za prekrške kar za trikrat večji. Ob tem je komisija opozorila, da je treba zaradi pravne varnosti državljanov pripraviti celovito reformo zakonodaje o prekrških, pri tem pa bi morali rešiti tudi vprašnje, kako spremeniti tiste rešitve v več kot stidesetih zakonih, ki prav tako predpisujejo kazni za prekrške, saj bodo v teh zakonih se vedno navedeni stari zneski, ceprav bo veljal že nov zakon. Komisija je sicer dala zeleno luč za osnutek zakona o prisilni poravnavi in stecaju, s katerim je urejen postopek prisilne poravnave in stecaja med dolzniki, ceprav se njeni člani niso mogli dogovoriti, ali naj bi ta zakon bolj natančno opredeljeval se socialno-ekonomske pravice delavcev kot upnikov v teh postopkih, kar posebej terjajo tudi sindikati. K rešitvi neznosnih razmer na sodišcih združenega dela, kjer je nakopičenih na tisoce neresenih zadev, sodniki pa odhajajo, naj bi pripomogel zakon o delovnih in socialnih sodišcih, ki je v proceduri že od srede lanskega leta. S tem zakonom naj bi uvedli tri sodišča na prvi stopnji, pri čemer bi kot zunanji oddelki ostala dosedanja sodišča, in visje sodišče. Zakon naj bi prinesel tudi rešitve za kolektivne spore. Ker naj bi po novem tudi v teh sporih stranke plačevale takse, je komisija se menila, da je treba proučiti možnost oprostitve plačila taksa za tiste, ki so v izjemno slabem gnotnem položaju.

MAJDA VUKELIČ

ZLATARNA

Ideal

GORICA - ul. Oberdan, 1 - Tel. 0481/32626

do 1. marca ponuja posebne popuste do 30% na vsej srebrnini in na vseh urah

14. februar
Sv. ValentinLjubezen je..... kupiti darilo
za Sv. Valentin v zlatarni Ideal14. februar
Sv. Valentin

CELOVEC / V ŽELEZNI KAPLI

Praznovali dan slovenske kulture

Danes prireditev v teatru studia ORF

CELOVEC - V programih slovenskih kulturnoprosvetnih društev je proslavljanje Prešernovega dne oz. slovenskega kulturnega praznika slabo udomaćeno. Redka izjema sta kulturni društvi »Zarja« v Železni Kapli in »Valentin Polansek« na Obirskem, kjer je tovrstno praznovanje že tradicionalno. Letos sta obe društvi v farni dvorani v Železni Kapli pripravili skupno počastitev, na katero sta privabili veliko obiskovalcev.

O pomenu kulturnega praznika je spregovoril ravnatelj slovenske gimnazije iz Celovca Reginald Vosperek. Ocenil je pomen slovenske kulture in besede za obstoj narodnosti na Koroškem, ob tem pa posebej poudaril pomen sodelovanja kulturnih društev s slovensko gimnazijo, ki je vsako leto pobratena z enim od njih. Opozoril je tudi na Prešernovo odločno stališče do materinega jezika, ki ga je najbolje izrazil v svoji pesmi Orglar, ko je zapel: Pusti peti mojga slavca, kakor sem mu grlo ustvaril.

V kulturnem programu so družno nastopili amaterji in profesionalni umetniki. Kapelska igralna skupina je pod vodstvom Poldeja Zundra pripravila recital,

Matija Vrhovec je zaigral Kobljevo skladbo za poznavno, v pevskem delu pa sta pela Obirski ženski oktet in domači mešani pevski zbor z novim dirigentom Gabrielom Lipušem. Njegov nastop je bil prava osvežitev.

Zelo kvalitetno je zapel nekaj novih dinamičnih skladb. Visek sobotnega praznovanja pa so bili nastopi solistov, domaćinov Ludvika Kar-

ničarja in Gabriela Lipuša ter gostje Dragice Kovacic in mariborske opere.

Praznovanje kulturnega praznika na Koroškem se bo zaključilo nocoj v Celovcu v teatru deželnega studia avstrijske radiotelevizije s proslavo, ki jo skupno prireja Slovenska prosvetna zveza, Krščanska kulturna zveza in Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji. (H.V.)

DUNAJ / EFEKT TOPLE GREDE OGROŽA ALPE

Naravovarstveniki svarijo avstrijsko vlado

Sredstva od davka na energijo za zaščito narave

IVAN LUKAN

DUNAJ - Po najnovejši studiji mednarodne organizacije za zaščito narave, Greenpeace, bi posledice tako imenovanega efekta tople grede bile za Avstrijo in za Alpe lahko katastrofalne. Vegetacijske cone v Alpah bi se bistveno spremenile in tako ogrozile sedanjo florino in favno, prva znamenja pa da so Avstrijci lahko spoznali poleti leta 1992, ko so tropske temperature samo na področju kmetijstva povzročile škodo v višini najmanj osem milijard silingov. Alarmantno studijo je včeraj predstavil priznani avstrijski strokovnjak Dieter Hornbacher.

Osnova za nakazano dramatično perspektivo je razvoj klime na Zemlji v zadnjih 30 letih. Če se bi ta neovirano nadaljeval, bi se v naslednjih sto letih temperatura na zemlji zvišala za povprečno tri stopinje Celzija. To pa bi pomenilo, da bi se vegetacijske cone premaknile za približno 500 kilometrov proti tečajema, meja sneženja pa za 600 metrov navzgor. Centralne Alpe bi s tem dobile podoben današnjih Pirenejev, v Avstriji in v drugih državah v centralnih Alpah pa bi izginili skoraj vsi lede-

niki!

Visja temperatura na Zemlji pa bi imela za posledico tudi padanje gladine rek, kar pa bi zaradi pomanjkanja vode seveda negativno vplivalo tudi na obratovanje elektrarn. Studija pride dalje do zaključka, da bi predvsem Avstrija kot turistična država v primeru nadaljnjega negativnega razvoja svetovne klime utrpela ogromno škodo.

Zgodba o mladih zaljubljenih, ki spletajo medsebojne zveze ob odsotnosti staršev, sanjarijo, so ljubosumni in se kaj, kar spada zraven, jim je bila kakor napisana na kožo. Igrali so sproščeno, z nekaj treme in zato tudi drobni spodrsrljaji pa pravzaprav sploh niso motili.

Srečni dnevi uspela igra

CELOVEC - Kotmirška gledališka skupina, ki jo sestavljajo sami mladi, pomagajo pa jim tudi Bilcovšani, je v nedeljo popoldne z velikim uspehom uprizorilo mladinsko komedijo Clau-dea Pugeta Srečni dnevi. Zgodba o mladih zaljubljenih, ki spletajo medsebojne zveze ob odsotnosti staršev, sanjarijo, so ljubosumni in se kaj, kar spada zraven, jim je bila kakor napisana na kožo. Igrali so sproščeno, z nekaj treme in zato tudi drobni spodrsrljaji pa pravzaprav sploh niso motili.

Skupino ze nekaj let vodi prizadevna mentorica Marija Wakounigova, igra pa je reziral Joze Vozny iz Ljubljane. Pri izbiri igralcev je imel prav srečno roko.

Predvsem se je odrezal Mihi Seher v glavni vlogi Roberta, ki je s svojo dinamično igro potegnil za seboj tudi ostale igralce. Igrajo se trije Wakounigovi - Vesna, Bojan in Darko ter Vesna Krevelj in Andreja Kropiunig.

Jezikovno je igralcem pomagala Ana Mlakarjeva, kar se je bogato poplacao, saj je bil govor lep in tekoc, seveda s koroškim pridihom.

Kotmirčani zal nimajo usposobljenega odra, ta v farni dvorani je nekoliko premajhen, predvsem pa tehnično nezadostno opremljen. Kljub temu pa je prizadevanje mladih zelo razveseljivo. (H.V.)

Cetrtek, 11.2.1993

TINJE

Dom prosvete: ob 14. uri izdelovanje svilenih salov in svilenih rut. Tečaj vodi Erika Malle.

POGOVOR S PREDSEDNIKOM AVSTRIJSKEGA CARITASA HELMUTOM SCHÜLLERJEM

Politika ni zmožna narediti resnično pogumnih korakov

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Vodja cerkvene humanitarne organizacije CARITAS je pred ozadjem vojne na Balkanu in stopnjujočimi se razpravami o problematiki azilantov, delovnih migrantov in vojnih beguncev v Avstriji postal politično vplivna in moralno neoporečna osebnost v senci zvezne vlade in strankarske politike. Helmut Schüller ze dolgo ni več samo predstavnik priznane organizacije, ki v rednih presledkih poziva Avstrije, naj darujejo v dobrodelne namene. V preteklih mesecih je s svojimi javnimi nastopi (npr. proti Haiderjevemu referendumu o tujcih) ter z ostrimi kritikami na račun avstrijske vlade in njene restriktivne politike v socialnih in humanitarnih vprašanjih (zlasti v zvezi z azilanti in vojnimi begunci) postal neke vrste bič, ki z močjo besedo nasmiljeno opozarja na socialno krivico in nehumano postopanje državnih oblasti.

Helmut Schüller in humanitarna organizacija CARITAS sta se v teku preteklih mesecev z akcijo »Sosed v stiski« in s sodelovanjem v avstrijski protirasistični iniciativi »SOS-soclovek« izvelela iz zasenja cerkvene dobrotelne institucije. Vse drugo kot siva cerkvena mis, se je vodja Caritasa uveljavil v avstrijski javnosti kot uspešen organizator in menedžer v evropskem merilu najuspešnejših humanitarnih akcij. V zarišce avstrijskega družbenopolitičnega dogajanja pa je stopil odločen in samozavesten clovek v črnem talarju in belem ovratniku, ki trenutno v notranjepolitičnih razpravah, zlasti v socialnih zadevah, postavlja važne moralne in socialnopolitične akcente. Caritas se nahaja na preseku med cerkvenimi in posvetnimi organizacijskimi sferami. Kljub temu ni izpostavljena nikakršnim pritiskom, nasprotno: čeprav v avstrijski Cerkvi razpravljajo o mnogih spornih vprašanjih, je prav glede delovanja Caritasa dan najširši konsenz, poudarja

predsednik Schüller.

Dejansko ima prav on odlične zasluge za trenutno iniciativnost svoje organizacije in za veliki odmev v sredstvih javnega obveščanja. Pri masovni manifestaciji proti sovratstvu in gonji zoper tujce (23. januarja), ko je dunajski center bil osvetljen s svečkami četrtilijona ljudi, je Schüller bil eden izmed iniciatorjev in glavnih govornikov.

Vpr.: Dunajsko morje luck je bil velik uspeh, Haiderjev referendum proti tujcem je pogorel, a sporna politika vlade proti tujcem, beguncem in azilantom slej ko prej določa avstrijsko stvarnost. Kako bo zdaj slo dalje z iniciativami za boljše odnose do tujcev?

Schüller: Iz vidika pričakovanj v svobodnjaški stranki je njihov referendum dejansko bil neuspešen. Vendar to nikakor ni dokončen odgovor na vprašanje, koliko ljudi dejansko podpira tako vrsto politike.

Ali je bilo morje luck na dunajskem Heldenplatzu res takšen uspeh, bomo lahko rekli sele tedaj, če bo zaradi tega v politiki prislo do premikov. Do zdaj se je zaenkrat premikalo 250.000 ljudi po dunajskih ulicah na Heldenplatz. Na politični in zakonodajni ravni »SOS-soclovek« kajpada ne more spremeniti razmer, to je naloga vlade. Vendar lahko z ustrezno spremembo političnega vzdušja ustvarjamo pozitiven pritisk »od spodaj«. Vladi smo posredovali svoje želje in zahteve po jasnem izboljšanju zakonov, ki se tičejo tujcev, ter po ustvarjanju tako za domače kot za tujce državljanje prijazni socialni politiki.

Vpr.: Kaj najbolj kritizirate pri obstoječih zakonih?

Schüller: Izhajajoč iz vidika humanitarnosti in človeškega dostojanstva vedno spet ponavljam:

avstrijska zakonodaja za tujce ne ustreza človeškim pravicam, izvajanje teh zakonov pa se odvija na nesprejemljiv način, saj v mnogih primerih odgovorni organi niti ne ravnavajo po smernicah, ki jih ti zakoni določajo. Zato zahtevamo spremembo zakonodaje. Le-ta mora ustrezati zahtevanim standardom: človeškim pravicam, pravni varnosti in fair-play-postopkom.

Vpr.: Platforma iniciative SOS-soclovek je bila zelo široka, saj je segala od angažiranih oseb in organizacij, ki se dnevno in v praksi ukvarjajo s problematiko tujcev, vse tja do vodilnih predstavnikov večinskih strank in celo reprezentantov zvezne vlade, ki je po vaših besedah zaradi svoje restriktivne zakonodaje odgovorna za stopnjevanje problemov. Kaj niste občutili nelagodja ob dejstvu, da so se kar naenkrat pod isto streho znašli na primer aktivisti, ki na dunajskem letališču skušajo reševati azilante pred deportacijo, in notranji minister Löschnak, ki je odgovoren za takšno ravnanje državnih organov?

Schüller: Sirina nase platforme je bil tvegan poskus, da bi v političnem oziru res nekaj spravili v tek. Vsi smo jo sprejeli, ker smo rekli: to je lahko začetek sprememb v dosedajni politiki. S tem da so tudi vodilni politiki podprli iniciativo in njene zahteve, moramo zdaj vztrajati in počakati, ali bo to imelo posledice na konkretno politično ukrepanje. Ako bi se pokazalo, da prisotnost članov vlade v iniciativi SOS-soclovek tozadevno nič ni pomagala, potem je ta širina morala bila napacna. Vendar je širina platforme vsekakor prednost, vse pa bo odvisno od tega, ali so nasi

podporniki pripravljeni podati svoj pozitivni prispevek v vsakdanu.

Vpr.: Kako bi se sami karakterizirali kot vodja Caritasa? Iz vidika avstrijske javnosti se ponujata dva ekstrema: vodilni »be-rac« ali največji bičar avstrijskega naroda.

Schüller: Vse to je povezano z mojim delom. Berčenje je značilnost Caritasa, odkar obstoja. Pri tem se načelno nič ni spremenilo, razen da sredstva javnega obveščanja nase delo spremljajo z večjim zanimanjem.

Kar zadeva bičanje in kritiziranje, moram popraviti nespornizum. Caritas in jaz ne kritiziramo Avstrije. Za to nimamo poviada, saj so Avstrijci glede darovanja za humanitarne namene zares odlični, odzovejo se vsakemu pozivu in cedalje več darujejo. Avstrijci imajo kot posamezniki ali v skupinah in organizacijah res velike zasluge za storitve in usluge na socialnem sektorju, tako znotraj kot tudi izven Caritasa. Moja kritika se nanasa v prvi vrsti na socialnopolitično delo v nasi državi in na politično odgovornost, ki jo imajo občanin. Kajti to, kar navadni občanin tako vzgledno in pozitivnovalno uresničujejo na socialnem področju, zal nima za posledico ustreznih inšac na politični ravni, ukrepi s strani politično pristojnih se ne ujemajo s to prakso.

Na primer: po moji oceni in Avstriji ni ustrezne politične iniciative za smotrno reformo stanovanjske in zaposlovalne politike, a nesteto malih ljudi in skupin se angažira prav v boju proti brezposelnosti in pomanjkanju stanovanj. Nasa država ne prispeva kdove koliko za pospeševanje dežel v razvoju, Avstrijci pa kot

posamezniki cedalje več darujejo za razvoj in za konkretne projekte v dezelah 3. sveta.

Zato je del moje kritike zajet v vprašanju: zakaj politika v teh važnih zadevah ni sposobna napraviti resničnih in pogumnih korakov?

Vpr.: Kakšen obračun bi lahko dali o Caritasu?

Schüller: Pomoč za tujino, se pravi za 3. svet, se je v preteklih dveh, treh letih v svojem obsegu potrojila. To pomeni, da so Avstrijci trikrat toliko darovali kot prej. Konkretno: lani je za tujino bilo darovanih 280 milijonov silingov. Tudi pri redni zbirk lani v avgustu so se darovi stopnjevali za 50 odstotkov, čeprav so nam mnogi rekli, da bomo s to akcijo pogoreli, ker smo ob istem času zbiral tudi za akcijo »Sosed v stiski«.

Vpr.: kako močna je potem avstrijska Caritas - ce to ocenjujemo po finančni moči?

Schüller: Devetero skofij avstrijskega Caritasa razpolaga s približno 1 milijardo in dvesto milijonov silingov. To je okvir naših izdatkov oziroma količina darov, ki jih prejhamo. Od tega gre, kot receno, nekaj manj od 300 milijonov za pomoč 3. svetu, ostalo za naše projekte v Avstriji sami. Ker tu vzdržujemo zlasti projekte, ki so v interesu socialne države, nam država - od skofije do skofije različno - vrača med eno tretjino in eno polovico naših stroškov. To je, izhajajoč iz ze omenjenega proračuna, nekaj med 400 in 600 milijoni silingov, ki jih dobimo iz davčnih sredstev. Avstrijci torej darujejo dvojno: preko svojih davčnih prispevkov in kot darovalci-posamezniki.

Vpr.: Kako je z akcijo »Sosed v stiski«?

Schüller: Sami niti v najbolj drznih sanjah nismo mislili, da bo mogoče tako dolgo vzdrževati zbiralno akcijo s tako velikim odzivom. Zdaj bomo kmalu prekoračili mejo 2000 to-vornjakov, ki jih pošiljamo v Bosno in Hercegovino ter na Hrvaško in v druga krizna področja v bivši Jugoslaviji. To pomeni, da je vsota darovanega denarja v tej akciji ze preseгла pol milijarde silingov.

Kako bo slo naprej, se ne vem. Se bodo begunci lahko vrnili, jim bomo morali potem pomagati pri obnavljanju svoje domovine, ali pa bodo ostali tu pri nas v Avstriji? Kako bomo lahko pomagali beguncem, ki so preostali v ostalih delih nekdanje Jugoslavije? Bomo uspeli organizirati posliko s humanitarno pomočjo v vsa področja, ce bo v Bosni končno kdaj prislo do prekinitve ognja? -- toliko je se odprtih vprašanj! Toda tudi v aprilu, maju 1992. leta nismo mogli odgovoriti na vprašanje, koliko denarja bomo dobili z nasa akcijo »Sosed v stiski«.

Vpr.: Kaj bi dejali o močnem vojaškem posegu v Bosni in Hercegovini?

Schüller: Ne vem. Ali je intervencija smiselna ali ne, bodo morali odločiti vojaški in politični strokovnjaki. Vem le nekaj: ako ne prenehajo z boji, potem ostajata odprti samo dve možnosti - intervencija, ali pa zagotovitev bolj efektivne pomoči za pregnance in begunce, kot se je to zgodilo do zdaj. Po mojem mnenju je trenutno tako v političnem kot v humanitarnem oziru najbolj nevzdržno dejstvo, da se ne zgodi ne eno ne drugo.

Vpr.: Zanima me Vase osebno mnenje glede uporabe sile proti vojnemu nasilju.

Schüller: Možno je uporabljati

silo, da se zaustavi vojna. Nihce na primer ne nasprotuje, da se situacija v Somaliji zdaj rešuje na takšen način, kajne? Vendar v zvezi s konfliktom v bivši Jugoslaviji ne bom odgovarjal na taka vprašanja.

Vpr.: Kako ocenjujete avstrijsko politiko v odnosu do beguncev?

Schüller: Mislim, da v vprašanju bosanskih beguncev zdalec nismo napravili toliko, kot bi res mogli. Ze nekaj mesecev teče razprava, ali Avstrija zmore prevzeti toliko beguncev ali ne. Ta se je zacelo ze, ko jih je bilo tri, stiri tisoč, in zdaj, ko smo jih lahko razmestili okoli šestdeset do sedemdeset tisoč, se kar naprej teče ista razprava. Vendar, v praksi jih vsak dan premoremo se nekaj več. In za casa vstaje na Madzarskem smo jih lahko prehanili celo stitirkat toliko. Ne gre torej za vprašanje objektivnega okvira pod motom »koliko jih zmremo«, temvec za načelno pripravljenost. Kar dejansko kritiziram, je dejstvo, da večji del teh beguncev v Avstriji oskrbujejo privatne osebe ali organizacije. V vprašanju razmescanja in nastanjanjanja država ni dovolj naredila. Medtem pa so se možnosti privatne pomoči skorajda ze izčrpale. Država bi morala dati na razpolago več ustreznih poslopij za namešanje beguncev.

Vpr.: Mnogi begunci se verjetno ne bodo več vrnili v svojo domovino. Bo možna njihova integracija v avstrijsko družbo?

Schüller: Trudimo se, da naredimo, kar moremo. Trenutno je težko, saj ni ustreznih političnih iniciativ za zaposlovanje. Dejansko so zdaj celo pri delovnih dovoljenjih za tujce zmanjšali kontingente. Prav tako ni omembe vrednih iniciativ na področju stanovanjske politike - na tak način ni mogoče izvesti integracije. Leto ne bodo mogli pospeševati angažirani posamezniki, mogoča bo le, ce bodo padle tudi ustrezne politične odločitve.

NOVICE

»Poroka slonov« v živilski industriji

DUNAJ - Pogajanja o združitvi avstrijske sindikalne prodajalne verige Konsum z vodilnim švicarskim prodajalnim koncernom Migros so zaključena. Obe podjetji bosta odslej naprej v okviru novo ustanovljene »Austria Marketing Ges.m.b.H.« skupno vodili prodajalnice v Avstriji. Migrosje istocasno odkupi tudi vse Familia-prodajalne predarlskega podjetnika Zumtobela. To so v ponedeljek sporocili na tiskovni konferenci na Dunaju. Kot »mega-deal« in »poroka slonov« so avstrijski mediji označili zdruzeitev obeh velikani, ki bosta zdaj imela tako rekoč monopolno vlogo na področju prodaje živil. Konsum in Familia, ki sta imela do zdaj okoli 30 milijard oziroma 7 milijard silingov letnega prometa, sta se z združitvijo z Migrosom (120 milijard silingov letnega prometa) resila cedalje resnejših finančnih težav. Druge avstrijske prodajne verige so kajpada z velikim nezaupanjem spremljale to zdruzeitev, saj se bojijo novega monopolista na živilskem sektorju in poslabšanje lastne pozicije. Tudi sindikat zaposlenih v živilski in prodajni industriji je protestiral proti združitvi in svaril pred tem, da nastanek novega monopolista ogroza okoli 1000 delovnih mest.(I.S.)

170 milijard škode zaradi kavalirskih deliktov

DUNAJ - Mali kriminal in tako imenovani kavalirski delikti (od kraje nedeljskih casopisov do kleptomanstva v prodajalnah ali zlorabe zavarovalnic) povzročajo večjo škodo kot vse druge kriminalne dejavnosti tatov in vlomilcev. To je glavna izpoved studije, za katero je dalo pobudo avstrijsko notranje ministrstvo. V njej ocenjujejo višino škode, ki jo povzročajo tako imenovani vsakdanji »malenkostni« delikti, na 170 milijard silingov v letu. Kot najbolj pogosta protizakonita dejavnost »zgodnih« občanov avtorji studije navajajo prevaro zavarovalnic in institucij socialnega varstva, utajevanje davkov ter sušmarstvo - delo na »šverc«.(I.S.)

Letos spet »Nagrada dela«

CELOVEC - Delavska zbornica za Koroško je po enoletnem odmoru spet razpisala »Nagrado dela«. Namen podelitve nagrade je, pospešiti literaturo, ki se ukvarja s temo delo in delovni svet. Nagrada je dotirana s 75.000 silingi, poleg tega pa triclanska žirija podeljuje se tri priznavalne nagrade po 25.000 silingov. Prispevki so možni v vsaki literarni obliki, torej od pesmi, preko gledališke igre do casopisne reportaze. Zadnji rok za oddajo prispevkov je 31. marca letos. Razglasitve letošnjega nagrajenca bo 23. aprila 1993 v Siemens-Forumu v Celovcu.

NOVICE

Verski skrajneži napadli avtobus nemških turistov

KAIRO - Islamski fundamentalisti so pri Dairutu v Zgornjem Egiptu odprli ogenj iz avtomatskega orožja proti avtobusu z nemškimi turisti. V napadu ni bil nihče ranjen, ker so varnostne sile takoj posegle in odbile napad verskih skrajnežev, ki s temi napadi poskušajo prizadeti egiptovski turizem.

Tudi na Japonskem odpuščajo delavce

TOKIO - Odpustitve iz službe, zamrznitev novih zaposlitev in predčasne upokojitve so sredstva, po katerih je v zadnjem obdobju segla tudi japonska industrija. Pojav je najprej zajel velike industrijske obrate, sedaj pa se siri tudi na srednjo in malo industrijo.

Na včerajšnjem srečanju med predstavniki ministrstva za delo in delodajalci je odgovorni za zaposlovanje Kunihiro Saito podjetja pozval, naj ne segajo po tako drastičnih ukrepih, ki bi lahko imeli skrajno negativne posledice na vso japonsko družbo.

Z balonom bo poskušal preleteti Kitajsko morje

TOKIO - Japonec Micio Kanda je včeraj v kitajskem mestu Ludong pri Sangaju začel svoj poskus preleta Vzhodnokitajskega morja do južnojaponskega mesta Hitojosi z balonom na segret zrak. Pred njim ni se nihče poskusil tega podviga.

Pri Stockholmu iščejo trupla begunskih otrok

KJØBENHAVN - Švedska policija išče v nekem gozdu severno od Stockholma trupla izginulih begunskih otrok. Neznanci so namreč v telefonskih pozivih podrobno navedli, kje so begunci pokopani. Do sedaj pa niso preiskovalci odkrili nobenega sledu. Preiskava je stekla, ko je na Švedskem v prejšnjih dneh neznano kam izginilo 40 begunskih otrok.

McDonald'sovi hamburgerji tudi v vegetarjanski Indiji

NEW DELHI - Tudi v Indiji, kjer je za večinske hindujske krava sveta žival, bodo v kratkem izkrali McDonald'sovi hamburgerji. Zvezna vlada je prav včeraj pristala na uresničitev mesane družbe, ki bo v Indiji prodajala hamburgerje. McDonald's bo v ta posel investirala 20 milijonov dolarjev (približno 30 milijard lir). Kljub temu da je večina Indijcev vegetarijancev je McDonald's prepričan v investicijo. Trenutno se ni jasno, kdaj bo indijska vlada dovolila uvoz govejega mesa, saj je zakol goved v Indiji prepovedan.

RUSIJA / NOV SOD SMODNIKA

Pri Smolensku bodo gradili grafitno JE

Černobilski tip reaktorja je skrajno nevaren

MOSKVA - Mestni svet Roslavlja pri Smolensku je odobril gradnjo grafitne jedrske elektrarne črnobilskega tipa (RBMK). To je včeraj sporočila tiskovna agencija Itar-Tass, ki je poudarila, da bodo z gradnjo in kasnejšim obratovanjem zagotovili nova delovna mesta od neza-

poslenosti prizadeti regiji. Rusko ministrstvo za energijo je namreč prepričano, da je »življenjskega pomena« Smolensku in okolici zagotoviti od 6 do 8 tisoč novih delovnih mest. Roslavlski mestni svet je obenem sklenil, da bodo po izgradnji elektrarne meščani plačevali ce-

nejšo električno energijo, 2% dobička od prodane energije pa bodo vložili v sklad za gospodarski razvoj celotnega območja.

Po pisanju Inter-Tassa bodo v elektrarno vgradili dva jedrska reaktorja modificiranega črnobilskega tipa, sprememba pa temelji le na nekaj

več varnostnih naprav, kar ne spreminja bistva. Po mnenju zahodnih izvedencev so te elektrarne skrajno nevarne tudi ob vseh mogočih varnostnih sistemih. Kot prvo nimajo železobetonskega zaščitnega plašca (containment), ki preprečuje uhajanje radioaktivnih delcev ob morebitni nesreči, kot drugo je grafit skrajno vnetljiv, kar je zgovorno dokazala černobilska tragedija leta 1986. Edina prednost teh elektrarn v primerjavi z zahodnimi, kjer je namesto grafitna moderator teža voda ali barij, je nizka cena. Tudi z vgraditvijo sodobnejših varnostnih naprav in hladilnih sistemov se zaradi grafitnega blazilnika bistveno ne poveča varnost takih reaktorjev.

Prejšnji petek je Robert Bassinet v Strasbourg podal izcrpno poročilo o varnosti vzhodnoevropskih elektrarn, ki ga lahko strnimo v enem samem stavku: »Sedimo na smodnišnici, ki lahko vsak trenutek eksplodira.« Bassinet je navedel, da je v Vzhodni Evropi kar 34 jedrskih elektrarn zastarelega črnobilskega tipa in 19 elektrarn na vrelo vodo »viver«, ki pa so do skrajnosti zastarele in potrebujejo ogromne količine hladilne vode. (voc)

FILIPINI / PO IZBRUHU VULKANA MAYONA

Žrtve ognjenika

Kljub temu, da je od izbruha ognjenika Mayona minil že več kot teden dni, število žrtve še niso ugotovili in pogrebi se vrstijo iz dneva v dan. (Telefoto AP)

NEMČIJA / NEKDANJA KOMUNISTIČNA NDR

Raj za divje ribiče

Policija se sprašuje, kako stopiti na prste nadvse številnim divjim ribičem

WAREN (DPA) - Če ste ponoči namenjeni proti ribnikom, nikar ne hodite brez orožja, opozarja sladkovodni ribič Lödke v vzhodnem nemškem mestu Waren, kjer je policija nemočna proti divjim ribičem. Dvema njegovima kolegom so neko noč grozili z noži, ko sta sla pregledovati vrše, nastavljeneguljam. Zdaj moža ne hodita ven brez pistol in spremetva, kadar se zmrača.

Lödke vodi združenje sladkovodnih ribičev ravninske severovzhodne nemške zvezne države Mecklenburg-Zahodno Pomorjansko, posejane s 60 tisoč hektarji jezer in ribnikov, v katerih mrgoli rib. Ribiči ne najdejo prave resitve za

krivolov, ki se je razpasil po razsulu komunizma in njegove trde roke. Mnogi se bojijo, da bodo zaradi zmanjšane ulova prisli na boben. Tako rekoč vsako noč policiji prijavijo prime-re krajevnih divjih ribičev, ki si kratko malo z noži pomagajo do rib v nastavljeni mreži. Najhuje so prizadeta majhna jezera, toda tudi v nekem velikem podjetju, ki lovi na osrednjih jezerih Möritz in Plau, pravijo, da njihov ulov trpi.

"V zadnjih dveh letih so nas več kot stokrat okradli," je povedal direktor tega podjetja Reiner Elies, "da navadnih

divjih ribičev sploh ne omenjam." S policijo si ne morejo pomagati: zapise si podrobnosti, prijava potem obblezi v predalu, podjetju pa svetujejo, naj ulov zavaruje pri zavarovalnici. Elies pravi, da zavarovalnice ribičev sploh nočejo zavarovati ali pa jim postavljajo nemogoče pogoje.

Kadar kako noč izgine do pol tone jegulj, je vsem jasno, da to ni bilo delo divjega ribiča, ki bi mu bilo le do pribolskega. "Za vsem tem so gotovo dobro organizirane bande, ki imajo pri roki cisterne ali hladilnike, sicer bi se jim ribe pokvarile," pravi

Lödke, ki je prepričan, da te ribe končajo na tržnici ali v restavracijah, katerih lastniki ne postavljajo vprašanj, ce pride kdo k njim s poceni ponudbo.

Tudi tedaj, ce kake divje ribice primejo, jih je zaradi lukenj v zakonu težko obsoditi. Revna zvezna država si ne more privoščiti inspeksijske službe, policija pa zaradi pomanjkanja ljudi ne more preganjati tatov. Ribičem ne ostane drugega, kot da hodijo na nočne obhode ali pa kratko in malo prepustijo ribjim tatovom najmanjše in najmanj donosne ribnike. Zgodi se celo, da divji ribiči privežejo mrežo za traktor in imajo obilen ulov. (DPA, STA)

NEMČIJA

Sistem PAL standard za barvno televizijo v 60 državah

HAMBURG (DPA) - Milijoni Nemcev so 25. avgusta 1967 kot

prikovani sedeli pred televizorji in gledali, kako je Willy Brandt v Berlinu pritisnil na gumb in tako vključil prvo tv oddajo v barvah na ozemlju tedanje ZRN. Barvna televizija je bila v ZDA že vsakdanja stvar in Nemci so zares precej zamujali. Toda danes, 25 let pozneje, je nemška barvna tehnologija PAL dragoceno izvozno blago.

Kadar ljudje v več kot 60 državah v zahodni Evropi, Aziji, Avstraliji in delih Afrike vključijo svoje televizorje, gledajo pravzaprav "nemško televizijo" - ceprav so programi krajevni, tv sprejemniki pa iz Tajvana ali Južne Koreje. Le malo nemških gledalcev se je zavedalkaj se obeta, ko je kancler Brandt na berlinskem sejmju telekomunikacij pritisnil na znameniti gumb. Ker je bilo v dezeli tedaj le nekaj tisoč barvnih sprejemnikov, večina gledalcev sploh ni opazila kake spremembe. Mnogi ljudje so se celo pritoževali, da slika ni v barvah, kajti bili so prepričani, da bo kancler njihove črno-bele televizorje kot z zamahom s čarobno palico spremenil v barvne.

V tistih ranih dneh so se morali veliko naučiti tudi strokovnjaki za oddajnike in zveze, pravi inženir Gerd Grönwald, ki je bil dezuren kot glavni nadzornik, ko je Brandt pritisnil na gumb. Pravzaprav je na gumb, ki je po vsej Nemčiji razposlal prvo oddajo v barvah, pritisnil Grönwald, Brandtov gumb pa je bil le za oko. "Bil sem v kontrolni sobi in sem ga opazoval na monitorju," se spominja Grönwald. "In ko je položil roko na tisti veliki rdeči gumb, sem preklapljal barve. Pokazalo pa se je, da sem bil prehitel, kajti on je še malo počakal in govoril, preden je res pritisnil na gumb. Zato so gledalci videli preliv v barve, se preden je Brandt pritisnil na gumb." Grönwald se

dodaja: "Barvna televizija je bila v tistih dneh prava pustolovščina. Inženirji niso bili vajeni opreme, sicer pa je tudi sama oprema imela po-

HANS JÖRGEN BARTZ manjkljivosti."

Odsevne površine so v tistih dneh recimo rade "zaslepile" prve barvne kamere in na zaslonu se je pokazala bleščeca bela pika. Zatelevizijske inženirje je bil prava mora tudi leš medenastih pihal in trobil (Nemci si se danes ne znajo zamisljati tv programov brez koncertov pihalnih godbl). Napovedovalci nekaj časa niso smeli nositi nič belega, ker je bilo tehnike strah, da primitivne barvne kamere ne bodo kos tej barvi.

Vse taksne tehnične zaplete so kmalu odpravili in konec je bilo tudi neskončnih polemik o tem, ali naj tudi poročila oddajajo v barvah.

Barve so namreč veljale kot nekaj kicaste in bahavega, in resnobni režiserji dnevnikov so se bali, da bodo njihove oddaje prevečlahkotne, se spominja Grönwald. Nasprotniki barv so se naposled le uklonili, obenem pa so ugotovili, da kaže ozadje dnevnega studipreplekati z mrtvim odtenki sive in bež barve. Barvna televizija je pravzaprav že stara zamisel. Menda je prvipredlog najti že v nekem nemškem patentu iz leta 1924.

Ameriškiraziskovalci so leta 1925 dali patentirati povsem elektronsko barvno televizijo, prvo praktično demonstracijo v barvah pa so onkraj velike luze pripravili leta 1926. Do začetka tridesetih let so poskuse z barvno televizijo opravili v ZDA, Veliki Britaniji in Nemčiji.

Američani so barvno tv med drugo svetovno vojno poskusno uporabljali za vojaške namene. Po vojni je v ZDA Nacionalni odbor za televizijske sisteme (NTSC) določil standarde (1953) in s tem utrl pot za prve javne oddaje v barvah (1954). Standard NTSC se danes velja v Severni in Južni Ameriki ter na Japonskem. V ranih dneh tega standarda so se otepali znepriljetnim prelivanjem barv: dogajalo se je, da so ljudem pozeleneli obrazi, lasje pa so se jim oranžno obarvali - tedaj so gledalci pač morali z gumbom

za "barvni ton" nastaviti prave barve. Resevanja uganke zele-

nih obrazov so se lotili evropski inženirji, ki so NTSC uporabili kot izhodišče. Leta 1958 so Francozi ponudili izboljšan sistem, imenovan SECAM; to je danes standard za oddaje v barvah v Franciji, v preteznem delu nekdanjega vzhodnega bloka in v skoraj vsej Afriki.

Do pravega preboja je prišlo v 60-ih letih, ko je nemski raziskovalec Walter Bruch patentiral barvni sistem PAL (kratica angleških besed za "vrstično fazno menjavo"). Tehniško pojasnilo bi bilo zapleteno, v bistvu pa gre za to, da televizorji tega sistema ne potrebujejo gumba za "barvni ton", kajti barve na zaslonu sprejemnikov so natančno taksne, kakršne glavni nadzornik v tv studiju vidi na svojem monitorju.

Dodajmo se, da je tv slika po standardu PAL prav tako kot po standardu

SECAM sestavljena iz 625 vodoravnih vrst. To je se ena prednost pred sistemom NTSC, ki uporablja 525 vodoravnih vrst. Zaradi tega jeevropska tv slika v primerjavi z ameriško-japonskim standardomostrejša in tudi barve so bolj naravne.

Vse te inovacije so pripomogle, da je sistem PAL kmalu postal standard za barvno televizijo v Veliki Britaniji in zahodni Evropi (razen v Franciji), v Evroaziji, Avstraliji in ponekod v Afriki. Utegne se zgoditi, da bodo vsi glavni oddajni standardi - PAL, NTSC in SECAM - kmalu zastareli, kajti povsod hitijo razvijati televizijo visokelocljivosti (HDTV).

Sisteme HDTV pripravljajo v Ameriki, Japonski in Evropi, omogočili pa bodo široke zaslane velikosti filmskega platna in slike, sestavljene iz več kot tisoč vodoravnih vrst - to seveda pomeni kristalno čistost. O standardih sicer se niso dogledli nobenihsglasij, toda televizijski inženirji že napovedujejo dan, ko bo kak glavni nadzornik pretaknil stikalo in po vsem svetu bodo stekle oddaje, oprte na tehnologijo HDVT. (DPA, STA)

Vodoravno:

1. desni pritok Volge v Rusiji, 4. smucisce na Pohorju nad Slovenj Gradcem, 8. pesem beneskih colnarjev, 11. francoski skladatelj (Eduard), 12. duhovščina, 13. Kajnov brat, 14. grški junak pred Trojo, Ajant, 15. dvignjeni del krme na ladji, 17. grska boginja nesreče, 18. na današnji dan leta 1837 umrli največji ruski pesnik (Aleksander Sergejevič, rojen 1799), 20. strijen izcedek na rani, 23. zorana zemlja, 24. ime ameriškega pianista Rubinsteina, 28. glavno mesto Demokracije LR Jemen (anagram EDNA), 30. nemška pevka zabavne glasbe, 31. ime hrvaškega politika Tripala, 32. rezultat tekmovalja, 33. na današnji dan leta 1890 rojeni ruski pesnik in pisatelj, ki je 1958. leta odklonil Nobelovo

nagrado (Boris Leonidovič), 35. levi pritok Donave na Bavarskem, 36. ime ekonomista Sika.

Navpično:

1. najboljši slovenski nogometas (Brane), 2. kockasta stavba v Meki, 3. mesto v južni Franciji ob Roni, 4. Karoly Acs, 5. roparski delfin, 6. prebivalec Poljske, 7. pripadniki francoske sole iz Eleje, 10. ime hrvaškega pevca Dedića, 16. žensko naglavno pokrivalo, 19. vrsta okenskega tecaja, zapirnica, 20. orodje za kopanje, 21. kotna mera v matematiki, 22. ime srbskega pesnika Santicā, 25. del Maribora, 26. grški katolik, 27. krajsa oblika imena Radmila, 29. glasbeno znamenje, 34. Edvard Benes.

Zmago Pezdirc

Restitev: Oka, Kope, Bankarola, Paljo, kler, Pasternak, Naab, Ota Aden, Nena, Milko, Izis, Kasar, Ate, Puskim, krasta, ral, Artur.

Sahovska naloga st. 3

V. Vuković - Deutsch / Zagreb 1920 Po dokaj ostri otvoritvi sta nasprotnika ostala se brez rokad in kdor bo hitrejši v napadu, je tudi blize zmagi. Napadena bela dama tudi nima najboljšega polja za umik in polje f2 je kar trikrat napadeno. Toda belema, ki je na potezi, se je porodila sijajna ideja in vcepotezna kombinacija se konca z matnim plesom belih figur. Reševalci, poiščite jo tudi vi!

Sahovska naloga st. 4

Petrosjan - Simagin / Moskva 1956 Beli bi lahko vzel s skakačem trdnjavo na polju f7 in po morebitni zamenjavi ostal v materialni prednosti, ceprav mu grozi grozi neprijetni sahi črne dame na prvi vrsti in diagonalni d1 - h5. Petrosjan se je zato odločil za nadaljevanje - beli je na potezi v poziciji na diagramu - ki takoj odloči izhod partije.

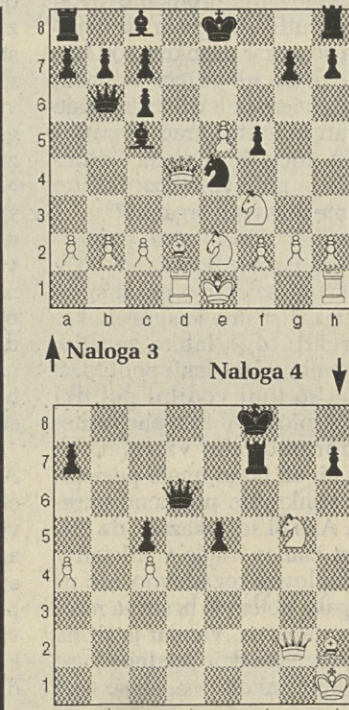
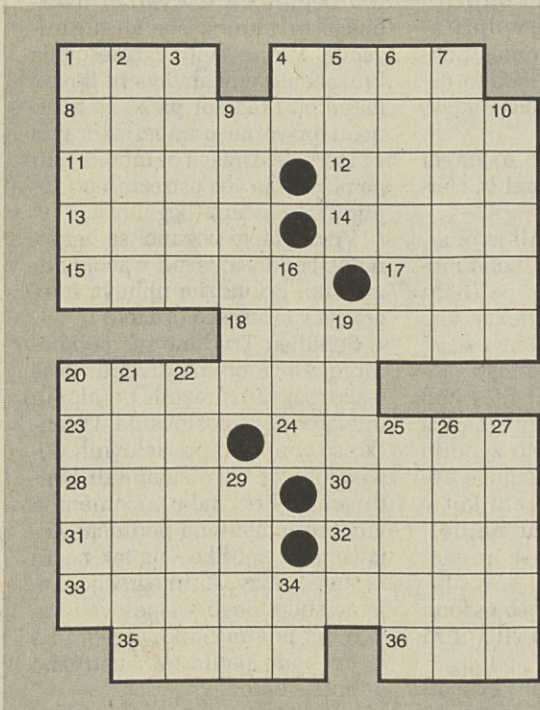
Po kratki analizi ga bodo prav gotovo odkrili tudi reševalci.

Resitev naloge st. 1

Samo z odskočnim sahom skakaca 1...Se1+ razkrije črni vse slabosti bele pozicije. Na izsiljen umik kralja 2.Kg1 sledi nenavaden, vendar učinkovit razplet z žrtvijo dame 2...Dh1+!! ki dirigira belega kralja na polje h1 3.Kh1. Sedaj sledi vdor črne trdnjave v beli tatov 3...Tf1+, ki ga beli brani z damo 4.Dg1. Na odprto belo diagonalo pa sedaj vstopa jelenov lovec 4...Lc6+, ki po izsiljenem 5.Tg2 zada povezanim belim figuram smrtni udarec 5...Lg2: mat!

Resitev naloge st. 2

V napad na črnega kralja prihaja najprej trdnjava 1.Te8+ Ka7 2.Ta8+! Sedaj beli žrtvuje trdnjavo, da bi po 2...Ka8: 3.Dc8+ Ka7 4.Db7: matiral črnega. Zato se črni kralj poizkusa rešiti z begom 2...Kb6, kjer pa ga čaka novo presenečenje 3.Da5+!! in po izsiljenem 3...Ka5: odigra belikmet na a6 odločilno vlogo in se promovira v damo 4.ab7+ Kb6 5.bd8+ Kc5 6.Ta5+ in pred materialnimi izgubami se je črni vdal! (Silvo Kovac)

ZGODBA 10

Ko ni več časa za ugibanja...

BOJAN RAUTER KOSIC

To, kar se je pojavilo prd Psihologovimi duhovnimi očmi v času njegove meditacije, bi nekdo drug ocenil kvečjemu kot fascinanten perceptivni fenomen, nikakor pa ne kot nadvse uporabno inteligentno vizualno formo. Videl bi namreč zgolj mostvo, srebnikasto zarec, vibrirajočih v različnih frekvencah, ter mrežo gosto prepletajočih se linij, ki risejo tridimenzionalni prostor. Če bi se poigraval z očmi, bi se ugotovil, da se točke lahko poljubnostno povečujejo ali zmanjšujejo, pač odvisno od motorične naravnosti ocesa. Opazil bi tudi, da so nekatere od teh točk/kroglic samostojne, medtem ko se druge nahajajo v bolj in manj sestavljenih združbah, in da se nekatere od teh združb pravkar formirajo, druga pa izginjajo. S prozornim pogledom bi opazil tudi to, da so svetleče linije sestavljene iz točkic, katere vibracije se verizno prenašajo na sosednje ter se širijo naokrog, nekatere hitreje in dlje, druge počasneje in krajše.

Pravzaprav tudi Psiholog ni vedel nicesar več. Tisto, kar ga je prepričevalo o vrednosti vizije, se je skrivalo v nečem drugem: v njenem inteligentnem skladu z mislimi, s katerimi je v času meditacije poglobljaj teoretično podobo svoje psihoterapevtske metode. Vanjo se je sicer poglobljaj že precej časa, iskal v njej po-

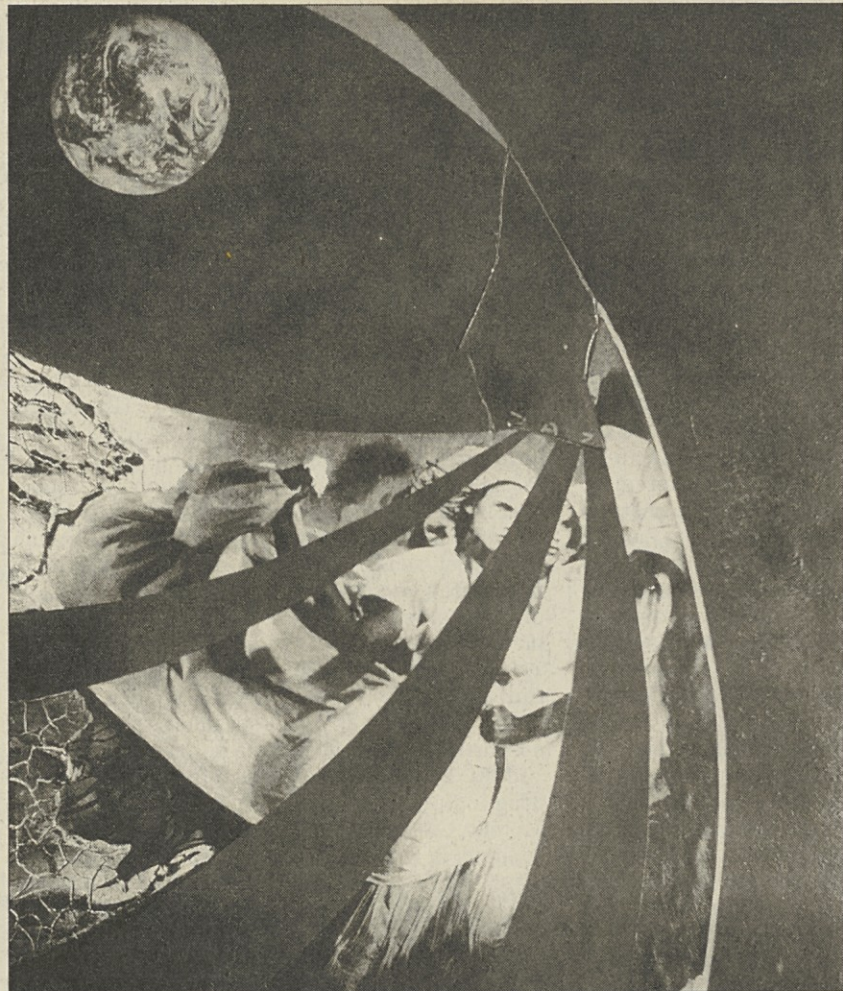
se mogel dognati pravilne metode, s katero bi lahko problematične vezi, ki sestavljajo posameznikovo nevrotično psihično strukturo in ki jih je imenoval napetostni loki, nekako spremenil oziroma trajno ukilil.

Dan pred meditacijo, ki ga je obdaruja s svetlobno vizijo, se je po daljšem času ponovno sprijel s tem trdim orehom - a znova zaman, kajti njegove misli so bile begajoče, predstava teoretične sheme, v kateri naj bi odkril morebitno pomanjkljivost ali jo izpopolnil, pa nejasna in nestabilna. Vedel je, da se v stanju meditacije misel nekoliko umiri, predstave pa ojačajo, zato si je ponovno nadel slušalke z belim sumom in bele zogice na oči ter se v udobnem položaju sprostil. Ko je bil dovolj umiren, si je priklkal teoretično shemo ter se lotil njenega pretresanja.

Svetlobna vizija se je pred njegovimi očmi pojavila iznenada, prav v trenutku, ko je bila podoba teoretične sheme najjasnejša in celovita. Svetleča mreža je ni niti izrinila niit popačila; nasprotno, sintetično se je vkomponirala vanjo in smiselno izpolnila njene praznine. Psihologu je brz postalo jasno, kaj ima pred očmi: popolno nevrofiziološko podobo človeške psihodinamike in hkrati adekvatno psihoterapevtsko teorijo. Povsem je namreč potrjevala pre-

spemembo človeške duševnosti, in da bi bilo treba nekako pospesiti. Znova je pomanjšal sliko, da je dobil pred oči celotno nevrofiziološko podobo psihične strukture, ter brez težav doganl pravi način.

Ko se je predramil iz meditacije, je svetleča mreža izginila, njegova teoretična slika pa je ostala jasna in stabilna. Bila je tudi precej drugačna od tiste pred meditacijo, saj je vključevala vse nove elemente, s katerimi jo je izpopolnila svetleča vizija. Brz jo je nairsal v zvezek in si zapisal pomembnejša opažanja in zaključke, do katerih se je bil dokopal. Zdaj, ko je bilo vse tako enostavno, mu nikaor ni slo v glavo, da tega ni odkril že prej, on ali kdo drug. Ko je prelistal nevrofiziološko literaturo, je presenečen ugotovil, da so te procese znanstveniki že v dobrisni meri odkrili, zato se je nemalo čudil, zakaj jih se niso uporabili na področju psihoterapije, kot so recimo behavioristi uporabili dogajanja o pogojnih refleksih. A ko je pomislil na trnovo pot, ki jo je bil prehodil v svojem dolgoletnem raziskovanju, se je zavedel, da ni lahko razumeti psihičnih procesov v jeziku nevrofiziologije, povrh tega pa nevrofiziologi razmišljajo v povsem drugem jeziku kot psihoterapevti in jim očitajo, da so v svoji težnji po globini premalo precizni in eksaktni.

manjkljivosti in jo skušal izpopolniti, vendar vselej brez uspeha - kljub temu, da je ibla njegova psihoterapevtska teorija glede na obstoječe zelo precizna in eksaktna. Temeljila je namreč na sodobnih dogajanjih nevrofiziologije in je vsebovala vse njene pomembne elemente: nevrofiziološko strukturo senzorjev, strukturo in delovanje živčnih vlaken in sistama njihove razvijitve ter nevrofiziološko strukturo in delovanje mišicevja. S to teoretično shemo si je Psiholog mogel zadovoljivo pojasniti večino pojavov človeške duševnosti, se zalsti duševne probleme kot so prenapetosti, notranji konflikti, bojazni, agresivni vzgibi, vzgibi k pomirjanju... Razumeti je mogel tudi, kako ti problemi nastajajo in kako se v duševnosti zarisujejo, ohranjajo in obnavljajo, generalizirajo in diferencirajo, ter delno tudi ugasajo. Ni pa

vilnost njegovih domnev in mu omogočila pojasnitev odprtih problemov. Svetleča mreža je doplnevala njegovo teorijo hkrati strukturalno in dinamsko; vanjo je vnesla življenje, Psihologu se je zdelo, kakor da zre v samo jedro človeških mozanov. Ko je usmeril svojo pozornost k nevromu, se je slika povečala, lahko je videl njene elemente, kako vibrirajo in se zaletravajo druga v drugo ter prenašajo svoje gibanje naprej po živčnih nitih, in kako med aferentnimi živčnimi vlakenci in nevroni nastajajo nove in nove zveze.

Tedaj je hipoma dojel, na katerem mestu se dogajajo bistveni procesi, ki pogujejo trajno prestrukturacijo živčnega sistema in s tem trajno znizanje psihofizičnih napetosti. Dojel je tudi, da so ti procesi v svoji naravni obliki veliko prešibki za občutnejšo kvalitativno

medtem ko psihoterapevti očitajo nevrofiziologom, da se izogibajo duše in se ukvarjajo zgolj z brezdušno materijo telesa.

Skratka, Psiholog si je moral priznati, da je deležen epohalnega odkritja. Niti približno pa ni vedel, kako mu je kaj takega lahko uspelo. Od kod se je pojavila svetleča mreža, ki je kompletirala njegovo teorijo? Iz njegove podzvesti? Iz kolektivne podzvesti? Je bila to vizija, s kakršnimi je bil obdarjen Nikola Tesla? Ali pa je bil deležen emanacije nekakšne kozmične modrosti?

Kakorkoli že, Psiholog ni zgubljal časa z ugibanjem in s spekulacijami. Raje se je lotil urejevanja novih spoznanj in preciziranja psihoterapevtske prakse. Z njo naj bi se pričel ukvarjati čimprej - najprej samostojno, nakar bi jo - če bi se izkazala kot uspešna - ponudil se drugim...

ASTRONAVTIKA / TOPOVI ZA PROJEKILE Z VELIKIMI HITROSTMI

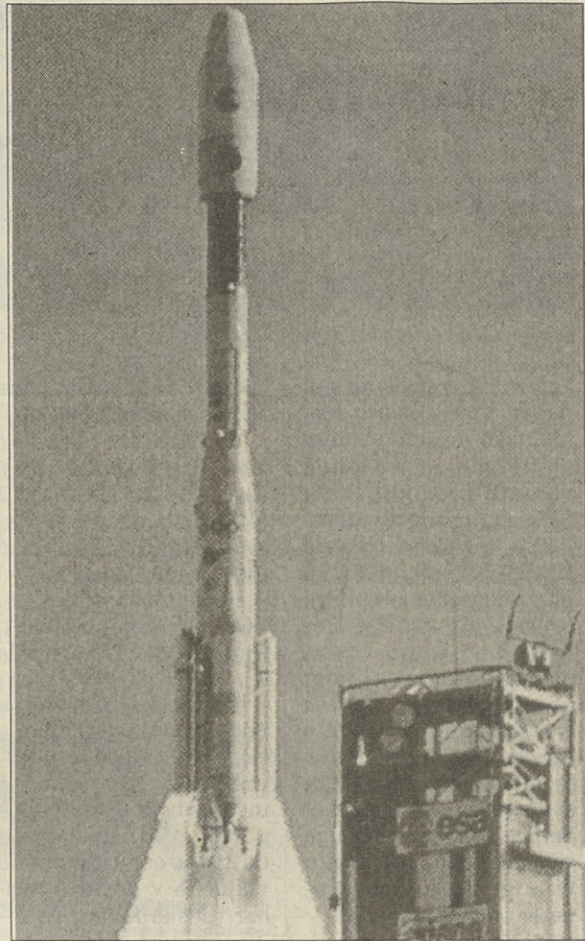
Kako doseči hitrost 65.000 km na uro?

Kdaj bodo izstrelili v orbito prvo takšno napravo?

M. KRMELJ

Nasa naj bi v prihodnje z miniaturnimi sondicami raziskovala planete našega osončja. V ta namen naj bi program strateške vesoljske pobude SDI razvil posebne elektromagnetne izstrelitvene naprave, tako imenovane elektromagnetne topove. Če-

na vesoljskih mikrosond naj bi bila samo majhen del cene velikih sond, kakršna je na primer znameniti Voyager, ki je obletel že tri planete in je zdaj namenjen za polet okoli Neptuna. Velike sonde so v primerjavi z majhnimi bistveno bolj izpo-

polnjene in imajo bistveno več merilnih instrumentov. Zagovornik in idejni oče vesoljskih mikrosond pa je Ross Jones iz znanega laboratorija za reaktivne pogone (JPL) v Pasadena, ki deluje v okviru Nase. Jones je v referatu, ki ga je imel pred kratkim na uglednem ameriškem inštitutu za astronautiko in aeronaviko, poudaril, da elektromagnetni topovi ustvarjajo kratak, a močan električni sunek, ki omogoča nastanek magnetnega polja. Tako se sprostijo sile, ki jih je mogoče uporabiti za izstreljevanje projektilov z velikimi hitrostmi. Uporabo teh naprav proučujejo z lasersko tehnologijo, in sicer na Zemlji in v vesolju. Jones navaja, da bi več deset miniaturnih vesoljskih sond v velikosti malo večje konzerve in s tezo enega do dveh kilogramov lahko izstreljevali z elektromagnetnimi topovi v zemeljski krožnici. Sondice bi poletele na različne konce sončnega sistema in izvajale ustrezne raziskave za Nasa. »Namesto ene velike in drage vesoljske sonde, ki jo izstrelimo vsakih nekaj let, bi Nasa poslala v vesolje deset ali celo petdeset enakih cenenih mikrosond letno,« predlaga Jones. Taka miniaturna plovilca omogočajo napredek elektronike in najnovejše laserske tehnologije ter tehnologije optičnih vlaken. Vsaka od sondic naj bi imela po enega ali dva merilna instrumenta, pogonski mehanizem, najbrz zelo maj-

hen jedrski reaktor, korekturke ali zaviralne rakete in druge naprave, potrebne za normalno delovanje vesoljskega plovila. Medtem ko se cena sedanje planetarne sonde giblje od 300 do 800 milijonov dolarjev, bi bile nove mikrosonde znatno cenejše; navajajo ceno okoli milijard dolarjev. Seveda bi imele mikrosonde drugačne približke od velikih sond, vendar bi bili s tem nekako na istem kot pred tridesetimi leti, ko so bili ameriški sateliti in sonde težki približno 20 kilogramov.

Mikrosonda ima razumljive pomanjkljivosti, ki izhajajo iz omejenega prostora za instrumente, vednar pa to odtehta hitrost, s katero lahko potuje. Jones ocenjuje, da bi en kilogram teška sonda po izstrelitvi iz elektromagnetnega topa dosegla v zemeljski krožnici hitrost skoraj 10 kilometrov na sekundo, če pa k temu pristajemo se hitrost kroženja topa v zemeljski krožnici, bi se gibala s hitrostjo skoraj 18 kilometrov na sekundo takoj po izstrelitvi; njena skupna hitrost bi torej znašala 65.000 kilometrov na uro. Tako bi za potovanje do Saturna, ki je od Zemlje oddaljen dobro milijardo kilometrov, porabila dve leti, medtem ko je Voyager za to potovanje porabil stiri leta, pa se to zato, ker je najprej potoval na Jupiter, katerega gravitacijsko polje mu je dodalo pospešek za hitrejši polet proti Saturnu.

SEKSOLOGIJA / NA TEM PODROČJU JE ŠE VELIKO DVOLIČNOSTI

Strategija parjenja kot moč evolucije

MILAN KOTNIK JR.

Problemi spolnega obcevanja so bili dolgo zgolj domena teologov, pa tudi biologi so se ga do pred kratkim izogibali. Nedolgo tega je bilo v italijanskem mestu Caparola srečanje na to temo. Uspešna strategija parjenja in reprodukcije je nedvomno gonilna sila evolucije. Bonobo ali pritlikavi simpanz (Pan panzi) je znan po tem, da ima spolne odnose skozi ves ovarijski ciklus in ne le takrat, ko je obdobje ugodno za oploditev. Pri teh zivalih so ugotovili velike klitorise pri samicah, za samice so pravtako ugotovili, da uživajo v orgazmu, pogosto je obcevanje v misionarskem položaju, opazili pa so tudi pojave masturbacije in homoseksualnosti. Pri bolj znani podvrsti Pan troglodytes vsega tega niso opazili. Za manjšo podvrsto je značilna manjša stopnja agresivnosti kot za večjo. Gospod Richard Wranghan iz Harvarda to razlaga z uporabo spolnosti za preprečevanje in omiljanje napetosti. To ugotovitev razlaga na primeru ko pritlikavi simpanzi najdejo drevo z veliko sadeži in se njihova spolna aktivnost poveča. Pri teh simpanzih je tudi znatno manj primerov, da samci pobijajo mladice. Voljnost in pripravljenost samic za spolne odnose bi naj bila strategija, ki privede samce, da sprejmejo očetovski odnos do vsakega novega mladica v tropu. Molekularni biologi trdijo, da smo od vseh primatov se najbližje ravno pritlikavi podvrsti simpanzov. Pri samicah bonobov so ugotovili preko 3000 spolnih združitvev

pred rojstvom prvega mladica in se naslednjih 2400 v ostanku življenja. Biologi in statistiki so postavili na to temo. Uspešna strategija parjenja in reprodukcije je nedvomno gonilna sila evolucije. Bonobo ali pritlikavi simpanz (Pan panzi) je znan po tem, da ima spolne odnose skozi ves ovarijski ciklus in ne le takrat, ko je obdobje ugodno za oploditev. Pri teh zivalih so ugotovili velike klitorise pri samicah, za samice so pravtako ugotovili, da uživajo v orgazmu, pogosto je obcevanje v misionarskem položaju, opazili pa so tudi pojave masturbacije in homoseksualnosti. Pri bolj znani podvrsti Pan troglodytes vsega tega niso opazili. Za manjšo podvrsto je značilna manjša stopnja agresivnosti kot za večjo. Gospod Richard Wranghan iz Harvarda to razlaga z uporabo spolnosti za preprečevanje in omiljanje napetosti. To ugotovitev razlaga na primeru ko pritlikavi simpanzi najdejo drevo z veliko sadeži in se njihova spolna aktivnost poveča. Pri teh simpanzih je tudi znatno manj primerov, da samci pobijajo mladice. Voljnost in pripravljenost samic za spolne odnose bi naj bila strategija, ki privede samce, da sprejmejo očetovski odnos do vsakega novega mladica v tropu. Molekularni biologi trdijo, da smo od vseh primatov se najbližje ravno pritlikavi podvrsti simpanzov. Pri samicah bonobov so ugotovili preko 3000 spolnih združitvev

to napačna razlaga, ki jo je zakrivilo nenatančno prevajanje iz gršine v latinščino. Podobnih napak je še veliko, saj raziskovalci novih kontracepcijskih sredstev skoraj po pravilu za poizkuse izberejo napačne zivalske vrste. Na tem področju je še vedno veliko dvoličnosti. Cerkev prepoveduje uporabo gumiastih kondomov, ki poleg ostalega scitijo pred okužbami, hkrati pa odo-

bravajo uporabo gumiastih cuculjev na otroških steklenicah, ki so zaradi nehiigijenskih pogojev velikokrat vzrok smrti. Zakaj bi naj bila metoda varnih dni bolj naravna od tabletk, ki hkrati zmanjšajo tveganje za nastanek raka na rodilih v kasnejših obdobjih? Kardinal Angelini je pozval teologe in znanstvenike naj se podrobneje razišejo človeško sponost. Ali je to morada dokaz, da vse teče, da se vse spreminja? Prireje no po: The Lancet.

NOVICE

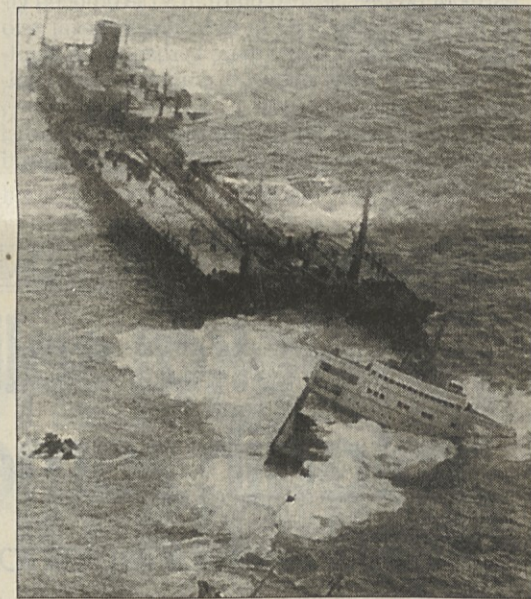
Smreke ogrožajo Črni les

STUTTGART - Znani Črni les (Schwarzwald) v nemški deželi Baden-Württemberg, ki je bil precej let pod ekološkimi žarometi, ker so njegovi gozdovi zaradi onesaženja ozračja in kislega dežja umirali, je spet v ospredju pozornosti. Tragice posledice industrijskega onesaževanja je sicer se vedno čutiti, toda tokrat je razlog za vznemirjenje čisto drugačen - preveliko število dreves. Po poročilu pokrajinskega ministrstva za gozdarstvo je posledica množične pogozdvalne akcije na nekdanjih omih območjih takšna, da se gozdovi zdaj dusijo v smrekah. Zaradi pregoštnih gozdov v dolinah Schwarzwalda je moten dotok čistega zraka, zato je porušeno tudi ekološko ravnovesje in na vsem širšem območju je pričakovati negativne podnebne posledice.

"Vroči" softverski paketi

REDMOND/OREM - Na plodnem softverskem polju ves čas poganjajo novi izdelki oziroma nove različice obstoječih programskih paketov. Zadržne case posebno pozornost javnosti vzbujajo novice, da je družba Microsoft iz Redmonda v ameriški zvezni državi Washington nekaterim uporabnikom poslala t.i. beta verzijo novega operacijskega sistema MS-DOS 6.0. Po prvih informacijah novi DOS vsebuje boljša orodja za organizacijo pomnilnika in izdelavo varnostnih kopij, zaščito proti virusom, optimizacijo pomnilnika, večjo podporo mrežnemu softveru in okenskem okolju. Redna prodaja naj bi stekla proti koncu prvega četrtletja 1993. Veliko zanimanje je pritegnila tudi nova verzija programa za urejanje besedila, ki je na Zahodu izjemno priljubljen - to je WordPerfect za okenško okolje. Prve različice paketa WordPerfect 5.1 for Windows, ki so jo ponudili pred enim letom, uporabniki niso dobro sprejeli, kajti imela je vrsto slabosti. Družba WordPerfect iz Orema v zvezni državi Utah v novo verzijo 5.2 zato ni toliko vnasala novosti, temveč je pozornost posvetila predvsem odpravljanju slabosti in izboljšavam. V ospredju zanimanja so novi QuickFinder, orodje za hitro pregledovanje skupin imenikov, potem novi Program Manager, prav tako novi Grammar Checker, potem Button Bar - drsnik z osmimi novimi nizi "tipk" za posebne aplikacije, ki jih lahko z desno tipko na miški hitreje izbiramo.

Katastrofe z nafto

LONDON - Ob nedavnem brodolomu tankerja Brear na cereh Shetlendskega otoca se je v obalne vode izlilo 84.000 ton nafte. Zaenkrat se zdi, da je hudo neurje preprečilo najhujše onesnaženje, vendar končna ocena se ne bo tako kmalu znana. Take nesreče prizadenejo celotno živalstvo in rastlinstvo določenega območja in ne samo ptic in rib, kar nam navadno posredujejo preko televizije. Okrevanje narave lahko traja tudi po več desetletij, zato ni mogoče že takoj po izlitju reči, ali bodo posledice zares katastrofalne. Na to vpliva vrsta dejavnikov in okoliscin. Ko je leta 1989 na obali Aljaske nasledel tanker Exxon Valdez, se je v morje izlilo 38.000 ton nafte, kar je razmeroma malo. Tamkajšnje hladno morje zavira odpravljanje posledic. Stanje se po nekaterih virih izboljšuje celo tam, kjer se na obale se lepi nafta, zopet drugi pa poročajo o motnjah rodnosti in nenormalnih vzrokih smrti stitih zivalskih vrst, ki sicer niso bile neposredno prizadete. Severozahodne obale Bretanje sta prizadela brodoloma tankerjev Torrey Canyon (1967) in Amoco Cadiz (1978). Tam je, poleg vsega drugega, sedemcentimeterska plast sedimenta na morskem dnu kot kontaminacija povzročila izumrtje dveh zivalskih vrst, ki sta tvorili stirdeset odstotkov celotne biomase. Pogostoma naredijo poskusi ciscenja več škode kot koristi. Posledice vožnje s težkimi tovornjaki, ki so sodelovali pri odpravljanju katastrofalnega stanja, so namreč ponekod primerljive s katastrofo samo. Podobno so se zelo slabo obnesla nekatera starejša sredstva za razprševanje naftnih madežev; s ciscenjem skal na Aljaski s paro so, denimo, mimgrede skuhali tudi živali na obali.

Na splošno lahko recemo, da je temperatura eden izmed pomembnejših dejavnikov pri takšnih nesrecah. V hladni vodi poteka bakterioloski razpad nafte počasneje, v topli pa hitreje. Zato so iracani s spuščanjem nafte v morje med zalivsko vojno povzročili razmeroma malo škode. Shetlandsko otocje so resili orkanski valovi, ki so preprečili nastanek naftnega madeža. Ne moremo se z gotovostjo reči, kakšne posledice je na nesreco imelo dejstvo, da je Braer vozil nafto s Severnega morja, ki je lažja in manj lepljiva od nafte z Bliznjega vzhoda. Po drugi strani pa so predvsem hitro hlapce frakcije te nafte bolj strupene kot obicajno. Verjetno so prav ob brodolomu tankerja Aegean Sea pred dvema mesecema z nafto pomorili 10.000 ton skoljk, ki so jih gojili ob španski obali. Zato se ni mogoče sklepati o tem, kakšno škodo bo povzročilo izlitje nafte ob Shetlandih. Ugotovimo lahko le, da so izginile tri vrste morskih ptic, več kot odstotek svetovne populacije, kar je po merilih biologov prava katastrofa.

NOVICE

Nogometasi Mladosti drevi proti CUS v 3. AL

Nogometasi doberdobske Mladosti bodo igrali danes na Opcinah zaostalo tekmo 14. kola 3. amaterske lige proti ekipi CUS, ki je 31. januarja niso odigrali iz se neznanih razlogov. Zaprepadeni doberdobski nogometasi in z njimi tudi sam sodnik tedaj niso mogli na igrišče, ker je bila na sporedu tekma nogometasiv za deželni pokal. Predstavnikov domače ekipe CUS pa ni bilo od nikoder. Mladost je nato vložila priziv, saj ni bila o morebitni prestavitvi tekme obveščena, kot tudi sodnik očitno o tem ni vedel ničesar. Tako ali drugače, tekmo bodo ponovili drevi ob 20. uri na Ocinah, na igrišču, Ul. Rocco.

ODBOJKA Mladince

Virtus - Breg 3:0 (15:4, 15:9, 15:7)
BREG: Kosmac, Pettrossio, S. in A. Mauri, F. in M. Sancin, Laurica, Bandi, Metlika.
Proti Virtusu so Brežanke dozevale prepriljiv poraz, ki ga lahko skoraj v celoti pripisemo slabemu sprejemu, ki je pogojeval njihovo igro. Povedati je treba, da je Virtus dokaj močno serviral in že s tem precej onespособil igro Brežank, ki so bile poleg tega tudi precej sibeke v bloku.
O sami tekmi ni mogoče povedati kaj dosti. Prvi set je minil v znamenju popolne premoci domačink, v drugem in tretjem setu, ko je bil sprejem Sainovih varovank (tokrat jih je zaradi njegove odsotnosti vodila Franka Zerjal) nekoliko boljši, pa so Brežanke pokazale nekaj dopadljivih akcij. Vendar pa je bilo to premalo, da bi resneje ogrozile solidno ekipo Virtusa, ki je imela ob servisu najmočnejše orožje se v napadu.

Minibasket

TURNIR »G. OBERSNEL«
BOR - SGT 13:30

BOR: Krizmančič 4, Floridan 2, Pozar, Stanic 1, Rebulja, Corbato 2, Kemperle, Sadlowski 2, Dolhar 2, Desco, Zanon, Gustin, Jevnikar, trener Vecchiet. Proti, predvsem fizično boljšim minikosarkarjem Ginastice Triestine so, kljub veliki pozrtvovalnosti, borovci izgubili.
Stefanel B - Bor 45:29
BOR: Dolar 2, Pozar 1, Peric 8, Desco 2, Stanic 16, Floridan, Sovic, Zanon, trener Vecchiet.
Borovci so gotovo igrali proti Stefanelu svojo najboljšo tekmo na tem turnirju. Čeprav so nastopili v okrnjeni postavi, se niso potili in so se odločno vrgli v boj za vsako žogo in tudi dosegli nekaj zelo lepih kosev. Za zvrhano mero borbenosti in pozrtvovalnosti je treba pohvaliti prav vse Borove minikosarkarje.
Prihodnjo tekmo na tem turnirju bodo borovci igrali v soboto, ob 17.30 na stadionu »1. maj« proti Dardiju.

MLADINSKA KOŠARKA / DEŽELNI MLADINCI

Tudi v drugem slovenskem derbiju Kontovelci boljši

Cicibonaši (brez I. Bajca) so morali priznati premoč Interja 1904

BRANKO LAKOVIC

Bor Radenska - Kontovel 76:80 (38:39)

BOR: Simončič 22, Vidali 9 (2:3), Debeljuh 7, Verri, Bandi, Porporatti 4, Palmisano, Giacomini 15 (4:4), Grbec 19 (2:4); trener Martini.

KONTOVEL: E. Ban 2 (0:1), Gulic 24 (4:6), Krizman, Kralj 13 (1:2), Hmeljak 18 (3:4), Daneu 10, Cerne, Vodopivec 9 (1:2), Turk 4 (2:3); trener Furlan.

PM: Bor 7:11, Kontovel 11:18, PON: Porporatti (33), Giacomini (40). 3T: Debeljuh 1, Grbec 1, Vidali 1; Kralj 2, Hmeljak 1.

Ce je na derbiju v prvem delu tega prvenstva Kontovel povsem zanesljivo zmagal, pa se je morala Furlanova ekipa v ponedeljek na srečanju povratnega dela se kako potruditi, da je strla odpor Martinijevih fantov. Že sam zacetek je obetal kar precej: tekma je bila namreč zelo izenacena in ekipi sta se stalno menjavali v vodstvu. Res je, dosti »je bilo letanja po igrišču« (kot je dejal po tekmi trener Valter Vatovec) in obe ekipi nista igrali najbolje v obrambi, tekma pa je bila kar dopadljiva in napeta. Ze sami delni izidi (8:10 v 5., 21:20 v 10. in 25:30 v 15. minuti) kažejo o

dokajsnji izenacenosti na tem srečanju.

V drugem polcasu pa so Kontovelci izkoristili nekaj nepazljivosti v Borovih vrstah in si priigrali rahlo prednost devetih točk v 25. min., da bi v 30. min. povedli kar za 18 točk (71:53). Pet minut pred koncem srečanja je bila prednost Furlanovega moštva kar precejšnja (14 točk, 75:61) in Kontovelci so verjetno mislili, da je srečanja že konec, niso pa računali na reakcijo borovcev. Le-ti so z zelo agresivno obrambo po vsem igrišču prestregli svojim tekmečem nekaj zog ter s trojkama Debeljuha in celo centra Vidalija v zadnji minuti znižali zaostanek na sami dve točki (76:78). Pri tem pa so jim tudi Kontovelci olajšali nalogo, saj so kot za stavbo grešili proste mete 1+1, tako da je bila tekma prav do zadnjih sekund napeta in negotova. Naposled pa je Danijel Gulic nekaj sekund pred koncem uspešno izvedel oba prosta meta in Kontovelova zmaga je bila tu.

»Prezgodaj smo se veselili zmage, borovci pa so nas z agresivno obrambo in s protinapadi spravili v težave. Nerodno smo izgubili več

Danijel Gulic (v metu) je bil s 24 točkami najboljši strelec derbija (foto Ferrari)

zog zaradi zgrenenih podaj in prenapljenih metov, tako da smo ob koncu tekme le s težavo ubranili prednost starih točk. Od naših posameznikov bi omenil Pavla Kralja, ki je zelo dobro pokrival najnevarnejšega Borovega strelca Debeljuha, »je po tekmi dejal Kontovelov trener Luka Furlan.«Pohvaliti moram vse svoje fante zaradi značianosti, ki so jo pokazali proti koncu srečanja. Odsotnost Samca se je pod kosema se kako poznala, »je bilo mnenje Borovega trenerja Lucia Martinija.

Inter 1904 - Cicibona Radenska 86:61 (42:29)

CICIBONA: Filipčić 19 (1:3), Punis 4 (2:3), Korošič 2, Rudež 12 (4:5), Krizmančič 8, Barini 10 (2:5), Skabar 6 (0:1); trener Jogan.

PM: 9/17. SON: 21. PON: Krizmančič (37), Rudež (38). 3T: Filipčić 4.

Vse je kazalo, da se bodo mladinci Cicibone končno lahko enakovredno borili z eno izmed slabših postav kategorije, saj sta se po daljšem času ponovno vključila v postavbo Skabar (poskodoval) in Filipčić (solske obveznosti), prav v zadnjem trenutku pa je zbolel zastavonoša in najučinkovitejši posameznik ekipe Izotok Bajc, kar se je seveda krepko poznalo, zlasti v napadalnih kombinacijah belozelenih.

Ce temu dodamo, da sta imela Barini in Punis slab dan forme, Rudež in Krizmančič pa sta bila kmalu preobremenjena z osebnimi napakami, postane jasno, da so se nasi lahko le obcasno enakovredno upirali domačim, kjer je bil član prve ekipe Martucci neustavljiv.(VJ)

SMUČANJE / NA TEKMOVANJH KONEC PREJŠNJEGA TEDNA

Nekaj solidnih uvrstitev mladih zamejskih smučarjev

Pomanjkanje snega pogojuje nadaljnji program tekem

Po dobrih uvrstitvah Valentine Suber in Kristjana Volpija (Brdina selekcija Indules) na sobotnem superveleslalomu na Piancavallu, so tudi nekateri drugi naši smučarji v nedeljo dosegli nekaj dobrih rezultatov na dveh različnih tekmovanjih v Forni di Sopra in Sappadi.

Baby in cicibani so se tako pomerili v veleslalomu v Forni di Sopra. V kategoriji baby pri deklakah je zmagala Valentina Tabacchi (Maniago) s casom 42.36, med tem ko je bila med nasi smkami ponovno najboljša Martina Bogatec (Mladina Resco). Cas 51.81 ji je prinesel peto mesto, Roberta Purich (Brdina) pa je s casom 71.99 zasedla deveto mesto. V isti kategoriji za fante, kjer je zmagal Federico Bressan (Sci Club 70) s casom 39.39, se je s casom 46.85 na 16. mesto uvrstil Andrej Adamič, 25. je bil s casom

54.23 Bostjan Milic, ki tako kot Adamič smuča za Devin. Med cicibankami, kjer je zmagala Lorenza Romanese (Sci Club 70) s casom 39.00, je bila najboljša med zamejkami Kristina Skerk (Devin selekcija Indules), ki je bila s casom 44.20 deseta. 14. mesto je zasedla s casom 45.14 Ingrid Bianchi (Brdina), na 18. mesto pa se je uvrstila Nika Furlani (Devin selekcija Indules) s casom 47.96.

Med cicibani je zmagal Francesco Celant (Alpe Pn) s casom 37.63. Na dobro sedmo mesto se je uvrstil Giorgio Pitacco s casom 42.11, deseti je bil Erik Piccini s casom 42.71, oba sta člana Brdine, selekcija Indules. 15. mesto si je prilastil Patrick Crismancich s casom 43.94 (Devin). Borut Bogatec (Mladina Resco) se je uvrstil na 24. mesto s casom 46.07, le mesto za njim pa se je

Martina Bogatec (Mladina)

uvrstil Devan Cecchi (Brdina Indules selekcija) s casom 46.25. 33. mesto je osvojil Marko Sadlowski (Mladina Resco) s casom 52.12.

S tem tekmovanjem se je tudi zaključila prva faza tekem, v finale slalomu in veleslalomu na deželni ravni se bo uvrstilo 25 cicibanov ter 25 cicibank, ter 15 »baby« moski in 15 »baby« zenske. V teh dneh bo znano kdo od naših smučarjev se je uvrstil v finale, ki bo v slalomu že v nedeljo predvidoma na Zoncolanu.

V Sappadi je bil na programu v lepem sončnem dnevu veleslalom za kategorijo pionirjev. V odsotnosti Irine Germani je v kategoriji deklk zmagala Michela Novacco (Sci Cai) s casom 63.43. Na deveto mesto se je uvrstila s casom

71.75 Fjona Mezgec, 12. pa je bila sestra Karin Mezgec (obe Brdina selekcija Indules) s casom 76.23. Neda Sancin (Breg) je bila s casom 79.41 trinajsta, 14. mesto pa je pripadlo Anji Strekelj (Brdina selekcija Indules) s casom 79.78. Med decki je bil 27. Stefano Maizan s casom 88.71, 28. je bil Tomaz Sirca s casom 89.74, 30. mesto je pripadlo Robertu Pertotu s casom 100.04, vsi Devin.

Dobro pa so se naše smučarke naših smučark med narasčajnicami, kjer je zmagala Anna Solari (S.C. PN) s casom 61.56. Na dobro 5. mesto se je uvrstila Jasmina Strekelj s casom 71.27, sedma pa je bila Alja Hrvatic s casom 78.44, obe Brdina selekcija Indules. Tudi med narasčajniki je dobro vozil Gabrijel Talotti (Brdina selekcija Indules), kasteremu je cas 64.64 prinesel deveto mesto. Tu je zmagal Mauro Bruni (Sci Cai) s casom 58.39. 18. mesto je pripadlo Danijelu Tenčević (Breg) s casom 71.96, za njim pa se je uvrstil Aljoša Paulina (Devin) s casom 72.30. Dvajseto mesto pa je pripadlo smučarju Brega Dimitriju Praselj s casom 72.73.

Mladince caka v soboto veleslalom na Piancavallu, medtem ko se bodo pionirji pomerili v slalomu v Forni di Sopra. Toda tekme v teh krajih so pod vpršajem, saj je snega malo, zaradi previsokih temperatur pa ga nič ne pomagajo niti snežni topovi za umetni sneg, E.M.

NOGOMET / NAJMLAJŠI

Na Goriškem v boju za vrh le nekaj ekip

Prvo kolo povratnega dela prvenstva ni prineslo nikakih presenečenj. Vsa stiri vodilna moštva so zmagala z visokimi rezultati, ostala pa nekako capljajo za njimi in si točke nabirajo le v medsebojnih srečanjih. Iz kola v kolo namreč prihaja vse bolj do izraza ogromna kakovostna razlika med posameznimi ekipami. Lahko bi rekli, da gre za neke vrste dvojno prvenstvo: prvega igrajo stiri vodilni klubi, drugo pa je rezervirano za preostalih dvanajst. Prav moreče je namreč gledati tekme, kjer je končna razlika dvostevilna. Slabo je za zmagovalca, ker taka srečanja predstavljajo le slabši trening, se slabše pa je za porazenca, ki ga podobni porazi dobesedno potlačajo.

Na gostovanje v Doberdob pride moštvo Lucinica, katerega je Mladost v prvem delu prvenstva premagala s 3:1. Novi par prvenstvenih točk bi torej ne smel predstavljati večjih težav, pa čeprav ne gre podcenjevati nobenega nasprotnika.

Izidi: Corno-S.Sergio 1:2, Lucinico-Opicina 0:7 Pro Romans-Mladost 0:5, Romana-S.Marco 2:4, Sanrocchese-Monfalcone 1:10, Mossa-Aris 6:1, Pieris-Gradesse 0:6, Isontina-Staranzao 0:7.

Vrstni red: Mossa 30, Mladost 29, Isontina 28, Opicina 27, Monfalcone 19, Corno 16, Gradesse 16, Pieris 14, Aris 14, S. Sergio 14, Lucinico 13, Pro Romans 12, S. Marco 12, Staranzano 5, Sanrocchese 4, Romana 1. Vili Princic

MLADINSKE IGRE / TRŽAŠKO SMUČARSKO PRVENSTVO

Narasčajniški ekipi Prešerna v deželni fazi

Nekaj vidnih uvrstitev med posamezniki s slovenskih višjih srednjih sol - Za mladince le pokrajinska faza

Kot je pač stalnica v zadnjih letih je tudi letosnje smučarsko tekmovanje za višje srednje sole (skupaj je nastopilo nad 200 tekmovalcev) prineslo našim dijakom in dijakinjam nekaj visokih uvrstitev. V ekipnem tekmovanju pa so se narasčajnice in narasčajniki liceja France Prešeren uvrstili v deželni finale, ki bo prihodnji teden po vsej verjetnosti na Neveškem sedlu. Glede na dejstvo, da je italijanski olimpijski komite izdatno skrcil finančna sredstva, se mladinci in mladinke borijo samo za pokrajinske naslove.

Pri narasčajnicah let-

nik 1977 je premočno zmagala Carolina Cebalos (Petrarca), ki je imela nekaj več kot šest sekund prednosti pred drugouvrščeno Maurijevo (Carli). Na odličnem 4. in 5. mestu pa sta bili dijakinji Franceta Preserna Jasmina Strekelj in Tanja Pitacco. Licej France Prešeren je ekipno osvojil za Petrarco odlično drugo mesto.

Pri mladinkah moramo pohvaliti dijakinjo Antonina Martina Slomska Valentina Suber, ki je zaostala za zmagovalko Francesco Valli (Oberdan) samo 23 stotink. V tej konkurenci je bil v ekipni konkurenci najboljši Galilei 5, pred Oberdanom 12 in Ziga Zoismo 16.

Izredno zanimiv je bil razplet med narasčajniki, saj sta bila prvi in drugi dijak Galileia Mauro Bruni in Federico Weber, odličen 4. pa je bil Gabriel Talotti, za ekipni uspeh je bilo se spodbudno 6. mesto Boruta Plešnicarja več kot dovolj. Pri mladincih je Abler-to Taberni (Galilei) prehitel Roberta Rencija za sekundo in 7 stotink, slednji pa samo za picle 3stotinke Kristjana Volpija (France Prešeren).

Rezultati:

Narasčajnice: 1. Cabalos (Petrarca) 1'06"94; 4. Strekelj 1'14"08; 4. Pitacco 1'14"08; 4. Pitacco

co (obe Prešeren) 1'16"66; ...11. Laurica 1'21"48; 15. Kufersin (obe Zois) 1'24"25; 19. Gruđen (Prešeren) 1'28"07. Mladinke: 1. Valli (Oberdan) 1'04"80; 2. Suber (Slomska) 1'05"03; 7. Sossi 1'11"22; 12. Mezgec 1'14"39; 16. Claudia Ferluga (vse Zois) 1'16"86; 17. Sigoni 1'18"06; 18. Praselj (obe Prešeren) 1'18"92; 45. Kosmina (Zois) 2'05"19. Narasčajniki: 1. Bruni 1'01"70; 4. Talotti (Prešeren) 1'06"51; 6. Plešnicar 1'12"66; 9. Igor Rolc (oba Prešeren) 1'14"41; 11. Paulina 1'15"73; 21. Legisa (oba Stefan) 1'22"74; 22. Volcic (Prešeren) 1'22"89.

Mladinci: 1. Taberni (Galilei) 1'00"97; 2. Rencelj (Stefan) 1'02"04; 3. Volpi (Prešeren) 1'02"07; 6. Danijel Toscano 1'09"55; 7. Marko Mugoša (oba Prešeren) 1'10"64; 11. Hemljak (Stefan) 1'12"33; 12. Tenčević (Zois) 1'23"48; 25. Purich (Stefan) 1'23"97; 40. Ferluga (Prešeren) 1'37"47. Absolutna lestvica sol: Zenske: 1. Galilei 24 točk; 2. Oberdan 29; 3. Petrarca 34; 4. Prešeren 36; 5. Zois 41 itd. Moski: 1. Galilei 9, 2. Prešeren 19; 3. Stefan 32 itd. (G. Furlanic)

NOGOMET / CICIBANI

V play - offu tudi Bor Farco in Primorje

DARKO GRGIC

Z zaostalimi tekmami v prejšnjem kolu, ko je Bor Farco gladko odpravil mestnega tekmeča San Giovanni, se je po daljšem skoraj dvomesečnem premoru zaključil zimski del prvenstva v kategoriji cicibanov. Prve tri ekipe iz vsake skupine bodo v nadaljevanju spomladanskega dela prvenstva igrala med seboj za naslov skupnega zmagovalca, v skupine pa bodo ravrsene tudi srednje močne in sibeke ekipe iz posameznih skupin. To je prvenstvena novost, kajti letos niso igrali povratnega dela, temveč igrajo takoj "play-off". Tako bo v večji in kakovostnejši skupini C devet najboljših ekip, v skupini A bodo tekmovala najslabše in v skupini B srednje močne ekipe.

V skupini C, kar nas seveda najbolj zanima, so poleg naših dveh slovenskih ekip Bora Farco in proseškega Primorja, se San Giovanni A, Fani Olimpia, Triestina A, Esperia, Fortitudo, Campanelle in San Luigi. Bor Farco si je priboril nastop v skupini najboljših, ko je v B skupini zaključil prvi del na odličnem drugem mestu, s točko manj od prvouvršene ekipe Fortitudo, medtem ko je Primorje v skupini C koncalo na tretjem mestu. Naj omenimo se, da so "plavi" zbrali skupno 13 točk s šestimi zmagami, enim remijem in z enim porazom in to prav proti Fortitudo. In prav Milčani bodo sobotni prvi tekme borovcev v Miljah, medtem ko bodo Prosečani gostili na Proseku ekipo Campanelle.

Borovci so dali skupno 25 zadetkov in jih prejel 8, najboljši strelec in igralec pa je perspektivni Martin Strajn s 17 goli. Torej je z združenimi močmi uspelo naš mladinski nogomet kakovostno dvigniti, saj je v zadnjih letih že tradicija, da naše ekipe igrajo v play-offu najboljših v trzaski pokrajini. Najbolj vazno pa je, da se bodo ti mladi nogometasi v prihodnjih letih lahko vključili v druge mladinske kategorije. Ker je združena ekipa s svojimi nastopi pokazala, da zna dobro igrati, se lahko nadejamo ugodnega spomladanskega prvenstva, v katerem bi se morali obe naši ekipi dobro odrezati v boju z ostalimi trzaskimi ekipami.

Pari prvega kola so naslednji (sobota, 13. februarja): San Giovanni - Fani Olimpia, Triestina - Esperia, Fortitudo - Bor Farco, Primorje - Campanelle Prisco (pociva: San Luigi).

SLALOM / ZMAGA V AVSTRIJO

Zlato Buderjevi smola Hrovatove

Po 4. mestu v 1. teku je v 2. teku padla

Izvrstna druga vožnja je Buderjevi prinesla nepričakovano zlato (Telefoto AP)

ANDREJ DEKLEVA

MORIOKA - SI-ZUKUISI - Po lanskoletnem naslovu mladinske svetovne prvakinja v slalomu na domačem snegu v Mariboru je bila nasa ta čas najboljša slalomistka Urška Hrovat včeraj na pragu velikega uspeha. 18-letna mladinka ljubljanske Olimpije je bila na prvi slalomski progi zelo hitra, zlasti v drugi polovici, in se uvrstila na mesto, do katerega sladki vonj medalj močno diši. Bila je četrta, le tri stotinke za tretjeuvrščeno Avstrijko Elfi Eder, 35 stotink za drugouvrščeno Američanko Julie Parisien in 78 za vodečo po prvem nastopu, Novozelandsko Annelise Coberger, ki je bila najhitrejša vzdolž cele proge.

Urška Hrovat je bila tako le korak od odličja, potihoma pa je gotovo računala na izenačitev drugega mesta Natase Bokal s prvenstva pred dvema letoma v Saalbachu. Tudi zlato ni bilo nedosegljivo daleč, če bi se ji posrečila zelo dobra druga vožnja.

Kot je bilo gotovo edino prav, Urška na drugi progi ni taktizirala in računala na napake treh tekmovalk, ki so bile na prvi od nje hitrejša. Le malo je bilo potrebno, da jo je odneslo pod vratica in sanje o uspehu so razblinile. Borbeno se je vzpela nazaj in nadaljevala ze izgubljeni boj ter na koncu obstala na 26. mestu, daleč od trojice (Buder, Parisien, Eder), ki je stopila na zmagovalni oder.

Solz ji ni bilo zameriti in po tekmi jo je bilo težko ze samo najti, kaj sele iz nje izvleci kakrsnokoli izjavo. V kontejnerju pod smučiscem, kjer ima borbeni stab naša reprezentanca, je med solzami približno pojasnila svojo smolo: »Smučala sem zares hitro in se kar naenkrat zaslala v zraku. Smuči nisem več obvladala.«

A Urškina drama ni bila edina drama na drugi progi. Zlato je Cobergerjevi, srebrnemu slalomskem mu presenečenju lanskim olimpijskim iger, uslo v

zadnjih nekaj vraticih.

Za drugo - in tretjeuvrščeno po prvem nastopu, 21-letno Julie Parisien in 23-letno Elfi Eder, pa njena smola ni pomenila pomika na mesto navzgor. Najlepšo predstavo dneva je priredila druga Avstrijka, po prvem nastopu uvrščena na skoraj neopazno sedmo mesto, 28-letna Karin Buder, ki si jo za svojo v sali lastijo Švicarji, ker je rojena v Sant Gallenu na njihovi strani meje, je na prvi progi za Cobergerjevo zaostala sekundo in 9 stotink, za Američanko pa 66 stotink. V drugo je smučala res popolno in se z daleč najboljšim časom druge proge zasluženo zavihtela na prevo mesto. Presrečna je avstrijska tekmovalka po zmagi povedala: »Po prvem nastopu si res nisem mislila, da mi bo uspelo kaj taksnega. Upala sem, da si se lahko prismočam bron, za zlato pa se mi je zdelo da nimam več nobenih

možnosti. Na drugi progi sem tvegala vse, ceprav mi ni ustrezala. Zal mi je za Cobergerjevo, ki je naredila napako tri vrata pred ciljem, a sport je pač takšen. Zlata kolajna pa ne bo spremenila moje odločitve, da po tej sezoni postavim smučke v

kot.«

REZULTATI: 1. Buder (Avt) 1:27, 66; 2. Parisien (ZDA) po 0, 21; 3. Eder (Avt) po 0, 99; 4. Anderssen (Sve) po 1, 03; 5. Gallizio (Ita) po 1, 28; 22. Pretinar (Slo) po 4, 45; 26. Hrovat (Slo) po 6, 22.

ELAN®

DROBNE ZANIMIVOSTI IZ MORIOKE

Albertova kapa za generalovo

Ko Alberto Tomba leži v postelji, njegov »oproda« Robert Brunner, brez katerega je Alberta težko videti, osamljen tava naokoli. Ob taksnem tavanju pa je srečal tudi enoto japonske vojske, ki pomaga pri organizaciji prvenstva.

Ob srečanju se je zagledal v kapo očitno poveljujočega castnika in mu v zameno ponudil kapo na japonskem se zdalec ne neznane Alberta Tomba. Castnik, ki po cinu ni bil nič manj kot general, v zameno ni privolil, zato mu je Brunner Albertovo kapo kar podaril.

General, ki za takšno zastojkarstvo očitno ni bil, pa je Brunnerju naposled podaril svojo

prekrasno, z zlatim izvezeno kapo.

Tone Vogrinec ima težave z oblacili

Direktor slovenskih alpskih smučarskih reprezentanc Tone Vogrinec ima na svetovnem prvenstvu kar precej skrbi, ob tem pa se mora vsako jutro odločiti se, katero oblačilo si bo oblekel. Težave so povezane s sponzorji, ki oblacijo obe slovenski reprezentanci.

Naj se obleče v oranžno oblacila, v katere naso zensko reprezentanco oblaci japonski proizvajalec Mizuno, ali pisana, ki so jih ob prihodu na Japonsko od Goldwina, japonskega

MORIOKA - SI-ZUKUISI - Za včerajšnje tekmovalje v veleslalomu za moške na progi Kotakakura je imela narava pripravljen cisto poseben scenarij. Ze dan poprej je burilo duhove, ker na start zaradi trebusne gripe ni mogel aktualni olimpijski prvak Alberto Tomba, vodstvo italijanske reprezentance pa je poskusalo veleslalom na vsak način predstaviti na drugi dan, ceprav se tovrstne bolezni ne rešis preko noci.

A tekmovalje se je vendarle zacelo včeraj, brez startne številke 4, ki bi jo moral nositi Tomba, italijanske trobojnice z napisi »Forza Tomba« pa so v ciljni areni vihrale v prazno.

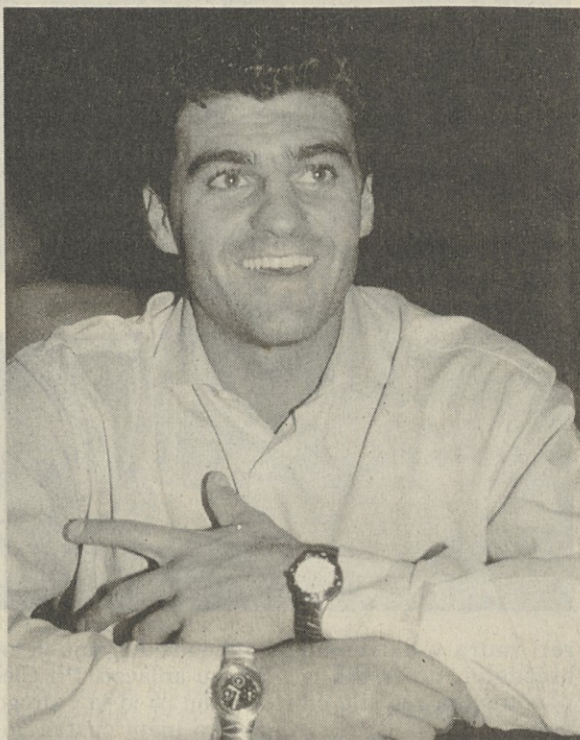
Prvi nastop veleslalomistov je bil zaradi vetra na zgornjem delu proge sicer prestavljen za eno uro, a je nato stekel kot po maslu. Udaril je norveški plaz, »Napadalni vikingi«, kot jim piše na bundah, ki so imeli edini v prvi petnajsterici kar vse stiri tekmovalce. Resda se je zalomilo Didriku Markstenu ter novemu svetovnemu prvaku v kombinaciji Lasseju Kjusu, prvi je odstopil, drugi pa je bil vidno nezadovoljen z doseženim 17. casom, a toliko uspešnejša sta bila druga dva.

Kjetil Andre Aamodt

VELESALOM / VČERAJ LE EN TEK

»Napadalni vikingi« krojili tudi prvi tek Tomba ni nastopil

Med Slovenci Kunc po prvi vožnji 15.

Alberta Tombo je na veleslalomu »premagala« gripa

je vodil s skoraj sekundo in pol prednosti pred tretjeuvrščenim Svedom Johanom Wallnerjem, mojstrom za velika tekmovalja, kar je dokazal ze z veleslalomskim brodom z zadnjega svetovnega prvenstva v Saalbachu. Na nekaj manj kot pol sekunde se mu je s sanjskim smucanjem priblizal le Avstrijec Rainer Salzgeber, ki se nikoli ni stal na stopniškah svetovnega pokala. Drugi »viking«, Ole Kristian Furuseth, je pokazal največ, odkar so mu po lanskim sezoni operirali koleno, in na prvi progi dosegel sesti cas.

Mitja Kunc, ki je startal s številko 18, ko je proga se omogočala hitro smucanje, je bil s svojim nastopom zadovoljen, manj pa z mestom, ki ga je zasedel po prvem nastopu. Bil je petnajsti, torej tisti, ki mora otvoriti drugo progo.

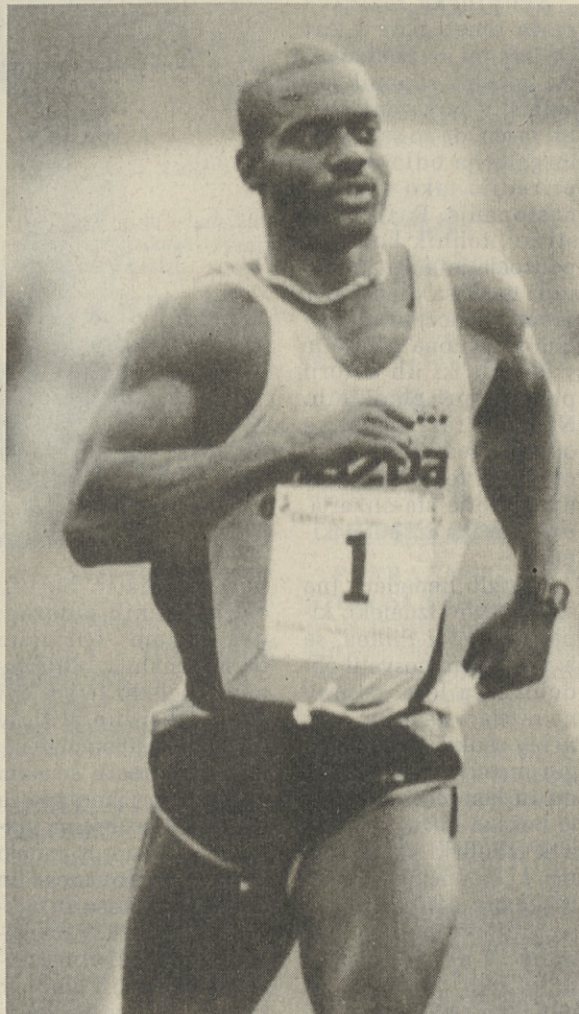
A v drugo včeraj veleslalomisti niso mogli nastopiti. Nad progo se je dvignil veter, ki je bil vsako minuto močnejši. Vodstvo tekmovalja je start Mitja Kunca še nekaj časa prelagalo, nazadnje pa so morali drugi nastop odpovedati. Gledalci in novinarji so kar olajšano planili do

streljaj oddaljene ciljne arene proge Takakura, na kateri so istocasno tekmovala slalomistke, veleslalom pa so nadaljevali v noci na sredo.

Rezultati - prva proga: 1. Aamodt (Nor) 1:07, 69; 2. Salzgeber (Avt) 1:08, 14; 3. Wallner (Sve) 1:09, 18; 4. Wasmeyer (N em) 1:09, 45; 5. Giradelli (Luks) 1:09, 54; 15. Kunc 1:10, 41; 18. Kosir 1:10, 51; 27. Grlic 1:11, 52; 39. Miklavc 1:13, 54.

TRDITVE KANADSKEGA SPRINTERJA

Johnson: Doping še vedno kraljuje

BERLIN - Kanadski sprinter Ben Johnson, ki so ga po olimpijskem finalu v Seulu septembra leta 1988 - po osvojenih zlati medalji na 100 m - zaradi nedovoljene je-manja pozivil suspendirati z atletskih stez, je za berlinski regionalni televizijski program B1 izjavil, da veliko vrhunskih atletov se vedno jemlje pozivila. »Meni so to dokazali in trpeti sem moral za vse«, je komentiral Johnson.

31-letni Kanadcan je

NOVICE

V Aosti že prvi dan zlato odličje za Grubelnika

AOSTA - V tem italijanskem zimskošportnem središču so se zaceli olimpijski dnevi mladih. Ze prvi tekmovalni dan je prinesel velik uspeh slovenskim sportnikom, saj je Drago Grubelnik osvojil zlato medaljo v slalomu z najboljšima casoma obeh voženj.

Na tekmovalju sodelujejo mladi iz vse Evrope v petih sportnih disciplinah: alpskem smucanju, tekih na smuceh, biatlonu, umetnostnem drsanju in hitrostnem drsanju na kratke proge. Poleg zlate kolajne, ki jo je prismočal Grubelnik, bi odličje lahko osvojil tudi David de Costa, ki se je moral zaradi napake na drugi progi zadovoljiti s petim mestom.

Na včerajšnjem veleslalomu je Spela Bracun osvojila 4. mesto, v teku na 7, 5 km je bil Petkovsek prav tako četrty, v teku na 5 km pa je Zelenc osvojil 10. mesto. (STA)

Kubanska atletska zvezda uspešno okreva

HAVANA - Ana Fidelia Quirot, nosilka bronaste medalje v teku na 800 metrov na OI v Barceloni, je po hudi poskodbi z opeklinami prvič vstala iz postelje. Kirurgi so ji na najhuje poskodovane dele telesa (obraz, vrat in trebuh) z implantacijo že prenesli zdrave dele kože. (Reuter)

Gazda Jezda ponuja nore vsote

PARIZ - Beograd, Sofija in spanski Sain Jacques de Compostelle so vložili kandidature za organizacijo prihodnjega dvoboja za naslov svetovnega sahovskega prvaka, ko se bosta pomerila Britanec Nigel Short in Garj Kasparov. Srbski poslovnež Jezdimir Vasiljevič, ki mu je lani jeseni uspelo za sahovnico privabiti Fischerja, je za nagradni sklad ponudil 5, 6 milijona dolarjev, ce organizacijo dobi Beograd ali Sofija. Španci so ponudili 700.000 dolarjev, kar je eden od odgovornih članov Fide oznacil za »smesno nizko«. (AFP/STA)

»Stari« Ivan Lendl boljši od Nargisa

MILAN - Po pravem maratonskem boju je American, ceskega porekla Ivan Lendl v prvem kolu mednarodnega teniskega turnirja v Milanu premagal Italijana Nargisa s 6:7, 7:6, 7:6 (8:6 v tie-breaku). Samo srečanje je bilo na nizki tehnični ravni in Lendl (nosilec št. 4 na tem turnirju) se je večkrat potopil na račun sodnika.

IZIDI 1. KOLA: Larsson - Thoms 6:3, 6:3, Camporese - Kulti 4:6, 7:6(0), 7:6(6), Krajčevic - Hlasek 4:6, 6:4, 6:1, Bruguera - Agener 6:7(6), 7:5, 6:3, Pescosolido - Costa 4:6, 6:4, 6:0, Masur - Prpic 3:6, 7:6, 6:1.

TUJA NOGOMETNA PRVENSTVA / FUTRE NA PORTUGALSKEM ŠE »POČIVA«

La Coruna še kroji špansko prvenstvo

MADRID - Tudi Maradona ni zaustavil vodeče La Corune. Super Deportivo je Sevillo odpravil s klasičnim 2:0. Med boljšimi je kot vedno bil Brazilac Mauro Silva, za katerega se menda zanima Inter. Ob tem je zanimivo, da v Španiji La Coruni sploh ne pripisujejo velikih možnosti za končno zmago. Strani casopisov se vedno polni dvojni med Barcelono in Real Madridom, ki pa igrata manj učinkovito od presenetljivega novinca. Katalonci so celo doma le z velikansko muko iztržili točko proti

Tenerifeju. Le malo bolje pa se je godilo velikemu Realu. Bele je do tesne zmage nad zadnjeuvrščenim Burgosom popeljal Martin Vazquez. Svojevrstni rekord je dosegel trener Irureta. V ponedeljek ga je na klopi Oviedo zamenjala Antic, brezdelna pa je ostal samo dva dni, saj je ze v četrti prevzel mesto Aragonesa pri Atletico Madrid. Rezultat: Oviedo je spet izgubil in zasel v nevarne vode, Atletico pa je po osmih susnih kolih spet nasel pot do zmage.

VRSTNI RED: Depor-

tivo La Coruna 33, Real Madrid 31, Barcelona 29 (tekma manj).

V Angliji se zaostale tekme kopičijo. Sedaj jih je ze sedem, tako da je vrstni red kar precej nezanesljiv. Aston Villa in Manchester United si ze nekaj kol izmenjujeta vodstvo z Norwichem, ki je tekmo z Arsenalom prestavil. Ekipa tedna je brzokona Nottingham Forest, ki se je prvič od zacetka prvenstva ostrela zadnjega mesta. Nottingham je tokrat remiziral v Liverpoolu in nevažno zadnjo stopeničko prepustil Sheffield Unitedu, ki je ze nekaj kol v globoki krizi. Bolje se drži mestni tekme Wednesday, ki se je po slabem prvem delu vključil v boj za mesto v pokal UEFA. Po navadi nesrečni junak italijanske TV oddaje Mai dire gol (Nikoli ne reci gol) Fashnow je Wimbledon popeljal do nove zmage, večkratnemu TV zasmehovanju navkljub.

LESTVICA: Manchester United 51 (tekma več), Aston Villa 50, Norwich 48 (tekma manj).

S tenisko zmago (6:1) se je v francoskem prvenstvu izkazal Olympique. Pri Marseilleanih so prav vsi oostrostrelci nasli pot do gola ze odpisane Nimesa. Monaco, PSG in Nantes so v tem kolu delno zatajili, saj so proti skromnim nasprotnikom le remizirali. Nekoliko se je priblizal Bordeaux, ki je med tednom slavil tudi v zaostalem srečanju.

LESTVICA: Monaco 34, Olympique Marseille 33, Nantes in Paris Saint Germain 32, Bordeaux 30.

Medtem so se dokaj megleni obrisi afere Futre na Portugalskem. Igralec seveda trenira. V

postavi Benfice, ki je brez težav s 3:0 premagala Salgueiros, pa ga ni bilo. Zgleda celo, da je zaradi pritiska javnega mnenja zanj sezona končana. Kot pravi latinski pregovor: Vox populi vox dei. V portugalskem prvenstvu pa je v vodstvu se naprej Porto, ki ima po 20. kolu 33 točk. Stiri točke zaostaja Benfice, s 27 točkami pa je na tretjem mestu Sporting. Velja se povedati, da je Benfice tokrat prikazala daleč najboljšo igrvo v letošnjem prvenstvu. (Dimitrij Krizman)

GLASBA / KONCERTNI ABONMA GM

Klavirski duo Zonta-Zuppin zaživi z moderno glasbo

Beatrice Zonta in Vesna Zuppin sta na koncertu v gledališču Miela bolj prepričljivo izpovedali moderne glasbene misli od starejših

IVAN FLORJANC

Lastovke se vračajo v matično gnezdo. Živalski svet - ujet v krojenje golega preživetja in ohranjanja vrste - pac ne prenese ponavljanih navzročnosti na istem kraju in casu. Pri cloveku pa ni tako. Spomin in vračanje v otroštvo - lastno ali ono skupno - ustvarja napetost v nas kot posameznik ali v nas kot skupnost. Zgodovinski spomin pravijo temu nekateri, ce gre za sirse razseznosti. Skromna hvaleznost in odnos, ce gre za prijateljsko-druzinske vezi. Soocanje s koreninami nase biti je pogoj rasti in razvoja, lastnega ali skupnega.

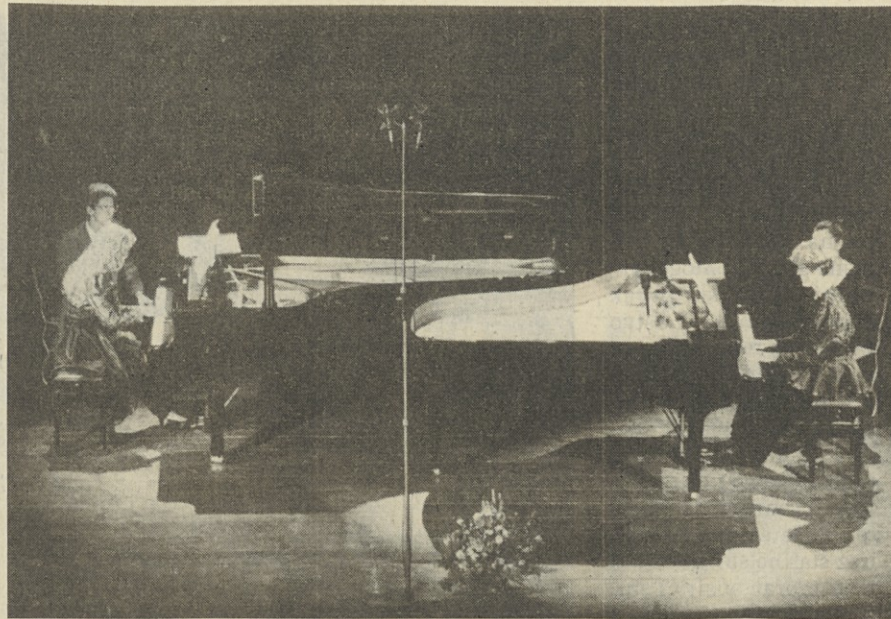
Ni zato zgolj financni imperativ, ki vodi umetniško vodstvo Koncertne sezone Glasbene matice, da se pogosto zatece k dozorelim sadovom iz lastne kasc. Nenadomestljivi most med vcerajdanes in jutri so. Merjenje moci in prehojene poti ustanove kakor tudi sirse skupnosti. In prav je tako.

Klavirski duo Betrice Zonta - Vesna Zuppin - ceprav sele kaksno leto mlad - si je ze dokaj dobro zacrtal pot zunaj maticnega ognjisc. Morda je bila zato njuna vrnitev pod domaco streho na cetrtkov vecer se posebej

toplo sprejeta (na sliki D. Krizmančica duo med koncertom v gledališču Miela 4. t.m.).

Mlade izkusnje so botrovala programski izbiri od Clementija (1752) do Gelmettija (+ 1992), oziroma od »oceta moderne« klavirja »pa do danes. Tako urejen vecer postane zanimiv ze sam po sebi. Domisljiji dopusca dolg stilni sprehod: kolikšno pot je prehodila glasba v tem kratkem casovnem obdobju! Klavir aristokratskih salonov, klavir mescanski status-simbol, klavir kot orodje misli najprej nato predvsem cusev ter golega osebnega izraza potem, klavir kontrapunkta in klavir igra barv, klavir akademik in klavir ljudsko glasbilo skoraj. Teh dobrih dvestopetdeset let zivljenja se je klavir oddaljenejše stvaritve. Osebna poustvarjalna prizadetost lahko zraste sele naknadno, iz studijske in meditativno zavzetega tihega prebiranja. Podoba pšenice je, dozo-

Siroka zasnova zahteva nujno tudi širok in hkrati globok pogled. Zlasti ko gre za casovno oddaljenejše stvaritve. Osebna poustvarjalna prizadetost lahko zraste sele naknadno, iz studijske in meditativno zavzetega tihega prebiranja. Podoba pšenice je, dozo-

reti mora v aktivnem brezdelju, potem ko je ponotranjila vse sile od prejšnjih zrn.

Morda tukaj tici vzrok, zakaj Beatrice Zonta in Vesna Zuppin bolj prepričljivo izpovedujeta »moderne« misli od onih casovno bolj odmaknjenih. Kogojeva klavirska g-mol fuga - samo na videz Bachovega kova - je na primer pod rokami pianistk zadobivala skoraj izraznost godal. In ni slo zgolj za posebno pozornost in ljubezen do slovenskega in trzaskega rojaka. Cutilo se je vse kaj vec. In tako tudi pri Gelmettiju, Martiniju in Lutoslavskem vključno z nameckom

Milhauda dolgemu in toplemu aplavzu. Pri Clementiju pa je se v strogo obliko ujeta custva veliko teže izlusciti. Kajti razlika med Clementijem etid in Clementijem sonat je zvocno težko zasnava in se teže povedna. Poleg iskričevega udarca prstov zahteva istocasno analitico oko in uho arhitekta glasbe, ki loci med lestvico idejo in lesvicnim sprehodom do sledecih idejnih studencev. Variacijska igra Schumann je bila zato hvaleznejša - klasično okostje partiture je na vsakem koraku custveno navdihnjenno. Poezija nas nehoti polgotne in oma-

mi. Igranje je zato se veliko hvaleznejše in našemu cutenju tudi blizje.

Nositi v sebi pekel in nebesa je pac poklic vseh poetov, pa naj za izpoved uporabljajo besede, barvo, trdo snov ali mekhe neulovljive zvoke. Reci temu poetu igra ob takih prilikah, kot je bil cetrtkov vecer ob klavirskem duu Beatrice Zonta - Vesna Zuppin, meji ze na laz in zalitev. Igra samo v toliko v kolikor nam upravičeni obutek srnamu brani izpovedati se javno. Seveda umetnosti - in glasbi se v poudarjenih meri - to ne more in ne sme uspeti. In tudi temu je prav tako.

GLEDALIŠČE / SEZONA V TRŽIČU

"Hudičevo" izvrstna skupina Le Quatuor

Trenutno nastopa s predstavo Le diable aux cords

BOJANA VATOVEC

Na oder elegantno prikoraka klasični godalni kvartet - prva in druga violina, viola in violoncelo - v fraku, beli srajci z metuljckom in lakastimi cevli. Glasbeniki se priklonijo, nato sedejo in na znak violoncelista zaigrajo Mozartovo Eine kleine Nachtmusik, ki po nekaj taktih preide v cigansko ljudsko melodijo in nato v Brahmsove Madzarske ples. Medtem violist vstane, iz suknjicev ostalih potegne obesalnike in jih neopazno potisne godcem v roko namesto loka. Glasba se pri tem niti za trenutek ne ustavi, ceprav se vsi na odru začnejo pripraviti in prerivati med glasnim smehom občinstva v dvorani.

Tako se začne predstava Le diable aux cords s francosko skupino Le Quatuor (na sliki), ki je med turnejo po Italiji obsla tudi našo deželo. Včeraj je namreč nastopila v Cedadu. Se prej pa v Huminu, Trziču, Vidmu in Gorici, v Trstu pa izredna predstava, ki je navdusila italijanske kritike, pac nikogar ne zanima.

Ansambel Le Quatuor je nastal leta 1980 in od takrat niza uspeh za uspehom. Pierre Ganem, viola, Laurent Vercambre

in Jean Claude Camors, violini ter Laurent Cirade, violoncelo, pa niso samo odlični glasbeniki, temvec popolnoma obvladajo razne glumaskesvevine, od mimike in plesa do akrobatskih skokov in klasičnih klovnskih gagov, v petju pa brez težav prehajajo od madrigala in ameriske popevke a la Frank Sinatra do bluesa in indijskih melodij. Utrinki iz glasbenega zaledja, ki je tako ali drugače domače nam vsem in v katerem imajo

svoje castno mesto tako Bach in Beethoven kot Beatlesi, glasbene spice iz risank Warner Bros, poskocene melodije ameriskega divjega zahoda in svecana glasba indijanskih obrednih plesov, so sestavljeni v gledalski dogodek, v katerem je prav glasbi kot pojmu zaupana glavna vloga, pa ceprav se nastopajoci do nje vedejo ironicno, nagajivo in celo posmehljivo, a vendar vedno s spoustavanjem poznavalskega. Razlicne glasbene zvr-

sti in odrske domislisce si sledijo po strogi notranji logiki, ki je obenem nadvse presenetljiva in povsem naravna. Od prebliska do prebliska predstava, v reziji Alana Sachsa, raste do vrhunske mesanice stapa in kankana na melodijo Singing in the Rain, v kateri Le Quatuor plesejo z rumenimi plavutkami na nogah. Ironicna posmehljivost doseže vrhunec v silovitem rapu Rap/sodie na imena velikakov klasične glasbe.

LIKOVNOST / SKUPINSKA RAZSTAVA V ART GALLERY

Zanimive "Sledi" petih umetnikov

Sodelujejo kipar, dva grafika in dva slikarja

Skupinska razstava petih umetnikov v Art Gallery pri sv. Jakobu nima nobenih skupnih konotacij v prikazanih delih razen, da so se avtorji in galerija odločili, da priredijo tako skupno nastopanje. Razlicnost stilov, tehnik kot tudi podroca je ocitna, zato tudi naslov "Sledi" odgovarja konceptu, v katerem so skupne poteze le v sledih, ki jih avtorji puscajo pri gledalcih. Njihova razlicnost se odraza predvsem v uporabljenih tehnikah, kajti dva avtorja sta slikarja, dva grafika in eden kipar.

Giorgio Benedetti (na sliki njegov izdelek), kipar rodом iz Pirana, se je v glavnem posvetil obdelovanju lesa, ceprav na razstavi najdemo tudi nekaj redkih del v drugih materialih kot kamnu in keramiki. Les mu je nekako blize, iz njega zna izdolbsti skrite forme, ki se pnejo v visino. Sloke cloveske figure, ki se gibljejo med realizmom in ekspresionizmom so prezete z nekakšno melanholijo, ki jim daje navdih zamegljenosti in oddaljenosti. Popolno nasprotje in prijetno presenečenje pa nam vzbudi delo iz kamna, ki s svojo izredno dinamicno gmoto, stisnjeno v cloveski objem, izzareva fizicno moc kiparjevega izrazanja.

Slikar Silvano Clavara je iz iskanj v raznih avantgardah pristal v barvno ekspresionistično platna, kjer v velikih formatih prikazuje nakazane pokrajine in obraze. Tipična tehnika na-

nasanja čistih barv v ostro ločenih potezah, nekakšnem barvnem tkanju, nam v oddaljenem pogledu le sestavi enotno barvno zlitje v močno občutena platna.

V kontrastu se nam predstavlja Claudia Raza s svojimi nežnejšimi grafikami, ki se oprijemajo vecno obdelovanega in dragega ji Krasa in njegovega kamna. V svojstvenih zamegljenih kontrastih kamnitih gmot, v katerih vidimo antropomorfne oblike, se barvna paleta drži bolj enotnih in nežno prepletenih pastelnih barv, da nas ne bi močnejše poudarjeni barvni kontrasti oddaljili od hotenega prenosa ljubezni do domače pokrajine. Kjer se pa poskusa močnejše izraziti z uporabo goste risbe in intenzivnejših barv, nas toliko ne preprača.

Slično tonsko lestvico uporablja tudi slikarka Adriana Scarizza, ki uporablja za svoje impresionistično nadahnje-

ne pokrajine in marine pretežno sinjo barvo v nežnem kontrastu s sivni odtenki. To daje njenim platnom občutek linearnosti, ko se nam zdi, da od platna do platna ni bistveno prehodne ločnice. Lahko bi se to sprevrglo v nevarnost uniformiranosti, na kar bi nekaj razstavljenih del ze kazalo, delujejo pa se vedno kot stilno enotne in zato kot zanimiv in prijeten niz.

Edi Zerjal je prikazal serijo grafik iz zadnjega obdobja, ki obdelujejo zgodovinski spomin skozi prosto predelavo starih tekstov in napisov v intenzivno graficno govorico. Zabriscane in nečitljive strani iz starih fantazijskih knjig, kjer slutimo crke in besede, so v temnih tonih, skoro slikarsko obdelane površine, Zerjalu povod za prenos svojih misli in občutkov o spominu ali vplivu preteklosti na temacnost danasnje casa. (-srce)

GASTRONOMSKI VODNIKI / SEZNAM ITALIJANSKE AKADEMIJE

Trije slovenski gostinci med najboljšimi v deželi

MARKO WALTRITSCH

Vsakega popotnika, naj to dela iz turistčnih kot iz poslovnih razlogov, bo zanimalo to, s čemer se bo srečal na svojem potovanju. Če bo le našel cas, si bo ogledal spomenike in muzeje, sprehajal se bo po ulicah in trgovinah in cutil utrip kraja, v katerem se nahaja. Seveda ne bo smel in mogel pozabiti na hrano. Tudi tu se bo zeel soociti z značilnostmi kraja, v katerega je prisel.

Prav zaradi tega v knjigarnah ponujajo cele kupe turistčnih in gastronomskih vodnikov. Dalec za nami so casi, v katerih je sloviti potovalec Baedeker izdal prve takšne vodnike za potovanja po evropskih deželah. V njegovih vodnikih je bilo označeno najnujnejše: spomeniki, muzeji, cerkve ter hoteli, v katerih so obicajno bile tudi najboljše restavracije.

Sodobni potniki potrebujejo nekaj vec. Se zlasti v zadnjih letih je v knjigarnah zelo bogata izbira. V Italiji je mogoče najti veliko tako doma napisanih turistčnih vodnikov kot tudi prevodov tujih avtorjev. Ko primerjamo vsebino takih vodnikov, ugotovimo tudi, kaj najbolj zanima pripadnike posameznega naroda.

V zadnjih letih imamo na voljo kar precej gastronomskih vodnikov. Pristop avtorjev je razlicen: v nekaterih pisec podrobno pove, kaj vse je dogovor doživeti v posamezni gostilni ter kaksen po osebni odnos natakarkja do gosta, v

drugih pa so navedeni le najbolj osnovni podatki.

Nekam v sredino bi lahko uvrstili vodnik italijanske akademije za dobro kuhinjo. Accademia italiana della cucina je bila ustanovljena pred 40 leti. Njeni clani so združeni v 180 delegacijah sirom drzave. Skupinsko obiskujejo gostilne na svojem podroccu ter potem svoje izkusnje posredujejo glasilu akademije, ki izhaja enkrat mesečno. Gre za sladokeuse, ki so zelo strogi v svojem ocenjevanju in prav zaradi tega gostinci zelo veliko dajo na njihovo mnenje in oceno.

Omenjena akademija ze vec let izdaja svoj vodnik, v katerem je oz-

nacenih vec kot tisoč gostiln na vsem italijanskem polotoku. Dodali so jim se nekaj desetlet italijanskih gostiln v drugih drzavah. Lahko bi rekli, da so podatki v tem vodniku zelo shematični. Poleg ze kar nujnih podatkov o lastnikih gostisce, o možnosti parkiranja, o dnevih pocitka in dopusta, o vrsti lokala, je seveda tudi napisano, kaksne jedi so za gostilno najbolj tipične. To pa je kar dovolj, saj je podrobno opisovanje dogajanja v gostiscu brez dvoma povezano s trenutnimi obcutki. Seveda se tudi pri tem vodniku, kot pri vseh drugih, lahko zgodi, da je kakšen podatek zastarel. Nic cudnega,

saj so bili podatki za vodnik, ki nosi oznacbo 1993, zbrani najkasneje do poletja.

V letošnjem vodniku italijanske akademije za dobro kuhinjo najdemo tudi 88 gostisc iz Furlanije-Juljske krajine: 32 v videmski pokrajini, 30 v trzaski, 17 v pordenonski in 9 v goriski. Najbrz razmerje ne bo odgovarjalo dejanski vrednosti gostisc, saj bi se moralo razmerje Videm - Trst bolj nagibati v korist prvega.

Ocene v vodniku potrjujejo vrednost in pomen, ki ga imajo nekatere slovenski gostinci, saj so kar tri Slovence uvrstili v vrh deželne gastronomije. To so Mario Suban (istoimenska re-

stavracija), Karlo Gustin (gostisce Furlan na Colu - foto Krizmančic) in Josko Sirk (gostilna pri Lovcu na Subidi pri Krmini). Tem trem gostincem so sestavljajci omenjenega vodnika podelili vsakemu po 4 oznacbe, kar pomeni, da so jih uvrstili v kategorijo "eccellente". Poleg teh treh Slovencev najdemo le se dva druga odlicnjaka, to sta Giorgio Trentin (gostisce Boschetti v Tricesimu) in Gianni Cosetti (gostisce Roma v Tolmeu). V vsej Italiji je le 81 gostincev, ki imajo oznacbo "eccellente". Nad njimi je le 20 drugih z oznacbo "magnifico", med temi ni nikogar iz FJK.

Kar trije Slovenci od petih v deželi, edina dva na Trzaskem, edini na Goriskem: za slovenske gostince je seveda vesela ugotovitev, ki potrjuje izbiro po kvaliteti v kuhinji, v kleti, pri postrežbi ter opremljenosti lokala.

Seveda smo dolzni se nekaj naših imen. Poleg Sirk sta med devetimi označenimi na Goriskem tudi Avgustin Devetak (mimogrede: njegova gostilna je edina označena tudi s slovenskim nazivom "gostilna") z Vrha, ki so mu prisodili zacetno oznako "buono", ter Ernesto Ozbot iz Rupe, ki je dobil oznako "molto buono".

Poleg Gustina in Subana na Trzaskem najdemo se gostilno Alda Sardoca v Slivnem z oznacbo "molto buono" in gostilno Daneu (Hilda Colja in Edvard Daneu) na Opcinah, prav tako z oznacbo "molto buono".

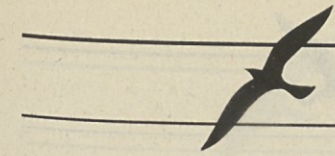

SSG: v petek Naše mesto

V Slovenskem stalnem gledaliscu se bo v petek vzdignila zavesa za premiero igre Thortona Wilderja Naše mesto. Igro je težko natanko opredeliti, kot je sicer težko z obicajnimi oznakami definirati vso Wilderjevo dramatik.

V podezelskem mestecu na robu velikega sveta, imenovanem Grovers Corners, smo prica cloveskemu vsakdanu, ki se vedno znova in vedno enako rojeva, izcrpava in zamira. V ta ameriski vsakdan stopamo skozi vrata dveh domov, dveh sosednjih druzin, ki jima sledimo v nujnem razvoju skozi razna obdobja.

Druzinski jedri sestavljajo Vladimir Jurc, Miranda Caharija, Alojz Svete in Maja Blagovic prvo, drugo pa Anton Petje, Lidija Kozlovic, Lucka Pockaj in Franko Korosec. Mimo njih pa igrajo se Bogdana Bratuz, Stojan Colja, Alojz Milic, Gojmir Lesnjak, Tone Gogala, Livij Bogatec in mladi Andrej Rupel, poleg stevilnega zbora. Delo je prevedel Marjjan Kramberger, lektor je bil Joze Faganel, na sceni Svete Jovanovica in s kostumi Alenke Bartl, in s skladbami Aleksandra Vodopivca pa je režiral Adrijan Rustja, ki kot režiser tudi nastopa.

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: Ob 20. uri (Stihova dvorana9 Leticija in Lustrek. Vstopnina je 500 SIT.

Ob 21.00 (Ovalna dvorana) G. Strnisa-D-Zlatar; Frey; Zabe.

V PRIHODNIJH DNEH: 12. in 13. t. m. ob 21. uri (Ovalna dvorana) G. Strnisa-D. Zlatar Frey; Zabe. Cena vstopnice 1000 SIT.

11. in 16. t. m. ob 20. uri (Stihova dvorana) P. Shaffer: Leticija in Lustrek. Cena vstopnice 500 SIT.

13. 2. ob 20. uri in 14. 2. ob 18. uri G.Tabori: Natanova smrt. Gostuje Bavarsko državno gledališče iz Münchna. Predstava bo simultano prevajana. Vstopnina je 500 SIT, dijaki študenti in upokojenci 250 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 10. uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili (zaključena za Srednjo kovinarsko solo Domzale in izven).

Ob 17. uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili (zaključena za Srednjo kovinarsko solo Domzale in izven).

Ob 20. uri W. Allen: Zaigraj se enkrat, Sam (zaključena za Ministrstvo za solstvo).

JUTRI: ob 19.30 Schnitzler: Anatol. Abonma Dijski 6- večerni.

Ob 20. uri (Mala drama) Allen: Zaigraj se enkrat, Sam. Razprodano.

V PRIHODNIJH DNEH: 12.t.m. ob 19.30 Schnitzler: Anatol. Abonma Petek in izven (konto).

12.t.m. ob 20. uri (Mala drama) Allen: Zaigraj se enkrat, Sam. Razprodano.

13.t.m. ob 19.30 Schnitzler: Anatol. abonma sobota in izven (konto).

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

JUTRI: ob 19. uri Verdi: Don Carlos.

V PRIHODNIJH DNEH:13. in 17. t. m. ob 19. uri J. Offenbach: Hoffmannove pripovedke (13. je nadomestna predstava za odpadli termin 22. decembra 1992)

15.t.m. ob 15. uri Golob: Krpanova kobila (mladinska).

16. in 18. t. m. ob 19.00 uri G.Verdi: Don Carlos. NAPOVEDUJEMO: 6.3. ob 19. uri verdi: Requiem. Oporni gala koncert.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 M.Frayn: Hrup za odrom. Za izven in konto.

JUTRI: ob 19. uri A.P.Cehov, T.Brasch: Platonov, za abonma Mladinski 2.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIJH DNEH: 12.2. ob 19.30 A.A. Rozman: Tartif. Za izven.

13.t.m. ob 19. uri Achtermbusch: Sšn. Za izven. Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije, med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.3* uro, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni SMG.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

JUTRI: ob 20. uri Roger Vitrac: Volkodlak, komedija. Gostovanje primorskega dramskega gledališča Nova Gorica. V glavni vlogi Rade Serbedžija.

Prodaja in rezervacija vstopnic vsak dan razen nedelje od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovškovem salonu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni. Tel. 061/448-922.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 uri Z. Petan: Zmagoslav Sloven, diktor de luxe.

JUTRI: ob 17. uri ter 12. t. m. ob 19.30 uri Z. Petan: Zmagoslav Sloven, diktor de luxe.

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 in 14. t. m. ob 16. uri Levstik-Jovanović-Partljič: Martin Krpan.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu 061/312-860.

MARIBOR

SNG DRAMA

JUTRI: ob 19.30 ter J.B.P.Moliere: Don Juan (za red Modri).

Ob 21. uri (Mali oder) Wladimirjev večer - nastop mariborskih magov (za abonente in izven)

V PRIHODNIJH DNEH: 12., 13. in 14. t. m. ob 21. uri (Mali oder) Wladimirjev večer - nastop mariborskih magov (za abonente in izven).

13. in 14. t. m. ob 20. uri Buchner: Vojske (za red Rdeci).

Brezplačne vstopnice lahko obiskovalci dvignejo pri gledališki blagajni najkasneje do 4. t. m. Tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 11. uri Vitrac: Victor ali otroci na oblasti. Za abonma 5. solski in izven.

V PRIHODNIJH DNEH: 12.t.m. ob 12. uri Frayn: Hrup za odrom. Gostovanje MGL. Predstava je zaključena.

12.t.m. ob 19.30 Frayn: Hrup za odrom. V izvedbi MGL. Razprodano.

13.t.m. ob 19.30 Molière: Svatba po sili. Gostuje Drama SNG Ljubljana. Razprodano.

Informacije na tel. 063/25-332.

KULTURNI DOM TRNOVLJE

DANES: ob 19.30 uri Wycherley: Podezelanka, slikovita erotična komedija v izvedbi Gledališča Tone Cufar z Jesenice.

JUTRI: ob 19.30 uri B. Nušić: Mister Dollar, komedija v izvedbi amaterskega gledališkega ansambla KUD-Zarja Trmolvje-Celje. Informacije Zveza kulturnih organizacij Celje, tel. 063/32-313.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri H. Ibsen: Nora. Za konto in izven.

Informacije na tel. 064/222-681.

ILIRSKA BISTRICA

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri gostovanje PDG Nova Gorica s predstavo R. Vitrac: Volkodlak. Predstava sodi v okvir XVI. meseca kulture v Ilirski Bistrici.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIJH DNEH: T. Wilder - Nase mesto. Premiera v petek, 12. t. m., ob 20.30. Abonma red A. Režija Adrijan Rustja. Igrajo: A. Rustja, V. Jurc, S. Colja, M. Caharija, L. Kozlovic, A. Svete, M. Blagovic, F. Korosec, L. Pockaj, A. Petje, G. Lesnjak, B. Bratuz, A. Milic, T. Gogala, L. Bogatec, A. Rupel in drugi.

Ponovitvi v soboto, 13. t. m., ob 20.30 za abonma red B in v nedeljo, 14. t. m., ob 16. uri za abonma red C.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 16. uri bo skupina Teatro d'Arte predstavila B. Brechtovo delo Madre coraggio. Igra Piera Degli Esposti, režija Antonio Calandra. V abonmaju odrezek št. 7 - red sredo popoldan. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Rossetti.

V PRIHODNIJH DNEH: od 16. do 21. t. m. gostovanje gledališke skupine Comunità teatrale italiana z delom I. Horowitza Care conoscenza e cattive memorie. Režija Giancarlo Sepe. Nastopa ta Aroldo Trieri in Giuliana Lojodice. Predstava v abonmaju: odrezek št. 8A (alternativno). Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red H) ponovitev Poulencove »Le Voix Humaine« in Mascagnijeve »Cavalleria rusticana«. Dirigent Nikša Bareza. Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovich. Umik blagajne: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprti. Ponovitve jutri, ob 20. uri (red C).

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 13. t. m., ob 21. uri predstava Antonia Albaseneja »Uomo« . Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasazi Protti.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v torek, 2. in v sredo, 3. marca gostovanje gledališke skupine Backstage S.r.l. z delom Domenica Starnoneja - Sotto banco. Režija Daniele Luchetti. Nastopajo Angela Finocchiaro, Silvio Orlando, Vittorio Giarola.

GORICA

GLEDALIŠČE VERDI

DANES: ob 10. uri »Teatro Giovane« : nastopil bo Roberto »Freak« Antoni s predstavo »Non c'è gusto in Italia ad essere intelligenti« .

VIDEM

GLEDALIŠČE LUIGI BON (Colugna)

V PRIHODNIJH DNEH: v petek, 12. t. m., ob 21. uri H. von Kleist: Kohlhaas. V glavni vlogi nastopa Marco Baliani. Predstave bodo trajale do 14. t. m.

PORDENON

AUDITORIUM CONCORDIA

V PRIHODNIJH DNEH: v petek, 12. t. m., ob 20.45 recital Pasolinijevih poezij »Una disperata vitalità«. Nastopa Laura Betti.

Koroška

BEWAK

KLETNI TEATER

DANES: ob 20. uri Uli Bree: Don Quichote - Der Jahrhundertmann. Ponovitve jutri, ob 20. uri

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 20. uri (Gallusova dvorana) koncert simfonikov RTV Slovenije-zeleeni abonma. Dirigent Philippe Bender, Francija; solista Stefania Mormone, klavir, Italija; Sergej Krilov, violina; Jurij Reja, tenor; Neven Belamarić, bas; sodeluje zbor.

12.t.m. ob 21.30 uri (Klub CD). Wanton Reed -jazz. Vstopnina je 600 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

DANES: ob 19. uri koncert Domena Rakovca (sintetizator) in Uroša Rakovca (akustična kitara).

KLUB K4

JUTRI: ob 20. uri Furclap. Nastop renomirane furlanske folk/rock skupine.

V PRIHODNIJH DNEH: 16. t. m. ob 21. uri koncert Tomoza Pengova, promocija novega CD Rimska cesta.

18. t. m. ob 22. uri Oldies Goldies noc z gosti Moonlight Cats. Informacije na tel. 061/113-282.

AKADEMIJA ZA GLASBO

JUTRI: ob 18.30 nastop MoPZ Grafika.

CELJE

NARODNI DOM

JUTRI: ob 18. uri tradicionalna revije pevskih zborov podjetij občine Celje ob kulturnem prazniku, sodeluje 8 zborov.

KULTURNI DOM TRNOVLJE

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 18. uri tradicionalni koncert popularnih melodij Pihalnega orkestra Storski zelezarij. Dirigent prof. Franc Zupanc. Informacije Zveza kulturnih organizacij Celje, tel. 063/32-313.

KLUB

V PRIHODNIJH DNEH: 13.t.m. koncert Braco Doblekar kvarteta.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

JUTRI: ob 20. uri koncert ZZPZ Zdravilisca Rogaska Slatina.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

BBC CLUB

Ul. Donata

JUTRI: ob 21. uri nastop reske glasbene skupine »Public« .

GORICA

KULTURNI DOM

V PRIHODNIJH DNEH: v petek, 12. t. m., ob 20. uri abonmajski koncert Glasbene matice. Nastopil bo duo Beatrice Zonta in Vesna Zuppin. Na programu Clementi, Schumann, Kogoj, Martnu, Lutoslawski in Gelmetti.

GLEDALIŠČE VERDI

V PRIHODNIJH DNEH: v petek, 12. t. m., ob 20.30 koncert Združenja Lipizer. Nastopil bo Andrea Lucchesini (klavir).

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19. uri (Stihova dvorana) predavanje Tomaža Frajsa: Nova doba in njene vrednote. Vstopnice 250 SIT.

JUTRI: ob 20.30 uri (Klub CD) Večer z umetnikom- Andrej Hieng. Vstopnine ni.

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 19. uri (Kosovelova dvorana) potopisno predavanje alpinistične odprave SCT: Himalaja. Vstopnce 250 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH: 14. t. m. ob 22. uri Raza valentinovo. Nastop Elene, druge dame transvestitske scene in gostov.

15. t. m. ob 21. uri predstavitev Qi Gong metodo Wang Ai Ping. Vodi Rudi Klaric.

Informacije na tel. 061/113-282.

CELJE

NARODNI DOM

V PRIHODNIJH DNEH: 12.t.m. ob 20. uri elitni plesklub Plesni val.

DVORANA PLESNEGA FORUMA

V PRIHODNIJH DNEH: od 15. do 20.t.m. teden Plesnega foruma Celje ob kulturnem prazniku. predstavitev plesnih projektov zadnjih vseh sezon.

DOBRNA

HOTEL DOBRNA

V PRIHODNIJH DNEH: 13.t.m. ob 20. uri zabavno-kulturni večer Valentinovo.

VELENJE

DOM KULTURE

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 19. uri Havaji, otoki večnega poletja. Predavanje Marjana Marinska, spremljano s havajsko glasbo, nastopom plesne skupine in kocktajlom.

KRŠKO

KULTURNI DOM

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 16. in 19. uri Plesna revija za pokal Slovenije v akrobatskem rock and rollu.

MURSKA SOBOTA

MALA GALERIJA SOBOŠKEGA GRADU

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 18. uri bo Literarni večer z brankom Somnom, predstavljena bo njegova knjiga To ni Amerika.

ROGAŠKA SLATINA

KRISTALNA DVORANA

DANES: ob 18. uri Prizma optimizma - priveditev Radia Slovenija.

V PRIHODNIJH DNEH: ob 20. uri Valentinov ples.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SALA STURZO

Ul. Sturzo 2

DANES: ob 21. uri »Ta dona« (Mali 1991); 12.2. »Laada« (Burkina Faso 1991).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

JUTRI

SALA STURZO

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH

KLUB K4

Pustni karneval živi

Številni pustni običaji na Slovenskem - V Cerknici upoštevajo tradicijo in Valvasorjeve zapise - Letos osem metrov dolga žaba

Pustovanje je stara ljudska sega, praznovanje konca zime in skorajšnjega zacetka pomladi, ki jo označujejo hrupno veselje, obilno uživanje hrane in seveda pijače ter dejanja, ki naj bi odgnala zimo in vplivala na rodovitnost v prihajajočem letu. Tako pustovanje niso samo »maskare«, temveč predvsem ozivljanje

starih seg in navad. Od tod kurenti na Ptujskem polju, cerkljanski laufarji z umetelno izdelanimi lesenimi maskami, dobrepoljske mackare, kostanjevska selma, prekmurske gembela, rüsa in fassenki, debeli kum v Beli Krajini, na Primorskem pa mackerani. V sam vrh pustnega praznovanja prav gotovo sodi tu-

di tradicionalni pustni karneval v Cerknici.

V Cerknici pustujejo že prek 300 let, v zadnjih dvajsetih letih pa so zagreti domačini, naslanjajo se na ljudsko izročilo in zapise v starih knjigah, predvsem pa na Valvasorjevo Slavo vojvodine Kranjske, običajno rajanje spremenili v pravo predstavo, ki ji prav gotovo ni para

na naših tleh.

Leta 1970 so ustanovili Pustni odbor, ki ga je vodil neutrudni Miro Jenček, pet let pozneje pa so se preimenovali v Pustno društvo Cerknica in razvili svoj prapor. To leto so tudi pripravili prvo nedeljsko pustno prireditev, ki se je z leti oblikovala v tradicionalni karneval. Začeli so s pustno kmečko oh-

cetjo, nadaljevali z »ladjo zagon«, nato pa vsako leto dodali novo velikansko figuro. Navdihovali so se z branjem Valvasorjeve Slave in knjig pisateljev, ki so opisovali življenje in običaje tega dela Notranjske.

Tako so verno po Valvasorjevem zapisu, da imajo coprnice na gori Slivnici »sobotni ali carovniški ples« ter da ljudje »večkrat slisiijo vruga, ko goni polhe in pri tem tleska, ploska in močno zvižga ...«, pridne roke sivili, krojačev, mehanikov in drugih zagnancev pozno v noč izdelovale zahtevne maske po osnutkih akademskega slikarja Milana Rota.

Najprej so na svoj karneval opozorili z velikansko carovnico Ursulo, naslednje leto pa se ji je pridružil hudic, ki je prignal polhe past. Vsako leto so se Ursuli in hudicu pridružile nove velikanske maske: zmaj iz Postojnske jame, velikanska jezerska scuka, povodni mož Jezero, družbo pa jim je delalo še nesteto manjših figur. Tako so obiskovalci karnevala, kakšno leto jih je bilo tudi prek 10.000, videli zabca in zabice, blokse smučarje, Martina Krpana in nje-

Butalci se ne dajo (Vse fotografije: Ivan Jakič)

govo kobilico, kontrabantarje, Butalce, carovnice, »raubsicarje« in se in se ...

Za letos so pripravili velikansko elektronsko vođeno jezersko zabo, za katero je osnutek izdelal neumorni slikar Rot. Iztegnjena bo v dolžino merila kar osem metrov in bo, verjeli ali ne, celo poskakovala.

Po besedah Andreja Sparembleka, predsednika Pustnega društva Cerknica, pri pripravi in izvedbi pustnih tednov v Cerknici sodeluje prek tisoč ljudi, kar kaže na zagretost kraja in sirse okolice za to turistično-folklorno prireditev: »Cerkniški pustni karneval je iz pozabe potegnil stare pustne običaje. Na zabaven način skusamo predstaviti nas kraj in ljudi, zato se karneval neprestano spreminja, dodajamo nove velikanske figure in druge maske, skratka,

karneval živi, s tem pa tudi mi«.

Pustne prireditve v Cerknici se bodo pričele že v petek, 19. februarja, ko bo v restavraciji M - Nanos »ta nori večer« z Vladom Kreslinom, Beltinsko bando in Sasom Hribarjem, naslednji dan popoldne bo »pustni direndaj« za mlade, zvečer pa »pustno rajanje« v Sokolskem domu.

V nedeljo, 21. februarja bo vrhunec, pustni karneval »(i)zganjanje hudica«, za katerega lahko recemo, da bo največji in najbolj slikovit, kar jih je bilo doslej na Slovenskem, saj se bodo v veliki paradi predstavile vse stare in nove figure in maske.

Pustni teden v Cerknici bodo zaključili v sredo, 24. februarja s »pustnim pogrebom«. Figure in maske bodo romale v skladišče, ljudje se bodo po rajanju

spocili, nato pa čez leto zopet pljunili v roke in pripravili nov karneval.

Nedeljsko prireditev bo neposredno prenasala slovenska televizija, vendar pa je doživeti karneval v živo posebno doživetje, zato vsem velja prisrčna dobrodošlica v Cerknici. Organizatorji in policija bodo poskrbeli za varen prihod in odhod, za parkirna mesta in za vse, kar je potrebno pri takih velikih prireditvah.

In na koncu: da seže dober glas v deveto vas, kažejo številna vabila, ki prihajajo na naslov Pustnega društva Cerknica. Tako bo carovnica Ursula, velikanka s Slivnice, gost karnevala na Opčinah v Italiji, cerkniki (bolje Valvasorjev) hudic pa bo z bičem priganjal polhe na pustnem živ-zavu v Litiji.

Na svidenje v Cerknici!

Mati Ursula

Hudic, izjemoma brez obveznih polhov

RECEPT

Jetra z dušenimi jabolki

SESTAVINE:

400 g jeter, 20 g moke, 4 srednje velike čebule, 40 g margarine, sol, poper, 1/2 čajne žličke majarona, sladka rdeča paprika, 1/8 l juhe za zalivanje (iz kocke), 150 g smetane, 2 jabolki, peteršilj
ČAS PRIPRAVE: 20 minut

Jetra operemo, osusimo in narezemo na rezance, ki jih pomokamo. Čebulo očistimo in narezemo na obročke. Segrejemo 30 g masce in na njej popečemo jetra, nato dodamo čebulo. Vse skupaj solimo, popramo, dodamo sladko rdečo papriko in majaron. Zalijemo in med mešanjem kratko pokuhamo. Nazadnje dodamo smetano in po potrebi se začini. Jabolka operemo, odstranimo pečke, jih razpolovimo in narezemo na tanke rezine. Preostalo masco segrejemo v ponvi, dodamo 2 žlici vode in jabolčne rezine dusimo 5 minut. Jetra ponudimo z dušenimi jabolki. Tik preden z njimi postrežemo, jih potresemo s sesekljanim peteršiljem.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Zeljna juha z rižem

SESTAVINE:

1 1/2 l vode, 2 žlici olja, 1/2 čebule (po želji), 150 g zelja, 2 korenčka, 1 žlica para-diznikovega ketchup, sol, sladka paprika, lovorov list, 1 skodelica kuhanega riža, peteršilj

Na olju popražimo sesekljano čebulo, na kr-pice narezano zelje in na vzgalice narazano korenje. Vse to stremo v vročo vodo. Dodamo zacimbe in kuhamo 10 do 15 minut. Dodamo se kuhan riž in sesekljan peteršilj.

(Neva Miklavcic Predan)

MOJ VRT

Apnenčasta tla

MILKA PANCE - CZP KMEČKI GLAS

Kamnita tla z veliko apnenca so pri nas precej pogosta. Ze na videz so suha, prhka in svetla ter vsebujejo velik delež kamena in kretna. Zaradi velikih delcev dobro odvajajo vodo, zato hitro izgubljajo hranilne snovi in vlogo. Vrhnja plast takih tal je pogosto zelo plitva, zato je treba temu prilagoditi obdelavo in izbiro rastlin. Ponavadi na kamnitih tleh dobro uspevajo le rastline z globokimi koreninami in tiste, ki jim ugajajo bazicna (alkalna) tla.

Obdelujemo jih podobno kot peščena tla. Prekopavanje je plitvo in ni vezano na letni čas. Vsečina so dovolj suha za obdelovanje celo pozimi, čeprav jih običajno okopljejo spomladi pred setvijo. Dobro je, da kamnitim tlem dodamo plast boljše vrtnje zemlje, pod površino pa zakoplje-mo grobe organske snovi, ki zadržujejo vodo in hranilne snovi ter znižujejo vrednost pH. Nasploh mora biti površina takšnih tal vedno dobro prekrita. Pozimi z rastlinami za zeleno gnojenje, ki jih spomladi pokoplje-mo, poleti pa med vrtnine posejemo hitro rastoč podor, s katerim sproti zastiramo površino. Za zastirko uporabljamo tudi druge organske snovi, kot so sota, pokošena trava, kompost, hlevski gnoj in druge kisle snovi. V večini primerov se vrednost

pH s tem dovolj zniža, da so tla primerna za pridelovanje večine vrst zelenjave in okrasnih rastlin.

Seveda pa zelo apnenčastim tlem rado primanjkuje hranilnih snovi. V tem primeru gojimo vrtnine po sistemu globokih gred. Grede nekoliko dvignemo in tako preprečimo okoliški alkalni vodi, da bi se stekala vanje. Vsako leto v grede vdelamo veliko gnoja ali komposta in tla redno zastiramo. S tem postavljamo tudi bolj kislila. Tako ravnamo tudi na okrasnem vrtu, če imamo opravka s kamnitimi tlemi.

Sredi februarja začne pravi vrtnarji polniti tople grede. Najpri-mernejši za hitro segrevanje tople grede je seveda svez konjski gnoj, ki mu primesamo se

nekaj kratke slame. Ker pa se težko dobi, bo moral zadostati tudi kakšen drug svez gnoj. Gnoj, ki je bil na gnojiscu dalj časa, se v topli gredi namreč ne segreje več. Tudi podlaga v topli gredi ne sme biti prehladna. Ponavadi je to plast suhega listja, na katerega zložimo gnoj. Če je ta suh, ga zalijemo s toplo vodo. Potem obložimo se zunanjo stran okvira tople grede z listjem ali hlevskim gnojem in toplo gredo prekrijemo z okni in slamovkami. Te naredimo tako, da iz neposrednih stesnih lat izdelamo okvir, ki ga na eni strani prevlečemo z dvojno plastjo dobre stesne lepenke, čez katero pribijemo nekaj tanjših letvic. Nato notranjost okvira napolnimo s 6 centimetrom debelo plastjo sla-

me in ceznjo napremo zicno mrežo iz tanke pocinkane zice, da slama ne pada ven. Slamovke odstranimo samo ob sončnem vremenu, ko zarki dodatno segrevajo notranjost grede. Ze čez nekaj dni se plast gnoja tako segreje, da je topla greda primerna za prvo setev. Takrat gnoj najprej temeljito pretlačimo z udarci lopate. Nanj nato trosimo približno 5 centimetrov debelo plast listja, ki skrbi za enakomernejše sproščanje toplote. Vse skupaj prekrijemo s plastjo zemlje za setev. Najboljša bo dozorela in grobo presejana kompostnica. Tudi ta ne sme biti mizla, zato jo vzamemo iz sredine kompostnega kupa. Toplo gredo nato spet pokrijemo in pocakamo na pravi dan za setev.

ZDRAVA HRANA

Prehrana diabetikov

S pravilnim prehranjevanjem lahko preprečujemo, pa tudi zdravimo mnoge bolezni, med drugim tudi diabetes ali sladkorno bolezen. Ta pri nas ogroža zdravje 65 tisoč ljudi, vsaj se enkrat toliko pa jih ima zvečan sladkor v krvi in so torej na dobri poti, da postanejo sladkorni bolniki. Za vse velja, da lahko žive normalno, vendar pa boleznine smejo »zanemarjati«. Poglavitna pri tem je zdrava in predvsem pravilna prehrana.

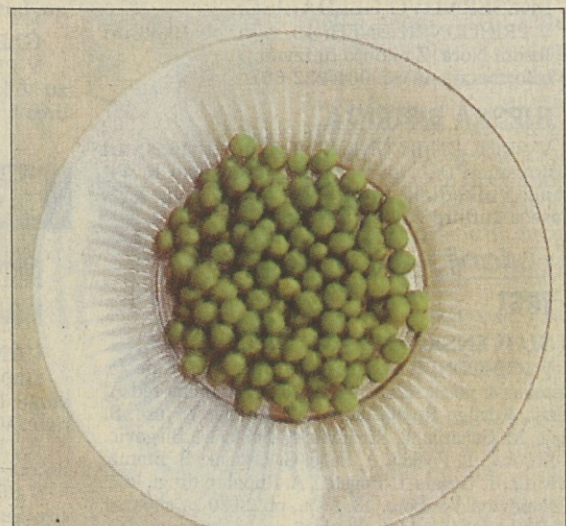
Pri prehrani sladkornih bolnikov in ljudi z zvečanim sladkorjem v krvi moramo najprej upoštevati splošna načela zdrave prehrane. Hrana za en dan naj bo pestra in sestavljena iz živil vseh skupin, torej beljakovinskih živil, kot so mleko, mlečni izdelki, meso, ribe, jajca, masčobnih živil, pri katerih naj prevladujejo tekoče mascebe rastlinskega izvora, ter zelenjavnih živil in sadja. Zmotno je prepričanje, da sladkorni bolniki ne smejo uživati ogljikohidratnih živil, ki vsebujejo škrob in sladkorje. To so zita, izdelki iz moke, krompir, stročnice. Ta živila je treba le razporediti enakomerno na vse obroke. Prednost naj imajo seveda tista, ki se počasi prebavljajo in ne povzročajo prevelikega dviga sladkorja v krvi. To so predvsem živila, ki poleg škroba vsebujejo mnogo vlaknin, kot so graham,

crni, ovseni in polnozrnatih kruh, jesprenj, ovseni kosmiči, fizol, grah, leca in druga. In pa živila, ki niso hitro prebavljiva zaradi posebne sestave, na primer jedi iz ajdove moke in testenine.

Hrana naj tudi ne bo mastna. Delež mascebe v zadovoljevanju vsakodnevnih potreb po energiji naj bi bil le 30 odstotkov. Znano je, da Slovenci pri tem najbolj »gresimo«, saj je delež mascebe v naši prehrani višji za 15 do 20 odstotkov. Nasploh velja, da naj bi pri pravilnem prehranjevanju »pokrili« 55 odstotkov potrebe po energiji z ogljikohidratnimi živila, do 20 odstotkov pa z beljakovinami. Zmernost je potrebna tudi pri uživanju alkohola, nezazeleno je dodatno soljenje in tako dalje. Obrok naj bo pet; zajtrk, kosilo, večerja in dve manjši malici. Za

zajtrk in malico moramo pojesti 40 odstotkov celodnevni potrebe po hrani. Večerja naj bo lahka. Na ta način se bomo izognili tudi debelosti in z njo povezanih boleznih, kot je arterioskleroza. Poleg tega pa se morajo sladkorni bolniki se dodatno izogibati nekaterim živilom, ki vsebujejo hitro razgradljive sladkorje. To je navadno beli sladkor za sladkanje in pijače, ki ga vsebujejo, enako pa velja tudi za marmelado, med, sladkarije nasploh, kokakolo, likerje, pa tudi grozdje, smokve, ananas in mleko, če ga uživajo v večjih količinah.

Vsem, ki jih zanima zdrava prehrana pri sladkornih boleznih, priporočamo knjigo Marka Medvesčka in Maruse Davcic z enakim naslovom. Izšla je pred kratkim pri založbi Kmečki glas.

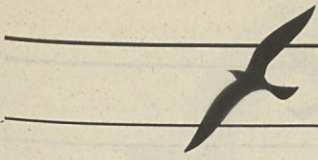
JUTRI

11. februarja

11. februarja 1929 sta kardinal Gasparri in Mussolini podpisala Lateranski sporazum, s katerim so se po skoraj šestdesetih letih uredile razmere, ki so nastale leta 1870 z vkorakanjem italijanske vojske v Rim, glavno mesto papeške države. V znak protesta ni papež nikdar zapustil domovanja v Vatikanu. S tem sporazumom so ustanovili državni Vatikan in določili papeža za njenega suverena. 7. junija 1929, torej istega leta, je Italija tudi uradno priznala Vatikan.

Rimski papeži so do nastopa Karla Velikega skoraj v celoti obvladovali tudi civilno sfero. Kot božji namestniki na Zemlji so vladali v svoji državi na Apeninskem polotoku, dejanski vpliv pa so uveljavljali tudi drugod. Moč papežev se je sčasoma vedno bolj omejevala na duhovno, cerkveno področje, posvetno oblast so ohranili le v svoji papeški državi. Ko pa se je konec prejšnjega stoletja razmahnilo gibanje za združitev Italije, se je z zmago kraljeve vojske in vkorakanjem v Rim končalo to zgodovinsko obdobje.

Poslej vlada papež kot posvetni suveren le se neznatni državici Vatikan, ki pa ima velikanski politični vpliv; tudi njena duhovna moč se je v tem procesu se povečala. Moč vatikanske diplomacije se je pokazala, ko je Vatikan med prvimi priznal samostojno Slovenijo.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.20	Sprehodi po stari Ljubljani, 2/9 del, ponovitev
10.50	Alfonz Mucha, portret, ponovitev
11.05	Milena, 3/4 del koprodukcijske nadaljevanke, ponovitev, VPS 1105
12.00	Osmi dan, ponovitev, VPS 1200
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.15	Morske steze, 5., zadnji del angleske poljudnoznanstvene serije, ponovitev
14.05	Filmsko popoldne V avtobusu, 3. epizoda angleske nanizanke, ponovitev, VPS 1405
14.30	Zelite, milord?, 17. epizoda angleske nanizanke, VPS 1430
15.20	Ciklus filmov J.L. Godarda: Do zadnjega diha, francoski film, ponovitev, VPS 1520
17.00	TV Dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.50	16 crk, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Zarise
20.35	Film tedna: Ziveti v temi, ameriški film, VPS 2030
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215; Sport
22.45	Akcent
23.45	Video strani

SLOVENIJA 2

10.00	Iz življenja za življenje: Prislunhimo tisinu, ponovitev
10.30	Anton Dermota, ponovitev
11.35	Telesni slogi: Druga koza, 1/4 del angleske dokumentarne serije, ponovitev
12.00	Glasba, show in cirkus: Neverjetne zgodbe, 8. oddaja, ponovitev
13.00	Poročila
16.50	SP v alpskem smučanju, posnetek iz Morioke
18.10	Beverly Hills, 90210, 6/22 del ameriške naniz., ponov.
18.55	Turizem: Latvija
19.10	Slovenija - umetnostni vodnik: Od Kanalske doline do Trsta
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Ljubljana: DP v hokeju na ledu: Kompas Hertz Olimpija - Acroni Jesenice
22.35	Sova
23.50	Buntz z Beverly Hillsa, 7/13 del ameriške nanizanke Zelite, milord?, 18. epizoda angleske nadaljevanke Video strani

KANAL A

10.30	Astroloska napoved
10.40	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 92. dela
12.15	Ninja zelve, 5. del
18.20	Božidar Jakac: Podobe na filmskem traku, 21., zadnji del
18.30	Male zivali
19.00	Ninja zelve, 48. del ameriške nadaljevanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Kult-ura, pol ure kulture
21.05	Smithsonian, 2. del dokumentarne serije
22.05	Kulinarčni koticek, oddaja o new age kulturi prehranjevanja
22.00	Drugacen svet, 93. del ameriške nadaljevanke
23.10	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.25	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.00	Astroloska napoved
00.10	MCM (do 01.00)

KOPER

18.00	Studio 2 - otroški program Primorska kronika
-------	---

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Cani e gatti (kom., It. '52), vmes (11.00) dnevnik 1
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Italijanska kronika
15.15	Variete: Buona fortuna
15.30	Otroski variete
16.00	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo? (vo-di Gigi Sabani)
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Film: Senza via di scampo (krim., ZDA '86, i. Kevin Costner)
22.40	Caffè italiano
23.00	Dnevnik 1
23.15	Sportna sredo
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Adamo ed Evelina (kom., VB 1949)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrika o motorjih, vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Il coraggio di vivere
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Varieteja: Ventientini, 20.40 Acqua calda
22.30	Mixer in Pegaz
23.55	Nocni dnevnik
0.10	Tenis: turnir Milano
1.15	Nocni sport

RAI 3

6.45	Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 11.30) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Chi è di scena?
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popolndanski dnevnik
15.15	Dokumenti
15.45	Samo za sport
17.20	Derby in pregled tiska
18.00	Tenis: turnir Milano
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Milano, Italija, 23.40 Publilmamia
0.30	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Nan.: Družina Bradford, Družina Addams, Jeffersonovi, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.35	Nad.: General Hospital, 9.00 Marilena, 10.00 Ines, 11.00 Amanda, 12.00 Celeste, vmes (10.30) vesti
12.50	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: Buon pomeriggio
14.10	Nad.: Sentieri, 15.10 Grecia, 16.05 Anche i ricchi piangono, 17.00 Febbre d'amore
17.20	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.35	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.00	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita
20.30	Film: Ben Hur (zgod., ZDA '59, i. C. Heston), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	TV film: Il freddo cuore di Chris (dram., ZDA '92, i. S. Gless)
22.35	Aktualno: Spazio 5
23.20	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
14.15	Varieteja: Non è la Rai, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: Baywatch
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.35 Mítico
18.10	Nan.: MacGyver
19.00	Vremenska napoved
19.10	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.40	Nan.: Quelli della Speciale, 22.15 Le ragazze della Terra sono meglio (i. D. Cameron)
23.15	Varieteja: No limits, 23.45 Playboy Show
0.15	Odprti studio in sport

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV
12.00	SP v smučanju: moski superveleslalom
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Come rompere un felice divorzio (kom., ZDA 1976)
15.25	Risanke
15.35	Nanizanka
16.15	Dok. oddaja
17.15	Rubriki: Zenska TV, 19.10 Garderoba (vodi B. Barzini)
19.25	Vremenska napoved in TMC News
20.00	Nan.: Maguy
20.30	Film: Gor (fant., ZDA 1988, i. Urbano Barberini, Jack Palance)
22.20	SP v smučanju
22.35	Sportna oddaja: Mondocalcio
23.50	TMC vesti in vreme
0.10	Film: La ballata di Billie Blue (kom. 1972)
1.50	SP v smučanju: zenski superveleslalom
3.00	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara a cara
13.05	Nan.: I Campbell
13.35	News Line - Vesti
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.15	Filmske novosti
17.30	Sette in allegria
19.15	News Line - Vesti
19.30	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: Punto zero (dram., ZDA '71, i. Barry Newman)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Colpo grosso story
24.00	Film: La prima notte del dottor Danieli, industriale col complesso del giocattolo

TELEFRIULI

15.30	Film
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Villa Arzilla
18.30	Nad.: Destinì
19.00	Vesterne vesti
19.30	Rubrika o obrtnstvu
20.00	Ena rastlina na dan
20.30	Film: Ricerche Etta Place (vestern, 1976)
22.30	Nocne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, am. tv nan.
13.50	Istrska paberkovanja
14.35	Out, ponovitev 6., zadnjega dela
15.30	Glasbeni vrtljak
16.00	TV novice
16.05	Robin Hood iz vesolja
16.50	Reševanje na ceh, angl. mladinski film; igrajo: Paul Martin, Nicky Brockway in drugi
17.00	Severovzhod, tv magazin, ponovitev
18.00	Otroski program-Studio 2 mladi
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, am. tv nan.
20.15	Nocni sodnik, am. nan.
20.40	Bersaglio
21.20	Sok moderne umetnosti, ameriška dok. serija
21.50	TV dnevnik
22.00	Arhitektovi nasveti
22.10	Rokove pesti, italijanski film, 1972

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Saratoga, ponovitev filma
13.35	Sinhla Moca, 94. del
14.00	Trojica s štirimi pestmi
14.50	Družina Meier, serija
15.05	Peter Pan in gusarji
15.30	Ukradeno jajce, lutkovna igrice
15.50	Dekle iz prihodnosti
16.30	Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
18.05	Družinske vezi
18.30	Velika svoboda
19.30	Cas v sliki
20.20	Po dolgem casu, 2/4 nadaljevanke
22.05	Aljaska
22.50	Time Bandits, angl. fantazijski film, 1981
00.45	Zakon v L.A., ameriška nanizanka
01.35	Poročila; Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2

06.00	SP v alpskem smučanju
14.00	Igre življenja: Orientacija, 5. del
14.50	Nove dogodivščine družine Robinson v divjini, am. film
16.30	Poklicne slike: Optik
17.30	SP v alpskem smučanju - studio
18.30	Gaudimax, igra
19.30	Cas v sliki
20.00	Sport
20.20	Hans Peter Heinzel, posn. iz dunajske koncertne dvorane
22.05	Cas v sliki
22.30	Sport
01.50	Super veleslalom, Z, iz Morioke (do 03.00)

Hrvatska 1

08.00	Dobro jutro, Hrvatska
Porocila	Zgodbe iz Monticella, 60. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Marijana, 7/13 del francoskega animiranega filma
12.00	Porocila
13.30	Ko se svet vrti, 60. del Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Palaca vetrov, ponovitev 4. dela
16.00	Porocila
16.05	Ucimo o Hrvaski
16.35	Divji svet otrok, 19/26 del
17.30	Hrvatska država in ljudje
18.00	Porocila
18.05	Moja knjiga o dzungli: Srečni sloni, 6/27 del
18.35	Santa Barbara, 323. del
19.18	Risanka
19.30	Dnevnik 1
20.05	Slovo, ameriški film
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v angleščini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2

15.45	TV koledar
15.55	Supervelleslalom, M, posnetek iz Morioke
16.55	Odbojka: Pokal evropskih prvakov
19.30	Dnevnik 1
20.05	Pravi igralci, 8/15 del ameriške humoristične serije
20.40	Zivljenjske preizkušnje, 6/13 del dokumentarne serije
21.35	Palaca vetrov, 5/6 del nadaljevanke
22.25	Glasbeni vecer
23.55	Horoskop

MTV Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Peklenjski raj, brazil-ska serija
10.00	Z zobmi, z nohti, pon. francoskega filma
16.45	Literarna igra
17.00	Kupil bom to zensko, 152. del
17.30	Diskretni sarm rezima
17.55	Kulturni referent
18.45	Veterna pravljica
19.00	Mesečina, ameriška kriminalka
20.00	Dnevnik
20.40	Plasc sv. Martina, francoski film
22.35	Druga madžarska armada na Donu, dokumentarna serija
23.30	Dnevnik
Dnevnik BBC	

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.35

Resnična zgodba o o življenju v temi

Ameriški barvni film po scenariju Barbare Turner in v režiji Johna Kortya: Živeti v temi

Nocojsnji film tedna z naslovom **Živeti v temi** lahko uvrstimo med boljše televizijske filme ameriške produkcije. Scenarij zanj je nastal po resnični zgodbi, kar zagotavlja vtis verjetnosti in prepričljivosti.

V filmu **Živeti v temi** spoznamo življenjsko zgodbo Ethel in Jamesa Leeja. Ethel se je rodila slepa, vendar je kljub temu zivela srečno otrostvo. Zlasti njen oče je bil do nje zelo skrbniški. Odrasčajoča deklica pa je sprejemala svojo slepoto kot danost, ki ji ne more preprečiti polnega življenja. Nekega dne so ji kirurgi odstranili katarakte in Ethel je prvič v življenju

mi. Svoje življenje je dopolnila z ljubeznijo, spoznala je namreč zgovornega, prav tako slepega Jamesa in se z njim poročila. Velika preizkušnja pa je bilo zanju spoznanje, da ne moreta imeti otrok. Odločila sta se za posvojitve. Takrat pa sta se soočila z dotlej najmočnejšim predsodkom do slepih: kako lahko slepa človeka vzgajata otroka? Toda Ethel in James Lee sta se borila za svojega otroka zoper okostenelo birokracijo in predsodke.

V glavnih vlogah igrajo uzrla nebo, ljudi ... Življenje na svetlobi pa ni trajalo dolgo. Ethel se je vid poslabšal, dokler ni dokončno ostala v te-

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Iz glasbenih šol; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Zborovska glasba po želi; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nočturni; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak sve-tuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Prireditve; 9.45 Kje vas čevlji zuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizm; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes

do 13-ih: 14.00 Drobntnice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 95.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Koncert; 19.35 Intermezzo; 20.00 Radioteka; 21.30 Ars Antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranji; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled ti-

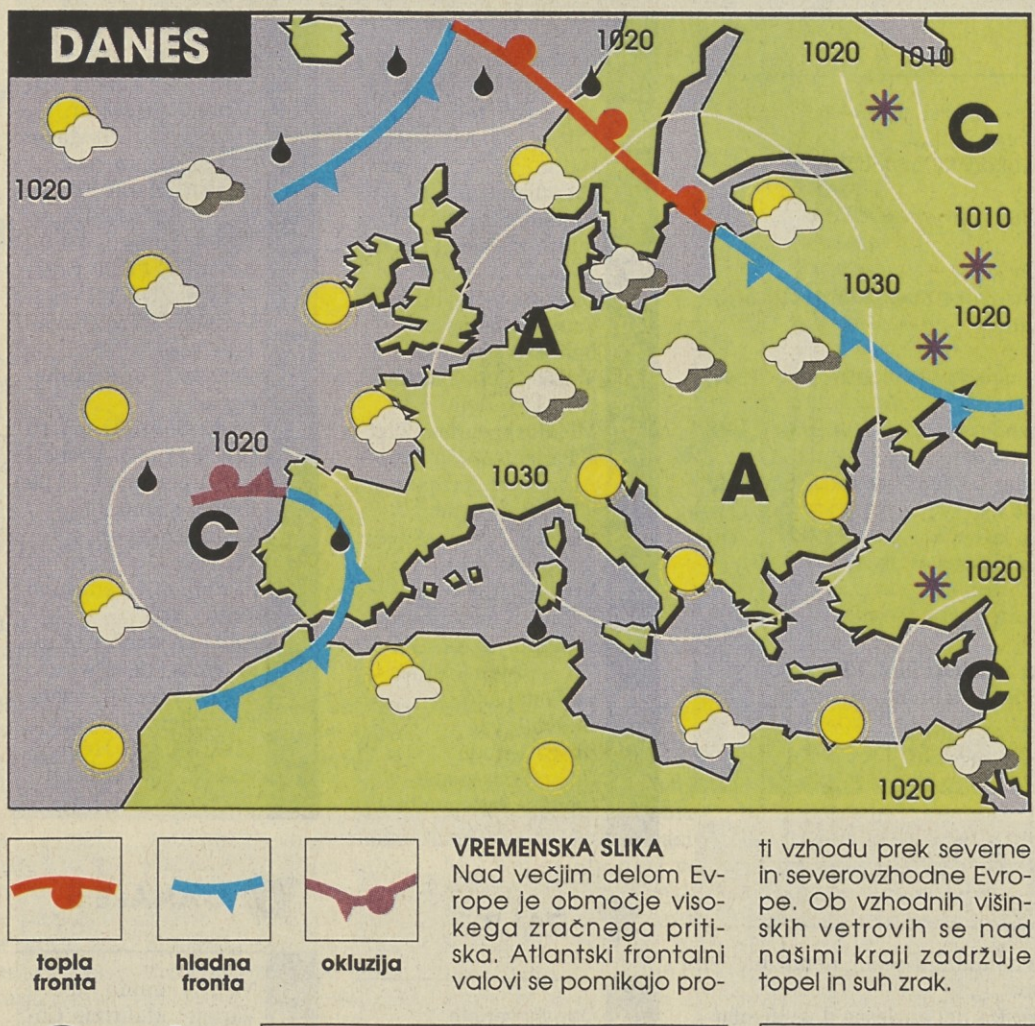
ska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 iz oodvetnikove pisarne; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(ital

EVROPA / OBSEŽEN ANTICIKLON NAD EVROPSKIM KONTINENTOM

VREMENSKE NAPOVEDI
HIDROMETEOROLŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI.....	4/6
OSLO.....	-6/10
STOCKHOLM.....	-1/6
KØBENHAVN.....	4/7
MOSKVA.....	NP/-3
BERLIN.....	3/4
VARSAVA.....	1/1
LONDON.....	6/10
AMSTERDAM.....	5/7
BRUSELJ.....	3/6
BONN.....	-2/5
FRANKFURT.....	-1/4
PARIZ.....	3/6
DUNAJ.....	-3/5
MÜNCHEN.....	-2/1
ZÜRICH.....	1/4
ZENEVA.....	2/4
RIM.....	5/18
MILAN.....	-2/10
BEOGRAD.....	-4/5
NICA.....	12/17
BARCELONA.....	5/10
BUKARESTA.....	-10/4
CARIGRAD.....	-2/1
MADRID.....	-2/13
LIZBONA.....	9/16
ATENE.....	4/9
LARNAKA.....	4/14
TUNIS.....	8/18
ALŽIR.....	5/17
MALTA.....	14/16
JERUZALEM.....	1/11
KAIRO.....	10/18

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 07.12 in zašlo ob 17.21. Dan bo dolg 10 ur in 09 minut. Luna bo vzhla ob 22. uri 19 minut in zašla ob 08. uri 30 minut.

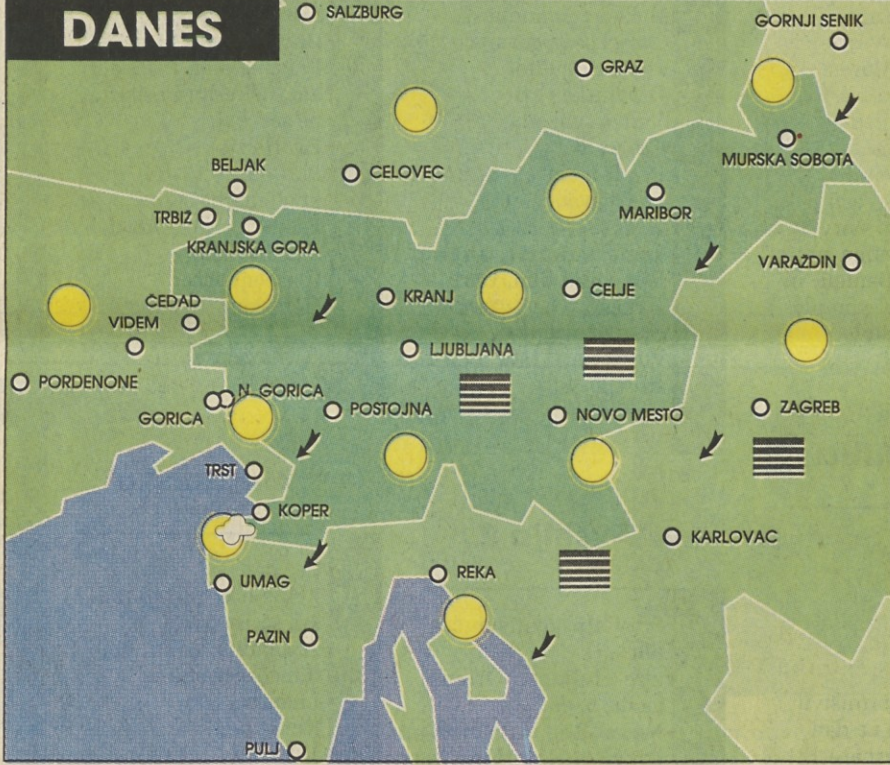
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.32 najnižje -34 cm, ob 11.16 najvišje 32 cm, ob 17.22 najnižje -46 cm, ob 23.54 najvišje 48 cm. Jutri: 6.15 najnižje -31 cm, ob 11.57 najvišje 22 cm, ob 17.51 najnižje -34 cm.

ALPE-JADRAN / SONČNO IN RAZMEROMA TOPLO, V FURLANIJI MEGLA

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA.....	-3/5
TRST.....	5/6
CELOVEC.....	-1/0
BRNIK.....	-4/6
MARIBOR.....	-2/3
CELJE.....	-8/5
NOVO MESTO.....	-5/5
NOVA GORICA.....	-3/11
MUR. SOBOTA.....	-4/4
PORTOROŽ.....	-1/9
POSTOJNA.....	-2/6
IL. BISTRICA.....	-6/8
KOČEVJE.....	-6/6
CRNOMELJ.....	-6/5
SL. GRADEC.....	-1/3
BOVEC.....	-3/6
RATEČE.....	-5/5
VOGEL.....	0/3
KREDARICA.....	0/3
VIDEM.....	0/11
GRADEC.....	0/3
MONOŠTER.....	-5/4
ZAGREB.....	-3/7
REKA.....	4/12

V SLOVENIJI: Jasno bo. Zjutraj in dopoldne bo po nekaterih nižinah megla. V Vipavski dolini bo pihala slabša burja. Najvišje dnevne temperature bodo od 4 do 9, na Primorskem do 13° C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Jasno bo. Zjutraj in dopoldne bo po nekaterih nižinah megla.

OBLACNOST

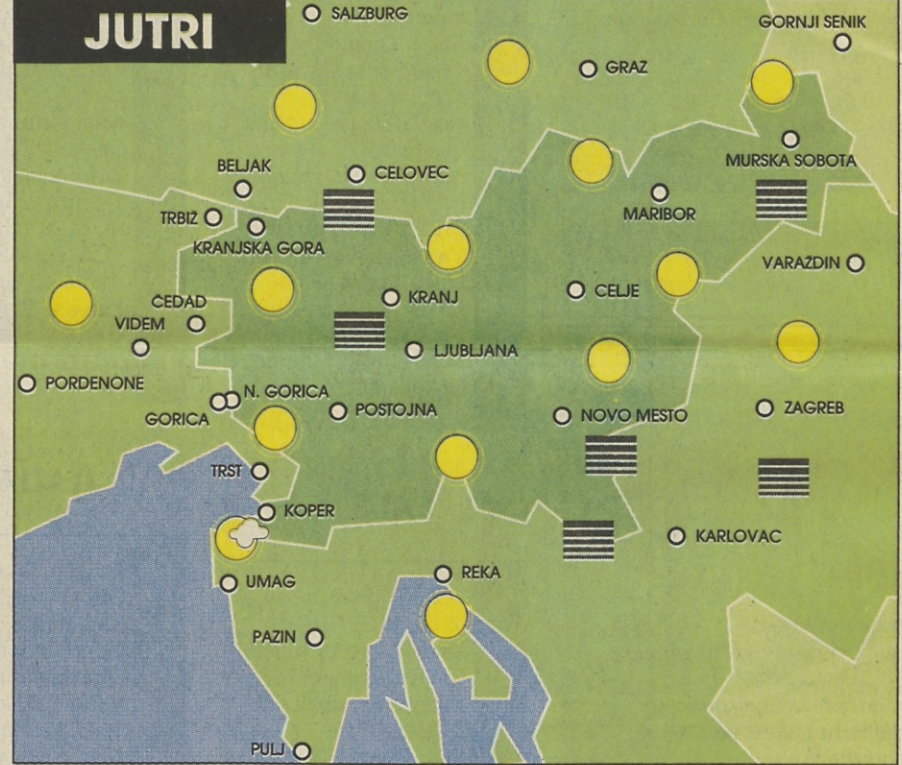
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

DEZ/SNEG
mm na dan

pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

VETER

5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V četrtek bo pretežno jasno in podnevi razmeroma toplo. Zjutraj bo po nižinah megla.

OBETI: V petek se ne bo spremembe vremena.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	336
Maribor	149
Celje	258
Trbovlje	512
Hrastnik	279
Zagorje	331
Šoštanj	193

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 112, Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 37, Sava Šentjakob: 291, Sava Radeče: 110, Sora Suha: 98, Ljubljana Moste: 50, Savinja Laško: 92, Krka Podbočje: 78, Kolpa Radenci: 78, Soča Solkan: 169.

HOROSKOP

Pise: Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4 :** Ne bo vam težko vpreči zadnjih moči, da bi pomagali sodelavcu iz zagate, vendar v zameno pričakujete njegovo hvaležnost in javno pohvalo.
- BIK 21-4/20-5 :** Zjutraj boste najprej pomislili na službo in kariero. Na včerajšnjih trdnih temeljih bi danes lahko svoj položaj se bolj utrdili. Če hočete ostati dobre volje, ne sanjarite preveč.
- DVOJČKA 21-5/21-6 :** Duhovi so pomirjeni in cutite, da bi se sedaj sami morali nekoliko bolj posvetiti ljubljeni osebi. Zelja po njeni blizini in toplini bo iz ure v uro močnejša.
- RAK 22-6/22-7 :** Domace zadeve in problemi vas bodo preganjali ves dan. V mislih boste že vse pripravili za praznovanje, ki ga nacrtnete v prihodnjih dneh.
- LEV 23-7/23-8 :** Nasprotno od včerajšnjega dne vam bo današnji prinesel polno dobrih novic, vas odnos z nadrejenimi bo vse boljši. Zelo se boste potrudili, da bi ustregli vsem njihovim željam.
- DEVICA 24-8/22-9 :** V službi boste malce napredovali, dobili pa boste tudi majhno, a ne zanemarljivo denarno nagrado. Družinski člani ne bodo zadovoljni s tem, ker preveč časa posvečate službi.
- TEHTNICA 23-9/22-10 :** Danes bi bil lahko povsem srecen dan, vsaj kar zadeva vaše zasebne interese in načrte. Se posebno se boste posvetili družini.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11 :** Če vas ni nikjer videti, to ne pomeni, da nimate dela, kakor ocenjujejo nekateri. Svojega dela ne obesate na veliki zvon, vendar vseeno pričakujete, da ga bodo opazili.
- STRELEC 23-11/21-12 :** Ne jezite se preveč naglas zaradi propadle finančne zadeve. Čeprav ste precej izgubili, ste dobili nove, čeprav boste zelo izkušnje.
- KOZOROG 22-12/20-1 :** Čeprav vas bo partnerjevo nezadovoljstvo že navsezgodaj spravilo iz tira, boste svoje misli hitro preusmerili na službo, kjer se vam obeta nov vir denarja.
- VODNAR 21-1/19-2 :** Po včerajšnjih sklepih se boste danes vrgli v pravo majhno kampanjo za izboljšanje vaše podobe v javnosti, da bi se bolj izrazito pokazali svojo vrednost.
- RIBI 20-2/20-3 :** S pomočjo prijateljeve ideje bi lahko oba »obogatela«, vendar ne tako lahko in hitro, kot mislite. Tudi v to bo treba vložiti veliko več truda.

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih poteka tekoče. Mokre in spolzke so ceste le na območju Postojne.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA
Kope.....	Cimolais.....	Podkloster.....
Višne.....	Claut.....	Bad Kleinkirchheim.....
Lontovž.....	Plancajvallo.....	Pilberk/Peca.....
Stari vrh.....	Zabnice/Ovčja vas.....	Sloveniji Plajberk.....
Rogla.....	Raibl.....	Dobrač.....
Kanin.....	Forni Avoltri.....	Nassfeld/Mokrine.....
Cerkno.....	Forni di Sopra.....	Spittal/Goldeck.....
Soriška planina.....	Paluzza-Timau.....	Heiligenblut.....
Vogel.....	Paularo.....	Katschberg.....
Kobla.....	Pontebba.....	Koralpe/Golica.....
Mariborsko Pohorje.....	Pradibosco.....	Kötschach/Mauthen.....
Kranjska gora.....	Prato Carnico.....	30/40
Pokljuka.....	Zoncolan.....	Mallnitz.....
Rog - Cmošnjice.....	Sauris.....	20/140
Prvine.....	Sella Chianzutan.....	AVSTRIJA
Jezersko.....	Nevejsko sedlo.....	Arlberg.....
Ulovka.....	Višarje.....	Seefeld.....
Krvavec.....	VENETO	Kitzbühel.....
Crni vrh.....	Sappada.....	Obertauern.....
		20/100
		Zell am See.....
		20/80

V VEDNOST

Viseča podtalnica

Med pojavi v zvezi s podzemno vodo s prosto vodno gladino je posebna zanimivost viseča podtalnica. Značilna je za vodonosnike z medzrnsko poroznostjo, kot so naša ravninska področja prodno pesčenih rečnih nanosov. Kakor že samo ime pove, podtalnica visi nad glavnim horizontom podzemne vode. Nastane tam, kjer je v prepustnem prostoru relativno neprepustna glinasta plast majhne razprostranjenosti. Padavinska voda se ob pronicanju s površine v globino zaustavi na neprepustni plasti in se tam zbere v manjšo podzemno akumulacijo. Ko se taka akumulacija napolni, odvečna voda odteka naprej v večjo globino, v glavni horizont. Viseča podtalnica je vodni vir z neznatnimi zalogami vode, pa se te so pogosto le občasne, odvisno od vodnatosti letnega časa. Zato ne more biti zanesljiv vir za organizirano preskrbo s pitno vodo. Kljub temu je ponekod na Slovenskem zelo pomembna, saj na marsikateri kmetiji iz nje crpajo vodo iz majhne globine, namesto da bi zajemali iz globlje, glavnega horizonta podtalnice, ki se ga z ročno črpalko ne da doseči.

Zlatko Mikulic

